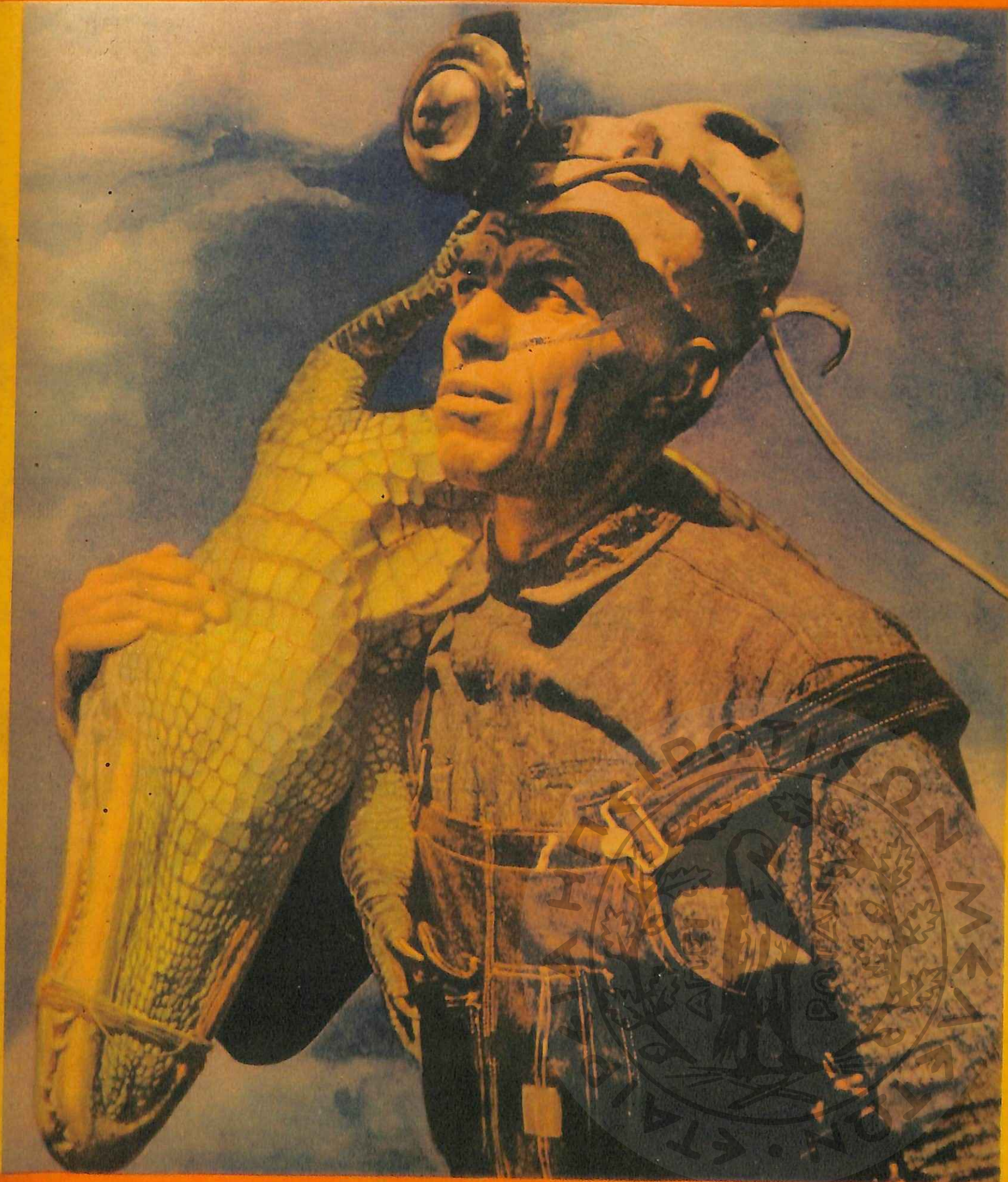

Ο ΗΛΙΟΣ

Εβδομαδιαία

Ευρωπαϊκή

Επιθεώρηση

ΤΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ
ΤΟΥ ΑΖΩΤΟΥ

Το όνομα του νιτρογόνου προέρχεται από το νίτρον. Το χημικόν αυτό στοιχείον ανέκαλύφθη υπό του Ραδεφόρντ κατά το 1772. Ο Γάλλος χημικός Λαβουαζιέ έπρωτίμησε το όνομα «αζώτον» διά το άνακαλυφθέν νέον στοιχείον. Η λέξις είνε ελληνική και σημαίνει «χωρίς ζωήν». Το άέριον αυτό, συνεπώς, στερείται της ικανότητος να δημιουργή ή ανθρώπινην ζωήν. Ο περισσότερος κόσμος χρησιμοποiei διά να όνομάσθ το στοιχείον αυτό την λέξιν νιτροζέν, και μόνον εις την Γαλλίαν και την Έλλάδα χρησιμοποιείται ή λέξις αζώτον. Σημειωτέον ότι ο Λαβουαζιέ άπεκεφαλίσθη κατά την Γαλλικήν Έπαναστασιν.

Τό αζώτον εις κανονικήν άτμόσφαιραν ύφίσταται ως άέριον. Εύρίσκεται εις την άτμόσφαιραν άφθονον. άποτελεί τή 4/5 του συνολικού όγκου της άτμοσφαιρας. Ός ένα έλειθερον στοιχείον έχει μικράν πρακτικήν αξίαν διά τών άνθρωπων. Ένούμενον με άλλα στοιχειά χρησιμοποιείται διά πολλά ώφέλιμα προϊόντα.

Τό αζώτον είνε ή βάση τών περισσότερων έκρηκτικών, διότι διασπάζεται πειοισσότερον από 1.000 φορές, όταν εξέλθη της φυσικής του καταστάσεως. Έστ' ατως ανέφερόη ότι ή Γερμανία, κατόπιν του βιομηχανικού της σχεδίου, δύναται να παράγῃ έτησίως 1.265.000 μετρικόν τόννους αζώτου.

Έπίσης τό αζώτον είνε σπουδαίον στοιχείον διά την παρασκευήν χημικών λιπασμάτων. Διάφορα βακτηρίδια και μικροσκοπικοί όργανισμοί ζώντες εις τό έδαφος παρέχουν εις τά φυτά τό 80—90 % του αζώτου τό όποιον διαθέτουν.

—Ο•Ο•—

Βαρύτερον δξυγόνον

Οι χημικοί Έντκαρ Σμιθ και Χάρρυ Μάθασον, του Έθνικού Γραφείου της Ούάσιγκτων, ανέκάλυψαν έπειτα από μακράς έρευνας ότι τό δξυγόνον του άέρος είνε βαρύτερον του δξυγόνου, τό όποιον εξάγεται από τό ύδωρ. Η διαφορά της πυκνότητος μεταξύ του έκ του άέρος δξυγόνου και του έκ του ύδατος είνε 8,5 τοις χιλίοις.

ΟΙ ΚΡΟΚΟΔΕΙΛΟΙ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ
ΝΑ ΘΕΡΑΠΕΥΟΥΝ ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ ΤΩΝ

Σχετικώς με όσα έγράφησαν εις τόν «Ήλιον» περί κροκοδειλων και της ανάγκης εις ήν εύρίσκονται να εξέρχωνται τών ποταμών και να μένουν με τό στόμα άνοικτόν προς τόν ήλιον, διά να φονεύωνται τά μικρόβια έντός του στόματός των, ο χειρουργός δοντιάτρος κ. Σπυρ. Δούκας, έκ Πειραιώς, μάς γράφει :

Ο κροκόδειλος διαθέτει δοντιάτρους και χρησιμοποιεί αυτούς, έφ' όσον την στοματικήν αυτού κοιλότητα και τούς οδόντας υποβάλλει εις άκτινοθεραπείαν.

Ο κροκόδειλος, ως γνωστόν, είνε ζώον ποικιλόθερμον. Συνεπώς ή θερμοκρασία του σώματός του δεν είνε σταθερά, ως ή τών όμοιοθέρμων ζώων (πτηνά, θηλαστικά), αλλά μεταβάλλεται αναλόγως προς τάς μεταβολάς της θερμοκρασίας του περιβάλλοντος εις τό όποιον ζή. Έπειδή δε παραλλήλως είνε νυκτόβιος, πράγμα περί του όποιου θεωρούμεθα έκ της ίδις όσον τό όφθαλμού του, ή όποια είνε κάθετος σχισμή, δυναμένη να μέγιστα να εύρυνθῇ, και ως τοιοϋτος παραμένει καθ' όλην την νύκτα θηρεύων έντός του λίαν ψυχρού, καθισταμένου ύδατος, διατρέχει τόν κίνδυνον να υποσθῇ ψύξιν ως έκ της έλλείψεως διαρρυθμικού μηχανισμού. Διά να προφυλάσσεται από αυτήν, έξ ένστίκτου εξέρχεται την πρωίαν έκ του ύδατος επί της άμμόδους ύφάλου όχθης τών ποταμών σχεδόν κατεψυγμένους, κατάκοπος και νυσταλέος, ίνα αναπαυθῇ, κυρίως όμως ίνα τεθῇ υπό την έπηρεαν του ζωογόνου κράματος της ήλιακής άκτινοβολίας και άποταμίευσή τας ενεργητικάς ιδιότητάς της, ώστε τό έσπέρας πλήρης σφρίγους

να έπαναλάβῃ τάς έν τῷ ύδατι νυκτερινάς του επιδρομάς.

Παραλλήλως δε προς την τοιαύτην έξ ένστίκτου διαίταν του, έκθέτει και τούς οδόντας του εις την ήλιακήν άκτινοβολίαν, έκτελών, οϋτως είπειν, κανόνας δοντοστοματικής υγιεινής, οϋχι όμως έλλείπει δοντιάτρων, διότι τοιοϋτοι ύπάρχουν εις τό γένος τών μικρών πτηνών, οι βασιλίσκοι οι όποιοι, χωρίς να φοβώνται τόν κροκόδειλον, άγνωστον διατί, τρώγουν τά έπί τών οδόντων του και τών μεσοδοντιών διαστημάτων ύπάρχοντα ύπολείμματα τροφών και ως άριστοι δοντιάτροι έκτελούν μηχανικόν καθαρισμόν της όλης στοματικής κοιλότητος.

Διά της κατά τοιοϋτον τρόπον λοιπόν γινομένης άπομάκρυνσεως τών τροφών, τό μέν άπαλλάσσουν τό ζών των έκ της ζωϊκήςσεως τούτων δυσάρεστων διά τούς οδόντας αυτού έπακολουθημάτων, τό δε παρασκευάζουν τό δοντοστοματικόν πεδίο διά την έπακολουθησαν ήλικιακήν άκτινοβολίαν, άκριβώς όπως και ο ίατρος πρό πάσης φυσικής ή τεχνητής άκτινοβολίας πράττει. Διότι οι σπουδαιότεροι σήμερον γνωστοί του άκτινικού κράματος παράγοντες (όπεριώδεις άκτίνες) άποροφώνται εις μέγαν βαθμόν υπό τών διαφόρων ουσιών και κατά συνέπειαν ή με τάς τροφάς, έπικολλωμένας επί τών οδόντων και του θλενογόνου στόματος του ζώου, τυχόν γενομένη ήλικιακή άκτινοβολία θα ήτο άσκοπος, έφ' όσον θα άπερροψάτο ύπ' αυτών, όποτε τό ζώον μόνον χάριν παιδιιάς θα έμενε με άνοικτόν τό στόμα προς τόν ήλιον, πράγμα άπαράδεκτον.

Η "ΑΝΑΝΕΩΣΙΣ,"
ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

Υπάρχει ένα είδος σκόληκος γνωστού υπό τό όνομα Γλάνης, τό όποιον έχει την μοναδικήν ιδιότητα, υποβάλλόμενον εις συνεχή νηστείαν, να άνανεώνῃ έξ ολοκλήρου τόν όργανισμόν του. Όταν ο Πλάνης νηστεύσῃ τό σώμα του σμικρύνεται και λαμβάνει τάς διαστάσεις τάς όποιās είχαν όταν έγεννήθη. Τό θαύμα όμως δεν περιορίζεται μόνον εις την σμικρύνσιν του σώματος, αλλά και όλα τά όργανα και οι ιστοί του έντόμου άνανεοϋνται οϋτως ώστε ή άνανέωσις είνε πλήρης.

—Ο•Ο•—

Τό δουραλουμίνιον

Εις την Ιταλίαν άνεκαλύφθη νέον είδος δουραλουμινίου, του όποιου οι ιδιότητες συνίστανται εις τό ότι έχει άντοχην ίσην προς την του σκληρότερου χάλυδος. Ός γνωστόν τό δουραλουμίνιον είνε σύστασις αλουμινίου και άλλων μετάλλων εις ώρισμένας αναλογίας. Είνε έλαφρότερον κατά πολύ του σιδήρου και όλων τών άλλων μετάλλων, δι' αυτό δε και χρησιμοποιείται εις την κατασκευήν τών σημμάτων τών αεροπλάνων. Η άνακαλυφθεΐσα νέα σύνθεσις, ως άναφέρεται, έχει τό πλεονέκτημα ότι δεν διαπεράσθαι υπό τών σφαιρών τών πολυβόλων, έκ τούτου δε προκύπτει ή μεγαλύτερα άσφάλεια τών πολεμικών αεροπλάνων.

—Ο•Ο•—

Η τεχνητή μέταξα

Μέχρι τουδε ή τεχνητή μέταξα παρεσκευάζετο από εύλον. Οι Ιταλοί χημικοί άνεκαλύψαν μέθοδον διά της όποιās δύναται να εξαχθῇ κυτταρίνη — τό χημικόν στοιχείον, έξ ου μετά ώρισμένην επεξεργασίαν παράγεται ή τεχνητή μέταξα, ο τεχνητός βαμβάξ και τό τεχνητόν μαλλι — και από τό κοινόν καλάμι. Η εξαγωγή της κυτταρίνης έκ τών καλάμων έπετεύχθη μέχρι της στιγμής έργαστηριακώς μόνον. Έλπίζεται όμως ότι και βιομηχανικώς θα καταστή δυνατό ή εξαγωγή αυτής. Πραγματοποιούμενον τούτου μεγάλοι έκτάσεις, κυρίως παραποτάμιοι, θα αξιοποιηθούν.

Περιεχόμενα

Εις τό τεϋχος αυτό μάς γράφουν οι κ.κ.

Ζ. ΠΙΚΟ, συνταγματάρχης του Γαλλικού στρατού: Ο ρόλος τών τάνκς εις τόν σύγχρονον πόλεμον.

Φ. ΖΟΥΛΙΟ - ΚΙΟΥΡΙ, βραβείον Νόμπελ: Πώς «βομβαρδίζονται» τά άτομα.

Ν. ΚΛΑΔΑΣ, άντιστρατήγος: Οι στρατοί της Έλληνικής Έπαναστάσεως.

Χ. Ν. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ, φυσιοδίφης: Γλαΰξ ή άετοιδής. — Η ένυδρίς.

Χ. Σ. ΝΤΩΜΠΥ, λοχαγός του Άμερικανικού στρατού: Τά σύγχρονα πολεμικά αεροπλάνα.

Γ. Α. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ, διεθυντής της βιβλιοθήκης του Υπουργείου Έξωτερικών: Τά Ήλιακα Όρολόγια.

Β. ΚΑΝΤΑΡΕΣ, δικηγόρος: Τό δίκαιον τών Έβραίων.

Ν. ΛΑΣΚΑΡΗΣ, άριστέιον Γραμμάτων και Τεχνών: Τό Νεοελληνικόν Θέατρον.

Δ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ, διεθυντής της Έθνικής Βιβλιοθήκης: Ιωάννης Γκερέ.

Ε. ΦΩΤΙΑΔΗΣ: Νέαι Έκδόσεις.

Δ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, διδάτωρ τών Φυσικών Έπιστημών: Η ζωή τών ένυδρείων.

ΕΙΔΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

Ο πόλεμος Γερμανίας και Γαλλίας.

Τό κυνήγι τών κροκοδειλων.

Η ζωή και τά έθιμα τών Λατώνων.

Ταξίδι στην έξωτική Κεϋλάνη.

Πώς ψαρεύονται οι ξιφίαι.

Στατιστικά.

Νέαι έφευρέσεις.

Εις τό παρόν τεϋχος δημοσιεύεται: Έγχρωμος χάρτης του Άτλαντικού Ωκεανού.

Χάρτης της Πολωνίας.

Εις τό τεϋχος αυτό περιέχονται ώσαύτως γενικά έρθρα περί Ιατρικής, Μικροβιολογίας, Βιολογίας, Διαιτολογίας, Ιστορίας, Αρχαιολογίας, Παλαιοντολογίας, Μυθολογίας, Θεσηκειολογίας, Φιλοσοφίας, Κοινωνιολογίας, Λαολογίας, Χημείας, Φυσικής, Οικονομικής Έπιστήμης, Ζωολογίας, Φυτολογίας κ.λπ.

Δευθυντής: Ι. Δ. ΠΑΣΣΑΣ ■ Διευθυντής συντάξεως: ΣΤ. ΚΑΡΑΒΙΑΣ

ΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ
ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ - ΠΟΛΩΝΙΑΣ

ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΘΗ ΚΑΡΑΒΙΑ

Ο πόλεμος, που ήρχισε την Παρασκευή, 1 Σεπτεμβρίου, μεταξύ Πολωνών και Γερμανών, δεν είνε ο πρώτος μεταξύ τών δύο λαών. Γερμανοί και Πολωνοί, έπι έπτά οίλωνας, άφότου δηλαδή έγειτόνευσαν, έζησαν με την δυσπιστίαν ως έσιν τών άμοιβαίων σχέσεων, οϋδέποτε — οϋτε διά μικράν περίοδον της Ιστορίας των — έφθασαν εις σύμπραξιν ή άλλως εις φιλικήν συνεννόσιν, μεταξύ των και πολλάκις έπολέμησαν κατ' άλλήλων.

Εμμεσοι κτήσεις της Ρωμικής Αυτοκρατορίας της Γερμανικής Έθνότητος, ή Πολωνία έμφανίζεται εις την Ιστορίαν άφ' ής ο βασιλεύς της Μικισλαδός έδέχθη τόν Χριστιανισμόν, ως μέσον ένισχύσεως και έκπολιτισμού του κράτους του, κατ' τά τέλη του Ι' αιώνος και ο υίός του Βολεσλαδός επεξέτεινε την κυριαρχίαν του προς νότον και ανατολάς. Ούσιαστικώς ή Πολωνία είχαν ήδη άποσπασθῇ της Γερμανικής Αυτοκρατορίας. Κατείχε τότε όλην την κοιλάδα του Βιστούλα μέχρι της Βαλτικής, εις τάς άκτάς της οποίας είχε κτισθῇ τό Δάντσιχ. Η πόλις αυτή δεν έξηρτάτο έξ ολοκλήρου από τούς βασιλείς της Πολωνίας, άλλ' από τούς δοῦκας της Πομερανίας, οι όποιοι έγιναν ύποτελείς τών πρώτων. Αλλ' ή ένδόχωρα του Δάντσιχ ήτο σχεδόν έρημος. Και ή Πομερανία, άλλως τε, ολοκλήρος, ο περίφημος δηλονότι διάδρομος και έκτασίς τις νοτίως αυτού, κατοικείτο άραιώς από σλαυικά φύλα, Πομερανούς, οι όποιοι θραδύτερον άπερροφήθησαν από τούς Πολωνούς. Γερμανοί γεωργοί, προερχόμενοι έκ Δύσεως, έγκατεστάθησαν εκεί, μετ' αυτούς δ' ήλθον άλλοι, καθώς και Φλαμανδοί, οι όποιοι εξεγερμανίσθησαν. Κατ' αρχάς, ή εγκατάστασις έγινε ειρηνικώς. Υπήρχεν, άλλως τε, χώρος δι' όλους. Δέν ήργησεν όμως ή δημιουργία αίτίαν άνταγωνισμού.

Η Πολωνία είχαν, άλλως τε, διαιρεθῇ εις κρατίδια, μεταξύ τών υιών του Βολεσλαδού Γ', κατ' τά μέσα του ΙΒ' αιώνος, και είχαν εξασθενήσει. Οι Γερμανοί άποικιοι, περισσότεροι τών ίθαγενών της Πομερανίας, κατάρθρωσαν να άποσπάσουν την χώραν ταύτην, πλην τών παραλίαν, από της Πολωνικής έπιρροής. Τό ίδιον έγινε και εις την Σιλεσίαν, πολωνικήν κτήσιν και ταύτην μέχρι της εποχής εκείνης. Οι Πολωνοί γαροκλήμονες ήναγκάσθησαν να παραχωρήσουν εις Γερμανούς τα κτήματα των, όλονέν δε ή Γερμανική πίεσις

ηδύανε και ήρχισε να διαγράφεται ή άπειλή έκγερμανισμού αυτής της Μεγάλης Πολωνίας, του κυρίου δηλονότι τμήματος της Πολωνίας. Η Γερμανική Αυτοκρατορία έπροσπάτευσε τούς Γερμανούς άποίκους, όσας δε χώρας οϋτοι κατελάμβανον εκείνη τάς προσήρτα.

ΤΟ ΤΕΥΤΟΝΙΚΟΝ ΤΑΓΜΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΣΣΙΑΝ

Οι Πολωνοί είχαν, άλλως τε, να αντιμετώπισουν και άλλους έχθρούς, τούς είδωλολάτρες Σλαύους και Φίννους, οι όποιοι κατώκουν εις τάς όχθας του Βιστούλα και τά παραλία της Βαλτικής, προς ανατολάς και προς δυσμάς του Δάντσιχ. Προσπάθειαι τών Πολωνών όπως έκχριστιανίσουν τάς φυλάς ταύτας απέτυχον. Η άποτυχία αυτή έπεισε τούς Πολωνούς να άπευθυνθούν προς τό «Τευτονικόν Τάγμα» Γερμανικήν μοναχο-ίπποτικήν όργάνωσιν, ή όποια προθύμως έδέχθη να υποτάξῃ και διά της θιάς έκχριστιανίσῃ τούς είδωλολάτρες. Η πρόσκλησις έγινε τῷ 1229. Έντός έτους, οι άγριοι Σλαϋοί-Πρώσσοι, οι όποιοι έδωκαν και τό όνομα τών εις την Πρωσίαν — υπετάγησαν. Τό Τευτονικόν Τάγμα διεξήγαγε την έπίθεσιν μεθοδικώς. Εφόσον άπώθει τούς θαρβάρους, έκτίζε φρούρια, διά να κρατή εις ύποταγήν την χώραν. Οι Πρώσσοι, έξαντληθέντες, έδέχθησαν τόν Χριστιανισμόν, έγιναν ύπηκοοι τών ίπποτών, μετ' όποιους συνέπραττε και τό Μοναχικόν Τάγμα του Ξίφους και οι Γερμανοί, κύριοι επίσης του νοτίου μέρους τών άκτών της Βαλτικής, έπροχώρησαν βορειότερόν, συνέτριψαν και εξεχριστιανίσαν διά της θιάς τούς Λίθωνας, έθεσαν τάς καταληφθείσας χώρας υπό την προστασίαν του Πάπα και έλαβον αυτάς ως φέουδον. Οι Πολωνοί είχαν διαπράξει λάθος μέγιστον. Ένώ από τών Γερμανών ιδία έκινδύνευον, εις Γερμανούς άνέθηκαν την προστασίαν των. Τό λάθος δε τούτο άπέτέλεσε την άπαρχήν τών έρίδων μεταξύ Πολωνών και Γερμανών, αίτινες πολλάκις κατέληξαν εις πολέμους, οι όποιοι όμως οϋδέποτε έκανόνισαν όριστικώς τάς μεταξύ τών δύο λαών διενέξεις.

Κύριοι όλης της άκτής της Βαλτικής προς νότον του Βοθνικού Κόλπου, οι Γερμανοί άπέκοπτον την Πολωνίαν από της θαλάσσης. Τοπικώς μόνον ύπήρχε και τότε διάδρομος διά την Πολωνίαν προς τό Δάντσιχ. Αλλ' ή Πολωνία ήρχισε να α-

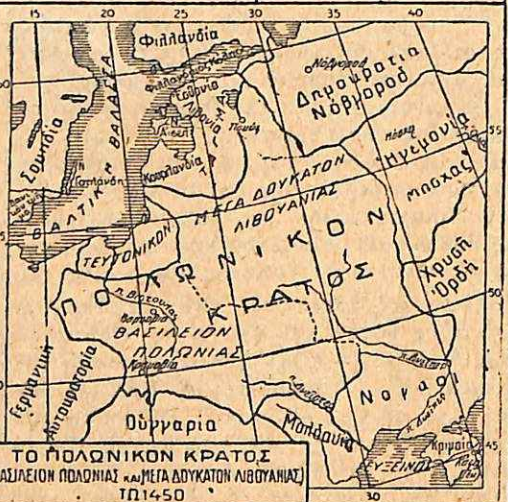
ναγεννάται. Ο κίνδυνος από των Γερμανών έγινε επί τέλους αντιληπτός, τα πολωνικά κρατίδια, τα οποία από των εμφυλίων πολέμων έφθασαν εις την σύμπρασιν, ηνώθησαν εν τέλει και απέτελέθη κατά τας άρχάς του ΙΔ' αιώνος δύναμις αξιόλογος, ή οποία ηυξήθη κατά τα τέλη του αυτού αιώνος, όταν, έκλιπούσης της Πολωνικής δυναστείας, το στέμμα περιήλθεν εις τον μέγαν δούκα της Λιθουανίας και τα δύο κράτη ηνώθησαν. Το κράτος της Πρωσίας — το φέουδον το οποίον οι Τεүτονες Ιππότες είχαν λάβει παρά του Πάπα, ήθέλησε να ανακόψη την πρόοδον της Πολωνίας, αλλά δεν το κατώρθωσε. Τō 1410 εις Τάννενμπεργκ, οι Ιππότες ήττήθησαν κατά κράτος υπό των Πολωνών και των Λιθουανών. Οι Τεүτονες διετήρησαν όπωσδήποτε τας κτήσεις των, αλλά νέος πόλεμος έξερράγη τō 1454 κατ' το μοναχικόν τάγμα ήττήθη πάλιν. Οι Πολωνοί επέβαλον τότε όρους αίστηρούς. Αφήρεσαν από το Πρωσικόν κράτος όλας τας δυτικώς του Βιστούλα χώρας του, περιλαμβανομένου και του λιμένος του Δάντσικ, περιώρισαν δέ το κράτος τουτο εις την Ανατολικήν Πρωσίαν, κατέστησαν αυτό ύποτέλες και το ύπεχρέωσαν να δεχθή όπως οι ήμίσεις των Ιπποτών του είνε Πολωνοί.

Η τοιαύτη κατάληξις των αγώνων των δεν ήτο δυνατόν να ικανοποιήση τους Ιππότες, οι όποιοι ήτοιμάζοντο διά την άντεκδικήσιν. Αυτή όμως δεν ήτο δυνατή επί μακρόν. Η Πολωνία είχε ισχυροποιηθή, διέθετε μέσα μεγάλη, ήτο το δυνατότερον κράτος της Ανατολικής Ευρώπης και το κράτος της Πρωσίας είχε εκτασιν μικράν και στρατόν περιωρισμένον. Οι Ιππότες ήρκουντο λοιπόν να έτοιμάζωνται διά να έπωφεληθούν της πρώτης δυσμενούς περιστάσεως διά την Πολωνίαν και να μισούν τους Πολωνούς. Η εύκαιρία όμως έβράδυε. Διά ν' αποκτήση την ουσίαν άν όχι και τον τύπον της ανεξαρτησίας, τō 1525 ο μέγας μάγιστρος του τάγματος έδέχθη τον Λουθηρανισμόν και έδωκε κοσμικόν χαρακτήρα εις το κράτος του, το όποιον συνεδέθη με το γερμανικόν έπίσης κράτος του Βρανδεμβούργου, αποτελεσθέντος ούτω του πυρήνος του μετέπειτα μεγάλου κράτους της Πρωσίας. Αλλά τα δύο τμήματα του κράτους τουτου, το όποιον είχε δύο ήγεμόνας, έχωρίζοντο άπ' άλλήλων διά του διαδρόμου προς το Δάντσικ, τον όποιον κατείχεν ή Πολωνία, ήτις και έφρόντισε να άφαιρέση άπ' αυτό τον γερμανικόν χαρακτήρα του διά της έν αυτό έγκαταστάσεως Πολωνών. Όπωσδήποτε, ένισχύοντο και οι Γερμανοί. Ο έκλέκτωρ του Βρανδεμβούργου πέτυχε και προσωπικήν ένωσιν του κράτους του με την Πρωσίαν, της οποίας εξέλιπεν ή δυναστεία. Έπέτυχεν έπίσης ένωσιν της Πομερανίας, την οποίαν έν τō μεταξύ είχαν καταλάβει οι Σουηδοί. Ακριβώς δέ όταν το Γερμανικόν κράτος του Βρανδεμβούργου, το όποιον μετ' όλίγων μετανομήσθη εις Πρωσικόν κράτος, ένισχύθη άρκετά, ήρχισεν ή έξασθένησις της Πολωνίας.

Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΑΣ

Το Πολωνικόν πολιτεμα — κατά τυ-

πους δημοκρατία, της οποίας όμως ο άρχων είχε τον βασιλικόν τίτλον, ήτο δέ αίρετός και ισόβιος, κατ' ουσίαν δέ όλιγαρχία των άριστοκρατών — δεν ηνύδει την άνάπτυξιν της χώρας. Οι εύγενείς μεγα-

λοκτηματίαι είχαντο ζηλοτύπως των προνομίων των. Ουδέμια άπόφασις της Διαίτης, είδους βουλής των, ήδύνατο να ληφθή άλλως ή διά παμψηφίας. Είς μόνος εύγενής ήδύνατο να έμποδίση την έπιβολήν της γνώμης όλων των άλλων. Είς τον θρόνον ανήλθον βασιλείς άλλων κρατών, διά την υπεράσπισιν των συμφερόντων των όποιων διετέθησαν επανειλημμένως και αι δυνάμεις της Πολωνίας. Διά την έκλογήν βασιλέως, όταν έκενούτο ο θρόνος ένδιεφέροντο και ξένα κράτη, έ-

καστον των όποιων έφρόντιζε ν' αποκτήση όπαδούς. Υπό συνθήκας τοιαύτας, ή Πολωνία ήτο καταδικασμένη εις όλονέν προιούσαν έξασθένησιν. Πόλεμοι εις τους όποιους άνεμίχθη επέταχυναν την έκδήλωσιν του κακού. Από Ανατολών, Τάταροι. Κοζάκοι και Ρώσοι διεξήγον κατ' αυτής πότε άκήρυκτον και πότε κατά τύπους κηρυγμένον πόλεμον.

Η επί της Πρωσίας επικυριαρχία της Πολωνίας κατήντησε σκιώδης, τέλος δέ κατηργήθη και ο τύπος της ύποτελείας, χωρίς να δυνηθή ή Πολωνία να πράξη τι. Ηρχίζον δέ τότε τα δεινά της Πολωνίας. Προς άνατολάς της, ή Ρωσία είχε καταστή κράτος μέγα. Ο κατ' αυτής πόλεμος έν συμμαχία με την Σουηδίαν, σύμμαχος της οποίας ήτο ο έκλέκτωρ της Σαξωνίας, όστις ήτο και βασιλεύς της Πολωνίας, είχε άποθή καταστρεπτικός διά το τελευταίον τουτο κράτος. Ηδη ή Ρωσία ήρχισε να άποβλέπη εις κατάκτησιν της Πολωνίας.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΔΙΑΜΕΛΙΣΜΟΙ

Αλλ' έκείνος όστις έσκέφθη, προέτεινε και επέβαλε τον διαμελισμόν της χώρας ταύτης — τον πρώτον εις την σειράν των διαμελισμών της — ήτο ο μέγας Φρειδερίκος, βασιλεύς της Πρωσίας. Το νέον Πρωσικόν κράτος ανέλαβαν να έκδικηθή διά τας ήττας των Τεүτώνων. Ιπποτών. «Προς τον σκοπόν άποκαταστάσεως της τάξεως» έλεγεν συνθήκη ύπογραφείσα τō 1772 υπό αντιπροσώπων της Πρωσίας, της Ρωσίας και της Αυστρίας, άπεφασίζετο ή μεταξύ αυτών διανομή 215.000 τετρ. χιλιομέτρων του έδάφους το όποιον ανήκεν εις την Πολωνίαν. Η Πρωσία έλάμβανεν την δυτικήν Πρωσίαν άνευ του Δάντσικ. Η Πολωνική Δίαιτα, εύρεθείσα υπό πείσιν ήναγκάσθη να συμφορwhή προς τας απαιτήσεις των τριών Δυνάμεων. Όχι μόνον ή δυσαναλογία των μέσων κατεδίκαζε την Πολωνίαν εις ύποταγήν, αλλά και ή κατάσταση έν τη χώρα, ήτις δεν διέφερε πολύ του εμφυλίου πολέμου, λόγω του ανταγωνισμού τριών μεγαλυτέρων οικογενειών της χώρας, των Τσαρτορύσκι, τωι Ποτότσκυ και των Ράτζίβιλ.

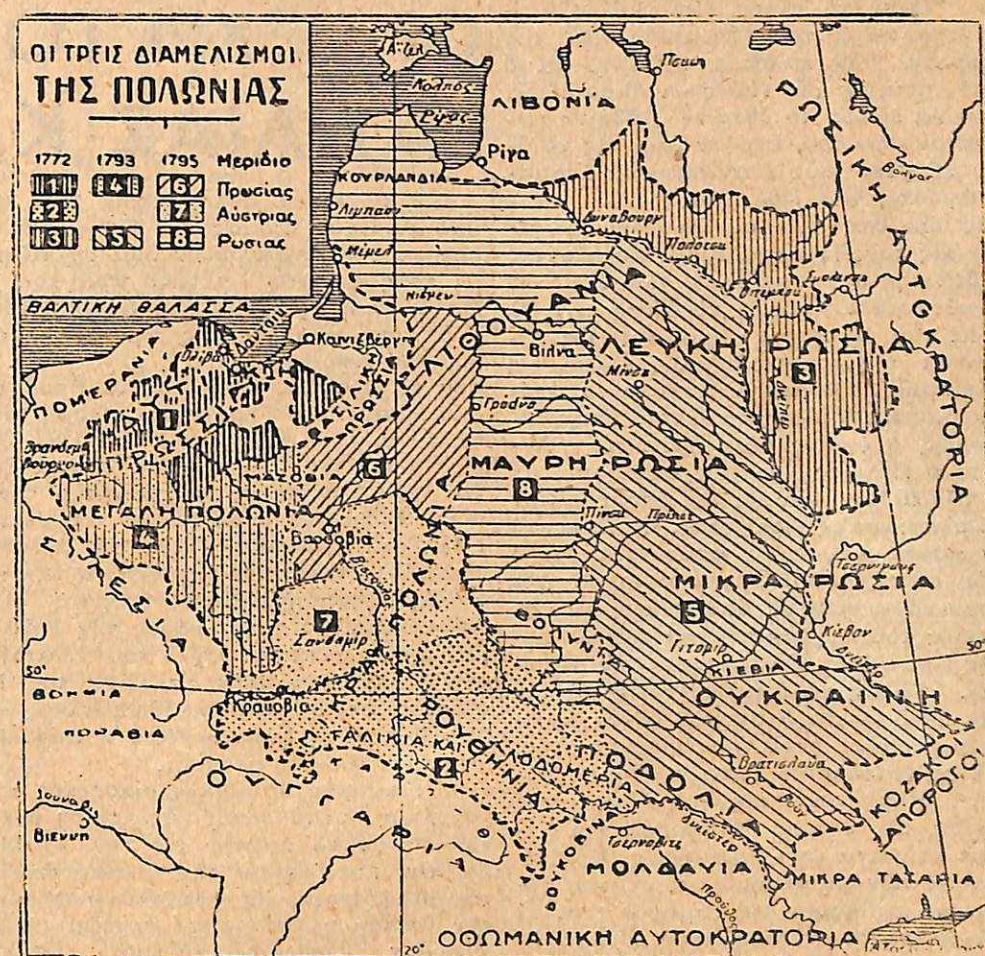
Η Πολωνία επεδόθη εις την έσωτερικήν μεταρρύθμισιν. Ο θρόνος έγινε κληρονομικός και άπεφασίσθη κατ' άρχήν ή κατάργησις του δικαιώματος άρνησιкурίας των εύγενών. Η διπλωματική θεσις, έξ άλλου, της Πολωνίας ένισχύθη, λόγω της ανάγκης εις ήν εύρέθη ή αυτοκράτειρα Αικατερίνη της Ρωσίας να ζητήση την βοήθειαν της κατά της Τουρκίας. Αλλ' ή Πρωσία άφ' ενός μέν προσέφερεν αυτή την βοήθειάν της, άφ' έτέρου δέ ύπεσχέθη εις την Πολωνίαν την έγγυήσιν της ανεξορτησίας. Ούτως είχαν ή κατάστασις, ότε εις την Δίαιταν ύπεβλήθη ο νόμος περί καταργήσεως της άρνησιкурίας. Ο νόμος έγινε δεκτός διά πλειοψηφίας, αλλά οι άντιπαθέστες κατ' αυτού εύγενείς δεν άνεγνώριζαν τον κύρος του διότι, ως ύπεστήριζον, δεν ήτο δυνατόν να καταργηθή έθιμον κρατοῦν ή μόνον τηρουμένον των κατ' αυτό διατυπώσεων, ή άρνησιкурία έπρεπε να καταρ-

γηθή διά παμψηφίας. Οι δυσαρεστηθέντες άπεφάσισαν να άποκαταστήσουν την προτέραν τάξιν πραγμάτων και άπηυθύνθησαν προς την αυτοκράτειραν της Ρωσίας διά να τους βοηθήση. Ρωσική στρατιά εισέβαλεν άμέσως εις την Πολωνίαν. Αφ' έτέρου, ή Κυβέρνησις έξήτησε την βοήθειαν της Πρωσίας και τα πρωσικά στρατεύματα εισήλθον και αυτά εις το Πολωνικόν έδαφος. Η Αυστρία δεν έπεθύμει την περαιτέρω έξασθένησιν της Πολωνίας, αλλά είχε περιπλακή εις πόλεμον με την Γαλλίαν, μετά την έκρηξιν της Γαλλικής Επαναστάσεως, ως εκ τουτου δεν ούδέν ήδυνήθη να πράξη.

Οι κυβερνητικοί Πολωνοί άντέστησαν γενναίως κατά των Ρώσων. Ως προς τους Πρώσους, ούτοι έδήλωσαν ότι δεν ήρχοντο ως σύμμαχοι, αλλά διά να άντισταθμίσουν την Ρωσικήν εισβολήν. Κατ' αυτών, οι Πολωνοί ούδέν ήδύνατο να πράξουν. Αι κυβερνήσεις Ρωσίας και Πρωσίας έφθασαν εις συμφωνίαν εις θάρος πάλιν της Πολωνίας. Διά της ύπογραφείσης την 1/14 Ιανουαρίου 1793 συνθήκης, θά ύποχρεούτο ή Πολωνία να παραχωρήση εις αυτές άλλα 305.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα του έδάφους της. Πράγματι, υπό την πείσιν των ξένων στρατευμάτων, ή Πολωνική Βουλή ύπεχρέωθη να παραχωρήση όσα έδάφη έξητούντο παρ' αυτής. Η Πρωσία έλαβε τότε το Δάντσικ, το Τόρν, μικράν έκτασιν περιβαλλομένην υπό της Ανατολικής Πρωσίας, την οποίαν διετήρει ακόμη ή Πολωνία, καθώς και το δυτικόν μέρος της Μεγάλης Πολωνίας.

Η ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Μετά τον συντελεσθέντα τō 1793 δεύτερον τουτον διαμελισμόν του, το Πολωνικόν κράτος διετήρει το τρίτον μόνον των χωρών τας οποίας είχαν άλλοτε. Παρά τούτο ήτο κράτος μέγα ακόμη: αι πλείστοι των χωρών τας οποίας απέβαλε κατά τους δύο διαμελισμούς κατά το πλείστον κατ'ήκοοντο υπό μη Πολωνικών λαών, Ούκρανών και Λευκορρώσων. Λιθουανών, Γερμανών, έκείναι δέ τας οποίας διετήρει ήσαν καθαρώς Πολωνικά. Το κράτος ήτο βιώσιμον. Αλλ' οι Πολωνοί δεν ύπετάγησαν εις την μοίραν. Επανεστάτησαν κατά των άποφάσεων αυτής και ο Πολωνικός στρατός έπετέθη κατ' αυτών Ρώσων. Υπό άρχιστράτηγον τον Θαδαϊον Κοσούσκι, ένίκησεν επανειλημμένως αυτούς, αλλά εις μίαν μόνην μάχην έχασε το πάν. «Η Πολωνία τετέλεστοι!» ειπεν ο Κοσούσκι. Πράγματι, οι τρεις μεγάλοι γείτονες της Πολωνίας άπεφάσισαν να έξαλειψουν το Πολωνικόν κράτος από τον χάρτην. Η Ρωσία έλαβε το μεγαλυτέρον μέρος της Πολωνίας, όλας τας άνατολικάς και κεντρικάς έπαρχίας της, ή Αυστρία την Γαλικίαν και ή Πρωσία την άνατολικήν Μαζοβίαν και την άνατολικήν Μεγάλην Πολωνίαν, μετ' αυτής πρωτεύουσας Βαρσοβίας. Ο τρίτος και τελευταίος διαμελισμός συντελέσθεις τον Οκτώβριον του 1795 έγινετο χωρίς άντίστασιν, ή οποία, άλλως τε, ήτο ματαιία. Αλλ' ή ταπεινώσις την οποίαν ηυβάνθησαν οι Πολωνοί ήτο με-

γάλη και άμέσως ήρχισεν ή εργασία διά την έξέγερσιν. Αυται αῖται αι οίκογένειαι, αι όποιαι διά των διενέξεών των έφεραν την πατρίδα των εις τον όλεθρον, ανέλαβον τώρα να την έλευθερώσουν. Αι τρεις Δυνάμεις αι διαμελίσασαι την Πολωνίαν ήσαν έχθρικοί προς τας ιδέας τας οποίας έκήρυξεν ή Γαλλική Επαναστάσις. Φυσικόν ήτο να στραφούν οι Πολωνοί προς την Γαλλίαν, αναμένοντες από της νίκης αυτής την άνάστασιν του κράτους των. Αι έλπίδες των έφάνησον λαμβάνοντες σάρκα και όστά επί Ναπολέοντος. Πολωνικά σώματα έτάχθησαν εις την ύπηρεσίαν του και ο Ναπολέων, μετά την κατά των Πρώσων νίκην του εις Ιέναν, τō 1806, εισήλθε εις την Βαρσοβίαν, όπου έγινετο ένθουσιωδώς δεκτός και το επόμενον έτος όλαι αι Πολωνικά έπαρχία της Πρωσίας άφηρέθησαν άπ' αυτής διά της συνθήκης του Τιλσίτ και απέτελεσαν το μέγα δουκάτον της Βαρσοβίας, έκτός του Δάντσικ, το όποιον έκράτησεν ή Γαλλία και της έπαρχίας του Μπιαλυστόκ, το όποιον έδόθη εις την Ρωσίαν. Δύο έτη θραδύρον άφηρέθη και από της Αυστρίας μέρος της Γαλικας μετά της Κρακοβίας και προσηρτήθη εις το μέγα δουκάτον, το όποιον έδόθη εις τον βασιλέα της Σαξωνίας, άνανεούμενον ούτω του παραδόξου προσωπικού δεσμού μεταξύ της χώρας ταύτης και της Πολωνίας, δεσμού, ο όποιος εις το παρελθόν είχε σωρεύσει καταστροφάς. Οι Πολωνοί ήλπιζον ότι ο Ναπολέων θά προσέθετεν εις το νέον κράτος των και τας Πολωνικάς έπαρχίας της Ρωσίας, αλλ' αι έλπίδες των διε-

ψεύσθησαν. Ο Ναπολέων επεδίωκε την φιλίαν της Ρωσίας. Δεν είχε διατάσει μάλιστα, προ της ίδρύσεως του μεγάλου δουκάτου, να προσφέρη τας Πολωνικάς έπαρχίας της Πρωσίας εις την Ρωσίαν και μόνον έπειδή ο Τσάρος ήρνήθη την προσφοράν, διά να μη καταστήση έχθράν την Πρωσίαν, ιδρύθη το νέον κράτος.

Δεν σχετίζονται με το θέμα του παρόντος τα κατά την ζωήν του μεγάλου δουκάτου και τα κατά την πολιτείαν των Πολωνών έναντι του Ναπολέοντος.

Όταν έπεσον ο Ναπολέων, έπεσε μετ' αυτού και το μέγα δουκάτον. Η Ρωσία έλαβε τας άνατολικάς έπαρχίας του μετ' αυτής Βαρσοβίας, ή Αυστρία την Γαλικίαν και ή Πρωσία τα άλλα τμήματα αυτού. Ητο ούτως ο τέταρτος διαμελισμός.

ΠΟΛΩΝΟΙ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ

Οι Πολωνοί είχαν πάντα λόγον να μισούν την Ρωσίαν, ή οποία κατείχε το πλείστον μέρος των Πολωνικών έδαφών. Όντως δέ επανειλημμένως επανεστάτησαν κατά της Ρωσικής δεσποτείας. Αλλά το γεγονός ότι επρόκειτο περί δύο σλαβικών λαών έκαμε πολλούς Πολωνούς να πιστεύουν ότι ή συνεννόησις ήτο δυνατόν. Έξεπονήθησαν μάλιστα υπό Πολωνών σχέδιας ότι ήμνοπονοδιακής ενώσεως των δύο κρατών, το γεγονός ότι ή Πολωνία άνεκηρύχθη βασίλειον με βασιλέα τον Τσάρον της Ρωσίας, έδημιούργει έλπίδας τινάς άν και φρούδας, διότι το βασίλειον ήτο τύπος μάλλον παρά ουσία και ή Πολωνία πραγματικώς κτήσις της Ρωσίας. Αλλ' ή αὐταπάτη δεν έ-

παυε. "Ολον τὸ μῖσος τῶν Πολωνῶν ἐστρέφετο κατὰ τῆς Πρωσσίας καὶ τῶν Γερμανῶν, τῶν πολαιῶν ἐχθρῶν καὶ ὁ ἐθνικὸς ποιητὴς τῶν Πολωνῶν Μισαιέβιτς, βέλων νὰ ἐξάψῃ τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα τῶν συμπατριωτῶν του, ἔγραψεν ἔπος εἰς τὸ ὁποῖον ἐξύμνει τοὺς ἐναντίον τῶν Γερμανῶν ἀγῶνας τῶν Πολωνῶν.

Τὰς ἐλπίδας τῶν οἱ Πολωνοὶ ἐναπέθεσαν εἰς τὸν Πανσλαυισμόν, πιστεύοντες ὅτι, διὰ τῆς ἐνώσεως ὅλων τῶν Σλαύων εἰς ὁμόσπονδον κράτος, τὸν ἐθνὸς των θὰ ἀνέκτα τὴν ἐλευθερίαν του. Καὶ ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Πανσλαυιστικῆς ἰδέας εἰς τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπῃν ἡσθάνοντο ἀκόμῃ περισσύτερον μῖσος κατὰ τοῦ Παγγερμανισμοῦ, ὁ ὁποῖος τότε ἐγεννᾶτο. "Αλλὰ ὡς τε ὁ Παγγερμανισμὸς ἀπέβλεπε, μετὰ τῶν ἄλλων, καὶ εἰς τὴν ἀπορρόφησιν τῶν Πολωνῶν τῆς Πρωσσίας. Οἱ Πολωνοὶ εἶχον πάντα λόγον νὰ φοβούνην ὅτι ὁ σκοπὸς οὗτος τοῦ Παγγερμανισμοῦ ἦτο δυνάστην νὰ ἐπιτευχθῇ βαθμιαίως. Τὸ παράδειγμα τοῦ ἐκγερμανισμοῦ τῶν Σλαύων τῆς Πρωσσίας δὲν ἐπέτρεπε τὴν αἰσιοδοξίαν. "Αλλὰ ὡς τε, ἡ μεθοδικότης μετὰ τὴν ὁποῖαν ἐπεδιώκετο ὁ σκοπὸς οὗτος ἐφαίνετο ἐγγυωμένη περὶ τῆς ἐπιτυχίας του. "Αφ' ἐνὸς ἐστέλλοντο κατὰ σύστημα γερμανικαὶ οἰκογένειαι εἰς τὰς Πολωνικάς ἐπαρχίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡγοράζοντο Πολωνικά κτήματα ἀπὸ Γερμανοὺς. Κατ' ἐκείνων ἐκ τῶν γαιοκτημόνων, οἵτινες ἡρνοῦντο νὰ πωλήσουν τὰ κτήματά των, αἱ ἀρχαὶ ἔστρεφον αὐτοὺς τοὺς Πολωνοὺς ἀγρότας. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἐδημιούργουν μετὰ τῶν τελευταίων τὴν ἐντύπωσιν ὅτι αἱ ἀρχαὶ τοὺς ἐπροστάτευον.

"Οταν τὸ 1863, οἱ Πολωνοὶ τῆς Ρωσσίας, ἀδυνατοῦντες νὰ ὑπομείνουν τὰς πιέσεις, ἐπανεστᾶσαν, ἡ Πρωσία ἔλαβεν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς στάσιν ὑπὲρ τῆς Ρωσσίας. Δὲν ἐπένεδεν στρατιωτικῶς, ἀλλὰ ἐκλείσσε τὰ σύνορά της εἰς τοὺς ἐπαναστάτας. Δὲν ἐπέτρεψε τὸν ἀνεφοδιασμόν των καὶ συνέβαλεν οὕτω ὅσον τοῦλάχιστον καὶ ἡ δύναμις τοῦ Ρωσικοῦ στρατοῦ, εἰς τὴν καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως. Οὕτως ὁ Βίσμαρκ, πρωθυπουργὸς τότε τῆς Πρωσσίας, ἐπέτυχεν διπλοὺν σκοπὸν, ἡμπούδισε τὴν ἀνάστασιν τοῦ Πολωνικοῦ κράτους καὶ ἐξησφάλισε τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Τσάρου, ἡτις συνέβαλε μεγάλως εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἄλλων σχεδίων του. "Ο ἱστορικὸς τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1863 Κοσμιάν γράφει: «Ἡ ἐπανάστασις ὑπεβόηθη τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ χειροτέρου ἐχθροῦ τῆς Πολωνίας. "Επὶ τῶν ἐρεπιπνῶν μας ὁ Βίσμαρκ ἐστήριξε τὸ ἔργον του.»

Εἰς τὸν Βίσμαρκ ὀφείλεται καὶ ἡ ἐκτασις τῶν προσπαθειῶν πρὸς ἐκγερμανισμόν τῶν Πολωνικῶν ἐπαρχιῶν. "Ο κίνδυνος τῆς ὀριστικῆς ἀπωλείας τῶν ἐπαρχιῶν τούτων διὰ τὴν Πολωνικὴν ἐθνότητα ἠβξάνεν οὕτω διαρκῶς. Αἱ ἐνώσεις καὶ οἱ σύλλογοι τῶν Πολωνῶν διελύοντο. Ἡ γερμανικὴ γλῶσσα ἐπεβάλλετο εἰς τὰ σχολεῖα. Μετὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἡ πολιτικὴ αὕτη ἐπετάθη ἀκόμῃ. "Εκλείσθησαν σχολεῖα καὶ ἀπηλάσθησαν χωρικοὶ. Ἡ πολιτικὴ αὕτη ἐφηρμόθη καὶ ἀπὸ τοὺς διδόχους τοῦ Βίσμαρκ, ἀλλὰ οἱ Πολωνοὶ

ΟΙ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΔΕ ΠΟΛΕΜΟΙ ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Εἰς σύντομον ἀνασκόπῃσιν τῶν πολέμων μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ Γερμανίας δὲν δύνανται ν' ἀναφερθοῦν ὅσα σχετίζονται μετὰ τοὺς ἀγῶνας μετὰ τῶν Φράγκων καὶ Σαξόνων ἢ Φράγκων καὶ Βουργουνδιῶν, συμβάντα πρὸ τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν ἀνόδου τοῦ Καρολομάγνου ἢ μετ' αὐτὴν. Τὸν οἱ Φράγκοι ὄσον καὶ οἱ Βουργουνδιοὶ ἦσαν λαοὶ Γερμανικοὶ ἀκόμῃ, ὅπως ἄλλωστε οἱ Σάξονες καὶ δὲν εἶχε δοθῇ εἰς τὸ κράτος τῶν πρώτων, οἵτινες ἦσαν καὶ οἱ ἰσχυρότεροι, ὁ χαρακτὴρ τὸν ὁποῖον ἀπέκτησε ἑαυτῶν, τοῦ ἐθνικοῦ Γαλλικοῦ Κράτους. "Οταν δὲ ἀπέκτησε τὸ κράτος τοῦτο τὸν χαρακτὴρα του, εἶχε ν' ἀντιμετωπίσῃ ἄλλους ἐχθρούς, οἱ ὁποῖοι κατεῖχον μέγα μέρος τῆς Γαλλίας καὶ μόνον μετὰ τὴν λήξιν τοῦ ἑκατονταετοῦς Πολέμου, κατὰ τὰ μέσα τοῦ 1Ε' αἰῶνος, ὁπότε συνετελέσθη ἡ ἐνωσις τῆς Γαλλίας, αὕτη ἦτο εἰς θέσιν ν' ἀποβλέψῃ καὶ πρὸς ἄλλους εἰς τοὺς.

"Ο Γαλλικὸς βασιλικὸς οἶκος καὶ ὁ Αὐστριακὸς αὐτοκρατορικὸς οἶκος ἀνεμετρήθησαν τὸ πρῶτον εἰς τὴν Ἰταλίαν, εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς ὁποίας ἀπέβλεπον ἀμφότεροι. "Ο χρονολογικὸς πῖναξ τὸν ὁποῖον παραθέτομεν ἀρχίζει μετὰ τὸν «πρῶτον Ἰταλικὸν πόλεμον» Γαλλίας καὶ Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

1494—1495. "Ο Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Μαξιμιλιανὸς Ἀψβούργος συμμαχεῖ μετὰ τῶν Ἰταλῶν ἡγεμόνων κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Καρόλου ΙΗ'. Κατ' ἀρχὰς ἡττᾶται καὶ οἱ ἄλλοι καταλαμβάνουν τὴν Νεάπολιν, ἀλλ' ἐν τέλει ὑποχρεοῦνται νὰ ἐκκενώσουν τὴν Ἰταλίαν.

1499. Δεύτερος Ἰταλικὸς πόλεμος. Λήγει ἄνευ ἀποτελέσματος.

1515—1516. Τρίτος Ἰταλικὸς πόλεμος.

ἀνθίσταντο εἰς τὸν ἐκγερμανισμόν τῶν ἐπαρχιῶν. Χιλιάδες Πολωνοὶ ἐφευγον ἐκεῖθεν καὶ ἄλλαι χιλιάδες Πολωνῶν μετέβαινον ἐκεῖ ἐκ τῆς Ρωσικῆς Πολωνίας. "Ο ἀνταγωνισμὸς καὶ ἡ ἐχθρότης τῶν δύο ἐθνότητων εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἔπακρον, ὅτε ἐξεργράφη ὁ Παγκόσμιος Πόλεμος τοῦ 1914 - 1918. Κατ' αὐτόν, πολλοὶ Πολωνοὶ ἐπολέμησαν εἰς τὸ πλεῖρον τῶν Ρώσων. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πλεῖρον τῶν Αὐστριακῶν ἐπολέμησαν πολλοί. ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Πίλοσνσκι. Εἰς τὰς γερμανικάς τάξεις οὐδεὶς Πολωνὸς ἐβελοντῆς ὑπῆρχε.

Τὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πολωνικοῦ κράτους καὶ τὰ τῆς γενέσεως τῶν διαφορῶν μετὰ τὸ αὐτὸ καὶ τοῦ Γερμανικοῦ Κράτους διὰ τὸ ζήτημα τοῦ Δάντσιχ καὶ τοῦ διαδρόμου, ὅστις ἐδόθη εἰς τὴν Πολωνίαν πρὸς τὴν Βαλτικὴν καὶ διὰ τοῦ οἰοῦ ἡ Ἀνατολικὴ Πρωσία ἐχωρίζετο ἀπὸ τοῦ κυρίου σώματος τοῦ Γερμανικοῦ κράτους εἶνε πολὺ γνωστὰ. Αἱ διαφοραὶ αὗται ἀπέτέλεσαν τὴν ἀμεσον αἰτίαν τῶν σημερινῶν γεγονότων.

ΣΤΑΘΗΣ ΚΑΡΑΒΙΑΣ

"Ο βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Φραγκίσκος Α' κατὰ γειε μεγάλας νίκας κατὰ τῶν Γερμανῶν.

1521—1525. Νέος Γαλλογερμανικὸς πόλεμος. "Ητται τῶν Γάλλων. "Ο βασιλεὺς Φραγκίσκος Α' αἰχμαλωτίζεται ἐν μάχῃ παρὰ τὴν Παβίαν καὶ δέχεται εἰρήνην.

1626—1529. "Ο Φραγκίσκος Α', ἄμα ἐλευθερωθεὶς, ἀναλαμβάνει νέον πόλεμον ἀλλὰ τελικῶς ἡττᾶται καὶ δέχεται εἰρήνην ὑπαγορευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Καρόλου Ε'.

1543—1544. "Ο Φραγκίσκος Α', ἐν συμμάχῃ μετὰ τῶν Τούρκων, ἐπιτίθεται κατὰ τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀλλ' ἡττᾶται καὶ παραιτεῖται πάσης ἀξιώσεως ἐπὶ τῆς Ἰταλίας.

1551. "Η Γαλλία διεξάγει ἀκήρυκτον πόλεμον κατὰ τῆς Αὐτοκρατορίας, βοηθοῦσα τοὺς κατ' αὐτῆς πολεμοῦντας Διαμαρτυρομένους. "Η Γερμανία κηρύττει τὸ 1555 τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Γαλλίας. "Ο πόλεμος ἐκφυλίζεται, λόγῳ τοῦ ὅτι καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν ἐκρήγνυνται θρησκευτικαὶ ταραχαί.

1630—1634. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου μετὰ τῆς Σουηδίας, βοηθοῦσης τοὺς Γερμανοὺς Διαμαρτυρομένους, καὶ τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἡ Γαλλία παρέχει εἰς τὴν πρώτην τὴν βοήθειάν της.

1635—1648. "Η Γαλλία κηρύσσει τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Αὐτοκρατορίας. Σουηδικὸς καὶ Γαλλικὸς στρατὸς, βοηθοῦμενος ὑπὸ τῶν Προτεσταντῶν Γερμανῶν, νικοῦν ἐπανειλημμένως τὰ αὐτοκρατορικὰ στρατεύματα. "Ο πόλεμος λήγει διὰ τῆς συνθήκης τῆς Βεσφαλίας, ἡ ὁποία ἐπὶ μακρὸν ἀπέτέλεσε τὸν καταστατικὸν χάρτην τῆς Εὐρώπης. Δι' αὐτῆς, οἱ ἡγεμόνες τῆς Αὐτοκρατορίας ἐλάμβανον δικαιώματα ἐπὶ θλάθῃ τῆς ἐνότητος. "Η Γαλλία προσήρτησε τὴν Ἀλσατίαν καὶ Λωρραίνην.

1701—1714. "Ο περὶ διαδοχῆς τοῦ ἱσπανικοῦ θρόνου πόλεμος. "Η Αὐτοκρατορία ὑποστηρίζει τὸν Αὐστριακὸν ἀρχιδούκα Κάρολον καὶ ἡ Γαλλία τὸν ἑγγονον τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΔ' Φίλιππον. "Ο πόλεμος λήγει μετὰ νίκην τῆς Γαλλίας.

1740—1748. Πόλεμος περὶ τῆς διαδοχῆς ἐν Αὐστρίᾳ. "Η Γαλλία ὑποστηρίζει τὸν ἐκλέκτορα τῆς Βαυαρίας Κάρολον, ἀπαιτῇ τὴν τοῦ θρόνου κατὰ τῆς Μαρίας Θηρεσίας, θυγατρὸς τοῦ ἀποθανόντος αὐτοκράτορος Καρόλου ΣΤ'. Γαλλικὸς στρατὸς εἰσβάλλει εἰς Αὐστρίαν. "Ο πόλεμος λήγει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐκλέκτορος Καρόλου.

1748. Κατὰ τὸν ἐναντίον τῆς Αὐστρίας πόλεμον τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας μεγάλου Φρειδερίκου, ἡ Γαλλία ἐπεμβαίνει εἰς τὰς Κάτω Χώρας, κτῆσιν τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τὴν Ἰταλίαν, ὅπου ὁμοῦ ἡττᾶται ὁ στρατὸς τῆς.

1756—1763. Εἰς τὸν νέον πόλεμον με- (Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 675)

ΟΙ ΣΤΡΑΤΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Τοῦ ἀντιστρατήγου κ. Ν. ΚΛΑΔΑ

Κατὰ τὴν κήρυξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχον τακτικὸν στρατὸν, καθ' ὅσον, μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς παλαιᾶς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας μας καὶ τὴν ἐπακολουθήσαν καταπύσιν ἀπασῶν τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων, φυσικὸν ἦτο τὸ νὰ μὴ ὑπάρχῃ πλέον οὗδαμῶς Ἑλληνικὸν στρατὸς. Μολοντί ὁμοῦ δὲν ὑπῆρχεν ἐπίσημος καὶ ὀργανωμένος Ἑλληνικὸς στρατὸς, τὸ τοιοῦτον δὲν ἐσήμαινεν ὅτι ἐξέλιπον ὁλοσχερῶς οὔτε τὰ φυτῶρια ἐξ ὧν προήρχοντο οἱ Ἕλληνες στρατιῶται, οὔτε τὰ ἀπαραίτητα στρατιωτικὰ στελέχη, καθ' ὅσον, εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς τουρκικῆς κατακτήσεως, εὐρέθησαν πλείστοι ὅσοι ὑπερήφανοι καὶ ἐμπειροπόλεμοι Ἕλληνες, οἵτινες, μὴ ἀνεχόμενοι τὸν τουρκικὸν ζυγόν, ἀνῆλθον εἰς τὰ ὄρη καὶ συνέχισαν τὸν ἀγῶνα, παρενοχλοῦντες παντοιοτρόπως τοὺς ἐπιδρομὰς Τούρκους. Τὰ ὄρη τῆς Πίνδου, τοῦ Σουλίου, τῶν Ἀργαφῶν, τοῦ Ὀλύμπου, τοῦ Παρνασσοῦ, τῶν Καλαβρυτῶν, τῆς Ἀρκαδίας, τῆς Μάνης, ἀπέτελεσαν τὰ κρυφώγητα τῶν γενναίων ἐκείνων ἀνδρῶν, τῶν ἀποκηθέντων καὶ ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀποκηθέντων δ' οὕτω, ὅτε τῶν Τούρκων θελησάντων διὰ τοῦ ἐξευτελιστικοῦ τούτου ὀνόματος νὰ ὑποδιδάσκωσι τοὺς γενναίους τοῦτους Ἕλληνας, καίτοι ἐγγώριζον πολὺ καλῶς ὅτι οὗτοι ἦγοντο εἰς τὰς πράξεις των ὑπὸ εὐγενῶν ἐλατηρίων καὶ ὑπὸ ὑψηλῶν σκοπῶν. Σημειωτέον ὅτι οἱ καὶ ἐκ τῶν οὐ συντελέσαντων πολλὰς μετὰ τῶν Ἑνετῶν ἐναντίον τῶν Τούρκων. Κατιδόντες οἱ Τούρκοι τὸ ἀδύνατον τῆς ἐξαφανίσεως τῶν κλεφτῶν τούτων, ἐσκέφθησαν, ἀντιγράφοντες τοὺς Ἑνετοὺς, νὰ προσεταιρισθῶσι τοὺς κλέφτας δι' ὃ ἀπὸ τοῦ 1550 περίπου προσέλαβον τοὺς κλέφτας εἰς τὴν τουρκικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτοὺς ἐπὶ μισθῷ τὴν τήρησιν τῆς ἀσφαλείας ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ, ὀνομάσαντες αὐτοὺς Ἀρματολούς.

"Εκτοτε, οἱ ἀρματολοὶ καὶ κλέφτες Ἕλληνες κατέστησαν ἐμπειροπόλεμοι, καθ' ὅσον εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ περιφέρονται ἐνοπλοὶ, καὶ ἐν τινι μέτρῳ τοῦ νὰ ἀσκῶνται πολεμικῶς. Οἱ ἀρματολοὶ καὶ κλέφτες καθίσταντο σὺν τῷ χρόνῳ πολεμικώτατοι, καθ' ὅσον οἱ τῶν κατόπιν γενεῶν προήρχοντο σχεδὸν ἅπαντες ἐκ τῶν πολεμικῶν φυτῶν τῆς Ἐκτανήσου καὶ ἐκ τῶν Παραδουναβίων Ἠγεμονίων, τέλος δ' ἐκ τῆς Αὐλῆς τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων, τῆς ἀποτελεσάσης, κατὰ τὴν προσφύ ἐκφρασιν πολλῶν ἱστορικῶν, τὴν πολεμικὴν Ἀκαδημίαν τῆς πρὸ τοῦ 1821 ἐποχῆς.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅταν τὸν Μάρτιον 1821 ἐκηρύχθη ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις καὶ ἤρξισεν ὁ ἱερός ἡμῶν Ἀγῶν. "Ως ἦτο φυσικὸν, τακτικὸς Ἑλληνικὸς στρατὸς δὲν ὑπῆρχε τότε, ἀλλ' ἡ μόνη ἐμπόλεμος δύναμις τῶν Ἑλλήνων ἦτο ἡ ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τῶν ἀρματολῶν καὶ κλεφτῶν, τῶν σχηματισάντων τὰ Ἀτακτα σώματα, ἅτινα, καίτοι ἐστεροῦντο πειθαρχίας καὶ ἐκπαίδευσως, ἐπέτελεσαν τὰ πασίγνωστα ἡρωϊκὰ κατορθώματα, καθ' ὅ-

σον οἱ ἀθάνατοι ἐκείνοι ἡρωϊκοὶ πρόγονοί μας διεπνέοντο ὑπὸ τοιοῦτου πατριωτισμοῦ, ἐπὶ τοιαύτης γενναίουφυξίας, ὑπὸ τοιαύτης καοτερικότητος, ὑπὸ τοιαύτης ἐθελουσίας, ὑπὸ τοιαύτης ἀνδρείας, ὥστε κατάρθωνον νὰ ἰσοφαρίσωσι τὰ, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς πειθαρχίας καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀγνοίας τῶν μαχητικῶν ἀρχῶν, μειονεκτήματά των, μέχρι τοῦ σημείου ὅπτε νὰ καταστῶσιν οἱ περιώνυμοι ἥρωες, οἱ γνωστοὶ μας ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀγωνισταί, πρὸ τῆς Μνήμης τῶν ὁποίων αἱ κατόπιν Ἑλληνικαὶ γενναῖαι, μέχρι σήμερον καὶ εἰς τὸ διηνεκές, ὀφείλομεν νὰ εὐγνωμονοῦμεν. Μεθ' ὅλα ὁμοῦ ταῦτα ἀνεγνωρίσθη ὅτι ὁ διὰ τῶν Ἀτάκτων μέλλων νὰ διεξαχθῇ ἀγῶν εἶχεν ἀπόλυτον ἀνάγκην ἐνισχύσεως καὶ ὑποβοηθήσεως ὑπὸ τακτικοῦ στρατοῦ δι' αὐτὸ ἀπεφασίσθη ἡ συγκρότησις τοιοῦτου στρατοῦ.

"Επειδὴ ὁ πρῶτος σπόρος τῆς Ἐπαναστάσεως ἐξεκλάφη εἰς τὰς Παραδουναβίους ἐπαρχίας τῆς Τουρκίας, τὰς γνωστὰς τότε ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἠγεμονίας, φυσικὸν ἦτο ἐκεῖ νὰ ὀργανωθῇ τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν Τακτικὸν στρατεύμα.

Οὕτω, ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης συνεκρότησε κατὰ Φεβρουάριον 1821 τὸν πασίγνωστον Ἰερόν Λόχον, τὸν συνάψαντα μάχας τινὰς, συντριβέντα δὲ τέλος, μετὰ ἡρωϊκῶν ἀγῶνα, εἰς τὸ Δραγατσάνι τὴν 7 Ἰουνίου 1821.

Διαρκούσης τῆς Ἐπαναστάσεως, τετράκις συνεκροτήθη Τακτικὸς στρατὸς ἐν Πελοποννήσῳ. Τονίζομεν καλῶς τὸ «τετράκις», διότι παρὰ τοῖς πλείστοις ἐπικρατεῖ ἡ σφαλερὰ καὶ πεπλανημένη ἀντίληψις ὅτι ὁ μοναδικὸς Τακτικὸς στρατὸς τῆς Ἐπαναστάσεως ἦτο ὁ τοῦ Φαβιέρου, ἐνῶ τὰ πράγματα δὲν ἔχουσιν οὐ-

Μικρὰ ἐγκυκλοπαιδικὰ

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἤρξισεν χρησιμοποιούμενον ἕνα νέον εἶδος χάρτου, τοῦ ὁποῦ ἕνα ἀπὸ τὰ συστατικά εἶνε καί... ὁ χυμὸς λεμονίου. "Ο χάρτης αὗτος ἐμποδίζει τὰ ἐμπορεύματα ποὺ περιέχουν λίπη ἢ ἑλαία νὰ «ταγγίζουν». Χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν περιτύλιξιν διαφόρων κρῶν φαγητῶν καὶ γλυκισμάτων.

Εἰς μίαν φυλὴν τῆς Νέας Γουίνεας ἐπικρατεῖ τὸ ἔθιμον νὰ ἀγοράζωσι οἱ ἄνδρες τὰς συζύγους των. Δὲν εἶνε καὶ πολὺ ἀκριβαί. Μία καλὴ νύφη στοιχίζει περίπου 10 γαλλικὰ φράγκα.

τω, καθ' ὅσον, πρὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ Φαβιέρου, εἶχον ὀργανωθῇ ἐν Πελοποννήσῳ ἑτεροὶ τρεῖς Τακτικοὶ στρατοί.

Οἱ Τακτικοὶ στρατοί, διαρκούσης τῆς Ἐπαναστάσεως, ἦσαν οἱ κάτωθι:

Α') "Ο Δημήτριος Ὑψηλάντης συνεκρότησεν ἐν Καλάμῃς τὸν Ἰούλιον 1821 Τακτικὸν στρατὸν ἐκ 3 λόχων καὶ ἐκ δύο κανονίων, ταχθέντα ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ταγματάρχου Παλέσα, καταγομένου ἐκ Κρήτης καὶ ὑπηρετήσαντος εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος. "Ο στρατὸς οὗτος ἀπέκρουσε τὴν μελωμένην ἀπόδασιν Τουρκικοῦ στρατοῦ ἐκ τοῦ στόλου τοῦ παραπλέοντος τῆς Καλάμης τὴν 23 Αὐγούστου 1821, συμμετέσχε κατόπιν εἰς τὰς πολιορκίας Τριπόλεως καὶ Ναυπλίου καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἄλυσιν τῆς Κορίνθου τὴν 10—14 Ἰανουαρίου 1822, τέλος ὁμοῦ διελύθη ἔνεκα ἐλλείψεως χρηματικῶν μέσων.

Β') "Ο Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος συνεκρότησεν ἐν Κορίνθῳ τὸν Ἀπρίλιον 1822 Τακτικὸν στρατὸν ἐκ δύο ταγματῶν πεζικοῦ καὶ ἐκ 2 κανονίων ταχθέντα ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἰταλοῦ συνταγματάρχου Ταρέλο. Τὸ στρατεύμα τοῦτο ἐπολέμησεν ἡρωϊκῶς εἰς τὴν μάχην τοῦ Πέτα τὴν 4 Ἰουλίου 1822, ἀλλὰ τέλος διελύθη καὶ τοῦτο, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως μέσων συντηρήσεως.

Γ') Μετὰ ἀνυπαρξίαν Τακτικοῦ ἐπὶ 15μηνας, συνεκροτήθη ἐν Ναυπλίῳ τὸν Ἰούλιον 1824 Τακτικὸς στρατὸς ἐξ ἐνὸς τάγματος πεζικοῦ καὶ ἐξ ἐνὸς λόχου πυροβολιστῶν, ταχθεὶς ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἑλλήνος συνταγματάρχου Παναγιώτη Ροδίου. Τὸ στρατεύμα τοῦτο μετέσχε τῆς ἀποκρούσεως τῆς κατὰ τοῦ Ναυπλίου ἐπιδρομῆς τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ τοῦ Ἱμπράημ πασᾶ τὸν Ἰούνιον 1825, ἀλλὰ καὶ τὸ στρατεύμα τοῦτο ἤρξισεν φθίνον καὶ ἀποσυντιθέμενον, λόγῳ τῶν ἀθρόων λιποταξιών.

Δ') "Επειδὴ περὶ τὰ μέσα τοῦ 1825 παρουσιάσθη ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς συγκροτήσεως Τακτικοῦ στρατοῦ, δυνάμενον ν' ἀντιπαραταχθῇ κατὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ, τοῦ πλημμελίσαντος τότε τὴν Πελοπόννησον, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐσκέφθη νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸν φιλέλληνα Γάλλον συνταγματάρχον Κάρολον Φαβιέρου, παραμένοντα τότε ἐν Ναυπλίῳ. Συνεκροτήθη τὸν Ἰούλιον 1825 Τακτικὸς στρατὸς ἐκ δύο ταγματῶν πεζικοῦ, ἐξ ἐνὸς λόχου πυροβολιστῶν, ἐκ μικρῶς τινοῦ δύναμειος ἱππικοῦ, καὶ ἐκ στρατιωτικῆς μουσικῆς. "Ο Τακτικὸς στρατὸς τοῦ Φαβιέρου συμμετέσχε εἰς πολλὰς περιστάσεις τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος, καὶ δι' ἵλιαν ἐπιτυχίαν, ὡς π.χ. εἰς τὴν κατὰ Φεβρουάριον—Μάρτιον 1825 ἐπιστρατεῖαν τῆς Καρύστου, εἰς τὰς μάχας τοῦ Χαϊδάρι Ἀττικῆς τῶν Αὐγούστου 1826 εἰς τὸν ἀνεφοδιασμόν διὰ πολεμοφοδίων τῶν ἐν τῇ Ἀργοπόλει Ἀθηνῶν πολιορκουμένων Ἑλλήνων κατὰ τὴν νύκτα 29—30 Νομβρίου 1826, εἰς τὴν κατὰ τὸ φθινόπωρον 1827 ἐκστρατεῖαν τῆς Χίου.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΛΑΔΑΣ
"Ανὴρ ἐν ἀποστρατεῇ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Γ'. Τὰ πολεμικά αεροπλάνα

ΤΩΝ Κ. Κ. ΕΡΝΕΣΤ ΝΤΥΨΟΥΪ ΚΑΙ ΦΗΛΑΝΤΙΝΓΚ ΕΛΙΟΤ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἐξετέθη ὁ στρατηγικός ρόλος τὸν ὁποῖον πρόκειται νὰ παίξῃ ἡ αεροπορία εἰς ἓνα μελλοντικὸν πόλεμον. Ἡδὴ πρόκειται νὰ γίνῃ λόγος περὶ τῶν πολεμικῶν ὄπλων τῆς αεροπορίας, δηλαδὴ περὶ τῶν διαφόρων τύπων τῶν πολεμικῶν αεροπλάνων καὶ τοῦ τρόπου τῆς χρησιμοποίησεως αὐτῶν. Γενικῶς τὰ πολεμικά αεροπλάνα διακρίνονται εἰς τέσσαρας μεγάλας κατηγορίας, τὰς ἐξῆς: α') τὰ αεροπλάνα παρατηρήσεως, β') τὰ καταδιωκτικά, γ') τὰ αεροπλάνα ἐπιθέσεως ἢ αεροπλάνα μάχης καὶ δ') τὰ βομβαρδιστικά. Τὰς ἰδιότητάς ἐκάστου τῶν ἀνωτέρω τύπων θὰ μελετήσωμεν κατωτέρω χωριστά.

Α) Γενικῶς ἡ παρατήρησις καὶ ἡ ἀνίχνευσις τοῦ ἐχθροῦ ἀποτελεῖ μίαν τῶν σημαντικωτέρων ἀποστολῶν τῆς αεροπορίας. Πρέπει ὅμως νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ ἀνιχνευτικὴ αεροπορία δὲν ἀποτελεῖ κυρίως εἰπεῖν πολεμικὸν ὄπλον, ἀλλὰ μᾶλλον βοηθητικὴν ὑπηρεσίαν. Κατὰ τὴν πρώτην φάσιν τοῦ πολέμου ἡ ἀνιχνευτικὴ αεροπορία θὰ χρησιμοποιηθῇ κυρίως διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀνιχνεύσεως εἰς μέγα βάθος ἐντὸς τοῦ ἐχθρικοῦ ἐδάφους, ὥστε νὰ καταστήθῃ δυνατὴ ἡ συγκέντρωσις πληροφοριῶν περὶ τῆς θέσεως καὶ τῶν δυναμῶν τοῦ ἀντιπάλου καὶ νὰ ἀποφευχθῇ οὕτω ὁ στρατηγικὸς αἰφνιδιασμός. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ παγκοσμίου πολέμου οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἀντιπάλων στρατῶν ἀντιμετωπίζουν σοβαρὰ προβλήματα εἰς τὸ ζήτημα τῆς διοικήσεως τῶν μεγάλων συγχρόνων στρατῶν, λόγῳ δὲ τῆς τεραστίας ἐκτάσεως τῶν μετώπων, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σχηματίσουν προσωπικῶς ἀντίληψιν περὶ τῶν συμβαίνοντων εἰς τὴν ἀντίπαλον παράταξιν, ὅπως συνέβαιε παλαιότερον, ὅποτε ὁ στρατηγὸς ἐγκατεστημένος ἐπὶ ὑψώματος εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν ὁλόκληρον τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Ἡ τοιαύτη μεταβολὴ τῶν συνθηκῶν τοῦ πολέμου καθιστᾷ ἀπαραίτητον τὴν ἔγκαιρον συγκέντρωσιν ἀκριβῶν πληροφοριῶν περὶ τῶν κινήσεων τοῦ ἀντιπάλου, εἰς τὸ κεφάλαιον δὲ τοῦτο ἡ αεροπορία ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰ ἄλλα μέσα ἀνιχνεύσεως θὰ παίξῃ ἀποφασιστικὸν ρόλον.

Μετὰ τὰς πρώτας ἀναγνωρίσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ γίνουν εἰς μέγα βάθος ἀμέσως μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ πολέμου θὰ παραστήνῃ ἀνάγκη ἀναγνωρίσεως τῶν καθ' ἑκάστον τομέαν τοῦ μετώπου ὅταν αἱ ἀντίπαλοι στρατιαὶ θὰ εὐρίσκονται ἀπέναντι ἀλλήλων, καθὲρ δὲ σώμα στρατοῦ καὶ κάθε μεραρχία θὰ διαστέλνουν αεροπλάνα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Τὴν ἀπὸ ἀέρος ἀνίχνευσιν θὰ δυσχερᾶνουν αἰσθητικῶς αἱ δυσμενεῖς μετεωρολογικαὶ συνθήκαι (ὁμίχλη, κακοκαιρία κλπ.). Ἐπίσης τὰ δασοσκεπῆ καὶ τὰ ὄρεϊνὰ ἐδάφη δυσκόλως ἀνιχνεύονται ὑπὸ τῆς αεροπορίας. Τέλος

ἡ νύξ δὲν εὐκολύνει τὸ ἔργον τῆς ἀναγνωρίσεως, ἀν καὶ εἰς περίπτωσιν πανσελήνου ἢ ἐνάστρου οὐρανοῦ εἶνε δυνατόν εἰς τὸν αεροπόρον παρατηρητὴν νὰ διαπιστώσῃ ὁμαδικὰς μετακινήσεις στρατευμάτων ἐπὶ τῶν στρατηγικῶν ὁδῶν. Τελευταίως ἐπίσης χάρις εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν φωτοβολιδῶν καὶ τῆς νυκτερινῆς φωτογραφίας εὐχεραίνεται αἰσθητικῶς ἡ νυκτερινὴ ἀνίχνευσις.

Ὅταν τέλος ἡ μάχη θὰ ἔχῃ ἀρχίσει, ἡ αεροπορία παρατηρήσεως θὰ ἔχῃ νὰ ἐπιτελέσῃ πολλὰς ἀποστολάς. Πρῶτον θὰ ἐνεργῇ ὡς σύνδεσμος μεταξύ τῶν ἐπιτελείων τῶν μονάδων καὶ τῶν διαφόρων τμημάτων αὐτῶν. Δεύτερον θὰ παρακολουθῇ τὰς φάσεις τοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ μετώπου καὶ θὰ πληροφορῇ τὰ στρατεύματα περὶ τῶν κινδύνων τοὺς ὁποῖους διατρέχουν λόγῳ τῶν μετακινήσεων τοῦ ἐχθροῦ. Τρίτον θὰ υποβοηθῇ τὸ πυροβολικὸν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν καταλλήλων στόχων καὶ τὴν ρύθμισιν τῆς βολῆς. Τέταρτον θὰ δημιουργῇ προπετάσματα κομποῦ διὰ τὴν ἀπόκρυψιν τῶν κινήσεων τοῦ πεζικοῦ. Τὰ αεροπλάνα παρατηρήσεως θὰ χρησιμοποιοῦνται συνήθως μεμονωμένα, σπανιῶτα δὲ εἰς σχηματισμοὺς ἀνὰ τρία καὶ τοῦτο μόνον ὁσάκις ἡ ἐχθρικὴ αεροπορία δεσπόζουσα τοῦ ἀέρος κατορθώσῃ νὰ καταστρέψῃ τὰ μεμονωμένα αεροπλάνα. Ὡς αεροπλάνα παρατηρήσεως χρησιμοποιοῦνται εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς στρατοὺς διθέσια μὲ ἓνα κινητήρα καὶ ὀπλισμὸν δύο πολυβόλων, ἐνὸς σταθεροῦ πρὸς τὰ ἔμπροσθ καὶ ἐνὸς κινητοῦ πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἀπαραίτητοι ἰδιότητες τοῦ αεροπλάνου παρατηρήσεως εἶναι τὸ νὰ δύναται νὰ ἵπταται εἰς μέγα ὕψος διὰ νὰ ἀποφευχθῇ τὸ ἐχθρικὸν πῦρ καὶ νὰ ἔχῃ μεγάλην ταχύτητα διὰ νὰ διαφεύγῃ. Εἰδικῶς διὰ τὴν ρύθμισιν τῆς βολῆς τοῦ πυροβολικοῦ προτιμῶνται τὰ αὐτόγυρα, τὰ ὁποῖα ἀνέρχονται κατακορύφως καὶ παρουσιάζουν μεγάλην σταθερότητα κατὰ τὴν πτήσιν. Πρέπει ὅμως νὰ ἀποφεύγωνται εἰς ἀποστολάς ἀναγνωρίσεως, διότι στερούμενα εὐκινησίας κινδυνεύουν νὰ πέσουν θύματα τῶν ἐχθρικῶν καταδιωκτικῶν. Εἰς τὴν ρύθμισιν τῆς βολῆς τοῦ πυροβολικοῦ θὰ χρησιμοποιηθοῦν, ὅπως καὶ κατὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον, τὰ δέσμια αερόστατα, τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν τὸ πλεονέκτημα ὅτι ἐπικοινωνοῦν διὰ τηλεφώνου καὶ συνεπῶς δύνανται νὰ πληροφορηθῶν ἀμέσως περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς βολῆς. Τὰ δέσμια αερόστατα παρουσιάζουν ἐν τούτοις τὸ σοβαρὸν μειονέκτημα ὅτι δὲν δύνανται νὰ φθάσουν ὑπεράνω τῶν ἐχθρικῶν γραμμῶν καὶ οὕτω ἀποτελοῦν στόχον εὐχερῶς προσιτὸν εἰς τὸ ἐχθρικὸν πῦρ.

Β') Τὸ καταδιωκτικὸν αεροπλάνον εἶνε ἀπλούστατα μία μηχανὴ ἱκανὴ μόνον

νὰ αερομαχῇ, δὲν δύναται δὲ νὰ ἐπιτελέσῃ οὐδεμίαν ἄλλην ἀποστολήν. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ θὰ εἶνε ἔμμεσος. Ἐνῷ δηλαδὴ τὰ βομβαρδιστικά καὶ τὰ αεροπλάνα μάχης ἐνεργοῦν ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διὰ τῶν βομβῶν καὶ τοῦ πυρὸς τῶν πολυβόλων, τὰ καταδιωκτικά περιορίζονται νὰ προστατεύουν ἀπλῶς τὰ φιλικὰ τῶν αεροπλάνων ἀμέσως δράσεως καὶ νὰ διώκουν τὰ ἐχθρικά. Ἄρα ἀπὸ στρατηγικῆς ἀπόψεως ἡ ἀποστολὴ τοῦ καταδιωκτικοῦ εἶναι ἀμυντικὴ, ἐνῷ ἀπὸ τακτικῆς ἀπόψεως πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ἐπιθετικὴ.

Πρώτιστον μέλημα τοῦ καταδιωκτικοῦ μόλις ἀπογειωθῇ εἶναι νὰ εὕρῃ τρόπον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μάχην. Κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ παγκοσμίου πολέμου τὰ καταδιωκτικά παρέμεινον ὑπεράνω τῆς γραμμῆς τοῦ πυρὸς ἀναμένοντα τὴν ἐμφάνισιν ἐνὸς οἰουδήποτε ἐχθρικοῦ αεροπλάνου διὰ νὰ τὸ ἐπιτεθοῦν. Σήμερον ὅμως κατὰ τὴν γνώμην τοῦ γαλλικοῦ καὶ πολλῶν ἄλλων μεγάλων ἐπιτελείων ἡ ἀποστολὴ τοῦ καταδιωκτικοῦ περιορίζεται εἰς τὴν καταπολέμησιν τοῦ βομβαρδιστικοῦ κυρίως αεροπλάνου, κατὰ συνέπειαν δὲ ὁ ρόλος τοῦ φυνιστάται εἰς τὴν περιπολίαν ἐγγὺς τῶν ζωτικῶν κέντρων τὰ ὁποῖα ὑφίστανται ἀπειλὴν προσβολῆς, μετὴν βεβαιώθητι ὅτι διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ θὰ συναντήσῃ εὐχερέστερον τὴν λείαν του. Οἱ Ἀμερικανοὶ ὅμως κατακρίνουν τὴν τακτικὴν αὐτήν, διότι ἀγεῖ εἰς τὸν καταταραχισμὸν τῶν καταδιωκτικῶν δυνάμεων καὶ οὕτω ἀφαιρεῖ ἀπὸ αὐτὰς μέρος τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν. Κατὰ μίαν γνώμην τὸ καλύτερον μέσον διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν ἐχθρικῶν βομβαρδιστικῶν ἀποτελεῖ ἡ προσβολὴ τῶν θάσεων τῶν, ἀν εὐρίσκωνται αὐτὰ ἐντὸς τῆς ἀκτίνας δράσεως τῶν καταδιωκτικῶν. Ὁρμώμενοι ἀπὸ τὴν σκέψιν αὐτὴν οἱ Γάλλοι ἐδημιούργησαν τὸν τύπον τῶν λεγομένων αεροπλάνων μάχης, τὰ ὁποῖα εἶναι πολυθέσια καὶ δικινητήρια, ἔχοντα μεγαλύτεραν τοῦ συνήθους καταδιωκτικοῦ ἀκτῖνα δράσεως καὶ θάλλοντα διὰ τῶν πολυβόλων τῶν πρὸς ὅλας σχεδὸν τὰς πλευράς. Τὰ αεροπλάνα τοῦ τύπου αὐτοῦ δύνανται νὰ φέρουν καὶ ἀριθμὸν ἐλαφρῶν βομβῶν. Ἐννοεῖται ὅτι ὕστερον ἀπὸ ἀπόψεως ταχύτητος ἐναντὶ τῶν καταδιωκτικῶν καὶ στερεοῦνται τῆς εὐκινησίας τῶν τελευταίων. Ἡ πείρα ἐν τούτοις ἀπέδειξεν ὅτι ἡ εὐκινησία εἶναι σπουδαῖον πολεμικὸν προσόν, οἱ κέβερνητικοὶ δὲ Ἰσπανοὶ αεροπόροι ἐπρέσβευον ὅτι διὰ τῆς ἰδιότητος αὐτῆς ἀντισταθμίζεται ἡ ἀριθμητικὴ ὑπεροχὴ κατ' ἀναλογίαν ἐνὸς πρὸς δύο. Μεταξὺ τῶν ἀποστολῶν τοῦ καταδιωκτικοῦ αεροπλάνου εἶναι καὶ ἡ συνοδεία τῶν φιλικῶν βομβαρδιστικῶν καὶ ἡ προστασία αὐτῶν ἀπὸ τὰ ἀντίπαλα καταδιωκτικά.

Θεωρεῖται βέβαιον ὅτι εἰς ἓνα μελλοντικὸν πόλεμον ἡ καταδιωκτικὴ αεροπορία θὰ δράσῃ κατὰ πυκνὰς μάζας καὶ ὅτι παρήλθεν ἡ ἐποχὴ τῶν ἄσων τοῦ παγκοσμίου πολέμου. Εἰς τὰς συγχρόνους αερομαχίας τὸ καταδιωκτικὸν πετᾷ πολὺ ὑψηλὰ καὶ προσβάλλει τὸν ἀντίπαλον ἐκ τῶν ἄνω δι' ἀποτόμου θυσίσεως. Ὁ ἀρχηγὸς ἐνὸς καταδιωκτικοῦ στολίσκου θὰ ἔχῃ διατεταγμένας τὰς δυνάμεις του εἰς τρία κλιμακωτὰ σμήνη, τὸ σμήνος ἐπιθέσεως, τὸ σμήνος ὑποστηρίξεως καὶ τὸ σμήνος ἐφεδρείας. Τὸ πρῶτον θὰ διενεργῇ τὴν ἐπίθεσιν, τὸ δεύτερον θὰ παρέμβῃ ἐν περιπτώσει ἀνάγκης καὶ τὸ τρίτον θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ἀγῶνα τὴν κατ'ἀλλήλῃν στιγμὴν διὰ νὰ δώσῃ τὸ ἀποφασιστικὸν κτύπημα. Τὰ ἐχθρικά βομβαρδιστικά θὰ ἵπτανται εἰς πυκνὴν φάλαγγα, διὰ νὰ συντονίζον καλύπτον τὰ πυρὰ τῶν καὶ νὰ δημιουργοῦν γύρω τῶν συνεχῆς φράγμα πυρός. Ὁ σχηματισμὸς αὐτὸς ἀποτελεῖ σοβαρὸν κίνδυνον διὰ τὰ καταδιωκτικά, τὰ ὁποῖα δὲν διαθέτουν διαφορετικὰ ὄπλα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τῶν βομβαρδιστικῶν. Τελευταίως ὅμως εἰσῆχθησαν τὰ μικρὰ ταχυβόλα πυροβόλα τῶν 20 — 40 χιλιοστών, τὰ ὁποῖα θάλλον ἐκρηκτικὸν ὅπλημα ἔχον ἀποτέλεσμα μέχρις ἀποστάσεως 500 μέτρων, ἐνῷ τὰ πολυβόλα τῶν αεροπλάνων δὲν θάλλουν ἀποτελεσματικῶς πέραν τῶν 100 μέτρων. Πλὴν τοῦ προσόντος αὐτοῦ, τὰ νέα ταχυβόλα παρουσιάζουν καὶ τὸ πλεονέκτημα τοῦ ἐκρηκτικοῦ βλήματος. Ὡς γνωστὸν, τὸ αεροπλάνον παρὰ τὸν ὄγκον του δὲν εἶναι πρῶτον ἀπὸ τὰ βλήματα τῶν πολυβόλων παρὰ μόνον εἰς τὸ σῶμα τοῦ αεροπόρου καὶ τὸ δοχεῖον τῆς καυσίμου ὕλης. Ἀντιθέτως τὸ ἐκρηκτικὸν βλήμα δύναται νὰ προκαλέσῃ μεγαλύτερας ζημίας καὶ νὰ θέσῃ ἐκτὸς μάχης τὸ βομβαρδιστικόν, ὅπουδήποτε σχεδὸν καὶ ἂν τὸ κτυπήσῃ. Τὸ καταδιωκτικὸν τέλος διαθέτει ἐναντὶ τοῦ βομβαρδιστικοῦ καὶ δύο ἀκόμα προσόντα, τὴν εὐκινησίαν καὶ τὴν μεγαλύτεραν ταχύτητα. Σήμερον, μολοντὶ τὰ πολυκινητήρια βομβαρδιστικά ἀναπτύσσουσιν σημαντικὴν ταχύτητα ὑπολογίζεται ὅτι τὰ καταδιωκτικά τρέχουν κατὰ 25 περίπου ἑκατοστὰ ταχύτερον τῶν βομβαρδιστικῶν, δεδομένου ὅτι τὰ τελευταία ὑποχρεωμένα νὰ ἵπτανται εἰς πυκνὸν σχηματισμόν, θὰ ἔχουν κατ' ἀνάγκην τὴν ταχύτητα τοῦ βραδυτέρου ἐξ αὐτῶν. Κατὰ τὴν αερομαχίαν τὰ σμήνη ἐπιθέσεως καὶ ὑποστηρίξεως, θὰ προσπαθῶσιν νὰ διασπᾶσιν τὴν ἐνότητα τῶν βομβαρδιστικῶν ἀμέσως δὲ κατόπιν θὰ ἐπέμβῃ τὸ σμήνος τῆς ἐφεδρείας, τὸ ὁποῖον θὰ προσβάλῃ τὰ βομβαρδιστικά μεμονωμένως. Τὸ κλασσικὸν τύπου καταδιωκτικὸν εἶναι μονοπλάνον ὠπλισμένον μὲ ἓνα ταχυβόλον καὶ δύο πολυβόλα τὰ ὁποῖα χειρίζεται αὐτομάτως ὁ πιλότος, μοναδικὸς ἐπιβάτης τοῦ καταδιωκτικοῦ. Ἐχει μεγάλην ταχύτητα καὶ εὐκινησίαν καὶ στερεῖται ἐπαρκεῖς προστασίας.

Γ') Ἡ αεροπορία ἐπιθέσεως ἀποτελεῖ τὸν ἐνδιάμεσον τύπον μεταξὺ καταδιωκτικοῦ καὶ βομβαρδιστικοῦ καὶ χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν προσβολὴν διὰ τοῦ πο-

λυβόλου ἢ δι' ἐλαφρῶν βομβῶν καὶ χειροβομβίδων. τὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους στρατεύματα καὶ ἄλλους εὐτρώτους στόχους. Αἱ ἀποστολαὶ τῆς εἶναι κυρίως δύο. Πρῶτον, νὰ καθυστερῇ, νὰ καταστρέφῃ ἢ νὰ ἀκίνητῃ τὰς ἐφεδρείας τοῦ ἀντιπάλου καὶ δεύτερον νὰ συνεργάζεται εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν βομβαρδισμῶν προσβάλλουσα τὸ ἀντιαεροπορικὸν πυροβολικὸν καὶ τὰ αεροδρόμια τοῦ ἀντιπάλου. Ὡς ῥισμένα αεροπλάνα τοῦ τύπου αὐτοῦ ἐμφωδιασμένα μὲ πυροβόλα διαμετρήματος ἱκανοῦ νὰ διαπεράσῃ τοὺς θώρακας τῶν τάνκς δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ ὡς ἀντισωματικά ὅπλα ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ἐπίσης τὰ αεροπλάνα ἐπιθέσεως δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν καταδίωξιν ἐχθροῦ ὑποχωροῦντος ἐν τάξει καὶ νὰ μεταβάλλουν τὴν ὑποχώρησιν εἰς ἀτακτον φυγὴν.

Τὰ στρατεύματα δύνανται φυσικὰ νὰ ἀμυνθοῦν ἐναντίον τῶν αεροπλάνων, διαθέτουν δὲ πρὸς τοῦτο ἀντιαεροπορικὰ πυροβόλα καὶ πολυβόλα ἐπὶ κινήτων κιλιβάνων δυνάμενα νὰ χρησιμοποιηθοῦν δι' ἀντιαεροπορικὸν πῦρ. Τέλος καὶ τὰ πυρὰ τῶν τυφεκίων ἐξησκημένου καὶ πειθαρχούντος πεζικοῦ δύνανται νὰ ἀποτελέσουν κίνδυνον δι' αεροπλάνα ἱπτάμενα εἰς μικρὸν ὕψος. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ αεροπλάνον λόγῳ τῆς μεγάλης του ταχύτητος δὲν εἶναι εὐχερὴς στόχος καὶ δύναται νὰ προκαλέσῃ, ἀν μὴ τι ἄλλο, σοβαρὰν καθυστέρησιν πεζικοῦ ἐν πορείᾳ.

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΑΣΗ

Τὰ δάση ἀποτελοῦν ἐθνικὸν πλοῦτον, ἡ ἐκμετάλλευσίς τοῦ ὁποῖου προσδίδει εἰσόδημα εἰς τὴν χώραν. Ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶνε πλούσια εἰς δάση, ἀλλὰ πάντως διαθέτει ἀριστέρας ἐκτάσεις δασοσκεπείας τὸ σύνολον τῶν ὁποίων ἀνέρχεται εἰς 2.400.000 ἑκτάρια, δηλαδὴ 24.000.000 στρέμματα.

Ἡ ἐπιφάνεια τῶν δασῶν κατὰ περιφέρειαν εἶνε ἡ ἐξῆς ἐπὶ τῆς συνολικῆς ἐπιφάνειας τοῦ ἐδάφους.

2—3,5% Κρήτη, Ἐπτανήσος, Κυκλάδες.
7% Χίος, Μυτιλήνη.
11% Ἡπείρος.
15% Πελοπόννησος.
21—22% Στερεὰ, Θεσσαλία, Εὐβοία.
23% Μακεδονία.
29% Θράκη.

Τῶν Ἑλληνικῶν δασῶν μέχρι πρό τινας δὲν ἔγινετο συστηματικὴ ἐκμετάλλευσίς. Μόνον εἰς τὴν περιφέρειαν νομοῦ τῆς Ἀττικοβοιωτίας ἐκ τῆς πεύκης ἐξήγετο ἡ ρητινὴ, ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν βιομηχανίαν τοῦ κολοφονίου καὶ περεθινελαίου καθὼς καὶ διὰ τὴν ἀνάμειξιν μὲ οἶνους τῆς Ἀττικῆς. Ἐκ τῶν ὑπολοίπων δασῶν ἐκόπτετο ὀλίγη οἰκοδομητικὸς ξυλεία, καυσόξυλα καὶ ὠριμένον ἢ ξυλεῖα ἐμπορευματοποιεῖτο εἰς τὴν παραγωγὴν ξυλοκαρβύλων.

Ἡδὴ ὅμως κατασκευάζονται δασικαὶ ὁδοὶ, διὰ τῶν ὁποίων θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ μεταφορὰ τῆς ὀλοτομουμένης ξυλείας εἰς τὰς μεγάλας πόλεις. Κυρίως τὸ κρατικὸν πρόγραμμα ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ὑψηλοτέρων δασῶν. Τὴν σημαντικωτέραν θέσιν κατέχει εἰς αὐτὰ ἡ δρὺς, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ κατασκευάζωνται αἱ δοκοὶ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν.

Τὰ αεροπλάνα ἐπιθέσεως προσβάλλουν τὸ πεζικὸν ἱπτάμενα εἰς μικρὸν ὕψος μὲ ἐσέσμενους τοὺς κινητήρας καὶ ἐμφανιζόμενα ἀπροόπτως ὑπεράνω τῶν ὁδῶν διὰ τῶν ὁποίων πορεύεται τὸ πεζικόν. Τὴν ἐπίθεσιν ἐνεργοῦν διὰ τῶν προσθίων πολυβόλων, τεσσάρων ἢ ἐξ τῶν ἀριθμῶν, τὰ ὁποῖα ἐστραμμένα πρὸς τὰ κάτω, θάλλον πυκνὸν πῦρ. Ἐπίσης ἡ ἐπίθεσις δύναται νὰ γίνῃ διὰ μικρῶν βομβῶν, ὅπως συνέβη ἐπανειλημμένως εἰς τὸν Ἰσπανικὸν ἐμφύλιον πόλεμον. Τὸ βάρος τῶν τοιούτων βομβῶν ποικίλει μεταξὺ 7 καὶ 12 χιλιογράμμων, ἡ ἐπικίνδυνος δὲ ζώνη τῶν ἐκτείνεται εἰς ἀκτῖνα 100 περίπου μέτρων ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς ἐκρήξεως.

Δ') Τὰ βομβαρδιστικά εἶναι τὸ κύριον ὄπλον τῆς συγχρόνου αεροπορίας, παίζον δὲ εἰς τὸν ἀέρα τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον ἔχει τὸ πεζικόν εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς. Ἡ ἀποστολὴ τῶν βομβαρδιστικῶν εἶναι νὰ προσβάλλουν διὰ μεγάλων βλημάτων (τῶν βομβῶν) διαφόρους ἐπιγεῖους στόχους καὶ νὰ τοὺς καταστρέφουν. Τὰ βομβαρδιστικά εἶναι τὰ ὀγκωδέστερα καὶ μὲ μεγαλύτεραν ἀκτῖνα δράσεως ἐξ ὅλων τῶν πολεμικῶν αεροπλάνων. Κατὰ μέσον ὄρον τὰ σύγχρονα βομβαρδιστικά φέρουντα θάρος βομβῶν δύο περίπου τόννων δύνανται νὰ διασχίσουν ἀπόστασιν 2000 χιλιομέτρων. Ἐφόσον ὅμως θὰ πρέπει νὰ ἐπιστρέψουν μετὰ τὸν βομβαρδισμὸν εἰς τὰς βάσεις τῶν, τὰ αεροπλάνα θὰ διασχίσουν 1000 χιλιόμετρα διὰ τὴν μετὰβασιν καὶ ἰσάριθμα διὰ τὴν ἐπιστροφήν. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ πολλοὶ παράγοντες (καθυστερήσεις, κακοκαιρία κλπ.), οἱ ὁποῖοι μειώνουν κατὰ 20 περίπου τοῖς ἑκατὸν, τὴν ἀπόστασιν τὴν ὁποῖαν δύνανται νὰ διασχίσουν τὰ βομβαρδιστικά, κατὰ συνέπειαν δὲ ἡ ἀκτὶς δράσεως τῶν συνήθων συγχρόνων βομβαρδιστικῶν εἶναι 800 χιλιόμετρα, ἐξαιρουμένων φυσικὰ τῶν νεωτάτων τύπων μεγάλων αεροπλάνων, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν εἰς μικρὸν ἀκόμη ἀριθμὸν καὶ συνεπῶς δὲν πρόκειται νὰ ἀσκήσουν ἀποφασιστικὸν ρόλον ἐπὶ τῆς ἐκβάσεως ἐνὸς πολέμου. Αἱ σήμερον ἐν χρήσει ἐόμβαι τῶν αεροπλάνων ποικίλλουν ἀπὸ ἀπόψεως θάρους μεταξὺ 45 καὶ 1800 χιλιογράμμων. Αἱ θαρύτερα ὅμως ἐόμβαι τῶν χιλίων χιλιογράμμων καὶ ἄνω δὲν φαίνεται πιθανὸν νὰ χρησιμοποιηθοῦν, πιστεύεται δὲ ὅτι διὰ μὲν τὴν προσβολὴν ὁδῶν, σιδηροδρομικῶν γραμμῶν κλπ, εἶναι καταλληλότερα αἱ ἐόμβαι τῶν 140 περίπου χιλιογράμμων, διὰ δὲ τὰ ἔργα μείζονος σημασίας (ναυπηγεία, ἐργοστάσια, μεγάλας γεφύρας κλπ.). θὰ χρησιμοποιηθοῦν τῶν 280 περίπου χιλιογράμμων. Τὰ βομβαρδιστικά δύνανται νὰ ρίψουν καὶ ἐόμβας ἐμπρηστικὰς ἢ τοξικὰς. Ἡ ἐπίθεσις δύναται νὰ γίνῃ ἀδιακρίτως τὴν ἡμέραν ἢ τὴν νύκτα. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν τὰ βομβαρδιστικά θὰ ἵπτανται πολὺ ὑψηλὰ, ὅταν δὲ θὰ προσεγγίζον τὸν στόχον, θὰ κατέρχωνται μὲ ἐσέσμενην τὴν μηχανὴν καὶ θὰ διενεργῶν τὴν ἐπίθεσιν.

Ernest Dupuy & Fielding Elliot
Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Δ' Ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἐναερίου ὄπλου.

ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΥΛΑΙ ΚΑΙ Η ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Ποίων ύλῶν ὑπάρχει ἐπάρκεια, ποίων ἐπάρκεια κατὰ μέρος καὶ ποίων τελεία ἔλλειψις

Ἡ Γερμανία, καταλεγόμενη μεταξὺ τῶν κυριωτέρων βιομηχανικῶν χωρῶν τοῦ κόσμου, στερεῖται ἐν τούτοις τοῦ μεγαλυτέρου μέρους τῶν χρυσίων εἰς αὐτὴν πρώτων ὑλῶν, εἰς τὴν ἀναπλήρωσιν δὲ τῆς ἐλλείψεως αὐτῆς ἀποβλέπουν καὶ αἱ προσπάθειαι τῆς πρὸς ἀπόκτησιν ἀποικίων καὶ ἀγορῶν προμηθείας πρώτων ὑλῶν καὶ διαθέσεως βιομηχανικῶν προϊόντων. Κατωτέρω παραθέτομεν κατάλογον τῶν κυριωτέρων πρώτων ὑλῶν καὶ εἰδῶν διατροφῆς, ἐν ὁσέσι μὲ τὰς γερμανικὰς ἀνάγκας.

Γ α ἰ ἄ ν θ ρ α ε. — Εἶνε ἐκ τῶν προϊόντων τῶν ὁποίων ἡ χώρα ἔχει ὑπερέπάρκειαν. Ὑπολογίζεται ὅτι τὰ 25 περίπου τοῖς ἑκατὸν τῆς γερμανικῆς παραγωγῆς τοῦ προϊόντος τούτου διατίθεται πρὸς ἐξαγωγήν.

Σ ἰ δ ῆ ρ ο ς. — Μέχρι τοῦ τέλους τοῦ παγκοσμίου πολέμου, χάρις εἰς τὰ κοιτάσματα τῆς Λωρραίνης ἡ Γερμανία ἀντιμετώπιζε διὰ τοῦ γερμανικοῦ σιδηρομεταλλεύματος, τὰ 70 ἑκατοστὰ τῶν ἀναιγκῶν τῆς. Ἐκτοτε, ἡ παραγωγή σιδηρομεταλλεύσεως περιωρίσθη εἰς τὰ 25 ἑκατοστὰ, παρὰ δὲ τὴν προσάρτησιν τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Βοημίας, ἡ κατάσταση δὲν μετεβλήθη αἰσθητῶς. Ὑπολογίζεται ὅτι μὲ τὴν καταβαλλομένην ὑπὸ τῶν οἰκονομικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ στρατάρχου Γκαίτριχ προσπάθειαν διὰ τὴν αὐξησιν τῆς παράγωγῆς, τὸ ποσοστὸν θὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ 40 τοῖς ἑκατὸν. Τὸ ὑπόλοιπον μετάλλευμα εἰσάγεται σήμερον ἐκ Σουηδίας, Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας.

Π ε τ ρ ἔ λ α ἰ ο ν. — Ἡ Γερμανία στερεῖται πετρελαιοπηγῶν, καταβάλλει ὁμῶς προσπάθειαν διὰ τὴν παραγωγὴν συνθετικῶς τοῦ προϊόντος τούτου ἀπὸ τῶν γαιάνθρακα καὶ ὑπολογίζεται ὅτι ἐν καιρῷ εἰρήνης καλύπτει διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς τὸ τρίτον τῶν ἀναγκῶν τῆς. Τὴν ὑπόλοιπον ποσότητα προμηθεύεται κυρίως ἀπὸ τὴν Ρουμανίαν, τῆς ὁποίας αἱ πετρελαιοπηγαὶ τελοῦν ὑπὸ ἐταιρίας ἀγγλο - ὁλλανδικῆς, ἀμερικανικῆς, γαλλικῆς, βελγικῆς καὶ ἰταλικῆς. Αἱ ρουμανικαὶ πετρελαιοπηγαὶ κεῖνται ἐντεῦθεν τῶν Κοιρπαθίων. Τῆς Ρωσσίας ἡ πετρελαιοπαραγωγή, λόγω τῆς αὐξήσεως τῶν ἐπιτοπιῶν ἀναγκῶν, δὲν διαθέτει σημαντικὰ πλεονάσματα πρὸς ἐξαγωγήν. Ἐκ τῶν γειτόνων πρὸς τὴν Γερμανίαν χωρῶν, πετρέλαια παράγουν, ἀλλ' εἰς περιωρισμένην ποσότητα, ἡ Πολωνία καὶ ἡ Οὐγγαρία.

Χ α λ κ ὁ ς. — Ἡ γερμανικὴ παραγωγή τοῦ μετάλλου τούτου εἶναι σχεδὸν μηδαμινή. Ἐκ τῶν γειτόνων ὁμῶς τῆς Γερμανίας μεγάλην παραγωγὴν ἔχει ἡ Νοτιοσλαβία, τῆς ὁποίας ὁμῶς τὰ μεταλλεῖα τελοῦν ὑπὸ γαλλικῶν ἐλεγχον. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ἡ

Ἰσπανία καὶ ἡ Ρωσία, ἀλλ' ἡ τελευταία μόλις ἐπάρκει εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς.

Κ α σ σ ἰ τ ε ρ ο ς. — Τοῦ μετάλλου τούτου στερεῖται ἐξ ὁλοκλήρου ἡ Γερμανία, ἀντιμετωπίζει δὲ τὰς ἀνάγκας τῆς ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὴν Νοτιοσλαβίαν, τῆς ὁποίας τὰ κοιτάσματα ἐκμεταλλεύονται τὰ ἀγγλικά κεφάλαια.

Ψ ε υ δ ἄ ρ γ υ ρ ο ς. — Αἱ ἀνάγκαι εἰς ψευδάργυρον τείνουν νὰ καλυφθοῦν ἀπὸ τὴν ἐπιτοπίον παραγωγῆν. Καὶ εἰς ὅλας ὁμῶς τὰς γειτονικὰς πρὸς τὴν Γερμανίαν χώρας ὑπάρχουν πλεονάσματα τοῦ μετάλλου τούτου.

Α λ ο υ μ ἰ ν ἰ ο ν. — Ἡ Γερμανία, ἂν καὶ δὲν διαθέτῃ κοιτάσματα βωξίτου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξάγεται τὸ ἀλουμίνιον, εὐρίσκει μέχρι τοῦδε ἐν ἀφθονίᾳ τὸ μετάλλευμα τοῦτο εἰς τὰς γειτονικὰς χώρας καὶ ἰδίως εἰς τὴν Νοτιοσλαβίαν, καλύπτουσιν τὰ δύο τρίτα τῶν ἀναγκῶν τῆς, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, πρώτῃν παραγωγικὴν χώραν ἀλουμινίου εἰς τὸν κόσμον.

Ν ι κ ἔ λ ι ο ν. — Τὰ 90 ἑκατοστὰ τῶν γερμανικῶν ἀναγκῶν εἰσάγονται ἐκ Καναδᾶ, τὰ δὲ ὑπόλοιπα ἐκ Νέας Καληδονίας. Μετάλλευμα νικελίου ἔχουν καὶ ἡ Νορβηγία, ἡ Φινλανδία καὶ ἡ Ἑλλάς.

Χ ρ ὠ μ ἰ ο ν. — Αἱ μόναι χώραι τῆς Εὐρώπης, αἱ ὁποῖαι παράγουν τὸ μέταλλον τοῦτο εἶνε ἡ Νοτιοσλαβία, ἡ Ἑλλάς, ἡ Τουρκία καὶ ἡ Ρωσία.

Ἐκ τῶν ἄλλων μεταλλευτικῶν προϊόντων ἡ Γερμανία ἔχει πλεονάσματα εἰς μαγνησίτην καὶ ποτάσιον, καλύπτει μερικὴς τὰς ἀνάγκας τῆς εἰς θείον, πυρίτας καὶ ἀντιμόνιον καὶ στερεῖται θαναδίου, ὕδραργύρου, φωσφάτων καὶ ἀσθέτους.

Εἰς τὰς μὴ μεταλλευτικὰς πρώτας ὑλὰς ἡ κατάσταση εἶνε ἡ κατωτέρω:

Κ α ο ὑ τ σ ο ὕ κ. — Συνθετικὸν καουτσούκ παρήχθη τὸ ληξάν ἔτος 40.000 τόνοι. Αἱ εἰσαγωγαὶ ὁμῶς φυσικοῦ καουτσούκ ἐξακολουθοῦν νὰ ἀνέρχωνται εἰς 180.000 τόνους ἐτησίως. Αἱ ἀνωτέρω ποσότητες προέρχονται ἐκ τῆς Μα

ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΑΝΤΛΙΑ ΠΥΡΚΑ·Ι·ΑΣ

Τὸν παρελθόντα μῆνα ἔνα τεράστιον σιλό ἀποθηκεύσεως σιτηρῶν τοῦ Σικάγου προσεβλήθη ὑπὸ μεγάλης πυρκαϊᾶς. Διὰ τὴν κατάσβεσιν τῆς ἐκρηκτικότητος τεραστίᾳ πλωτῇ ὑδραντλία, ἡ ὁποία ἔρριψε ποσότητα ὕδατος 32.150.000 γαλονίων μὲ ταχύτητα 10.000 γαλονίων κατὰ λεπτόν εἰς ὕψος 30 περίπου μέτρων. Ἡ ἀντλία αὕτη εἶνε ἡ ισχυροτέρα τοῦ κόσμου,

λαϊσίας, τῶν Ὀλλανδικῶν Ἰνδιῶν, τῆς Κεϋλάνης καὶ τοῦ Σιάμ.

Κ λ ω σ τ ι κ α ἰ ὅ λ α ι. — Διὰ συνθετικῶν βιομηχανικῶν μεθόδων, ἡ Γερμανία κατώρθωσε νὰ καλύπτῃ τὰ 25 τοῖς ἑκατὸν τῶν ἀναγκῶν τῆς, εἰσάγει δὲ θάμβασκα ἀπὸ τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἔριον ἐκ τῆς Ἀργεντινῆς, τῆς Οὐρουγουάης καὶ τῶν Ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν.

Ξ ὕ λ ο ν. — Εἰς τὸ προϊόν τοῦτο ἡ χώρα καλύπτει τὰ 2/3 τῶν ἀναγκῶν τῆς διὰ τῆς ἐπιτοπίου παραγωγῆς, ἡ ὁποία ἠδύνη ἀπὸ τῆς προσαρτήσεως τῆς Βοημίας. Διὰ τὴν ὑπόλοιπον ποσότητα προμηθευταὶ εἶνε ἡ Φινλανδία, ἡ Σουηδία, ἡ Πολωνία, ἡ Νοτιοσλαβία καὶ ἡ Ρουμανία.

Εἰς τρόφιμα ἡ Γερμανία ἐκάλυπτε τὸ 1937 τὰ 83 ἑκατοστὰ τῶν ἀναγκῶν τῆς. Ἐκτοτε προσήρτησε τὴν ἔχουσαν μικρότερας ἀνάγκαν Βοημίαν καὶ τὴν ὕστερον κατὰ πολὺ ἔναντι τοῦ ὁλοσίου Ράιχ Αὐστρίαν. Συνεπῶς ἡ κατάσταση δὲν μετεβλήθη αἰσθητῶς. Εἰδικώτερον εἰς γεωμύλα ἡ παραγωγή εἶναι ἐπαρκής, ζαχαρέως δὲ γίνεται καὶ ἐξαγωγή, δεδομένου ὅτι ἡ παλαιὰ Τσεχοσλοβακία ἦτο ἡ πρώτη παραγωγὸς ζαχαρέως εἰς τὴν Εὐρώπην. Εἰς τὰ ἄλλα εἶδη διατροφῆς ἡ κατάσταση εἶνε ὡς κατωτέρω:

Σ ι τ ῆ ρ ἄ. Ἡ ἐπιτοπία παραγωγῆς σιτηρῶν καλύπτει τὰ 75 ἑκατοστὰ τῶν ἀναγκῶν, τὸ ὑπόλοιπον δὲ εἰσάγεται ἐκ τῆς Πολωνίας, τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῶν βορειοβαλκανικῶν χωρῶν.

Κ ρ ἔ α τ α. — Καὶ εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ αἱ ἀνάγκαι καλύπτονται σχεδὸν ἀπὸ τὴν ἐπιτοπίον παραγωγὴν, ὅλα δὲ αἱ γειτονικαὶ χώραι διαθέτουν πλεονάσματα διὰ τὴν κάλυψιν τοῦ γερμανικοῦ ἐλλείμματος.

Λ ἰ π ῆ κ α ἰ ἔ λ α ι α. — Ἡ Γερμανία παράγει τὰ 85 ἑκατοστὰ τῶν εἰς θοῦτον ἀναγκῶν τῆς, τὸ ὑπόλοιπον δὲ παρέχουν ἡ Δανία καὶ αἱ Βαλτικαὶ Χωραὶ. Ἐγράφησαν τελευταίως ὅτι ὑπάρχει ἀνεπάρκεια τοῦ προϊόντος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε ἀπολύτως ἀκριβές, προήλθε δὲ ἐκ τῆς μεθόδου τῆς διαθέσεως διὰ δελτίων τοῦ προϊόντος τούτου.

Τοῦναντίον εἰς ἐδώδιμα καὶ ἐλαιο ἡ χώρα δὲν καλύπτει τὰς ἀνάγκας τῆς, καταφεύγει δὲ ὡς ἐκ τούτου εἰς τὰς ἀγοράς τῆς νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης.

Καφέ καὶ καπνοῦ ἐπιτοπία παραγωγῆς δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ γίνεται εἰσαγωγή τοῦ μὲν κοφῆ ἀπὸ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν καὶ τοῦ καπνοῦ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Τουρκίαν, εἰς μικροτέρας δὲ ποσότητας ἀπὸ τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ Η ΜΑΧΗΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΤΑΝΚΣ

Ὁ ρόλος των εἰς τὸν σύγχρονον πόλεμον

ΤΟΥ ΓΑΛΛΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ Γ. ΠΙΚΟ

Ἡ πλειοψηφία τῶν στρατιωτικῶν εἰδικῶν πρεσβεῖται ὅτι ὁ πόλεμος τοῦ μέλλοντος δὲν θὰ διεξαχθῇ εἰς τὰ χαρακώματα, ὅπως ὁ προηγούμενος, ἀλλ' ὅτι οἱ ἀντίπαλοι στρατοὶ θὰ προσπαθήσουν νὰ ἀντιμετωπίσουν ἀλλήλους διὰ στρατηγικῶν ἐλιγμῶν. Τοῦτο εἶνε λίαν πιθανόν, ἀλλ' ὅχι πάντως ἐντελῶς βέβαιον. Ἐνιοχτικὸν τῆς ἀπόψεως τῶν ὁπαδῶν τοῦ πολέμου κινήσεων εἶνε τὸ γεγονός ὅτι ὅλα τὰ σύγχρονα ὅπλα, τόσοι τὰ ἐναέρια ὅσον καὶ τὰ ἐπίγεια, στήριζονται ἐπὶ τῆς ταχύτητος, ἀποβλέπει δὲ τοῦτο εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἐπιτεῦξιν κεραυνοβόλου ἀποτελέσματος. Πρέπει ὁμῶς νὰ τονισθῇ, ἀφ' ἑτέρου, ὅτι κατὰ τὸν Παγκόσμιον πόλεμον ἡ στασιμότης τῶν χαρακωμάτων δὲν ἦτο ἀποτέλεσμα ἡ ἐλλειψὴς ἐνεργείας, ἀλλ' ἐπεβλήθη ὑπὸ τῆς ἀνάγκης. Ὅπως δὲ, καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν πρόκειται νὰ εὐρεθοῦν ἀντιμέτωποι ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης δύο παράγοντες, ἡ ταχύτης ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ πυκνότης τοῦ πυρὸς ἀφ' ἑτέρου. Καὶ ἡ μὲν πρώτη εὐνοεῖ τὴν ταχείαν ἐνέργειαν καὶ τὴν κίνησιν, ἐνῶ ἡ δευτέρα προκαλεῖ τὴν στασιμότητα, δημιουργοῦσα φραγμούς ἀνυπερβλήτους. Πρέπει ἐξ ἄλλου νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ αὐξήσις τῆς ταχύτητος μειώνει τὴν πυκνότητα τοῦ πυρὸς τῶν κινουμένων ὁπλῶν καὶ συνεπῶς τὰ καθιστᾷ ὀλιγότερον ἀποτελεσματικὰ ἔναντι τῆς ἐπιγείου ἀμύνης.

Ποῖα ὁμῶς εἶνε τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ μειονεκτήματα τοῦ κυριωτέρου ἐκ τῶν κινουμένων ἐπιγείων ὁπλῶν, τοῦ ἄρματος μάχης (τάνκ), τοῦ ὁποίου ἡ ἀλματώδης περαιοποίησις ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Παγκοσμίου πολέμου ἐγέννησε πλείστα θεωρίας; Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι αἱ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις τῶν τελευταίων ἐτῶν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὴν Κίαν, δὲν ἔδωσαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ δοκιμασθῇ πλήρως ἡ μαχητικὴ ἱκανότης τοῦ ἄρματος μάχης, δεδομένου ὅτι ἐκρηκτικὸν τοῦτο εἰς λίαν περιορισμένην κλίμακα καὶ τὸ πλεῖστον μονομερῶς. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς τελειοποιήσεις εἰδικώτερον τοῦ νέου τούτου ὁπλοῦ πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι κατὰ τὴν ἐμφανισίην τοῦ 1917, δὲν εἶχε ταχύτητα μεγαλυτέραν τῆς τοῦ πεζικοῦ ἐν πορείᾳ. Σήμερον οἱ τύποι τῶν τάνκς εἶνε πολυάριθμοι, διακρινόμενοι εἰς δύο κυρίως κατηγορίας: τὰ βαρὲα καὶ καλῶς ἐξοπλισμένα, ἀλλὰ μετρίως ταχύτητα καὶ τὰ ἑλαφρά, ταχύτατα καὶ εὐκίνητα, τὰ ὁποῖα ἐπειδὴ παρουσιάζουν καὶ τὸ πλεονέκτημα τοῦ μικροῦ στόχου, φαίνονται προωρισμένα νὰ ἐπικρατήσουν τελικῶς τῶν μεγαλυτέρων.

Ἀπὸ τακτικῆς ἀπόψεως, τὰ τάνκς τοῦ Παγκοσμίου πολέμου ἐκρηκτικῶς ἐκμεταλλεύθη διὰ νὰ συνοδεύουν τὸ πεζικὸν καὶ νὰ τὸ ἐπισταθύνουν εἰς τὰς ἐπιθέσεις. Σήμερον πολλὰ ἐπιτελεῖα μελετοῦν τὴν δυνατότητα τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ὁπλῶν μάχης

ὡς αὐτοτελοῦς μονάδος κρούσεως, τὴν ἀπεψιν δὲ αὐτὴν ἀντιμετωπίζουν κυρίως οἱ Γερμανοὶ, ἐνῶ οἱ Γάλλοι ἐπιμένουν εἰς τὸν συνοδευτικὸν τοῦ πεζικοῦ χαρακτῆρα τοῦ νέου ὁπλοῦ, ἔχοντες ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τὸ δεδομένον ὅτι οἱ κυβερνητικοὶ τῆς Ἰσπανίας, χρησιμοποίησαν τὰ τάνκς εἰς ἀνεξάρτητον ἐνέργειαν κατὰ τὴν μάχην τῆς Γκαντεσσά, ἀπέτυχον. Οἱ Ἀγγλοὶ τέλος οἱ ὁποῖοι ἄλλως τε εἶνε καὶ οἱ ἐφευρέται τοῦ ἄρματος μάχης, διετύπωσαν τρίτην τακτικὴν, κρινομένην ὡς μᾶλλον ἀποτελεσματικὴν. Τὸ ἀγγλικὸν ἐπιτελεῖον χρησιμοποιοῖ τὰ ἄρματα συνοδείας τοῦ πεζικοῦ, ὑπαγόμενα ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν ἀρχηγῶν τῶν μονάδων τοῦ πεζικοῦ, συγχρότως δὲ ἐδιηκούργησε καὶ ἀνεξαρτήτους μονάδας κρούσεως ἐξ ἄρμάτων μάχης. Αἱ τοιαῦται μονάδες συγκροτοῦνται εἰς ταξιαρχίας ἐκ 4 ταγμάτων, ἐξ ὧν τὸ 1 περιλαμβάνει ἑλαφρά καὶ ταχέα ἄρματα, προωρισμένα νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς ἐμπροσθοφυλακὴ διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ ἐδάφους καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν ἀνταρματικών πυροβόλων καὶ τῶν φωλεῶν ἀντιστάσεως, ἐνῶ τὰ 3 ἄλλα τάγματα, ἀποτελοῦντα τὴν κυρίως μονάδα κρούσεως, εἶνε μικτὰ ἐκ βαρέων καὶ ἑλαφρῶν ὁπλῶν, ἐξ ὧν τὰ πρῶτα χάρις εἰς τὸν ὄγκον πυρὸς, τὸν ὁποῖον δύναται νὰ ἐβάλουν, προστατεύουν τὰ δευτέρα.

Ἡ προστασία τῶν τάνκς ἐπετέλεσεν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ταχύτητα σημαντικὰς προόδους. Τοῦτε ὁμῶς ἔχει σχετικὴν μόνον σημασίαν δεδομένου ὅτι ἐκ παραλλήλου ἠδύνη ἡ ἀποτελεσματικότης τῆς ἀνταρματικῆς ἀμύνης. Ἄν συνεπῶς ἡ πρόδοσις εἰς τὰς τελειοποιήσεις τῆς θωρακίσεως καὶ τῶν μέσων καταπολεμήσεως αὐτῆς εἶνε παράλληλος, ὅποτε τὰ δεδομένα τοῦ Παγκοσμίου πολέμου ἔχουν πληρῶς ἀξίαν, πρέπει νὰ δεχθῶμεν, ὅτι τὸ ἄρμα μάχης ἐπιτελεῖ μὲν σπουδαίαν ἀποστολήν, ἀλλὰ μετὰ τῆς ἐκείνης θυσίας. Οὕτω, κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τῆς 10ης γαλλικῆς στρατιάς τὴν 18 Ἰουλίου 1918, καθ' ἣν ἐκρηκτικῶς ἐκ 324 ἑλαφρὰ καὶ βαρὲα τάνκς, μόνον τὰ 225 κατάρθωσαν νὰ εἰσέλθουν τελικῶς εἰς τὴν μάχην ἐξ αὐτῶν δὲ τὰ 102 ἐτέθησαν ἐκτὸς μάχης. Τὴν δευτέραν ἡμέραν ἐκ τῶν 108 χρησιμοποιοῦντων ὁπλῶν, τὰ 50 ἐτίθησαν ἀπὸ τὸ ἐχθρικὸν πῦρ. Γενικῶς ἐκ τῶν 1949 ὁπλῶν, τὰ ὁποῖα ἐκρηκτικῶς ἐκ 748. Ἐπίσης ἀπωλέσθησαν περὶ τὰ 1000 ἀγγλικά.

Σήμερον τὰ μέσα ἀμύνης ἐναντίον τῶν τάνκς εἶνε τὰ συνήθη πυροβόλα τοῦ πεζικοῦ καὶ ἰδίως τὰ πυροβόλα ἐκστρατείας, τὰ εἰδικὰ ἀνταρματικά πυροβόλα, αἱ ἀνταρματικαὶ ὁδοὶ, μὲ τὰς ὁποίας σπέρνεται τὸ ἔδαφος, διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται τὸ τάνκ, τὰ εἰδικὰ φράγματα ἐκ μεγάλων λίθων ἢ εἰδικῶν κατασκευῶν, κορμοὶ δέν-

δριων, εἰδικὰ σκάμματα-παγίδες, ἀπόκρημνα χαρακώματα. Τέλος ὑπάρχουν καὶ τὰ φυσικὰ ἐμπόδια, ὅπως τὰ τέλματα, οἱ ποταμοὶ καὶ τὰ πυκνὰ δάση, δεδομένου ὅτι τὰ τάνκς δύναται νὰ καταρρίψουν δένδρα μὲ κορμὸν διαμέτρου 12 ἑκατοστῶν, ἀλλ' ὅχι καὶ τὰ μεγαλύτερα. Ἐπίσης δύναται νὰ διέλθουν ποτάμια μέχρι βάθους ἐνὸς μέτρου, ἂν ὁ βυθὸς εἶνε ὁμαλὸς καὶ νὰ υπερπηδῶνται τάφρους πλάτους ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἑξὼς δύο μέτρων. Τέλος τὰ τάνκς εἶνε ἐξαιρετικῶς εὐπρόσβλητα ἀπὸ τὰς φλόγας ὑπάρχει δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ παράδειγμα τῆς Αἰθιοπίας, ὅπου οἱ Αἰθίοπες ἐπετύγχανον ἄριστα ἀποτελέσματα, ῥίπτοντες ἐναντίον τῶν ὁπλῶν πυκνοὺς ἀνημμένους θάμνους. Ἐπίσης εἰς τὴν Ἰσπανίαν δύο ἄνθρωποι, ἐξ ὧν ὁ εἰς ἐξάλλε χειροβομβίδα καὶ ὁ ἄλλος φιάλην βενζίνης περιτιλιγμένην μὲ βαμβάκι, κατάρθωναν νὰ πυρπολήσουν καὶ τὸ μεγαλύτερον ἄρμα μάχης, διότι μόλις ἡ βενζίνη ἀνεφλέγετο ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τοιχωμάτων τοῦ ἄρματος, τὸ πλήρωμα μὴ δυνάμενον νὰ ἀντιβῇ εἰς τὸν καπνόν, ἔσπευδε νὰ ἐξέλθῃ.

Γενικῶς τὰ μειονεκτήματα τοῦ ἄρματος μάχης εἶνε τὰ κατωτέρω: Πρῶτον ὁ θόρυβος τῶν κινητήρων τῶν δύναται νὰ ῥοειδοποιήσῃ τὸν ἀντίπαλον ἀπὸ ἀποστάσεως δύο χιλιομέτρων, ἐνῶ οἱ ἐντὸς τοῦ τάνκ λόγῳ τοῦ θορύβου δὲν ἀκούουν τὸν κρότον τῶν τηλεβόλων διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ τὰ ἀνακαλύψουν. Δεύτερον ἡ ὁρατότης τοῦ ἄρματος διὰ μέσου τῶν μικρῶν καὶ καπνισμένων θυρίδων, εἶνε μικρά, ἐνῶ αὐτὸ ἀποτελεῖ ἐμφανὴ στόχον διὰ τὰ ἐχθρικά πυροβόλα, ἀεροπλάνα κλπ. Τρίτον, τὰ πολυθώλα τοῦ ἄρματος δὲν εἶνε ἀποτελεσματικὰ περὶ τῶν 300 μέτρων, ἐπίσης δὲ τὸ πεδὸν βολῆς εἶνε περιορισμένον, διότι καὶ οἱ κινητοὶ πύργοι τῶν βαρέων τάνκς μετακινοῦνται βραδέως διὰ νὰ προλάβουν ταχέως μετακινούμενον ἀντίπαλον. Τέταρτον, τὰ πλήρωματα κουράζονται εὐκόλως, λόγω τῶν τρομερῶν κλονισμῶν καὶ τοῦ θορύβου. Πέμπτον, ἡ διοίκησις τῶν ὁπλῶν εἶνε δυσχερεστάτη, διότι μετὰ τὴν πρώτην κρούσιν λόγω τῶν δυσχερειῶν, τὰς ὁποίας παρουσιάζει ἡ συνεννόησις, χάνεται συνήθως ἡ συνοχὴ καὶ παύει νὰ ὑπάρχῃ ἐνότης. Τέλος, εἰς ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ αἱ ἐκ τῶν φυσικῶν ἢ ἄλλων ἐμποδίων δυσχερεῖαι, αἱ ὁποῖαι ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω. Παρὰ ταῦτα ὁμῶς τὸ ἄρμα μάχης εἶνε πάντοτε ὅπλον τρομερὸν, διότι λόγω τῆς τεραστίας εἰσδυτικῆς ἱκανότητος τὴν ὁποίαν ἔχει, τοῦ ὄγκου τοῦ πυρὸς, τῆς ἡθικῆς τοῦ ἐπιδράσεως ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ καὶ τῆς μεγάλης τοῦ εὐκινήσεως, δύναται νὰ ἀποτελέσῃ ἀποφασιστικὸν παράγοντα εἰς τὴν μάχην, ὁ ὁποῖος ὁμῶς δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἀξιοποιηθῇ ἐν τῷ πεζικῶν, δὲν ἐπέμβῃ ἐγκαίρως.

GEORGE PICOT

Ο ζωϊκος καί φυτικός κόσμος τῶν ἐνυδρείων καὶ τῶν βιβαρίων ΙΔΙΟΡΡΥΘΜΑ ΟΣΟΝ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΣΤΑ

Τοῦ Κ. Α. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ, διδάκτορος τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν

Εἰς προηγουμένον ἄρθρον ἐξεθέσαμεν τί εἶναι τὰ ἐνυδρεῖα καὶ τίνας σκοποὺς ἐξυπηρετοῦν, τὸσον ἐπιστημονικοὺς ὅσον καὶ πρακτικοὺς. Εἰς τὸ σημερινὸν θὰ περιγράψωμεν δι' ὀλίγων τὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος ἔξ ἑως τὰ ἐνυδρεῖα καὶ τῶν βιβαρίων.

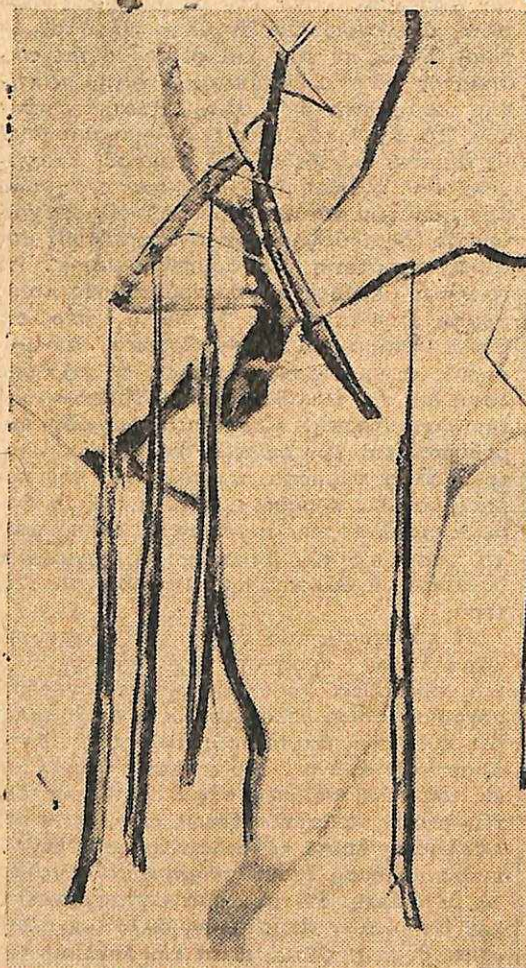
Κατὰ κανόνα, τὰ ἐνυδρεῖα εἶναι ὑπόγεια, εὐρύχωρα μὲ εὐρεῖς διαδρόμους. Τὰς τέσσαρας πλευράς των καὶ τὸ κέντρον καταλαμβάνουν αἱ μεγάλαι δεξαμεναί, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἔξ καὶ κινεῖται ὁ θαλάσσιος ἢ τῶν γλυκίων ὕδατων κόσμος. Αἱ δεξαμεναὶ εἶναι λαξευμέναι εἰς τεχνητὸν θάλαμον κλειστὸν ἀπὸ τὰς τρεῖς πλευράς καὶ μόνον εἰς τὴν πρόσσφιν ὑπάρχει μεγάλο ἄνοιγμα πλαισιωμένον μὲ χονδρὸν κρύσταλλον. Ὁ θυρὸς τῶν δεξαμενῶν εἶναι ἐστρωμένος μὲ ἄμμο, χαλικάκια, ὑδρόβια φυτὰ, φύκη κ.λ.π. ἀναλόγως τῶν κατοίκων τοὺς ὁποίους φιλοξενεῖ. Εἶναι, μὲ ἄλλους λόγους, ἀπομίμησις τοῦ περιβάλλοντος ὅπου φυσικῶς ζοῦν οἱ ὁργανισμοὶ αὐτοί.

Ἡ προθήκη μιᾶς τοιαύτης δεξαμενῆς εἶναι ὁ μαγικὸς καθρέπτης μέσα εἰς τὸν ὁποῖον ὁ θεατὴς βλέπει ὅλα τὰ θαυμάσια τὰ ὁποῖα περιεχόμενα εἰς τὴν θαλάσσαν. Διαφόρων εἰδῶν, διαστάσεων καὶ χρώματος ψάρια τῶν διαφόρων θαλασσῶν τῆς γῆς, διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος μαλάκια καὶ μαλακόστρακα, μὲ χρωματισμοὺς τοὺς ὁποίους εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποδώσῃ καὶ ὁ περιφημότερος ζωγράφος, θαλάσσιες χελώνες, πολύχρωμα καὶ κοικιλόσχημα κοράλλια, ὁμοιάζοντα μὲ ἰδιόρρυθμα κλαδιά δένδρων.

Τὴν θαυμασιωτέραν συλλογὴν ἀποτελεῖ τὸ πλῆθος τῶν κατοικούντων θαλασσίων ζωικῶν ὁργανισμῶν τῆς τάξεως τῶν κοίλεντερωτῶν, (ποὺ ἀπαντοῦν εἰς ὅλας τὰς θαλάσσας καὶ ζοῦν εἰς μεγάλα βάθη. Τὰ ἀτελέστατα αὐτὰ ζῶα δίδουν τὴν ἐντύπωσιν σπανίων εἰς σχῆμα καὶ χρῶμα λουλουδιῶν. Τὸ σῶμά των εἶναι κυλινδρικόν καὶ περιβάλλεται ἀπὸ εἶδος δίσκου, ὁ ὁποῖος καταλήγει εἰς θεντούζαν, τὸ ἐπάνω δὲ μέρος τοῦ σώματος κλείεται ἀπὸ δίσκον ὁ ὁποῖος φέρει εἰς τὸ μέσον ὅπῃ χρησιμεύουσιν ὡς στόμα. Πέριξ ἀπὸ τὸ ἀτελὲς αὐτὸ σῶμα εὐρίσκονται ἔξ ἢ περισσότεραι κινήται κεραῖαι (προσακτιρίδες). Ὅταν τὸ ζῶον ἐκτείνεται, αἱ προσακτιρίδες ἀνορθοῦνται καὶ ἐξαπλοῦνται περὶ τὸ σῶμα. Ὅταν τὸ ζῶον λαμβάνει αὐτὴν τὴν στάσιν τὸ χρῶμα του γίνεται ζωηρότερον. Διὰ τὴν συσταλῆ, τὸ ζῶον κατὰ πρῶτον περιορίζει τὰς προσακτιρίδας του, ἔπειτα συμμαζεύει τὸ σῶμα του, ἀναδιπλώνει τὰ ἄκρα τοῦ δίσκου του, λαμβάνει ἢ μισφαίρικόν σχῆμα καὶ προσκολλᾶται ἐπὶ θράχυν ἢ βυθίζεται μέσα στὴν ἄμμο. Ἄλλων ζῶων τὸ σῶμα εἶναι ἄσκειοδὲς καὶ εἰς τὰ ἄκρα τῶν προσακτιρίδων τῶν φέρουν μικρὰς κύστες. Τὰ ζῶα αὐτὰ εἰς πολλὰς θαλάσσας εὐρίσκονται τὸσον ἄφθονα ὥστε σχηματίζουν τεράστιον πολύχρωμον τάπητα καλύπτοντα τὸν βυθόν).

Εἰς τὸ ἄθροισμα τῶν κοίλεντερωτῶν περιλαμβάνονται τὰ ἀκτινία, ἀπὸ τὰ περιεργότερα θαλάσσια ζῶα τὰ ὁποῖα κοσμοῦν τὰς προθήκας τῶν ἐνυδρείων. Τοιαῦτα εἶναι ὁ κεριανθός, ὁ ὁποῖος ὁμοιάζει μὲ χρυσάνθεμον καὶ φέρει πέριξ τοῦ σώματός του μακροὺς πλοκάμους ζωηροῦ κυανοῦ ἢ ἐρυθροῦ χρώματος.

Τὰ ζῶα αὐτὰ ζοῦν καὶ πλέον τῶν εἰκοσι

Ἄνω: Ὁ Κεριανθός, τὸ περίεργον ἔντομον, τὸ ὁποῖον ἀπομιμείται τοὺς ξηροὺς κλάδους τῶν δένδρων ὅταν αἰσθάνεται νὰ πλησιάζῃ ὁ κίνδυνος. Κάτω: Φύλλον, τὸ ἰδιόρρυθμον ἔντομον, τὸ ὁποῖον ἀπομιμείται θαυμασίως τὰ φύλλα τῶν δένδρων τὸσον φυσικῶς ὥστε δὲν διακρίνεται τὸ ἔντομον ἀπὸ τὸ φύλλον. Ἀμφότερα κοσμοῦν τὸ βιβαρίον τοῦ Βοτανικοῦ Κήπου τῶν Παρισίων.

ἐτών.

Αἱ μέδουσαι μὲ τὸ δαντελωτὸν σῶμα καὶ τοὺς θαυμασίους ζωηροὺς χρωματισμοὺς ἀφθονοῦν εἰς εἶδη καὶ μεγέθη.

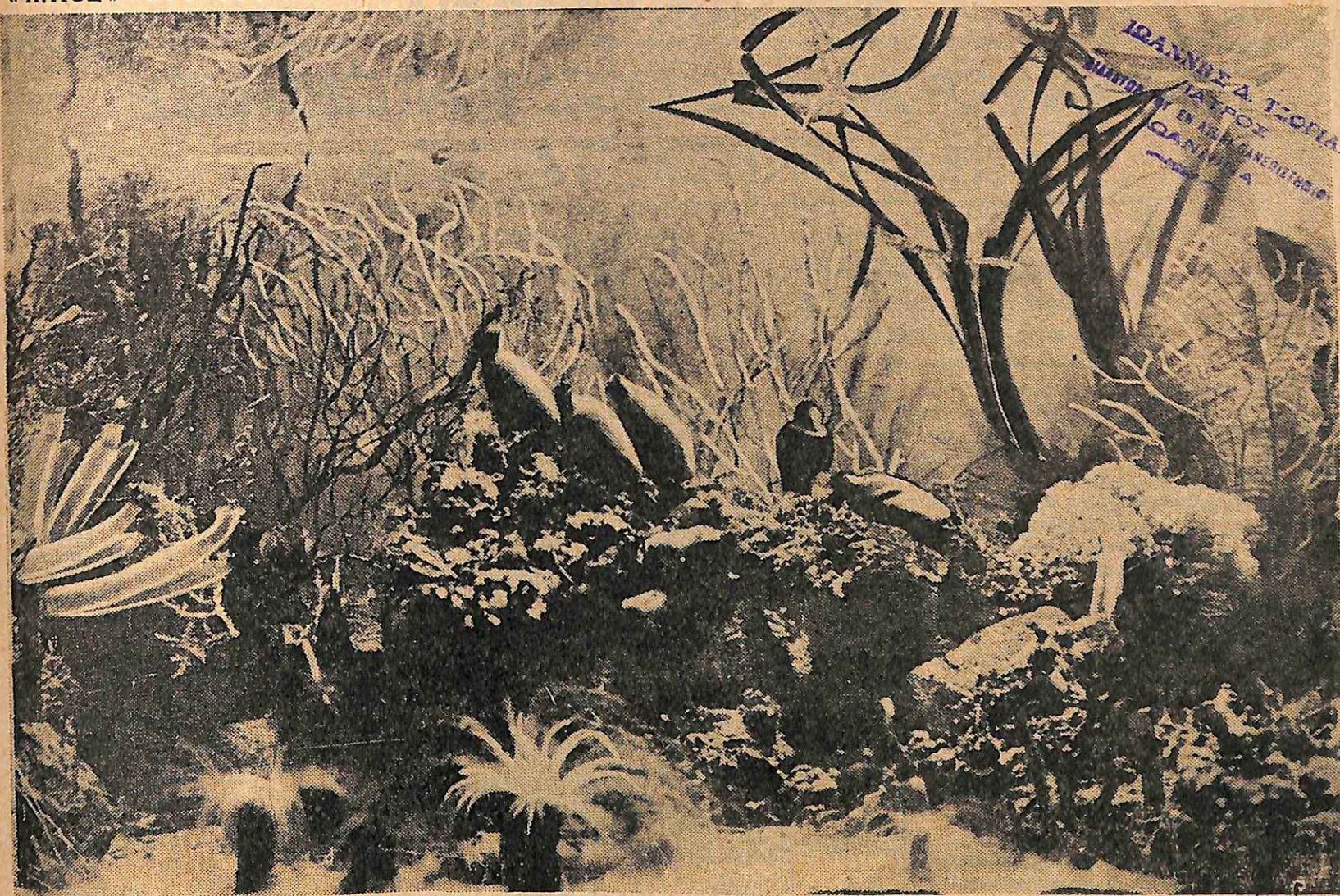
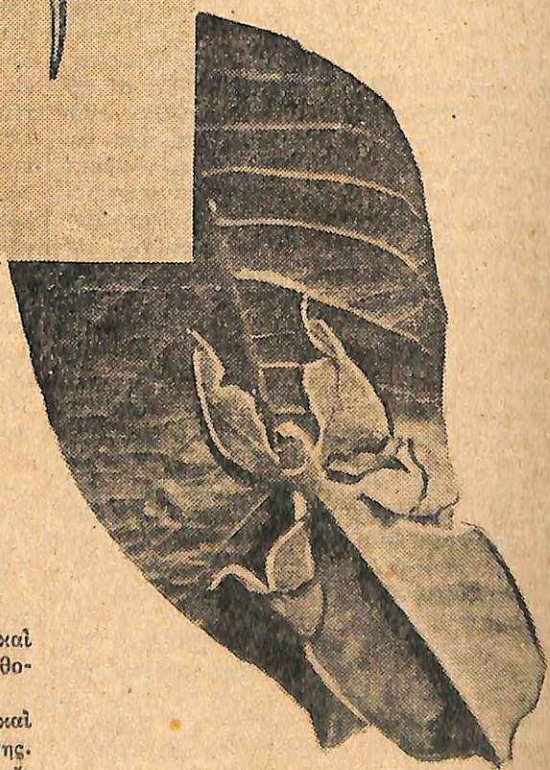
(Μεγάλῃ εἰνε ἡ ποικιλία ἀπὸ ἐχινόδερμα καὶ ἰδίως ἀκτινοὺς καὶ σταυροὺς τῆς θαλάσσης. Ἐνα ἀπὸ τὰ σπανιότερα καὶ θαυμασιώτερα εἶ-

δη ἀκτινοῦ ποὺ κοσμεῖ τὰ ἐνυδρεῖα εἶναι δορυκίδαρις ἢ θαυμαστὴ ἡ ὁποία ἔχει σῶμα ἀκανόνιστον χρυσοκυανοῦ χρώματος καὶ ἀραιὰ, χονδρά, ἀκανόνιστα εἰς μήκος χρυσιῶδη ἀγκάθια. Κινεῖται ἀργὰ ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Ἡ μαδρεόρα, ἡ ὁποία ὁμοιάζει μ' ἓνα κομμάτι μάρμαρου μὲ ἐξαιρετικὴ τέχνη λαξευμένο ἢ ἓνα σπάνιον ἐξωτικὸν λουλουδί, τὰ

ἀσκήδια, περιέργοι ζωικοὶ ὁργανισμοὶ οἱ ὁποῖοι ὁμοιάζουν πολὺ μὲ σωλήνας ἡμιδιαφανεῖς καὶ θαυμαστοὺς σὲ ἀποχρώσεις, οἱ λεπάδες, ποὺ ὁμοιάζουν μὲ ἰδιόρρυθμα φυτὰ κολλημένα ἐπάνω σὲ θράχυνος ζοῦν εἰς τὰ ἐνυδρεῖα ὅπως εἰς τὸ φυσικὸν περιβάλλον τους, καθὼς καὶ διάφορα εἶδη καβουριῶν, θαλασσίων ἐντόμων, θαλασσίων παρασίτων κ.λ.π.)

Θαυμάσαι ἐπίσης εἶναι αἱ συλλογαὶ τῶν διαφόρων θαλασσίων φυτῶν, καὶ ἰδίως τῶν διαφόρων εἰδῶν φυτῶν τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν μεγίστην ποικιλίαν σχημάτων καὶ χρωμάτων, καθὼς καὶ τὰ πράσινα, κόκκινα, σταχτιά, γαλάζια, χρυσοπράσινα, λεπτότατα ὑδρόβια φυτὰ, ὅπως ὁ ποταμογείτων, ἡ νυμφαία, ἡ ὑδροχαρὴς, τὸ μικρόφυλλον, τὸ καλλίτριχον, ἡ ἐλοδία, τὸ κεραιόφυλλον, ἡ σαλιταρία, καὶ πολ-

Ἀσκήδια: Τὰ χαρακτηριστικώτερα θαλάσσια ζῶα τοῦ ἐνυδρείου τοῦ Μονακοῦ.

λά ἄλλα μὲ θαυμαστὰ χρώματα καὶ δαντελωτοὺς βλαστοὺς καὶ φύλλα. Καὶ ὅλα αὐτὰ ζοῦν ἀναπτύσσονται κινεῖνται πολλαπλασιάζονται εἰς αὐτὸ τὸ τεχνητὸν ὑγρὸν περιβάλλον τὸ ὁποῖον ἀριστοτεχνικὰ φωτίζεται ἀπὸ τὰς δέρας τοῦ φωτός αἱ ὁποῖαι διεισδύουν ἀπὸ διαφόρους φωτεινὰς πηγὰς καὶ δίδουν μεγαλύτεραν, ὄνειρῶδη ἐντύπωσιν εἰς τὸ μάτι τοῦ ἐπισκεπτοῦ.

Ο ΖΩΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ ΒΙΒΑΡΙΩΝ

Εἰς τὰ βιβαρία διατηροῦνται διάφορα ζῶα διαφόρων χωρῶν ζῶντα ἐντὸς τῶν γλυκίων ὑδάτων ἢ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Καὶ ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος ἔξ μέσα εἰς κατὰλληλον περιβάλλον μὲ ὅλας τὰς συνθήκας θερμοκρασίας, φωτός καὶ τροφῆς τῆς πατρίδος των.

Αἱ ἐγκαταστάσεις τῶν βιβαρίων εἶναι πολυδύναμοι καὶ πολύπλοκοι, διότι ὅλα κανονίζονται τεχνητῶς, ὅπως τὸ φῶς, ἡ θερμοκρασία, κυκλοφορία τοῦ ὕδατος κ.λ.π. Ἰδιαίτερα διαμερίσματα χρησιμεύουν διὰ τὴν διατήρησιν τῶν διαφόρων τροφῶν τῶν ζῶων καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἐντόμων ποὺ πρόκειται νὰ δοθοῦν ὡς τροφή εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ βιβαρίου.

Αἱ τέσσαρες πλευραὶ τοῦ βιβαρίου θερμαίνονται διαφορετικὰ, ἀναλόγως τῆς θερμοκρασίας τοῦ τόπου ὅπου ζοῦν τὰ διάφορα ζῶα.

Τὰ σπηλαίοβια ζῶα.—Εἰς τὰ διαμερίσματα, ὅπου διατηροῦνται τὰ σπηλαίοβια ζῶα, ἡ θερμοκρασία εἶναι χαμηλὴ καὶ στα-

θερά. Τὰ ζῶα αὐτὰ, τὰ ὁποῖα ζοῦν μέσα εἰς σκοτεινὰ καὶ ὑγρὰ σπήλαια τῆς γῆς, εἶναι τυφλά. Εἶναι ἀπόγονοι παρελθουσῶν γεωλογικῶν περιόδων, διατηροῦνται δὲ εἰς τὰ βιβαρία κυρίως διὰ τὴν μελέτην καὶ τὴν συγγραφὴν τῆς ζωολογικῆς ἱστορίας τῶν παρελθουσῶν χιλιετηρίδων.

Τὰ ζῶα τῶν ἐνυδρείων χωρῶν.—Εἰς τὰ διαμερίσματα αὐτὰ ὑπάρχει μεγάλη ποικιλία διαφόρων ζῶων τῶν διαφόρων χωρῶν τῆς γῆς, ὅπως ὑδρόβιοι κύνες, οἱ ὁποῖοι ἀπαντοῦν εἰς τοὺς ποταμούς καὶ τὰς λίμνας τῆς Εὐρώπης, δυτικοὶ ὑδρόφυλοι τῶν ὁποίων τὰ θῆλα ὑφαίνουσιν ἰδιόρρυθμον δομβύκιον ἐπάνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος, μάντις, περίεργα ἔντομα ὁμοιάζοντα μὲ ἓνα κομμάτι ξύλου καὶ δὲν διαφέρουν καθόλου ἀπὸ τὰ ἐπιπλέοντα κομμάτια τῶν ξύλων ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι καλὰ προσκολλημένα περιμένοντας νὰ ἀρπάξουν τοὺς μικροὺς ὁργανισμοὺς ἀπὸ τοὺς ὁποίους τρέφονται, γαρίδες τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, κύκλωπες μὲ τὸ ἄσπρο τοὺς σώμα, βδέλλες ποὺ σέρνονται εἰς τὰ τοιχώματα τῶν κρυφάλλων καὶ ἀγγυροῦνται ποὺ εἶναι περιεργότερες ἀράχνες τοῦ νεροῦ καὶ ποὺ κολλημένως φαίνονται συνήθως ὡς μεταλλικαὶ στιλπνὲς σφαῖρες. Οἱ ἀγγυροῦνται ὑφαίνουσιν ἐπάνω στὰ ὑδρόβια φυτὰ κομψὰ σπινθίδια ποὺ εἶναι γιγαίτες μ' ἀέρα καὶ ἐπερᾶνε τὴν νύχτα τους.

Τὰ βιβαρία.—Εἰς κατὰλληλα ἐνυδρεῖα ζοῦν διάφορα περίεργα εἶδη θαλάσσιων, ὅπως σαλαμάνδραι αἱ ὁποῖαι ζοῦν μέσα σὲ ὑγρὰ δάση καὶ διακρίνονται διὰ τοὺς ζωηροὺς χρωματισμοὺς των, τρίτωνες καὶ ἰδίως τὸ εἶδος τρίτων ὁ λοφιοφόρος, ὁ ὁποῖος ἔχει μαῦρον σῶμα καὶ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐρωτῶν τὸ ἀρσενικὸν φέρει ἐπάνω εἰς τὴν ράχιν του ἓνα κίτρινον λοφίον, τὸ ὁποῖον ἀμέσως κατόπιν ἐξαφανίζεται.

Τὰ μιμητικὰ ζῶα.—Περιεργότατα εἶναι τὰ διαμερίσματα τῶν μιμητικῶν ζῶων τὰ ὁποῖα ζοῦν εἰς τὰς θερμὰς χώρας τῆς γῆς καὶ ὀνομάζονται οὕτω διότι ἔχουν τὴν ιδιότητα νὰ μιμοῦνται ἄλλα ζῶα ἢ διάφορα ἀντικείμενα καὶ ὄχι μόνον νὰ λαμβάνουν τὸ χρῶμα των, ἀλλὰ καὶ τὸ σχῆμα, διὰ νὰ ἀποφεύγουν τὴν καταδίωξιν τῶν ἐχθρῶν των.

Τέτοια ζῶα εἶναι ὁ χαμαιλέων, ὁ ὁποῖος, κυρίως, δὲν εἶναι μιμητικὸν ζῶον, ἀλλὰ ἀναλόγως (Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 651)

ΟΤΑΝ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΤΩΡΘΩΣΕ ΝΑ ΝΙΚΗΣΗ ΤΑ ΖΩΑ

‘Ο άνθρωπος, αναγκασθείς από την μεταβολήν του κλίματος ν’ αναζητήσει καταφύγιον εἰς τὰ σπήλαια, ὅπου διαιτῶνται τὰ ἄγρια ζῶα, ἀναλαμβάνει ἀγῶνα ἐπιθετικὸν κατ’ αὐτῶν, τὰ νικᾷ καὶ χρησιμοποιοεῖ τὸ κρέας, τὸ δέρμα καὶ τὰ ὀστά των.

Εἶδομεν ἀπὸ τὰ προηγούμενα, ὅτι θάσις τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας καὶ σημεῖον ἀφελιρίας τῆς, ὑπῆρξεν τὸ σπήλαιον. Εἶδομεν τὸ πῶς ἡ φυσικὴ αὐτὴ στέγη, τὴν ὁποῖαν εὗρεν ἑτοίμην ὁ ἄνθρωπος ἢ τὴν διεξεδίκησεν ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία, συνεκέντρωσε τὰς πρώτας ὁμάδας, ἀπετέλεσε τοὺς πρώτους συνοικισμούς, ἐδημιούργησε τὴν πρώτην ὑποτυπωδῶς ὀργανωμένην κοινωνίαν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἐκπηδᾷ σὺν τῷ χρόνῳ ἡ μητριαρχικὴ οἰκογένεια.

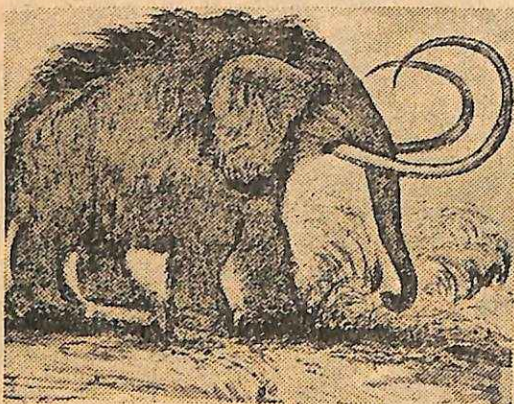
Ὡστε ὁ ἄνθρωπος διαφέρει ἤδη οὐσιωδῶς ἀπὸ τὰ ζῶα. Ἡ βούλησίς του, ἡ νόησίς του, τὸ κοινωνικὸν τὸ ἐνστικτικὸν αἰ τεχνικαί του ἱκανότητες, τὸν κάμουν νὰ ἀποκτῇ ἕνα χαρακτηριστικὸν γνώρισμα, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε, οὐδὲν εἶδος ζῶων ἠδυνήθη νὰ ἔχη. Τὸ βασικὸν καὶ θεμελιώδες αὐτὸ χαρακτηριστικὸν εἶνε ἡ ὑπαρξὶς ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.

Τὰ ζῶα ζοῦν κατ’ ἀγέλας, σχηματίζουν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον «ἀποικίας» — ὡς αἱ μέδουσαι, ἀλλὰ κανένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ εἶδη, δὲν ἴδρυσεν ποτὲ κοινωνίαν.

Παρά τὴν τεραστίαν αὐτὴν κατάρτησιν τοῦ Βασιλέως τῆς πλάσεως, ἡ ἀνθρωπίνη βούλησις εἶνε ἀκόμη περιορισμένη καὶ ἀντιμετωπίζει ἀκόμη ὡς ἐχθρικός τὰς φυσικὰς δυνάμεις, τῶν ὁποίων ὑφίσταται τὴν ἀμεσον καὶ τυραννικὴν ἐπιρροήν. Ὁ ἀγὼν κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῶν δυνάμεων, ὁ καὶ συνειδητότερος, εἶνε ὁ ἀγὼν τὸν ὁποῖον ἐξακολουθεῖ καὶ δὲν θὰ παύσῃ ποτὲ διεξάγουσα ἡ Ἀνθρωπότης, καθ’ ὅλον τὸ διάστημα τῆς υπάρξεώς της. Καὶ ἡ συνέχισις ἀκριβῶς τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἕνα ἀκόμη δεσμόν, τὸν ἰσχυρότερον ἴσως μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν μακρυνῶν μας ἐκείνων προγόνων.

Κάθε πρόοδος, κάθε νίκη τοῦ πολιτισμοῦ εἶνε καὶ μία νίκη ἐναντίον τῶν φυσικῶν δυνάμεων, τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος δαμάζει καὶ χρησιμοποιοεῖ πρὸς ὄφελός του. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ὅμως τοῦ τραγωδικοῦ πολιτισμοῦ, ἡ ἐπιρροὴ τῶν φυσικῶν δυνάμεων ἦτο ἀπείρως τυραννικωτέρα. Ὡς ἀποδεικνύεται ἀπὸ εὐρήματα καὶ ἐρεῦνας ἀναγομένους εἰς τὸν Μουστέριον πολιτισμόν, ἡ κοινωνικὴ ἀνάπτυξις τῆς περιόδου ἐκείνης ἀνταποκρίνεται πρὸς ὀρισμένες κλιματολογικὰς ἀλλαγὰς, τὰς ὁποίας καὶ ὑφίσταται ὁ ἄνθρωπος, προσπαθὼν νὰ προσαρμοσθῇ. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ὅπου ἀρχίζει νὰ κυριαρχῇ ὡς ἐργασίον — ὅπλον ἢ ἀχελιανὴ «γροθιά» — τὴν ὁποῖαν ἐγνωρίσαμεν εἰς τὰ προηγούμενα — ἡ μέση θερμοκρασία εἶχε

πέσει κατὰ πολὺ. Ὅσον δὲ τελειότερος καὶ στιβαρύτερος πετρίνας «πυγμάς» τοῦ εἶδους ἐκείνου ἀνευρίσκομεν, τόσο ἐνδεσθαι ὅτι τὸ ψῦχος ἐντείνεται. Ἡ ψῦξις καθώρισε καὶ τὴν τοιαύτην μορ-

Ἀναπαράστασις μωμούθ

φήν τοῦ ἐργαλείου - ὄργανου. Διότι τὸ αὐξανόμενον ψῦχος ἐπέφερε μεγάλας μεταβολὰς εἰς τὸ ζωικὸν βασίλειον τῆς ἐποχῆς. Ἀπὸ τὰ ὀστά τὰ ὁποία κατὰ μέγαν πληθὺν εὗρεθῆσαν εἰς διάφορα σπήλαια, ἰδίως δὲ εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Μαντελαίν, διαπιστοῦται εἰς τὰς περιφερείας ἐκείνας ἢ ὑπαρξὶς Μαμούθ, Ρινόκερου τοῦ περχορίνου, Ἀρκτοῦ τῆς θηριώδους, Ἐλάφου τῆς μεγάλης. Τὰ εἶδη αὐτά, ἀναφανέντα μόνον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, μαρτυροῦν τὴν ἀλλαγὴν τῶν κλιματολογικῶν ὄρων ἐπὶ τὸ ψυχρότερον. Ὅταν ἀδύνατον νὰ ὑπάρξουν πρῶτον, ὅταν ἀκόμη ἡ θερμότης ἦτο μεγάλη.

Ὅμοι ὅμως μὲ αὐτὰ, ἀνευρίσκομεν ἀκόμη ὀστά λέοντος, υἰαίνης, λεοπαρδάλεως, μοσχόφρου ἀγρίου βοός, τάρανδου, λευκῆς ἀλώπεκος, ἀγριοτράγου. Τὰ ζῶα αὐτὰ εἶνε θερμοφιλῆ, ἀντιθέτως πρὸς τὰ νεοεμφανισθέντα. Ἀκόμη στοιχεῖον πολὺ τιμὸν εἶνε ὅτι ἀπὸ τὰ ἀνευρεθέντα ὀστά πολλὰ εἶνε κατεργασμένα κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ ἀποτελοῦν ἐργαλεῖα. Ἡ διαπίστωσις αὕτη μᾶς ἐπιτρέπει τῶρα νὰ ἀναπαραστήσωμεν τὸ δρᾶμα τοῦ ὑπὲρ ὑπάρξεως ἀγῶνος τῶν προγόνων μας.

Ὁ ἄνθρωπος μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, ἔχει νὰ ἀντιπαλαίῃ μὲ τὰ θερμοφιλῆ ζῶα — λέοντα, υἰαῖνα κτλ. — Ἡ πᾶσις αὕτη δὲν εἶνε ἀκόμη τόσο σκληρὰ καὶ ἀγωνιώδης, ὅσον θὰ καταστῇ ἀργότερον. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἀκόμη κατὰ μέγα μέ-

ρος φυτοφάγος καὶ καρποφάγος. Τὸ ἥπιον κλίμα τοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἀνευρίσκῃ εὐκόλως τροφὴν ἀπὸ τὰ δένδρα. Μὲ τὸν καιρὸν ἔχει καταστῇ καὶ ἰχθυοφάγος. Εἰνε ἀκόμη ἐλάχιστος σαρκόβόρος. Κάθε φορὰν ὅπου ἔχει κατακινήσει κανένα ἄγριον θηρίον, κρίνει καλὸν νὰ χρησιμοποίησιν τὸ δέρμα του καὶ τὰς σάρκας του. Κατὰ τὰ ἄλλα, ὁ ἀγὼν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τῶν ἀγρίων θηρίων, εἰς ὅλην τὴν εὐκρατον ἐποχὴν, εἶνε ἀγὼν ἀμυντικός. Ἐκεῖνο ποῦ πρὸ παντὸς ποθεῖ ὁ μακρυνὸς πρόγονος εἶνε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ζωὴν του. Ὅταν ἐφεύρε τὸν τρόπον νὰ ἀνάπτῃ πυρ, προστατεύεται χάρις εἰς αὐτό, τοῦ ὁποίου ἡ λάμψις κατὰ τὴν νύκτα ἐκδιώκει τὰ θηρία ἀπὸ τοὺς καταυλισμούς του. Μὲ τὴν ἐπερχομένην ὁμως ψῦξιν, ὁ ἄνθρωπος, εἶνε ἡναγκασμένος νὰ ἀναζητήσῃ καταφύγιον καὶ στέγην εἰς τὰ σπήλαια. Καὶ τώρα, ὁ ἐναντίον τῶν θηρίων ἀγὼν τοῦ ἀπὸ ἀμυντικὸς μεταβάλλεται εἰς ἐπιθετικὸν, σκληρότερον καὶ ἐπικινδυνότερον.

Τὸ κλίμα ἐξακολουθεῖ νὰ ψύχεται, τὰ δένδρα δὲν παρέχουν πλέον καρπούς, καὶ τώρα ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὰ θηρία ζητεῖ τὴν τροφὴν του. Ἡ φύσις, ἄλλως τε, τὸν ἐπρόικισεν μὲ ὄργανισμὸν κατάλληλον νὰ τραφῇ τόσο μὲ φυτὰ, ὅσον καὶ μὲ ζωικὰς οὐσίας. Καὶ οὕτω ἀρχίζει ὁ πρωτοφανὴς ἀγὼν. Τὰ θερμοφιλῆ ζῶα ἀποσύρονται ὀλίγον κατ’ ὀλίγον, περιπίπτουν εἰς νάρκην ἢ καὶ κυριολεκτικῶς φυτοζωοῦν. Δι’ αὐτὸ καὶ διεσώθη τὸ εἶδος των. Τὰ τρομερὰ ψυχροκαρῆ ὅμως ἀποτελοῦν τὸν στόχον τοῦ ἀνθρώπου. Ἀγὼν ἀνηλεὴς, ἀνευ οὔκτου, ἀγὼν ἐξοντώσεως ζωῆς ἢ θανάτου, διεξάγεται μετὰ τοῦ ἐπιτιθεμένου τώρα ἀνθρώπου καὶ τῶν θηρίων τοῦ πάγου. Καὶ ὁ ἄνθρωπος τὰ κατατροπώνει, τὰ αἰχμαλωτίζει, τὰ ἐξοντώνει ὀλίγον κατ’ ὀλίγον. Τρέφεται μὲ τὰς σάρκας των, προστατεύεται κατὰ τοῦ ψύχους μὲ τὰ δερμάτα των καὶ τέλος, κορῶμα τῆς μεγαλοφυΐας του, ὁ ἄνθρωπος ἐκμεταλλεύεται τὰ ὀστά τῶν θηρίων του καὶ τὰ μεταβάλλει εἰς ἐργαλεῖα καὶ ὅπλα, εὐγενέστερα τώρα κατὰ πολὺ ὅπὸ τὰ προηγούμενα λίθινα. Κατασκευάζει ἀκόμη καὶ στολίδια. Δημιουργεῖ δικόπους λεπίδας, «ἐξοστρες» καρκιννοειδεῖς, πριόνια, τρυπάνια, σκαρπέλα κτλ.

Αὐτὰ εἶνε τὰ σύμμετρα τῆς «ὀργισμένης» ἐποχῆς, ἡ ὁποία ἐκλήθη οὕτω κατόπιν τῶν ἀνακαλύψεων εἰς τὸ γαλλικὸν χωρίον Ὀρνιάν.

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΠΩΣ ΕΞΗΓΟΥΝΤΑΙ

‘Ο Σολομών Ρενάκ, ὁ μέγας τεχνοκρίτης, ἐξηγεῖ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη ἐξηλθεν ἀπὸ τὸν ἀρχαῖσμὸν καὶ ἀπηλλάγη τῆς συμβατικότητος.

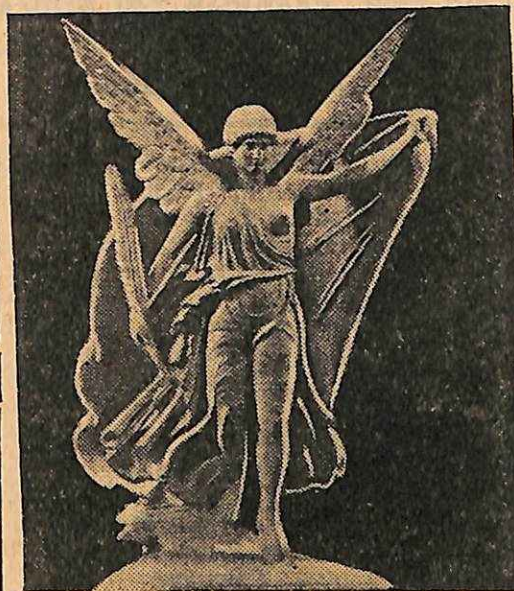
Ἐξηγῶν τὸ θαῦμα τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χρυσοῦ Αἰῶνος, ὁ μέγας τεχνοκρίτης ὁ Σολομών Ρενάκ, ἀναφέρεται εἰς τὰ ἑξῆς:

«Τὰ μεγάλα ἱστορικὰ γεγονότα τοῦ 490 καὶ 479 π.Χ. (οἱ μηδικοὶ πόλεμοι) ὑπερέβησαν ὅλας τὰς δημιουργικὰς δυνατότητας τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας, δίδοντα εἰς αὐτὴν, πλήρη συνείδησιν τῆς ἰσχύος της καὶ τῆς ἀνατερότητός της, ἐναντι τῶν δουλοπρεπῶν πολιτισμῶν τῆς Ἀσίας. Ἀπὸ τὴν εὐεργετικὴν αὐτὴν κρίσιν, ἀνέβλυσαν τὰ ἀριστουργήματα τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως, αἱ ὁδοὶ τοῦ Πινδάρου, καὶ αἱ τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου.

Ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον τῶν θριάμβων τῆς Σαλαμίνος καὶ τῆς Μυκάλης, οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχον μόνον νὰ ψάλλουν τρόπαια, εἶχον ἐπίσης νὰ ἐπουλώσουν πληγὰς, καὶ νὰ δημιουργήσουν ἐκ τῶν ἐρείπειων.

Οἱ πλείστοι τῶν Ἑλληνικῶν ναῶν, καὶ ὅλοι οἱ ναοὶ τῶν Ἀθηνῶν, εἶχον καταστραφῇ ἀπὸ τοὺς Πέρσας. Πλουσία τώρα ἀπὸ τὰ κατακτηθέντα εἰς θάρος τῶν ἐχθρῶν λάφυρά της, ἡ Ἑλλάς, ἀφοῦ ἐπέβηκεν εἰς αὐτοὺς τὴν εἰρήνην της, ἐπέδωκεν εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν ὅλων ἐκείνων ποὺ εἶχον κατεδαφισθῇ καὶ καταστραφῇ. Ἐτέθη λοιπὸν ὁλόκληρος ἡ χώρα ἐπὶ τὸ ἔργον. Καὶ οὕτω, ἡ κλασσικὴ τέχνη, εὖρε πλείστας εὐκαιρίας, ὅπως ἐκδηλώθῃ ἐπὶ πολλῶν καὶ διαφόρων σημείων. ταῦτοχρόνος.

Μεταξὺ τοῦ 480 καὶ 470, συναντῶμεν τὰ πρῶτα ἔργα τὰ ὁποία προοιωνίζονται τὴν πλήρη ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας. Εἶνε αἱ προμετωπίδες τοῦ ναοῦ τῆς Ἀφᾶς εἰς τὴν Αἰγίναν — εὐρισκόμεναι σήμερον εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Μονά-

Ἡ Νίκη τοῦ Παιωνίου

Τραυματίας μαχητῆς ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος τοῦ ναοῦ τῆς Ἀφᾶς ἐν Αἰγίνῃ.

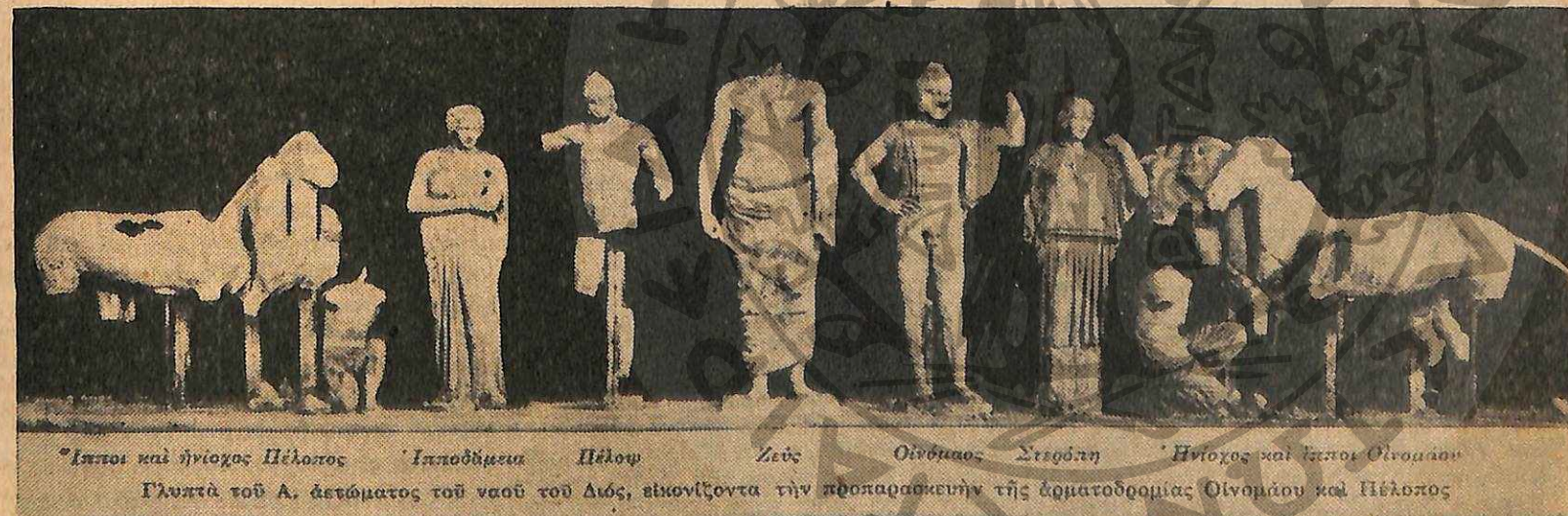
χου. Πρόκειται περὶ ὁμάδων μεγάλων ἀγαλμάτων, ἀναπαριστῶν τὰς μάχας μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τρώων — σαφὲς ὑπαινιγμὸς τῆς προσφάτου ἀκόμη μονομα-

χίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀσίας. Τοὺς Ἕλληνας μαχητὰς, προστατεύει ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ. Ἰχνη ἀρχαϊσμοῦ περισσότερα παρατηροῦνται εἰς τὰς κεφαλὰς παρὰ εἰς τὰ σώματα, ὡς νὰ προτίθεται ὁ καλλιτέχνης νὰ δείξῃ δι’ αὐτοῦ, ὅτι ἡ πολὺ πλέον πρόσφατος σωματικὴ ἀνεξαρτησία εἶνε τώρα πλήρης. Ἐνῶ ἡ πνευματικὴ ἀνεξαρτησία ὑφίσταμένη ἀνέκαθεν, συνδέεται ἀκόμη μὲ τὸ παρελθὸν διὰ τῆς συνεχίσεως τῆς παραδόσεως.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸν αἶτωμα, τὸ σῶμα ἐνὸς τραυματίου μαχητοῦ, εὐρίσκεται ἤδη εἰς τὸ ὕψος τῶν κατοπινῶν ἀριστουργημάτων. Κάπου 15 ἔτη ἀργότερον, κατὰ τὸ 460 π. Χ. δημιουργοῦνται τὰ αἰετώματα τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς εἰς τὴν Ὀλυμπίαν, τὰ ὁποία ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τὰς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν γενομένης ἀνασκαφῆς τοῦ 1875 — 1880. Τὸ ἀνατολικὸν αἶτωμα, παρουσιάζει τὰς προετοιμασίας τῆς ἀρματοδρομίας κατὰ τὴν ὁποῖαν πρόκειται νὰ συναγωνισθοῦν ὁ Πέλοψ καὶ ὁ Οἰνόμαος. Εἰς τὸ δυτικὸν αἶτωμα ἀναπαρίσταται ὁ ἀγὼν μεταξὺ Κενταύρων καὶ Λαπιθῶν, ὅπου ὁ Ἀπόλλων φαίνεται νὰ ἐπεμβαίῃ ὑπὲρ τῶν τελευταίων αὐτῶν, ὑπὲρ τῶν ὁποίων μάχονται ὁ Θησεὺς καὶ ὁ Πειρίθους.

Αἱ προμετωπίδες εἶνε ἔργα ρωμαλέα, μετὰ τινὰ τραχύτητα. Συνεκρίθη ἤδη ἡ ρωμαλέα ἀπλότης των, μὲ τὴν ἀντιστοιχὴν ἰσχυρὰν ἀπλότητα τῶν τραγωδιῶν τοῦ Αἰσχύλου, τὰς ὁποίας κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου περίοδον, ἔβλεπον καὶ ἐχειροκρότουσιν οἱ Ἀθηναῖοι.

Ἀλλὰ ἐκεῖνα τὸ ὁποῖον εἶνε πολὺ νεώτερον (Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 662).

Ἰπποὶ καὶ ἡνίοχος Πέλοπος Ἰπποδῶμεν Πέλου Ζεὺς Οἰνόμαος Στιγόνη Ἡνίοχος καὶ ἱπποὶ Οἰνόμαος Γλυπτὰ τοῦ Α. αἰετώματος τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς, εἰκονίζοντα τὴν ἀποπαρασκευὴν τῆς ἀρματοδρομίας Οἰνόμαου καὶ Πέλοπος

Η «ΠΥΛΗ ΘΕΟΥ» ΚΑΙ ΑΙ ΠΕΡΙ ΑΥΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΟΙ ΣΗΜΙΤΑΙ ΑΡΧΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΟΣ

**‘Η Μεσοποταμία επί της τρίτης δυναστείας αλλάσσει κυρίου. Τώρα οί κατακτηταί εἶνε Σημίται. Αὐτοί κτίζουσι καὶ τὴν Βάβ-
-‘Ηλί, τὴν Βαβυλῶνα τῶν Ἑλλήνων καὶ Βαβέλ τῶν Ἑβραίων, τὸ μεγαλεῖον τῆς ὁποίας ἀλληγορικῶς παρουσιάζει ὁ μῦθος τοῦ Πύργου τῆς Βαβέλ**

‘Απὸ τῆς Τρίτης ἱστορικῆς δυναστείας τῆς Βαβυλωνίας, τὴν ὁποίαν ἐγνωρίσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον, παρατηροῦμεν σημεῖα σπουδαίων γεγονότων. Ἐν πρώτοις, τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων, ἔχουν ρίζας σημιτικές, ὅπερ σημαίνει ὅτι νέοι ἐπιδρομεῖς ἔχουν ἤδη καθυποτάξῃ τοὺς αὐτόχθονας. Ἀλλὰ περιέργως οἱ ἱστορικοὶ τοῦ καιροῦ παραλείπουν νὰ ἀναγράψουν τὰς νίκας τῶν νέων κυρίων τῶν. Ἐπὶ καιρὸν, τὸ πρῶτον φανερὸν εἰς τὴν ἱστορίαν φαινόμενον αὐτῶν νικητῶν ποὺ παραιοποιῶν τὰς νίκας τῶν ἀπετέλεσε μυστήριον. Ἐν τέλει εὐρέθη ἡ κλεῖς του. Οἱ Σημίται ἐπιδρομεῖς ἦσαν θεοσάκως θάρβαροι, ἀλλὰ ἀσφαλῶς ἐξυπνοὶ ἄνθρωποι. Ἐξυπνότεροι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους κατὰ καιροὺς βαρβάρους, κατενόησαν ἐγκαίρως ὅτι δὲν εἶχον νὰ κερδίσουν τίποτε ἐὰν ὑπενηθύνον εἰς τὰς μελλούσας γενεάς, ὅτι ἦσαν ἐξοντωταὶ τῶν Σουμμερίων καὶ τῶν Ἀκκαδίων, ἀντιστρόφως δὲ εἶχον κάθε συμφέρον νὰ διεκδικήσουν δι’ ἑαυτοὺς τὴν φυσικὴν συνέχισιν καὶ κληρονομίαν τῶν ἡττημένων, ὡς νὰ ἦσαν καὶ οἱ ἴδιοι Ἀκκάδιοι ἢ Σουμμεριοί. Δι’ αὐτὸ ἡ σόφρων ἐκείνη σιωπῇ, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν οὔτε νίκαι ἀναγράφονται εἰς ἐπιγραφάς, οὔτε ἀναμνηστικά μνημεῖα τῆς μεγάλης ἀνατροπῆς ἀνεγείρονται.

Καὶ θὰ ἡγνῶι πράγματι ἡ ἱστορία τὴν μεγάλην αὐτὴν ἀνατροπὴν, ἐὰν τὰ σημιτικά ὀνόματα τῶν νέων κυριάρχων δὲν ἐπρόδιδον τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν προέλευσιν τῶν.

Ἀλλὰ ἐὰν οἱ νέοι κατακτηταί ἦσαν ἀρκετὰ πρόνοιμοι, ὥστε νὰ κατανικήσουν τὸ αἶσθημα τῆς μεροδοσίας καὶ νὰ θεωρήσουν ἑαυτοὺς «αὐτόχθονας» ἄνευ ἱστορίας ἄλλης, πλὴν τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου, ἀντιστρόφως ὑπῆρξαν ἀρκετὰ ἄφρονες, ὥστε νὰ ἐμπλακοῦν μεταξὺ τῶν εἰς ἐσωτερικοὺς καὶ ἐμφυλίου πολέμους διὰ τὴν κατανομήν τῆς ὑπερπλουσίας λείας. Εἰς τοῦτο ὀφείλεται τὸ ὅτι δημιουργοῦνται πολλὰ κέντρα, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀνεξάρτητα ἀπ’ ἀλλήλων, κυριαρχοῦν ὅμως δύο πρωτεύουσαι. Ἐξ αὐτῶν μία εἶνε ἡ Ἰσὶν, εὐρισκομένη εἰς τὸ κέντρον τῆς Βαβυλωνίας, ἑτέρα δὲ ἡ Λάρσα, εὐρισκομένη πρὸς Νότον. Αὗται διεκδικοῦν τὸν τίτλον πρωτεύουσας τοῦ Ἀκκάδ καὶ τοῦ Σουμμέρ, οἱ δὲ Σημίται βασιλεῖς εὐρίσκονται εἰς διαρκεῖς μεταξὺ τῶν ρήξεις.

Ἡ γενικὴ αὐτὴ ἀναστάσις δημιουργεῖ ἕνα σημαντικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ γεγονός. Διὰ πρώτην φοράν ἀναφαίνεται ἡ Βαβυλωνία. Ἡ ὀνομασία τῆς προέρχεται ἐκ τοῦ «Βάβ» ἢ «Μπάμπ», τὸ ὁποῖον σημαίνει Πύλη καὶ ἐκ τοῦ «Ἡλί», τὸ ὁποῖον σημαίνει Θεός. Οὕτω ἡ Βαβηλί ἐξελληνίσθη εἰς Βαβυλῶνα ἢ μετεγράφη ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους, ὡς Βαβέλ. Ἡ ἐλαφρὰ ἑβραϊκὴ παραγραφή, εἶνε σκόπιμος, ἀκριβῶς διὰ νὰ μὴ ἐνθυμίσῃ τὸν κατ’ ἐξοχὴν ἱερατικὸν χαρακτῆρα τῆς πόλεως, τῆς θεωρουμένης ὡς Εἰσόδου τοῦ Θεοῦ, ἐφ’ ὅσον τὸ σημιτικὸν «Ἡλί» ἐσήμαινεν ἐπίσης τὸν Θεόν, εἰς τὴν Ἀραμαϊκὴν, ἡ ὁποία γίνετο ἔπειτα γλῶσσος τῶν Ἑβραίων. (Ὡς ἐμφανίζεται ἄλλως τε ἐκ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ Κυρίου, ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Σταυροῦ Του — «Ἡλί, Ἡλί, λαμὰρ σαβαχθανί...»).

Ἡ Ἑβραϊκὴ αὐτὴ εὐσεβεστάτη ἄλλωστε λαμπροχειρία ἀπέτελεσε τὴν ἀπαρχὴν ἐμπεριστατωμένων ἐρευνῶν τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης, ἐπὶ τοῦ ἐν γένει ἱερατικοῦ χαρακτῆρος τῆς πόλεως, ἡ ὁποία εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀκριβῶς αὐτὸν ὀφείλει τὴν ἰσχυρὴν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς. Καὶ οὕτως ἐξηγεῖται ἡ ἐχθρότης τῶν ὁποίων δὲν παραλείπουν νὰ ἐκδηλώσουν οἱ συντάκται τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὡς συμβαίνει μετὰ τὰς ἀφηγήσεις τοῦ Βήλου, τοῦ Δράκοντος καὶ τοῦ πελωρίου ἐκείνου πύργου τῆς Βαβέλ, χαρακτηριστικῆς ἀλληγορίας τῆς φιλοδοξίας τῶν βαβυλωνίων νὰ φθάσουν μέχρι οὐρανοῦ. Ἀκόμη χαρακτηριστικώτερα εἶνε ἡ προφανὴς πίστις τῶν Ἑβραίων, ὅτι ἀσφαλῶς οἱ Βαβυλώνιοι ἀνελάμβανον ἔργον ἄξιον τῶν δυνάμεων τῶν, ἀφοῦ ὁ μόνος τρόπος τῆς ματαιώσεως τοῦ δὲν ἦτο παρὰ ἡ ἐξ ὕψους σύγκρουσις τῶν γλωσσῶν, ἀφιεμένου νὰ ὑποτεθῇ ὅτι, ἐὰν δὲν συνέβαινεν ἡ Ἀναθὴν ἐπέμβασις, ὁ πύργος θὰ ἐφθάνεν ἀσφαλῶς μέχρι οὐρανοῦ...

Οἱ Ἕλληνες, ἀπὸ μέρους τῶν, ἐξετίμων κατὰ τὸ δίκαιον μέτρον τὴν ἰσχυρὴν καὶ τὸν πλοῦτον τῆς πόλεως, ὡς ἐμφαίνεται ἀπὸ τῶν ἐπιθετῶν μετὰ τὸ ὁποῖον τὴν ὀνομάζει ὁ Αἰσχύλος εἰς τοὺς Πέρσας : «Βαβυλὼν ἢ πολύχρυσος». Οἱ ἴδιοι Βαβυλώνιοι οἱ ὁποῖοι τὴν ὀνομάζον καὶ «Οὐροῦ-ἀζαγγά» —δηλαδὴ «ἀγία πόλις» τῆς Ἀγῶνης— οὐδεὶς σαφὴς ἰδέαν εἶχον περὶ τῆς παλαιότητος ἱστορίας τῆς πόλεως τῶν, τὴν ὁποίαν

καὶ συγχίζουσι μετὰ διαφόρους μυθολογικάς ἐκδοχάς. Δύο ἀπὸ αὐτὰς ἀντικατοπτρίζονται εἰς τὰς Γραφάς, καὶ εἰδικῶς εἰς τὴν Βίβλον Γενέσεως. Ἡ μία εἶνε ἡ γνωστὴ τῆς συγχύσεως τῶν γλωσσῶν —χαρακτηριστικὸν δὲ εἶνε ὅτι ἡ ὀνομασία «Βαβέλ» προέρχεται ἐκ παρετυμολογίας τῆς ἑβραϊκῆς λέξεως «Βάβελ» ποὺ σημαίνει «σύγχυσις». Ἡ ἐκδοχὴ αὐτὴ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν στερεῖται ἱστορικῆς ἀληθείας, περὶ δὲ τῆς ἐχθρικής σκοπιμότητος ἐμφανίζεται καθαρῶς ὅτι εἶνε βαβυλωνιακῆς προελεύσεως, ἐμφημιστικῆς βεβαίως καὶ ὄχι ὁμοφημιστικῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ βαβυλώνιοι ἐκφράζουσι τὸ μόνον ἐμπόδιον ποὺ δὲν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ φθάσουν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, τὸ δὲ ἐμπόδιον αὐτὸ προήλθε ἐκ τῆς μεγάλης συρροῆς ξένων εἰς τὴν πόλιν τῶν, οἱ ὁποῖοι εἰλκυσθήσαν ὡς ἀπὸ μαγνήτην καὶ συνετέλεσαν, ὡς ἦτο φυσικόν, εἰς τὴν πολυγλωσσίαν τοῦ πληθυσμοῦ. Κατὰ τὴν ἄλλην ἐκδοχὴν, ἡ πόλις ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ μυθικοῦ βασιλέως Νεμρώδ. Τέλος οἱ Βαβυλώνιοι ἐπίστευον ἀκόμη ὅτι ἡ πόλις τῶν ἐκτίσθη ὑπὸ τῆς θεᾶς —βασιλείσεως Σαμμουραμάτ— τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες παρετυμολόγησαν εἰς... Σεμίραμιν.

Ὡς ὅμως ἤδη ἐξηκριθῆναι ἱστορικῶς τῆς ἰδρυτῆς θεωρεῖται ὁ Σουμὸν Ἀβοῦ, ἰδρυτῆς ταυτοχρόνως καὶ τῆς Βαβυλωνιακῆς δυναστείας, ἐπανεκτίσθη ὅμως ἡ πόλις ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ναμὸ-Πὸλ-Ἀσσάρ, καὶ ἐξωραίσθη μετὰ καταπληκτικὸν πλοῦτον, ἀπὸ μέρους τῶν Σαρά-Μπαλ-Πάλ καὶ τοῦ Νεμῶ-Καντέζ. Ἀρ. Οἱ δύο τελευταῖοι αὐτοὶ εἶνε πασίγνωστοι, μετὰ μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι εἶνε ὁσωναγνώριστοι κατόπιν τῆς ἐλληνιστικῆς παραμορφώσεως τῶν ὀνομάτων τῶν. Πρόκειται περὶ τοῦ «Σαρδαναπάλου» καὶ τοῦ ἀκόμη δραματικώτερον παραμορφωθέντος «Ναβουχοδονόσορος».

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Αἱ βαβυλωνιακαὶ δυναστεῖαι.

Ο ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ ΚΑΙ ΑΘΗΝΩΝ ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

‘Η «ἀπελευθέρωσις» τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τοὺς Πεισιστρατίδας ὑπῆρξεν ἔργον τῆς Σπάρτης, φοβουμένης τὸ... κακὸν παράδειγμα τῆς διαιρέσεως τοῦ λαοῦ εἰς τάξεις, συνέβαλε δὲ καὶ τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν. Ἀλλ’ ἡ μεταβολὴ ἔφερεν ἐπὶ κεφαλῇ τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας, τὸν Κλεισθένη, μέγαν πολιτικόν, ὥστις συνεπλήρωσε τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος

Ἐχεῖ ὁ ἀναγνώστης ὑπ’ ὅψιν του ἐξ ὅσων ἐξετέθησαν εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστά δημιουργήματα κατὰ τὴν περίοδον τῆς τυραννίας τοῦ Πεισιστράτου καὶ τῶν Πεισιστράτιδων. Γενᾶται τὸ ἐρώτημα: Ἀλλὰ τότε διατί λοιπὸν ἀνεδράτῃ ἡ δυναστεία αὐτῆς τῶν μεγάλων ἡγετῶν, κατὰ τὸν γνωστὸν μάλιστα τρόπον τῆς δολοφονίας τοῦ Ἰππάρχου; Διατί οἱ Ἀθηναῖοι οἱ ὁποῖοι εἶδον τόσα καὶ τόσα ἐκπολιτιστικά ἔργα, ἑορτάς, ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ κ.λ.π., ἀνέτρεψαν καὶ τὸν τελευταῖον ἐναπομείναντα Ἰππῆαν;

Συνήθως, οἱ νεώτεροι ἀντιπαρέρχονται τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο πρόβλημα καὶ προχωροῦν πρὸ τὴν ξηρὰν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων. Ἐν τούτοις, ἔργον τῆς ἱστορίας εἶναι νὰ λύῃ τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἄλλως τε αὐτὴ ἡ ἴδια θέτει εἰς τὰς γενεὰς τῶν ἀπογόνων ἐκείνων ποὺ ἔδρασαν.

Ἰδοὺ λοιπὸν πῶς ἐξηγεῖται τὸ πᾶν ἐργον αὐτὸ σημείον. Ὁ Ἰππίας ἐπεσεν χάρις εἰς «ξενικὴν» ἢ τοῦλάχιστον ἐξωαττικὴν ἐπέμβασιν. Ἀπὸ τοὺς χρόνους ἀκόμη τοῦ πατρὸς του εἶχεν ἐνταθῇ εἰς τὰς Ἀθήνας ἡ Σπαρτιατικὴ «προπαγάνδα» — ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον. Ἡ Σπάρτη ἐνδιέφερετο διττῶς διὰ τὰς Ἀθήνας, τῶν ὁποίων παρηκολούθει τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ζωὴν. Ἐνδιέφερετο ὡς ἀνταγωνίστρια πολιτεία, ἡ ὁποία εἶχε προσηλυτῆσιν νὰ ἡγεμονεύσῃ τῆς Ἑλλάδος. Καὶ φυσικὸν ἦτο νὰ ἀνησυχῇ μετὰ τὴν ἀλματώδη καὶ καταπληκτικὴν πρόοδον τῶν Ἀθηνῶν. Ἐνδιέφερετο ὅμως ἀκόμη ζωηρότερα ἀπὸ μιᾶς ἄλλης ἀπόψεως — κοινωνικῆς τὴν φοράν αὐτήν. Τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς Σπάρτης ἐχαρακτηρίζουν ἡ ἐξῆς περιέργως ἀντίθετοις. Ἀν καὶ ἡ ἐξουσία εὐρίσκετο εἰς χεῖρας τῆς ἀριστοκρατίας, ἡ ἀριστοκρατία αὐτὴ ἔδρα μέσα εἰς κοινωνικὸν πλάσιον αὐτόχρημα «κομμουνιστικόν», ὡς θὰ τὸ ἐχαρακτηρίζομεν σήμερον. Τὸ περίεργον ἐξηγεῖται, διότι, ὅταν λέγομεν «Σπαρτιατικὴ ἀριστοκρατία», δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ’ ὅψιν μας ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ συνόλου τῶν Σπαρτιατῶν, τὸ ὁποῖον ἀπῆρτιζε τὴν κομμουνίζουσαν αὐτὴν ἀριστοκρατίαν. Δηλαδὴ οἱ Σπαρτιάται πολῖται δὲν ἀνήκον παρὰ εἰς μιᾶν καὶ μόνον τάξιν — τὴν ἀριστοκρατικὴν. Ὑπῆρχον θεοσάκως καὶ ἄλλαι κοινωνικαὶ τάξεις, μέσα εἰς τὰ πλαίσια τοῦ

Σπαρτιατικοῦ Κράτους, οἱ Περίοικοι καὶ οἱ Εἰλωτες. Ἀλλὰ αὐτοὶ οὔτε ἦσαν, οὔτε ἐθεωροῦντο πολῖται τῆς Σπάρτης. Οἱ μὲν Περίοικοι ἦσαν κατὰ παρόμοιον μετὰ τοὺς Ἰνδοὺς Παρίας, οἱ δὲ Εἰλωτες ἦσαν ἀπλοῦστατα δοῦλοι. Συνεπῶς δὲν ἐγεννᾶτο ζήτημα περὶ αὐτῶν ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπον μέριμναν τῆς πανδήμου ἐκείνης ἀριστοκρατίας, ὅπως κρατεῖ διαρκῶς ὑποτεταγμένους τοὺς Περιοίκους καὶ τοὺς Εἰλωτας διὰ τῆς ἀπειλῆς τῶν ὀπλῶν.

Ἀντιστρόφως εἰς τὰς Ἀθήνας, πλὴν τῶν δούλων, εἶχον ἤδη διαμορφωθῇ διάφοροι κοινωνικαὶ τάξεις. Αὐτὸ ἀπῆρσκεν βασικῶς εἰς τὴν Σπάρτην, διότι ἡ ἐκεῖ ἰθύνουσα πάνδημος ἀριστοκρατία ἀντελαμβάνετο ὅτι ἡ ὑπαρξὶς πολλῶν τάξεων δημιουργεῖ ἐσωτερικὸν ἀνταγωνισμόν, καταλήγοντα εἰς ἐμφύλιον σπαράγμῳ. Καὶ φυσικὰ ἡ Σπάρτη εἶχε κάθε λόγον νὰ ἀνησυχῇ διὰ τὸ κακὸν παράδειγμα ποὺ θὰ ἠδύνατο μίαν ἡμέραν νὰ εἰσχωρήσῃ καὶ μέχρι τῶν πυλῶν τῆς καὶ νὰ διαταράξῃ τὴν ἰδικὴν τῆς κοινωνικὴν γαλήνην. Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς, παντοῦ ὅπου ἐπεκράτει ἡ Σπάρτη — εἰς τὰς ἀποικίας τῆς, εἰς τὰς συμμάχους τῆς πόλεις, ἐπέβαλλε τὸ πολίτευμα τῆς. Δι’ αὐτὸ ἀκόμη εἰς τὴν Σπαρτιατικὴν ἀριστοκρατίαν ἡ ἀριστοκρατία τῶν Ἀθηνῶν ἦτο ἀντιπαθὴς, διότι εἰς αὐτὴν ἀπεδίδοντο ἡ δημιουργία καὶ ἄλλων κοινωνικῶν τῶν καὶ ἡ ἀντίδρασις πρὸς δημιουργίαν ἐνὸς πανδήμου κοινωνισμοῦ, ὡς τῆς Σπάρτης. Εἰδικῶς ὁ Πεισιστράτης καὶ οἱ Πεισιστράτιδες ἐθεωρήθησαν ὡς οἱ «ὕπ’ ἀριθμὸν ἕνα» κοινωνικοὶ ἐχθροί, ἀκριβῶς διότι διὰ τῆς τυραννίας τῶν ἀφῆρουν τὴν ἐξουσίαν καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἀριστοκρατίαν.

Δι’ αὐτὸ λοιπὸν ἡ ἀριστοκρατικὴ Σπάρτη κατεπολέμει τὴν Ἀθηναϊκὴν τυραννίαν, ἡ ὁποία κατὰ τὰ ἄλλα ἦτο δημοφιλεστάτη εἰς τὴν Ἀττικὴν.

Ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ἕνα ἄλλο ἀκόμη ἐνδιαφέρον σημεῖον, ὡς πρὸς τὴν στάσιν τῆς Σπάρτης ἀπέναντι τῶν ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ Σπάρτη δὲν ἔχανε εὐκαιρίαν ὅπως ἀσκήσῃ προπαγάνδαν «ἀντιτυραννικὴν», ἐν τούτοις ὅμως εἶχε σχηματίσει περὶ αὐτῆς, ἕνα εἶδος ὕγειονομικῆς ζώνης, τὰ ὅρια τῆς ὁποίας ἀπέφευγον νὰ ὑπερβῶν οἱ πολῖται τῆς διὰ νὰ μὴ μολυνθοῦν ἀπὸ τὰ παράδειγμα τῶν ταξικῶν ἀντιθέσεων καὶ

τῶν κακῶν συνεπειῶν τῶν. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν. Ἡ Σπάρτη ἀπέφευγε νὰ ἀναμιχθῇ δραστηρώτερα εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῶν Ἀθηνῶν, ἀπέφευγεν εἰς τὸ νὰ στείλῃ στρατὸν εἰς τὴν Ἀττικὴν πρὸς μίαν ἀποτελεσματικὴν ἐπέμβασιν, ἀπὸ ἀνησυχίας, μὴ καὶ οἱ στρατιῶται τῆς μολυνθοῦν ἀπὸ τὸ μικρόδιον τοῦ ἐμφυλίου σπαράγμου.

Τὴν ἐπέμβασιν τῆς Σπάρτης καὶ τὴν ἐκ μέρους τῆς ἀποστολῆς στρατοῦ ὅπως ρίψῃ τὸν Ἰππῆαν, ἐπέτυχεν τὸ... Μαντεῖον τῶν Δελφῶν.

Ἄλλο φαινόμενικὸς περίεργον παρατηρεῖται ἐδῶ μετὰ τὴν στάσιν αὐτὴν τοῦ Μαντείου. Ὡς ἐσημειώσαμεν ἤδη, εἰς αὐτὸ ὠφέλιμο ἢ κύρωσις ἢ ἐπακολουθήσασα τὸ Κυλώνειον ἄγος, κύρωσις πραγματοποιηθεῖσα σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ μετὰ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἀριστοκρατικῆς οἰκονομίας τῶν Ἀλκμεωνιδῶν, γόνος τῆς ὁποίας ἦτο ὁ πολὺς Μεγακλῆς, ὁ προκαλέσας τὸ Κυλώνειον ἄγος, διὰ τῆς σφαγῆς τῶν φίλων τοῦ Κύλωνος. Ἀκόμη, διὰ τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν ὁ Σόλων εἶχε ἐπιτύχει τὴν ἐκ Κρήτης μετάκλησιν τοῦ πολιτικοῦ προφήτου Ἐπιμενίδου, ὁ ὁποῖος ἐκαθάρσε τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τῶν Κυλώνειον ἄγος, συνετέλεσεν εἰς τὴν κατὰπαισιν τοῦ ἐμφυλίου σπαράγμου καὶ προητοίμασε τὸ νομοθετικὸν ἔργον τοῦ Σόλωνος.

Τὸ Μαντεῖον λοιπὸν τῶν Δελφῶν ἀκολουθεῖ τώρα πολιτικὴν ἐπεμβατικὴν, μετὰ προφανὴ σκοπὸν τὴν ἀναστήλωσιν τῶν Ἀλκμεωνιδῶν, τοὺς ὁποίους ἄλλοτε εἶχε πολεμήσει. Ἡ πολιτικὴ αὐτὴ τοῦ Δελφικοῦ ἱερατείου ὀφείλεται εἰς δύο λόγους. Τὸ ἱερατεῖον τῶν Δελφῶν ἦτο «διεθνὲς» ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν του. Δηλαδὴ παρὰ τὸ ἀρχικὸν προνόμιον τοῦ τοπικοῦ κλήρου, ὅπως αὐτὸς καρποῦται ἀποκλειστικῶς τῶν ἱερατικῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων — προνόμιον ποὺ ἠναγκάσθη ἡ Ἀμφικτυονία νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸν τοπικὸν κλῆρον διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ κύρος τῶν Δελφῶν ἐναντὶ ἐκείνου τῆς Δωδώνης — παρὰ τὰ γεγονότα αὐτὰ, εἰσεχώρησαν εἰς τὸ Δελφικὸν ἐκεῖνο ἱερατεῖον, στελέχη ὀλίγων ἢ ἀπὸ πολὺ παντοῦ, τῶν ὁποίων ἡ ἱερατικὴ συνείδησις κατέπνιγε τὴν ἐθνικὴν. Εἶχε δηλαδὴ ἀποβῇ τὸ ἱερατεῖον ἐκεῖνο ἕνα εἶδος σημερινοῦ Βατικανοῦ, μετὰ σαφεῖς ἀξιώσεις ὅπως ἀποβῇ ὁ ὑπατος ρυθμιστὴς τῶν Ἑλληνικῶν πρυγμάτων καὶ τῶν ἐσωτερικῶν υποθέσεων

εκάστης πολιτείας. Επτεύγχανε δὲ αὐτὸ εὐκολώτατα, διότι τὸ κύρος τοῦ ἀνὰ τὰ λαϊκά στρώματα ὅλων τῶν πόλεων ἦτο τεράστιον. Ἐνας ἀπλοῦς χρησμός τοῦ Μαντείου ἦτο ἱκανὸς νὰ θέσῃ ἐκποδὼν στρατιάς ὀλοκλήρους καὶ νὰ πείσῃ περὶ τῆς ἀναποτρέπτου ἥττης, ἀκόμη καὶ τοὺς πλέον ἰσχυροὺς καὶ ἀνδρείους. Τὸ ἀντίστροφον ἦτο ἐπίσης ἀληθές. Εἶχε καταντήσει δηλαδὴ νὰ μὴ εἶνε οἱ στρατοὶ τῶν πόλεων παρὰ ὄργανα ὑποτακτικὰ εἰς χεῖρας τοῦ Δελφικοῦ Ἱερατείου, τὸ ὁποῖον ἐρρύθμιζεν τὰς νίκας ἢ τὰς ἥττας τὸν πόλεμον ἢ τὴν εἰρήνην, ἀναλόγως τῆς ἰδικῆς τοῦ πολιτικῆς σκοπιμότητος.

Ἦτο λοιπὸν πολὺ φυσικὴ ἡ ἀνησυχία τοῦ Δελφικοῦ Ἱερατείου, ὅταν ἀντελήφθη ὅτι αἱ πάνδημοι μεγαλοπρεπεῖς ἐορταὶ τῶν Ἀθηνῶν, ἔδιδον εἰς τὸ Ἀττικὸν Ἱερατεῖον τεράστιον κύρος καὶ ἐδημιουργοῦν ἐπικίνδυνον ἀντίπῳλον. Ἀπόδειξις δὲ τοῦ μέχρι ποῦ ὀσμῆς εἶχε φθάσει τὸ κύρος τοῦ Ἀττικοῦ Ἱερατείου εἶνε ὅτι διὰ πρώτην φορὰν οἱ πολλοὶ καὶ διάφοροι χρησμοὶ τοῦ Δελφικοῦ Μαντείου στρεφόμενοι κατὰ τῶν Πεισιπρατιδῶν, ἀφῆκαν σχεδὸν ἀδιάφορον τὴν λαϊκὴν μᾶζαν τῶν Ἀθηναίων. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ἐπέμβασις πολὺ περισσότερον διότι οἱ ἀντίπαλοι τῶν Πεισιπρατιδῶν, οἱ ἐξόριστοι Ἀλκμεωνίδαι ἔδωσαν ὅλας τὰς ὑποσχέσεις διὰ νὰ τοὺς προσεταιρισθῇ τὸ Μαντεῖον, τὸ ὁποῖον ἐθλεπε εἰς αὐτοὺς μέλλοντα ὄργανα ἀντιδράσεως μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ οὕτε καὶ μέχρις ἐδῶ ἔμενον τὰ πράγματα. Εἶτε οἰκειοθελῶς, εἶτε ἐπειτα ἀπὸ κατάλληλον ὑπόδειξιν οἱ Ἀλκμεωνίδαι, οἱ ὁποῖοι ἐξηκολούθουν νὰ εἰναι πλουῖοι, ἔκαμαν μεγάλας χρηματικὰς δωρεὰς εἰς τὸ Μαντεῖον. Μετὰ τὰ χρηματὰ αὐτῶν ἀνηγέρθη ὁ περίφημος ναὸς τῶν Δελφῶν, μετὰ ἄλλο δὲ μέρος τῶν χρημάτων τῶν ἐχρηματοδοτήθη ἡ ἐκστρατεία τῶν Σπαρτιατῶν, διὰ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ Ἰππίου. Λεπτομέρεια χαρακτηριστικὴ εἶνε ὅτι ὅσον πλουσία καὶ ἐάν ἦτο ἡ οἰκογένεια τῶν Ἀλκμεωνιδῶν, δὲν θὰ εἶχεν θεσθαίως ποτὲ τὰ ὀλικά μέσα μόνη αὐτὴ διὰ νὰ ἀνταπεξέλθῃ εἰς τὰ ἐξοδα τῶν δύο αὐτῶν ἔργων. Ὅπερ σημαίνει ὅτι οἱ Ἀλκμεωνίδαι εἶχον ἥδη προσεταιρισθῇ καὶ ἄλλας οἰκογενεῖας εὐπατριδῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπίσης συνεισέφερον εἰς τὴν κοινὴν χρηματοδότησιν.

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἱστορικὰ πρᾶσκήνια, διὰ τῶν ὁποίων ἐπανῆλθεν ὁ Ἀλκμεωνίδης Κλεισθένης εἰς Ἀθήνας.

Κάθε ἄλλο παρὰ τυχόν πρόσωπον ἦτο ὁ Κλεισθένης, ὁ ὁποῖος ἐπὶ μέρους μόνον ἀνταπεκρίθη εἰς τὰς προσδοκίας τοῦ Δελφικοῦ Ἱερατείου καὶ ὅταν κατέλαθε τὴν ἐξουσίαν, τὸ πρῶτον πού ἐνεθυμήθη ἦτο ὅτι εἶνε ὑπεράνω παντὸς ἄλλου Ἀθηναῖος καὶ ὅτι ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν καὶ μόνον ὀφείλει νὰ ἐργασθῇ. Ὁ μεγαλοφυῆς αὐτὸς υἱὸς τῆς περιπαλήτου Ἀγαρίστης καὶ ἑγγονος τοῦ περιφήμου ὁμωνύμου τοῦ τῶν ὀνόματι τῆς Σικυῶνος, παρὰ τὴν ἀριστοκρατικὴν του καταγωγὴν, ἐτέθη τολμηρότατα ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λαϊκῶν τάξεων καὶ δὲν ἐδίστασε νὰ κηρύξῃ ἀντιαριστοκρατικὸν ἀγῶνα. Στηριζόμενος λοιπὸν ἐπὶ τῶν λαϊκῶν τάξεων, κα-

τετρόπωσεν ἐν πρώτοις τὸν ἰθύνοντα τοὺς ἀριστοκράτας Ἰσαγόραν τοῦ Τυσάνδρου. Διὰ θριαμβικοῦ δημοψηφίσματος ἐπέτυχεν τὴν πάνδημον ἐντολὴν ὅπως συμπληρωθῇ τὴν Σολῶνιον νομοθεσίαν. Τολμηρότερος τοῦ Σόλωνος ὁ ἀριστοκράτης αὐτὸς ἀπεδείχθη ἐμπλῆως λαϊκῆς ψυχῆς καὶ λαϊκῶν ἰδανικῶν. Πρὶν ἀπ' ὅλα, ἀπέφυγε νὰ ἀναξέσῃ παλαιὰς πληγὰς καὶ πάθη, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἀπέτειλε τὸν πολιτικὸν τοῦ τάφου. Πολιτικὴ μεγαλοφυΐα, ἐγνώριζε κατὰ ποῖον τρόπον θὰ περιόριζε τὰ προνόμια τῆς τάξεως τῶν εὐπατριδῶν καὶ κατὰ ποῖον ἀκόμη τρόπον θὰ προσεταιριζέτο τὸν ἀγροτικὸν καὶ βιοτεχνικὸν πληθυσμόν. Οὐσιαστικῶς, «ἐτυράννευσεν» καὶ αὐτὸς περισσότερον ἢ σὺν ἀπὸ τοὺς Πεισιπρατιδας, μετὰ μόνον τὴν διαφοράν ὅτι εἶχε τὴν καλὴν τύχην νὰ μὴ εὐρεθῇ ἀντιμέτωπος τῆς ἀντιδράσεως πού ἀντιμετώπισαν ἐκεῖνοι.

Ἡ ριζικώτερα καὶ καταπληκτικώτερα διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μεταρρυθμίσις τοῦ ἦτο ἡ πολιτογράφησις τῶν ἐν Ἀθῆναις ξένων καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν δούλων. Ἡ διπλὴ αὕτη ἀνυπολογιστὸ καὶ ἀνεκτιμήτῳ σημασίας πολιτικο-κοινωνικὴ πράξις ἔκαμεν ἀναπότρεπτα πλέον τὰ μεγάλα πεπραγμένα τῆς πόλεως. Καὶ οἱ μὲν δούλοι, ὡς περίοικοι πλέον, ἀλλ' ὅχι πλεὶς διαρκὴ ἐκφοβισμὸν καὶ ἀπειλὴν τῶν ὄπλων, ὡς ἐν Σπάρτῃ, ἀπέθυσαν ἀνὰ τὴν ὑπαίθρου Ἀττικὴν θαυμασίοι γεωργοί, ἐργαζόμενοι τώρα πρὸς ἴδιον ὄφελος, ἀλλὰ καὶ ἱκανώτατοι βιοτέχναι, ἐνδιαφερόμενοι πλέον ἀμέσως διὰ τὰς Ἀθῆνας, διότι δὲν ἦτο δύσκολον νὰ μαντεύσονται ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα, θὰ ἐγίνοντο Ἀθηναῖοι πολῖται. Ὅσον ἀφορᾷ πάλιν τοὺς ξένους τὸ εὐτυχὲς τοῦτο μέτρον εἰχεν καθορισθῇ ἀπὸ τὸν ἐξῆς ὑπολογισ-

μὸν τοῦ Κλεισθένης. Οἱ ξένοι, τόσο καὶ τὸσον εἶχον ριζώσει εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν ἐμπορικὴν ἀλκὴν τῶν ὀποίων ἐλυμαίνοντο ἀδιακόπως. Ἐνα ἐκ τῶν δύο λοιπὸν ἔπρεπε νὰ συμβῇ, ἡ ὁμαδικὴ ἐξόντωσις καὶ ἀποπομπὴ τῶν ἢ ἐνσωματώσις τῶν εἰς τὴν ὅλην ζωὴν τῆς πόλεως. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν, ἀσχετῶς τῆς δυσκολίας τῆς πραγματοποιήσεώς της, ἦτο ἐξώφθαλμον ὅτι ἐάν ἐγκατέλειπον τὰς Ἀθῆνας οἱ ξένοι, τὸ νεαρὸν ἐμπόριον θὰ περιορχέτο εἰς πλήρη μαρασμόν καὶ ὁ δημιουργὸς τοῦ Ἀθηναϊκοῦ μεγαλείου ἐμπορισμὸς θὰ ἐθάπτετο εἰς τὰ σπάργματα του. Ἐάν ἔμενον ὡς εἶχον τα πράγματα, οἱ ξένοι αὐτοὶ θὰ ἐξηκολούθουν νὰ ἀπομυζοῦν τὸ οἰκονομικὸν αἷμα τῆς πόλεως, ἀδιαφοροῦντες φυσικὰ πλήρως διὰ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ρόλου τῶν αὐτῶν ὡς κοινωνικῶν καὶ ἐθνικῶν παρασίτων.

Ἀφ' ἧς ὁμως ἀπέκτων τὴν ἰθαγένειαν, οἱ ξένοι θὰ ἀπέκτων αὐτομάτως τοπικὴν καὶ ἐθνικὴν συνείδησιν, ἐφόσον τὰ συμφέροντα καὶ ἡ ἰδεολογία τῶν θὰ εὐρίσκοντο πλέον ὀριστικῶς συνυφασμένα, μετὰ τὰ συμφέροντα καὶ τὴν ἰδεολογίαν τοῦ Ἀστωῦς.

Τέλος, τὸ νέον αὐτὸ αἷμα μέσα εἰς τὸν ὁργανισμόν τῶν Ἀθηνῶν, θὰ ἀπέρρεεν νέαν ἀλκὴν, νέας δυνάμεις, πλοῦτον εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, ἀλλὰ καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου θὰ συνετέλει εἰς τὴν καταπάσιν τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ διότι αἱ λαϊκὰ μᾶζαι θὰ εὐρίσκοντο ἐπιξημέναι εἰς ἀριθμὸν καὶ πλοῦτον.

Αἱ μεγαλοφυεῖς αὐτὰς ἐμπνεύσεις εἴδον τὴν ἱστορικὴν των δικαίωσιν. Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ νέα ζωὴ τῶν Ἀθηνῶν.

ΜΕΡΙΚΑΙ ΔΙΑΔΕΔΟΜΕΝΑΙ ἀλλὰ... ἐσφαλμένοι γινώμαι

Πολλοὶ πιστεύουν ὅτι οἱ πικουῖνοι εἶνε καὶ αὐτοὶ κάτοικοι τῶν παλαιῶν χωρῶν τοῦ Βορείου Πόλου, ὅπως αἱ λευκαὶ ἀρκτοὶ καὶ οἱ θαλάσσιοι ἐλέφαντες. Λάθος. Οἱ πικουῖνοι κατοικοῦν εἰς τὰς χώρας τοῦ Νοτίου Πόλου. Ὑπάρχουν δεκάκοντες εἴδη πικουῖνων, μερικά δὲ αὐτῶν ζοῦν καὶ εἰς ἡπιώτερα κλίματα, εἰς τὰς νήσους Γαλαπάγας, εἰς τὴν Νέαν Ζηλανδίαν καὶ παρὰ τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος.

—Ἡ ναυτία δὲν εἶνε στομαχικὴ ἀσθένεια. Εἶνε ἀσθένεια τῆς κεφαλῆς. Προκαλεῖται ἀπὸ τὴν σκοτοδινήν, ἡ ὁποία εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ρυθμικῆς κινήσεως τῶν πλοίων, ἥτις γίνεται περισσότερον ἀντιληπτὴ ὅταν ὁ ἐπιρρεπὴς εἰς ναυτίαν ἔχει ἀνοικτὰ τὰ μάτια καὶ βλέπει τὸ ἀνεβοκατέβασμα τοῦ πλοίου. Ὅταν ἡ ψυχικὴ κατάστασις εἶνε τοιαύτη ὥστε νὰ μὴ προσέχῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν κίνησιν αὐτὴν, δὲν ἐπέρχεται ναυτία. Ἀπόδειξις τοῦτου εἶνε ὅτι, κατὰ τὰ ναυάγια οὐδεὶς πάσχει ἀπὸ ναυτίας.

—Ἀντιθέτως πρὸς ὅ, τι πιστεύεται, τὸ μονόκλ δὲν φορεῖται πολὺ εἰς τὴν Ἀγγλί-

αν. Εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Γερμανίαν εἶνε μεγαλύτερα ἢ ἀναλογία τῶν μονοκλφορούντων.

—Ἡ κούρασις δὲν ἀδυνατίζει τὴν μνήμην. Πειράματα γενόμενα τελευταίως ἀπέδειξαν ὅτι οἱ σπουδασταὶ ξένων γλωσσῶν ἀπομνημονεύουν εὐκολώτερα τὰς νέας λέξεις πού ἔμαθαν κατὰ τὸ τέλος τοῦ μαθήματος.

—Εἶνε ἐσφαλμένη ἡ γνώμη ὅτι οἱ εὐκλῶς ὑπνωτιζόμενοι εἶνε ἄνθρωποι ἀδυνατοῦ θελήσεως. Τὸ ἐναντίον συμβαίνει. Πρέπει νὰ ἔχουν θέλησιν ἰσχυράν καὶ νὰ θέλουν νὰ ὑπνωτισθοῦν διὰ νὰ ὑπνωτισθοῦν.

—Ὁ λεγόμενος «ἐκατονταετής πόλεμος» ἔξεν διήρκεσεν ἑκατὸν ἔτι ἀλλὰ ἑκατὸν δεκαεῖς, ἀπὸ τοῦ 1337 μέχρι τοῦ 1453.

—Πολλοὶ πιστεύουν ὅτι τὸ γάλα εὐκολύνει τὴν χώνευσιν ἄλλων φαγητῶν. Τὸ ἀντίθετον εἶνε ἀληθές. Τὸ γάλα, πινόμενον μετὰ κρεατίνων φαγητῶν, τὸ καθιστᾷ δυσκολοχώνευτον.

ΚΕ·Υ·ΛΑΝΗ

ἡ μεγάλη νῆσος τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ

Ἐπίγειος παράδεισος, καὶ κατὰ τὴν παράδοσιν αὐτὸς ὁ παράδεισος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξεδιώχθησαν οἱ πρωτόπλαστοι, ἡ Κεϋλάνη, νῆσος τῶν Λεόντων, κατὰ τοὺς κατοίκους της, μαργαρίτης τῶν Ἰνδιῶν κατὰ τοὺς Βραχμάνας, Ταπροδάνας κατὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, ἦτοι νῆσος τῶν Ρουβινίων -κατὰ μετάφρασιν τοῦ ὀνόματος πού τῆς ἔδιδον οἱ κάτοικοι της- εἶνε ἓνα ἀπὸ τὰ πλουσιώτερα νησιά τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ οἱ Κεϋλανοὶ εἶνε πτωχοί.

Ξεῦρετε πού εὐρίσκεται ὁ ἐπίγειος παράδεισος; Εἰς τὸν δρόμον τῆς Ἀπὸ Ἀσιατολῆς, ἔξω τῶν Ἰνδιῶν. Ἐκεῖ ὁ ταξιδιωτὴς συναντᾷ, δέκα ἡμέρας ἀφοῦ περάσῃ τὸ Σουέζ, τὴν νῆσον τῆς Κεϋλάνης, τὸν μαργαρίτην τῶν Ἰνδιῶν.

Ἐκεῖνος πού τὴν ἀντικρύζει γιὰ πρώτη φορὰ, μένει κατάπληκτος ἀπὸ τὸ ἀφάνταστο κάλλος τῆς φύσεώς της.

Εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἀφθονοῦν αἱ παραδόσεις. Ἡμέρας πρὶν φθάσωμεν προσπαθῶμε νὰ ὁφρανθοῦμε τὸ ἄρωμα τῆς τοῦ ὁποῖον λέγεται ὅτι φθάνει μίλια μακρὰν. Ἀλλὰ μόνον ἓνας δροσερώτερος ἀνεμος μᾶς ἀναγγέλλει ὅτι πλησιάζομεν τὴν νῆσον. Τώρα διακρίνομεν ἰσὺς ἀκτὰς τῆς, ὅπου ἡ φύσις ὀργιάζει καὶ μακρὰν εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁρίζοντος διαγράφεται μετὰ γαλοπρέπεια τὸ ὄρος τοῦ Ἀδάμ. Τὸ ὄρος αὐτὸ ἔχει ὕψος 2000 μέτρων περίπου καὶ ὀφείλει τὴν ὀνομασίαν του εἰς τὸ ὅτι ἀκριβῶς εἰς τὴν κορυφὴν του διαγράφεται καθάρᾳ μέσα στὸν βράχον ἓνα πελώριον ἀνθρώπινον πόδι τὸ ὁποῖον λέγουν ὅτι εἶνε

ἰχίος τοῦ ποδὸς τοῦ Ἀδάμ, ὁ ὁποῖος ἐπὶ γὰρ ἐκεῖ ὅταν ἐξεδιώχθη ἀπὸ τὸν ἐπίγειον Παράδεισον.

Ἡ νῆσος εἶνε καταπράσινη, μετὰ πανύψηλα δένδρα τὰ ὁποῖα στέκουν ὡσανύς φυσικὰς κολώνες, εἶνε δὲ τόσο ὕψηλά ὥστε ἀνδρὶν ἦσαν καταφορτωμένα μετὰ ἰνδικὰ κάρυα θὰ ἐδυσκολεύεσθε νὰ διακρίνετε τὴν κορυφὴν τῶν. Ἐξωτικὴ φυτεία, ἐξωτικοὶ ἄνθρωποι.

Γιατὶ ἡ Κεϋλάνη ὀνομάσθη νῆσος τῶν Λεόντων; Διότι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀρχαιότερους βασιλεῖς τῆς νήσου, ὁ βασιλεὺς Λιλαθαχού, εἶχε νυμφευθῇ μίαν λέαναν. Καὶ οἱ ἀπόγονοι, πού εἶνε ὅλοι οἱ κάτοικοι, ὑπερηφανεύονται διὰ τὴν καταγωγὴν των.

Ἡ φυλὴ τῆς Κεϋλάνης, εἶνε ἡ ὠραιότερα μαύρη φυλὴ τῆς ὁποίας ἔχω συναντήσει στὰ τόσα ταξιδιά μου. Μαύροι, ὀλόμαυροί, μετὰ δέρμα στιλπνόν, μετὰ πλούσια καὶ μακρὰ μαλλιά, μετὰ ἀγαλματώδεις παραστάματα, μετὰ κανονικὰ χαρακτηριστικά, ἔχουν ἐπὶ πλέον ἓνα πρόσχαρο χαμόγελο, πού ὁποῖον ἀφήνει νὰ διαφαίνονται λευκά

καὶ γερὰ δόντια. Θαυμάζει κανεὶς τὴν λάμψιν τῶν μαλλιῶν των καὶ πληροφορεῖται ὅτι τὴν ὀφείλουν εἰς τὴν τακτικὴν χρῆσιν τοῦ ἔλαιου τῶν ἰνδικῶν καρῶν.

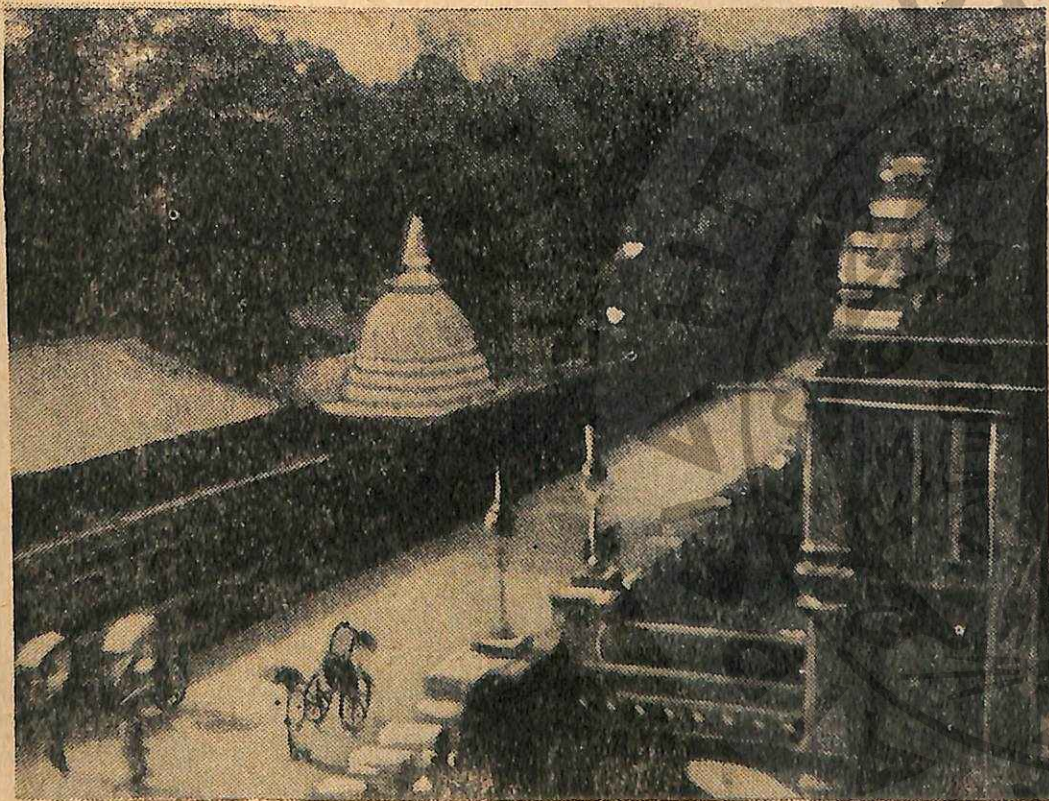
Ἡ ἀριστοκρατία καὶ ἡ πλουτοκρατία τοῦ τόπου διαφαίνεται ἀπὸ τὸ διακριτικὸν σημεῖον μίαν πελωρίας κέντρας ἡ ὁποία διακοσμᾷ τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνδρῶν. Ἡ ἄλλη βραχίονας εἶνε ὅτι ὅσοι ἀπὸ τοὺς Κεϋλανοὺς δὲν εἶνε ἀχθοφόροι θεωροῦνται ἀριστοκράται. Αἰσθάνεται κανεὶς μίαν περιέργον ψυχικὴν γαλήνην πατώντας στὴν ἱερὰν νῆσον. Σὰς συναρπάζει, σὰς γοητεύει.

Ἡ πρώτη πόλις ὅπου προσεγγίζομεν εἶνε τὸ Κολόμπο, πρωτεύουσα καὶ πρῶτος λιμὴν τῆς χώρας. Ἡ πόλις ὀφείλει τὴν ὀνομασίαν της εἰς τοὺς Πορτογάλους, οἱ ὁποῖοι πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου ἐξερευνητοῦ Χριστοφοροῦ Κολόμπου, τῆς ἔδωσαν τὸ ὄνομα της.

Εἶνε ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους λιμένας τῆς Ἀνατολῆς ὅπως ἡ Σιγκαπούρη καὶ ἡ Σαγκάη. Πολλὰ ἀτμόπλοια ὅλων τῶν ἐθνικοτήτων ἀράζουν ἀδελφωμένα. Ἡ Δύσις καὶ ἡ Ἀνατολή ζοῦν μαζὺ στὸν ἴδιον χώρον, ἡ καθεμιά τους ὁμως διατηρεῖ τὰς συνήθειάς της. Ἐδῶ λιμὴν Εὐρωπαϊκὸς μετὰ κτίρια ὕψηλά, μετὰ φαρδεῖα λεωφόρον μετὰ διαφημίσεις στὸν οὐρανὸ «Κεϋλάνη δὲ ἐκλεκτὸ τέιον» ἀλλὰ ταῦτο χρένως, ὡσανύς ἀνορθογραφία, μετὰ πολὺ τελεσμάτων αὐτοκινήτων «Ριγσάου» ἡ «Πουλοπούς», φορεῖα, εἶδος καρεκλῶν μετὰ προχοῦς, τὰς ὁποίας σύρουσιν ἄνθρωποι, ἰθαγενεῖς φυσικὰ, καὶ αἱ ὁποῖαι ἐκτελοῦν χρέη ταξί. Οἱ ξένοι τὰς προτιμοῦν. Μήπως δὲν ἴλθαν ἐκεῖ διὰ νὰ διασκεδάσουν τὴν μονοτονίαν τῆς ζωῆς των, νὰ πνίσουν τὴν μελαγχολίαν των, νὰ εὕρουν κάτι περίεργον, κάτι ἐξωτικόν;

Κι' ὁμως στὴν ψυχὴ μας αἰσθανόμεθα κάποια λύπη, ἴσως καὶ κάποιαν τύψιν, διότι ἄνθρωποι, ἐκτελοῦν ἔργα ζῶων. Ἐκεῖνοι ὁμως εἶνε εὐχαριστημένοι διότι θὰ λάβουν γενναίαν ἀμοιβὴν διὰ τὸν κόπον τους.

Προχωροῦμεν λοιπὸν μετὰ τὰ Ριγσάου μέσα στὴν πόλιν. Οἱ ἰθαγενεῖς περιπατοῦν ἀμέριμνα, ἀμέτρητα σπῆ μέση τῶν δρόμων, ἀδιάφοροι στὴν κίνησιν, ἀνεπίδεκτοι μαθήσεως καὶ πολιτισμοῦ. Μοῦ ἐνθυμίζον τὰ κοπάδια τῶν ἀρνίων στὰ βουνὰ μας, δὲν θὰ πάμε νὰ ἐπισκεφθοῦμε τοὺς ἀγγλικούς συνοικισμούς. Ὁμοιάζουν τόσο μετὰ τὴν ἀγγλικὴν ζωὴν ὅπουδήποτε τοῦ κόσμου.

Λεωφόρος τοῦ Κολόμπο.

ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΙ ΒΑΡΒΑΡΙΚΑΙ ΕΠΙΔΡΟΜΑΙ

Ἀρχή, θάσις καὶ πλαίσιον ὁλοκλήρου τῆς ἱστορίας τοῦ Μεσαίωνα εἶνε ἡ ἱστορία τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀριστοκρατίας. Διὰ τὸν λόγον ἀκριβῶς αὐτὸν ἐνδιέφευε πρὸ παντός ἄλλου τὸ ἱστορικὸν τῆς γενέσεως, ἐξελίξεως, ἀναπτύξεως καὶ παρακμῆς τῆς ἀριστοκρατίας αὐτῆς καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ ἱστορικὸν τῶν σχέσεων μεταξύ τῶν διαφόρων ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν, καὶ τέλος τῶν σχέσεων τῆς μετὰ τὰς ἄλλας κοινωνικὰς τάξεις.

Ἐξ αὐτῶν ὅλων ἀναθλύζουσιν κατὰ τὸν πλέον σαφῆ καὶ ἀνάγλυφον τρόπον τὰ ἀριστοκρατικά ἥθη καὶ ἔθιμα, αἱ παραδόσεις, αἱ ρωμαντικά περιπέτεια καὶ ὁ ἐν γένει τρόπος τῆς ζωῆς μέσα εἰς τοὺς πύργους, τὰ τιμάρια ἢ φέουδα ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ στρατόπεδα τῶν μακρινῶν ἐκστρατειῶν τῶν δορηκτητῶν ἐκείνων.

Ἐνδιέφευον δὲ διπλᾶ ὅλα αὐτὰ ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, ὅχι μόνον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως γενικώτερης μορφῆς, ἀλλὰ διότι ἐπὶ αἰῶνας ἡ Ἑλλάς ἐστέναξεν ὑπὸ τὸ πέλμα τῆς φεουδαρχίας καὶ κατήγαγεν ἐν τέλει τὴν περιφανοτάτην ἰσὺς νίκην τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς τῆς ζωῆς, ἐφ' ὅσον ἀντέστη τὸσον εἰς ἀφομοιωτικὴν προσπάθειαν τῶν Φράγκων ὅσον καὶ εἰς τὴν ὑποδουλωτικὴν προσπάθειαν τῶν γαιοκτημόνων τῆς Δύσεως.

Τὴν γένεσιν λοιπὸν τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀριστοκρατίας ἀρχίζει ἀπὸ παρακολουθῆ τις ἀπὸ τὸν διαμελισμὸν τοῦ ἀπεράντου Ρωμαϊκοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον ἔζησε μέχρι τοῦ 395 μ.Χ.

Καὶ τὸ μὲν Ἀνατολικὸν κράτος, τὸ φέρον ἐπίσης τὴν ὀνομασίαν Βυζαντινόν, ἐζησεν, ὡς γνωστόν, μέχρι τοῦ 1453, διεμορφώθη καὶ ἠκολούθησεν ἰδίᾳ πεπραγμένα, χεῖρας εἰς τὴν ἐπαφὴν του μετὰ τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον βαθύτατα ἐπηρεάσθη καὶ μετὰ τὴν σειρὰν του τὸν ἐπηρεάσεν καὶ αὐτό. Τὸ Δυτικὸν Ρωμαϊκόν

τῆς ἐπαγγελίας, τὴν ὁποίαν διένειμον μεταξὺ τῶν ἑνδεκα φυλῶν καὶ ἡ μόνη φυλὴ ἥτις ἔμεινε ἄνευ ἐγγείου ἰδιοκτησίας εἰναὶ ἡ φυλὴ τοῦ Λευῖ ἥτις ὡς ἀκούσας τὴν ἱερατικὴν ἐξουσίαν, ὡς προερίθηται, ἐλάμβανε τὸ δέκατον τῶν εἰσοδημάτων.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ θαυμάσιον χαρακτηριστικὸν τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου εἶναι ἡ ἰσονομία ἥτις παρατηρεῖται ὅχι μόνον εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς σχέσεις τοῦ θείου. Δὲν παρατηρεῖται ὅμως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται καὶ εἰς τοὺς ἄλλους λαούς. Καὶ τοῦτο διότι οἱ Ἑβραῖοι ἐθεώρουν ὅτι πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ οἱ ἀποτελοῦντες τὰς δώδεκα φυλάς ἦσαν ἴσοι ἐν Θεῷ. Ἡ ἰσονομία καθίστατο οὕτως ἀπόρροια τῆς θεογονικῆς διδασκαλίας καὶ δοξασίας τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ.

Αἱ ἀρχαὶ αὗται τῆς ἰσοδυναμίας καὶ τῆς ἀδελφότητος παραδεδομένα ἀπὸ τὴν συνέδρῃν τοῦ λαοῦ πολὺ πρὸ τοῦ Μωυσέως ἔλαβον

κράτος ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ ζῇ περισσότερον τοῦ αἵματος, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποχωρισμοῦ του καὶ τοῦτο διότι κατεστράφη ἀπὸ τὰς βαρβαρικὰς ἐπιδρομάς.

Τρεῖς μεγάλαὶ οἰκογένειαι βαρβαρῶν λαῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους θὰ ἀναπηδήσῃ μετ' ὀλίγον ἡ Εὐρωπαϊκὴ ἀριστοκρατία, συνωθοῦντο αἱ μὲν μετὰ τὰς δέ, ἐσχηματίζον τρομακτικὰς ἐπιδρομάς πειναλέων μαζῶν καὶ ἐπέεζον δι' ὅλον τοῦ ὄγκου των τὰ σύνορα τῆς Αὐτοκρατορίας, τὰ ὁποῖα παρεβίασαν καὶ ἐσάρωσαν.

Αἱ τρεῖς αὗται μεγάλαὶ οἰκογένειαι βαρβαρῶν λαῶν ἦσαν:

1ον) Οἱ Γερμανοί, μετὰ φυλετικὰς καὶ οἰκογενειακὰς διακλαδώσεις, α) τοὺς Φράγκους, οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ κατέκτησαν τὴν Γαλιαν, καθυπέταξαν καὶ ὑπεδούλωσαν τοὺς Γαλάτας καὶ Ρωμαίους, καὶ ἀπέβησαν πρὸ γονοὶ τῶν σημερινῶν Γάλλων, β) οἱ Ἀλλαμάνοι, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους κατὰγονται οἱ σημερινοὶ Γερμανοί, ἐκ τῆς αὐτῆς φυλετικῆς καὶ οἰκογενειακῆς ρίζης μετὰ τοὺς Γάλλους, γ) οἱ Σάξονες, ἀποτελοῦντες κλάδον φυλετικὸν τῶν σημερινῶν Γερμανῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἀγγλῶν, δ) οἱ Λομβάρδοι, πρόγονοι τῶν σημερινῶν βορείων Ἰταλῶν, ε) οἱ Βάνδαλοι, τῶν ὁποίων μέγα μέρος διεστραυρώθη μετὰ τῶν Λομβαρδῶν καὶ ἀπώκησεν τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἰσπανίαν, στ) οἱ Γότθοι, οἱ ὁποῖοι, ὡς θὰ εἴδωμεν, διηρέθησαν καὶ ἐγκατεσπάρθησαν ὀλίγον ἢ πολὺ παντοῦ ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, καὶ τέλος ζ) οἱ Δανοί, οἱ ὁποῖοι ἐγκατέστησαν ἐν τέλει ἀνὰ τὰς βορείους χώρας τῆς Εὐρώπης.

2ον) Οἱ Σλαῦοι, οἱ ὁποῖοι κατέλαβον τὴν ἑσὼ πεδιάδα τοῦ Δουνάβεως, τὴν βοήμιαν καὶ τὰς παρὰ τὸν Βιστούλαν χώρας, μετὰ φυλετικὰς καὶ οἰκογενειακὰς διακλαδώσεις, α) τοὺς Βοημούς, β) τοὺς Πολωνούς, γ) τοὺς Σκλαβόνους, δ) τοὺς Σέρβους, ε) τοὺς Μοραβούς, στ) τοὺς Βοσνί-

πρὸς τούτου τὴν ἐπιβλητικὴν ἀποτύπωσιν καὶ ἐπιβολήν. Ὑπὸ τὴν λάμπην τῶν ἀστρατῶν καὶ τῶν ἡξων τοῦ θρονῶν τῆς θείας ἀποκαλύψεως, ὑπὸ τὴν αἴγλην καὶ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ μεγάλου ἀρχηγοῦ καὶ ἐλευθερωτοῦ τῶν Ἑβραίων, ὁ Μωυσῆς διέτύπωσε τὸ δόγμα τοῦτο τῆς κοινωνικῆς ἰσότητος τοῦ λαοῦ του, κατέρριψε τὰ εἶδωλα καὶ τὰ ἀπὸ μακροῦ εἰς καιρὸν καὶ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον σποραδικὰ φαινόμενα τῆς ἐμφανίσεως τῶν εἰδῶλων καὶ τῆς πολυθείας. Καθιέρωσε ἐπιτακτικῶς ὁ Μωυσῆς τὸ φιλόφρονον δόγμα κοινωνικῆς ἰσότητος ἀπὸ συνειδήσεως ἐνισχυθεὶς ἐκ τῶν περιπετειῶν τοῦ λαοῦ.

Ὁ Μονοθεϊσμός καὶ τὸ δόγμα τῆς κοινωνικῆς ἰσότητος ὡς ἐκ τῆς φιλανθρωπίας ἀπετέλεσαν τὴν κλειδα τῆς Μωσαϊκῆς διδασκαλίας ἐν τε τῇ θρησκείᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ.

Εἰς τὸ ἐπόμενον: Τὸ κατὰ μέρος Δι-

αὺς, καὶ ζ) τοὺς Κροάτας.

3ον) Οἱ Τάταροι τῶν ὁποίων μέγα τιμὴ ἀνήκει εἰς τὴν Μογγολικὴν φυλὴν, ὡς οἱ Οὐνοὶ λόγου χάριν. Οἱ Ταταρικῆς αὐτῆς καταγωγῆς Οὐνοὶ, διαστραυθέντες μετὰ τοὺς Σλαῦους, ἔδωκαν τοὺς Βουλγάρους, φυλετικοὶ ἀδελφοὶ τῶν ὁποίων εἶνε ὅχι οἱ Ρῶσοι ἢ οἱ Σέρβοι ὡς πιστεύεται, ἀλλὰ οἱ Ἀσάρες καὶ οἱ Μαγιάροι ἢ Οὐγγροι.

Οἱ Τάταροι, κύριοι τῆς Ἀσίας, ἔμελλον νὰ ἀποβῶν μετ' ὀλίγον ὁ τρόμος καὶ ἡ μάστιξ τῆς Εὐρώπης. Οἱ Σλαῦοι ἤρρησαν αἰσθητὰς νὰ ἐμφανισθοῦν ἐπὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς σκηνῆς. Κατὰ δὲ χρονολογικὴν σειρὰν, οἱ Γερμανοὶ πρῶτοι ἐκλόνησαν τὴν Εὐρώπην διὰ τῶν ἐπιδρομῶν των.

Ποῦ εὕρισκοντο ἐπὶ τόσους καὶ τόσους αἰῶνας οἱ λαοὶ αὗτοι, δίχως νὰ δεικνύουν σημεῖα ζωῆς; Ἦσαν θαμμένοι εἰς τὴν θαρραλότητά καθ' ὅλον τὸ διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ Ἀνατολικοὶ πολιτισμοὶ ἀνεπτύσσοντο καὶ ὠρίμαζον, κατὰ τὸ διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖον διέλαμπε καὶ ἐμεγαλύνετο ὁ πολιτισμὸς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ ὁποῖον ἀπότοκος τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὁ Ρωμαϊκός, κατέβηκεν εἰς τὴν κοσμοκρατίαν, ὑποφασχόμενος μολὶς τὴν ὑπαρξίν των βαρβαρῶν αὐτῶν, τῶν ἀνευ ἐνδιαφέροντος διὰ τοὺς κοσμοκράτορας.

Ὅπως λοιπὸν συμβαίνει μετὰ οἰκοδομήματα τὰ ὁποῖα κατασκευάζουσιν τὰ παιδία ἀπὸ παιγνιόχαρτα, ὁπότε ἀρκεῖ νὰ ἀποσύρῃ τις ἓνα τῶν παιγνιόχαρτων, διὰ νὰ καταρρεύσῃ τὸ ὅλον οἰκοδόμημα, τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς συνέβη μετὰ τὸν ὅλον τεράστιον συγκρότημα τῶν βαρβαρικῶν αὐτῶν λαῶν, τῶν ἐγκατεστημένων εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας καὶ εἰς τοὺς βορεινοὺς πελάγους. Ἐφθασε νὰ ἀποσπάρῃ ἓνας κλάδος ἀπὸ τὸ συγκρότημα διὰ νὰ καταρρεύσῃ ὁλόκληρος ὁ τεράστιος ὄγκος, ὁ ὁποῖος φυσικὰ πλημμυρίζει τὰς συγκοινωνιακὰς ἀρτηρίας τὰς ἀγούσας πρὸς τὴν Εὐρώπην.

Εὐρισκόμεθα ἤδη πέρα πολλὰ μακρὰν τῶν Ἀρίων ἐκείνων, τῶν ὁποίων οἱ μόνον ἴσως γνήσιοι ἀπόγονοι ὑπῆρξαν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ Δωριεῖς, οἱ ΠρωτοἝλληνες δηλαδή, καὶ μαζί με αὐτοὺς οἱ Ἀρχαῖοι Ἰταλοὶ οἱ Γαλάται καὶ οἱ λοιποὶ πραγματικοὶ Εὐρωπαῖοι τῆς Ἀρχαιότητος, τοὺς ὁποῖους ἐξεπολίτισαν οἱ Φωκαεῖς, οἱ Ἴωνες, οἱ Αἰολεῖς.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, οἱ ταταρικῆς καταγωγῆς Οὐνοὶ πρῶτοι ὑπερέβησαν τὸν Οὐράλην καὶ κατέκλυσαν τὴν ὅλην μεταξὺ Ρήνου καὶ Δουνάβεως περιοχὴν. Ἀπὸ αὐτοῦ καὶ ἔπειτα, τὸ ἐκ παιγνιόχαρτων οἰκοδόμημα τοῦ ὅλου βαρβαρικοῦ συγκροτήματος καταρρεῖ, καὶ κατακλύζεται ἡ Εὐρώπη ἀπὸ τὰ στίφη τῶν γυμνητευόντων, τῶν πειναλέων καὶ ἀξέστων ἐπιδρομέων.

ΔΙΑΤΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΕΝ ἔχρειαζοντο τὴν ἔννοιαν τῆς ἁμαρτίας ΕΝ ΤΟΥΤΟΙΣ, ΕΓΝΩΡΙΖΟΝ ΤΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ

Οἱ Ἕλληνες ἐγνώριζον τὸ «ἁμάρτημα», ἀλλὰ ἠγνόουν τὴν ἁμαρτίαν. Ὅταν ὁμιλοῦμεν περὶ φιλοσοφικῶν ἀντιλήψεων τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἔχωμεν πάντοτε ὑπὸ τὸν ὄψον τοῦτο: Οἱ Ἕλληνες ἐγνώριζον ὅτι ἤθελον νὰ γνωρίζουν, καὶ ἠγνόουν ὅτι ἤθελον νὰ ἀγνοοῦν. Ἡ ἔννοια τῆς ἁμαρτίας τοῖς ἦτο ἀντιπαθὴς καὶ δι' αὐτὸ ἀπέφευγον οἱ λεπτοὶ ἐκείνοι συζητηταὶ καὶ τὴν ἀπλὴν ἔστω συζητήσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Κατὰ τὰ ἄλλα, εἶχον ὅλα τὰ στοιχεῖα διὰ νὰ γνωρίσουν τὸ ἀντικείμενον καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς «ἁμαρτίας». Μεγάλοι ἐξερευνηταὶ τῶν ξένων λαῶν, ἀπὸ τοῦ Ἡροδότου καὶ ἔπειτα τοὺς ἐπληροφόρησαν θεβαίως περὶ τῆς πρωτοτυπίας αὐτῆς καὶ τὴν θρησκείαν τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν. Αἱ πληροφορίες ὅμως αὗται δὲν ἐκέντρισαν καὶ τὴν ἀπλὴν περιέργειαν. Ἐξ ἄλλου, οἱ Ὀρφικοί, οἱ Πυθαγόριοι, οἱ μουσεῖοι εἰς τὰ Ἑλεουσίνια γόραιοι, οἱ μυστικοὶ περὶ ἁμαρτίας ἐν μυστήρια, οὐσιαστικῶς περὶ ἁμαρτίας ἐν διεφύροντο ἐν πρώτοις, ἀλλὰ περιέργως ἀπέφευγον συστηματικῶς νὰ διατυπώσουν τὴν ἔννοιαν, ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν ἀπλὴν φραστικὴν τῆς μορφῆς. Ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ πίστις τῶν Ἑλλήνων ἐν γένει, εἰς τὸ ὅτι μετὰ θάνατον αἱ ψαῖαι μεταβαίνουν εἴτε εἰς τὰ Ἡλύσια Πεδία, εἴτε εἰς τὰ Τάρταρα τοῦ Ἀδου, προϋποθέτει φυσικὰ τὴν ἁμαρτίαν ἢ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἔννοιαν, ματαίως θὰ ἀνεζητήσῃ τις ἕνα περὶ ἁμαρτίας κεφάλαιον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν.

Εἰς τὴν πραγματικότητα, δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ περιεργὸν ὡς πρὸς αὐτό. Ἡ Ἑλληνικὴ ροπή πρὸς τὴν φυσιοκρατίαν, ἡ αἰσιόδοξος ψυχοσύνθεσις τῶν Ἑλλήνων, ἡ νοοτροπία τῶν ἑστραμμένων διαρκῶς πρὸς τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, καὶ τέλος ὁ πάμφωτος ὅλος αὐτὸς ἦσαν πράγματα ἐντελῶς ἀσυμβίβαστα πρὸς ἔννοιαν ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς σκοτεινῆς καὶ ἡ δόξα, ἂν μὴ τὸ ἄλλο, ἦρκε διὰ νὰ συνοφρυώσῃ τὴν αἰθρίαν τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, διὰ νὰ σκιάσῃ τὸ πεντακάθαρον Ἑλληνικὸν πνεῦμα, νὰ ἀμαρνώσῃ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν χαρίεσσαν ζωὴν.

Ἀντιτρόφως, οἱ Ἕλληνες ἐγνώριζον πολὺ καλὰ τὸ «ἁμάρτημα» ὡς συνθετικὴν ἔννοιαν τοῦ «σφάλματος», τοῦ «πταίσματος», τοῦ «λάθους», τῆς οἰσθήσεως τοῦ παραβάσεως τοῦ κοινωνικοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ νόμου, μέσα εἰς τοὺς ὁποῖους συμπεριλαμβάμετο φυσικὰ καὶ ὁ εὐρυτάτης διὰ τοὺς Ἕλληνας ἔννοιας θρησκευτικὸς νόμος.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅλους τοὺς ἄλλους

λαούς, οἱ Ἕλληνες εἶνε ἴσως οἱ μόνον ἔχοντες μίαν ἐντελῶς ἀνωτέραν καὶ συνεπῶς αὐτοτελῆ καὶ ἀνεξάρτητον περὶ ἠθικῆς ἔννοιαν. Συνέπεια τῆς ἀνωτέρετης αὐτῆς ἦτο τὸ ἐντελῶς περιττὸν τῆς ὑποτάξεως τῆς ἠθικῆς εἰς τὸν ἰδικὸν τῶν θρησκευτικῶν νόμον. Καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς, δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ καταπληκτικόν, ὅταν βλέπωμεν τοὺς θεοὺς τοῦ εἰδωλοκρατικοῦ πανθέου, μετὰ ἐπὶ κεφαλῆς μάλιστα τὸν Ὑπατον Δία νὰ περιπίπτουν εἰς σωρεῖαν ἁμαρτημάτων, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα καὶ ἀνομολόγηται...

Ἦτο τὸσον φυσικὸν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν νοοτροπίαν νὰ μὴ εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῶν ἁμαρτητοὶ οἱ ἀνθρωπόμορφοι ἐκείνοι θεοί! «Ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Δία — ὅτι ἁμάρτημα δηλαδή — δὲν ἐπιτρέπεται καὶ εἰς τὸν ἑωδὶ». Μετὰ ἕνα παρόμοιον «συγχωροχάρτι» ἐξέφραζον καὶ οἱ Ρωμαῖοι τὴν ἀπεράντον ἀνεκτικότητά των, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας. Καὶ ἐπειδὴ, παρ' ὅλα αὐτὰ, δυνατόν νὰ ἐνυπῆρχεν κατὰ θάθος, κάποια ὑπόνοια περὶ ὑπάρξεως ἁμαρτίας, διὰ νὰ καθουχάσων ὅχι φαρμακικὰ, ἀλλὰ πραγματικῶς τὴν συνείδησιν των, προέβαινον εἰς ὠρισμένας πράξεις καθαρμῶν, ποὺ ἀπέβλεπον μᾶλλον εἰς θετικὰ ἀποτελέσματα.

Τὴν σαφῆ ἀντιδιαστολὴν τοῦ «ἁμαρτήματος», ὑπὸ τὴν ὥς ἄνω ἔννοιαν, καὶ τῆς «ἁμαρτίας» τὴν εὕρισκον κατὰ πρῶτον εἰς τοὺς Ἀνατολικούς λαούς. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς πρέπει νὰ προσέξωμεν μίαν λεπτὴς φύσεως ἀντινομίαν, διὰ νὰ προβληθῇ θαυτέρα σύγχυσις.

Τὸ ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν ἔκαμναν, ὡς εἴδομεν, ἀντιδιαστολὴν μεταξύ «ἁμαρτήματος» καὶ «ἁμαρτίας», ἡ μᾶλλον ἠγνόουν τὸν δεῦτερον αὐτὸν ὅρον, τοῦτο ὡς ἤδη ἐξηγήσαμεν, ἀποδεικνύει ἠθικὴν ἀνωτέρετητα. Ἀλλὰ ἐπίσης, ἀνωτέρετητα κοινωνικὴν μαρτυρεῖ καὶ τὸ ὅτι οἱ Ἀνατολικοὶ λαοί, ἐδέχοντο τὴν ἀντιδιαστολὴν μεταξύ παραβάσεως τοῦ πολιτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ νόμου. Ἀνωτέρετητα παρουσιάζει ἡ ἐμφάνισις τῆς ἔννοιαν τῆς ἁμαρτίας εἰς τοὺς λαούς ἐκείνους, τοῦτο δὲ διὰ τὸ ἔξῃς λόγους.

Εἰς τὰς πρωτογόνους θρησκείας, ὅπως εἰς τὸν πρωτόγονον «ἀνιμισμὸν», δὲν

κυριαρχεῖ παρὰ ἡ ἔννοια τοῦ ἁμαρτήματος. Ἀκόμη καὶ αἱ θρησκείαι αἱ θασιζόμεναι ἐπὶ τῆς μαγανείας καὶ τοῦ μυστηρίου, δὲν ἔχουν ἔννοιαν τῆς ἁμαρτίας, ὅχι διότι ἔχουν φθάσει εἰς τὴν ἠθικὴν ἀνωτέρετητα τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιδιασταλοῦν τὴν ὕλικήν ἀπὸ τὴν πνευματικὴν ζωὴν.

Τὰ «ταμποῦ» — αἱ «ἀπαγορεύσεις» — ὡς εἴδομεν, εἶναι ρηταὶ καὶ σαφεῖς, ἂν γίνονται κατὰ κανόνα εἰς τὴν ὕλικήν ζωὴν καὶ συνεπῶς ἡ τιμωρία των εἶνε ὕλική καὶ ἄμεσος. Ἐνῶ ἀντιστρόφως, ὅταν ἀναπτύσσεται ἡ πρωτόγονος ἐκείνη κοινωνία, ὅταν εὕρισκόμεθα πλέον πρὸ τῶν Ἀνατολικῶν πολιτισμῶν, τότε τὸ «ἁμάρτημα» ἀντιδιαστέλλεται τῆς «ἁμαρτίας», ἂν καὶ τὰ δύο ὅμοι περιπίπτουν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς θεοκρατικῆς ἀρχῆς. Ὁ περὶ πτωπὸν εἰς ἁμάρτημα τιμωρεῖται ἄμεσως, ἀλλὰ δὲν ἐξοφλεῖ μετὰ τὴν τιμωρίαν ἐκείνην. Τὸν περιμένει καὶ μία ἄλλη, ὅχι εἰς αὐτὴν, ἀλλὰ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν. Εἰς τοὺς τρομεροὺς ἐκείνους Ἀνατολίτας, ἡ ἔννοια τοῦ ἐξυλισμοῦ ἢ τῆς μετανοίας, εἶνε κάτι τὸ ἄγνωστον καὶ τὸ ἀκατάληπτον. Καὶ δι' αὐτό, ἡ ἁμαρτία εἶνε ἀνεξίτηλος, εἶνε κληρονομική, εἶνε ἐκτὸς ἔννοιαν δικαιοῦ ἀτομικοῦ. Εἶνε ἀνηλεὴς καὶ ἀτεγκτος.

Ἰδοὺ λοιπὸν, ὅτι ἄδυστος μὲς χωρίζεται ἤδη ἀπὸ τὴν νοοτροπίαν τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι, ὡς εἴδομεν, θεβαίως δὲν ἔχουν πολὺ καλὴν ἰδέαν περὶ μετανοίας, διότι ἀπλούστατα ἡ πράξις αὐτὴ δὲν τοὺς χρειάζεται. Καὶ δὲν τοὺς χρειάζεται διότι δὲν ἀνέχονται τὴν ἔννοιαν τῆς ἀντεκδικήσεως. Τοὺς εἶναι ἀρκετὸν νὰ ἀφαιρέσουν ὁπωσδήποτε τὴν δυνατότητα τοῦ ἁμαρτάνειν ἀπὸ ἑνὸς ἀτόμου. Ἀπὸ αὐτοῦ καὶ ἔπειτα, ἐλάχιστα ἐνδιέφευε ἡ τιμωρία ὡς ἀντεκδικήσις.

Ἀπὸ τοὺς Ἀνατολικούς λαούς λοιπὸν ἐκληρονόμησεν ἡ Ἀνθρωπότης τὴν περὶ ἁμαρτίας γνῶσιν καὶ ἔννοιαν, τὴν ὁποῖαν θεβαίως ἐτροποποίησεν ἀναλόγως πρὸς τὰ ἀνώτερα ἰδανικά της, ὡς θὰ εἴδωμεν.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ προπατορικὴ καὶ ἡ προσωπικὴ ἁμαρτία, παρ' Ἑβραίοις καὶ παρὰ Χριστιανοῖς.

ΔΙΑ ΠΟΙΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ Η ΑΘΗΝΑ ΥΠΗΡΞΕ ΣΥΓΧΡΟΝΩΣ

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΟΣΟΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΘΕΑ

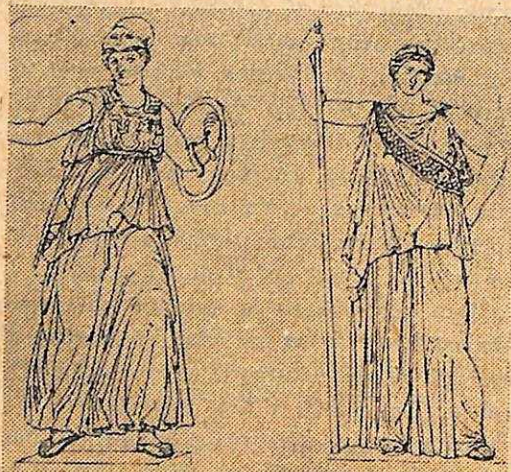
Εἰς τὸ ἀμέσως προηγούμενον κεφάλαιον ἐσημειώσαμεν τοὺς λόγους δι' οὓς ἐλατρεύετο ἡ Ἀθηνᾶ ὑπὸ δύο ἰδιότητος διαφορετικᾶς, ὡς θεὰ τοῦ πολέμου καὶ ὡς θεὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς σοφίας. Ἀνάλογοι τῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν ἦσαν τὸσον ἡ ἐξωτερικὴ τῆς παράστασις, ὅσον καὶ ὁ συμβολισμὸς τῶν διαφόρων ἐξαρτημάτων τὰ ὁποῖα φέρει ἐπ' αὐτῆς, ὡς βλέπομεν εἰς τὰ ἀγάλματά της.

Ἀπὸ τὸ Ἄργος ἐξεκίνησεν ὁ θρύλος ὅστις ἐξηπλώθη εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον καὶ κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Περσεύς, τῇ βοηθείᾳ τῆς Ἀθηνᾶς, ἐφόνευσεν τὴν Μέδουσαν, διὰ νὰ μὴ δῶλῃ ὅμως καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του τὸ τέρας τὸν ἥρωα, ἡ Ἀθηνᾶ ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν του τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης καὶ τὴν ἐτοποθέτησεν εἰς τὸ κέντρον τῆς ἀσπίδος της, ὡς ἀντικείμενον τρόμου διὰ τοὺς ἐχθρούς της. Δι' αὐτὸ, ὡς ἰσχυρὰ παρίσταται ἡ Ἀθηνᾶ πάνοπλος, ἡ ἀσπίς της φέρει πάντοτε τὸ Γοργόνειον, οὐσιῶδες σύμβολον τῆς θεᾶς ὡς νικητρίδος. Ἀλλὰ τί νὰ συμβολίζῃ ἡ Μέδουσα; Κατὰ τὰς νεωτέρας ἐρεῦνας ἀπεδείχθη, ὅτι πρόκειται περὶ συμβολισμοῦ τοῦ διμυθώδους νέφους, τὸ ὁποῖον ἀποκρύπτει ἐνίοτε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Πρόκειται περὶ τέρατος κατ' ἐξοχὴν θαλασσίου, τὸ ὁποῖον μόνον ὑπὸ τῷ ἡλιακοῦ ἥρωος Περσεῶς ἦτο δυνατόν νὰ κατακινηθῇ καὶ μόνον κατόπιν τῆς ἀρωγῆς τῆς φαινίης θεᾶς.

Ἄλλο οὐσιῶδες ἐξάρτημα τῆς πανοπλίας της εἶναι ὁ ἐκ δέρματος αἰγὸς μανδύας, ὁ ὁποῖος καλύπτει τοὺς ὤμους της. Εἶναι προφανὲς ἡ συγγένεια τοῦ συμβολισμοῦ τῆς αἰγίδος τῆς Ἀθηνᾶς μετὰ τὴν αἰγίδα τοῦ Διὸς, Πράγματι, ἡ αἰγὶς παριστάνει τὸ θυελλώδες νέφος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν μόνην καταδληγὸν καλύπτραν τῶν ὤμων τῆς Ἰσχυρᾶς θεᾶς. Ἐξ ἄλλου, βλέπομεν τὰς ὤρας νὰ φροντίζωσαν πάντοτε ὅπως ἀνοίξουν τὸ πυκνὸν ἐκεῖνον νέφος, ἐκάστην φορὰν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἀθηνᾶ φορεῖ τὴν πανοπλίαν της. Εἰς τὰ ἄκρα τῆς αἰγίδος ἀνορθοῦνται ὄφεις, τρόπαια καὶ αὐτοὶ νίκης, ὡς ἡ κεφαλὴ τῆς Μεδούσης. Οἱ ὄφεις αὐτοὶ συμβολίζουν ἄλλα ἐπίσης σκοτεινὰ τέρατα, τὰ ὁποῖα ἐπίσης ἐδᾶμασεν ἡ Ἀθηνᾶ. Ἐν συνόψει ἡ Ἀθηνᾶ θαμνάζουσα τὸν Ἑγκέλαδον — Τιτάναν τῶν σεισμῶν — τὴν Μέδουσαν ἢ Γοργόναν — τέρας θαλάσσιον — καὶ τοὺς ὄφεις — τερατώδεις σκοτεινὰς δυνάμεις τῆς γῆς — ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία μετέβαλε τὴν ὁμίλην εἰς αἰγίδα τῆς, εἶνε καὶ παραμένει ἡ θεὰ τοῦ φωτός τῆς ἡμέρας, ἡ θαμνάζουσα τὰς οὐρανίους γῆνας καὶ θαλασσίας τερατώδεις καὶ κοκοποιοὺς δυνάμεις. Ἐνεκα τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, ἡ θεὰ ἐπαίει σπουδαῖον ρόλον εἰς τὰ διμυθικά ἔπη. Δὲν ἐμπνέει μόνον τοὺς ἥρωας, τοὺς ὁποῖους εἰς προστατεύει καὶ δὲν ἀντὶ τούτου εἰς αὐτοὺς τὸ θάρρος καὶ τὴν ψυχραιμίαν νὰ ἀντιμετωπίζουν

ψυχραίμως τὸν θάνατον. Χορηγεῖ ἀκόμη εἰς αὐτοὺς τὴν ἡρέμον καὶ σῶφροναν ἀνδρείαν, τῆς ὁποίας αὐτὴ ἡ ἰδία εἶναι ἡ ὑψίστη εἰκών. Αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ χαρακτήρ της, τὴν διακρίνει ἀπὸ τὸν Ἀρην, τὸν ἄρρενα πολεμικὸν θεὸν μετὰ τὴν τυφλὴν καὶ ἀπερίσκεπτον μανίαν.

Ἀλλὰ ἡ παρέμβασις τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν ἐποποιίαν ἐκείνην εἶναι συχνὰ κατὰ

Ἀθηνᾶ Πρόμαχος Ἀθηνᾶ Εἰρηνική

πολὺ δραστηριωτέρα. Δὲν περιορίζεται ὡς ὁ θεὸς πατὴρ της, εἰς τὸν ἀπλοῦν ρόλον τοῦ παρατηρητοῦ, κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν μεγάλων μαχῶν. Κατέρχεται καὶ μάχεται ἡ ἰδία παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν

Ἰαπωνικὰ ἔδιμα

Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ἡ ἡλικία δὲν λογιζέται ἀπὸ τῆς γεννήσεως, ἀλλ' ἐννέα μῆνας πρότερον. Οὕτω θρέφουσιν τριῶν μηνῶν λογίζεται ὡς ἔχον ἡλικίαν ἐνὸς ἔτους.

Ὁ καλὸς ἀναθεωραμένος Ἰάπων πρέπει νὰ πηλὴ τὸ φυτίζανι τσαγιού, πού τοῦ προσφέρεται, εἰς τρεῖς μεγάλες ρουφηξιὰς καὶ μίαν τελευταίαν μικρήν.

Εἰς τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν καθ' Ἰαπωνικοῦ κήπου φυτεύονται θάτοι διὰ νὰ ἐμπυλίζουν τὴν εἰσοδὸν εἰς τὰ κακὰ πνεύματα, τὰ ὁποῖα εἰσέρχονται εἰς αὐτοὺς μόνον ἀπὸ τὰ βορειοδυτικὰ μέρη.

Ἐκτὸς τῶν Κινέζων, κανεὶς ἄλλος λαὸς δὲν ἀρέσκειται τόσο εἰς τὸ θέατρον ὅσον ὁ Ἰαπωνικός.

Ὅταν ὁμιλῇ πρὸς ξένους, ὁ Ἰάπων πρέπει νὰ ἀναπνῇ θαθεῖα, διότι μετὰ τὸν τρόπον αὐτὸν δεικνύει τὸν πρὸς αὐτοὺς σεβασμὸν του.

Ἡ ἀντοχὴ εἰς τὸ ποτὸν θεωρεῖται μέγα προτέρημα εἰς τὴν Ἰαπωνίαν. Διὰ τοῦτο, δὲν στιγματίζεται ὁ ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως ἄνθρωπος ἐάν μίαν ἡμέραν γράφῃ περὶ αὐτοῦ ὅτι «χθὲς θράδυ ὁ κύριος τάδε ἐθέθη εἰς τὸ Κέντρον δεινὰ μεθύμενος». Ἐμέθυσεν ἀφοῦ ἐπὶ τέσσα πότνια μύρα.

ἡρώων. Φυσικὰ, ἡ πολεμικὴ τῆς ἰσχύος εἶνε ἀκατάβλητος. Εἰς τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἄσμα τῆς Ἰλιάδος βλέπομεν τοὺς θεοὺς νὰ συγκροτοῦν φανταστικὴν μάχην, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἀθηνᾶ θριαμβεύει τῆς Ἀφροδίτης. Εἶναι ἰσχυροτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀρεῶς, τὸν ὁποῖον ἀνατρέπει καὶ καταδαμάζει. Χαρακτηριστικὰ ἄλλως τε εἶναι καὶ τὰ πολεμικὰ τῆς ἐπιθετα, μετὰ τῶν ὁποίων ἡ ἐπωνομασία της ὡς «Λαοσόος» — ὡς ὠθοῦσα δηλαδὴ πρὸς τὰ ἐμπρὸς τὰς μάζας τῶν πολεμιστῶν, ἡ ὡς «Ἀτρυγνὴ» — θεὰ δηλαδὴ ἀκάματος εἰς τὰς μάχας.

Μὲ μίαν λέξιν, πρόκειται περὶ τῆς θεᾶς τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων. Αἱ μυθικαὶ μάχαι αἱ συγκροτοῦμεναι ὑπὸ τῆς θεᾶς παριστάνονται μετὰ παράδοξον τελετὴν τῆς ἐν Λιβύῃ λατρείας της. Ἐκαστον ἔτος, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς της, αἱ τοπικαὶ νεάνιδες διηροῦντο εἰς δύο στρατοὺς καὶ συνεκρότουσαν μάχην διὰ λιθοβολισμῶν καὶ ραβδισμῶν. Τὸ ἔθιμον μετεδόθη καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀναμφιδόλως δὲ εἰς αὐτὸ ἔχει τὰς ρίζας τοῦ ὁ κατοπινὸς «πετροπόλεμος» τῶν νέων. ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐν τῷ μετὰ εἰλον παραιτηθῇ αἱ νεάνιδες.

Πρὶν ἀρχίσῃ ὁ πετροπόλεμος ἐκεῖνος, ἐγίνοντο καλλιστεία κατὰ τὰ ὁποῖα ἐξελέγετο ἡ ὠραιότερα καὶ πλέον εὐρύστος παρθένος. Αὐτὴν τὴν ἐστόλίζον μετὰ πανοπλίαν ἀνάλογον μετὰ ἐκείνην τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τὴν περιέφερον ἐπὶ πολεμικοῦ ἄρματος ἀνὰ τὴν πόλιν. Ἐπειτα ἡ κόρη εἶχε τὸ γενικὸν πρόσταγμα καὶ ἦτο ἡ «διαιτήτρια μετὰ τῶν δύο παρθενικῶν στρατευμάτων».

Μὲ τὸν πολεμικὸν αὐτὸν χαρακτήρα, σχετίζονται καὶ ἄλλαι μυθολογικαὶ ὁνομασίαι της, ὡς «Ἀθηνᾶ ἢ Ἀρεία», ἢ «Πρόμαχος», ἢ «Σθενιάς» — δηλαδὴ ἡ Ἰσχυρὰ — ἢ «Ἀλαλκομένη» — ἡ σιτιορὰ — ἢ «Ἰππία» καὶ ἡ «Χαλινίτις» — χαρακτηριστικὰ ἐπιθετα τῶν σχέσεών της μετὰ τὸν ἵππον κτλ.

Ὡς θεὰ τοῦ πολέμου, δίδουσαν τὴν νικὴν καὶ δι' αὐτῆς τὴν εἰρήνην, ἡ Ἀθηνᾶ λατρεύεται ἐπίσης ὡς «Εἰρηνική» ἀκόμη καὶ ὡς θεὰ τῶν εἰρηνικῶν ἔργων, ὡς «Βουλαία» — θεὰ δηλαδὴ τῆς Βουλῆς — ὡς «Ἀγοραία» — θεὰ δηλαδὴ τῆς Ἀγορᾶς, ὡς «Υγεία» — θεὰ τῆς ὑγείας. Ὑπὸ τὴν ἰδιότητά της αὐτὴν γίνεται τῶρα θεὰ προστάτις τῆς βιοτεχνίας, ἐφευρίσκει τὸν τόρνον, διὰ νὰ προστατεύῃ τὴν ταπεινὴν βιοτέχνην. Πρὸς τοῦτους, εἶνε ἡ «Σταθμία θεὰ», εἰς τὴν ὁποίαν ὁ τέκτων ὀφείλει τὴν στάθμην του εἶναι ἡ «Βομβυλία», ἡ προστάτις τῶν μουσικῶν, ἀλλὰ κυρίως εἶναι ἡ «Εργάνη», ἡ θεὰ δηλαδὴ ἡ προϊστομένη εἰς τὰ ἔργα τοῦ γυναικείου φύλου.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ. Λιφόρα χαρακτηριστικὰ ἐπεισόδια τῆς θεᾶς,

Ο ΜΕΓΑΣ ΣΟΦΙΣΤΗΣ ΓΟΡΓΙΑΣ Ο ΕΠΙΝΟΗΣΑΣ ΤΗΝ ΠΟΥ ΕΙΠΕΝ ΑΝΤΙΝΟΜΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εἶναι ἀδύνατον νὰ γνωρίσῃ τις τὸν Γοργίαν — μίαν ἀπὸ τὰς λαμπροτέρας μορφὰς τῆς Ἑλληνικῆς διανοήσεως, ἐκπρόσωπον μίαν ἀπὸ τὰς πλέον ἐνδιαφερούσας πτυχὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. ἔάν περιορισθῇ εἰς τὴν μελέτην καὶ μόνον τῶν ἐλαχίστων σωζομένων του, καὶ εἶναι ἀκόμη ἀδύνατον νὰ τὸν κατανόησῃ, τὰ ἐμεινῶν τῆς τῆς σκέψιν καὶ τὸ ὕψος του, ἔάν ἀπλῶς καὶ μόνον στήριχθῇ ἐπὶ τῶν ἀντιπάλων του καὶ ἐχθρικών πηγῶν, ἢ ἐπὶ τῶν ὅσων μεταδίδουν οἱ κατοπινοὶ θαυμασταὶ του.

Ἡ σχολαστικὴ καὶ «δοσκαλική» μέθοδος ἔπαθεν ἀνέκαθεν τὴν μεγαλυτέραν πανωλεθρίαν εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας.

Ἡ εἰσαγωγὴ αὐτὴ ἔχει τὸν πρακτικὸν τῆς λόγον. Καὶ εἰς ὅσους γνωρίζουν τελείως ἢ ἑλλιπῶς τὸν Γοργίαν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, πού ἐτυχὲ μόνον νὰ συγκρατήσων τὸ ὄνομα κάποιου σοφιστοῦ, δὲν θὰ ἔλεγε τίποτε τὸ «ἑώτερον ἢ σελίς αὐτῇ, ἔάν περιωρίζοντο εἰς μίαν ἀνάγλυφον σύνοψιν τῶν πλέον καταπληκτικῶν ἀντινομιῶν καὶ ἀντιθέσεων. Ἐάν, ἐλέγομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας: — Γνωρίζετε οὗτοι;... Ὁ Γοργίας ἦτο ὁ φιλόσοφος, ὁ ὁποῖος διέπρεπεν εἰς τὴν ἐποχὴν του καὶ ἀπέκτισε φήμην, διότι, ἐκλόνειν ἐκ θεμελίων τὴν φιλοσοφίαν; Ὅτι ἐπλούτισεν ὡς διδασκαλὸς, διδασκῶν ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ... διδασχῇ τις κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, ἐφόσον ἡ γνῶσις οὐτε ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ ἔάν ὅτι πῆρχεν δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ μεταδοθῇ; Ὅτι ὑπῆρχεν εἰς τὴν μεγάλων κοσμοθεωρητικῶν, ὁ ὁποῖος ἡρνήθη τὴν δυνατότητα ὑπάρξεως ὅχι μόνον θεωρίας, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦτου τοῦ... κόσμου; Ὅτι, τέλος θάσις τῆς ὅλης ἐπιστήμης του ἦτο ἡ ἀρχὴ ὅτι, ἀπὸ τὰ ὅσα βλέπομεν, ἀκούομεν, αἰσθανόμεθα ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ ὅσα νοοῦμεν, δὲν ὑπάρχει τίποτε ἀπολύτως, ὅτι δὲν ὑπάρχουν οὔτε «ὄν», οὔτε «μὴν ὄν», οὔτε καὶ τὰ δυὸ μαζί, οὔτε κανένα ἀπὸ αὐτὰ χωριστά;»

Τί γνώμην νὰ σχηματίσῃ κανεὶς περὶ τῆς αὐτοῦ νοοτροπίας, ἐφόσον στήριζεται εἰς ξηρὰν ἐκθεσιν τῶν Γοργιακῶν θεωριῶν; Ἡ θὰ πρέπει νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ χωρῇ ὁ νοῦς του «τόσον θαθεῖα πράγματα». ἢ ἀντιστροφῶς ἔάν δεχθῇ ὅτι ὁ μὲν Γοργίας ἦτο τοῦλάχιστον ἀνόητος, ἂν ὅχι φρενοπαθὴς, δεκάκις δὲ ἀνοητοτέροι του, ὅλοι ὅσοι — δηλαδὴ μίαν μεγάλῃ μερίδι τῆς ἀρχαίας διανοήσεως — τὸν ἠκούσαν καὶ τὸν ἐπίστευον καὶ τὸν ἐθαύμαζον.

Καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν ἀκόμη πολλοὺς «ἀνοήτους» ἐκ τῶν νεωτέρων σοφῶν, οἱ ὁποῖοι ἡσχολήθησαν εἰδικῶς μετὰ τοὺς Ἑλληνας σοφιστὰς καὶ εἰδικῶς μετὰ τὸν Γοργίαν. Ὅλους ὅσοι, ἀπὸ τὸν Διονύσιον τὸν πρεσβύτερον μέχρι τοῦ Γκόμπερς, ἐπεχείρησαν ἐρεῦνας καὶ ἐ-

πέτυχον ἀνακαλύψεις, μέσα εἰς τὰ Γοργιακὰ κείμενα — ἐρεῦνας καὶ ἀνακαλύψεις πού εἰς τὸ διανοητικὸν ἐπίπεδον ἀντιστοιχοῦν μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ ἐξερεύνησιν τοῦ ἐγὸς τοῦλάχιστον τῶν δύο πόλων τοῦ πλανήτου μας. Διότι, οὔτε ὀλίγον, οὔτε πολὺ, περὶ ἀνακαλύψεως ἐνὸς τῶν πόλων τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως πρόκειται. Καὶ θὰ πρέπει ἀκόμη νὰ παραδεχθῶμεν ἄλλο τόσο ἀεροθάλασσαν «σοφὸς νεωτέρας παγκοσμίου κύρους, ἀπὸ τὸν πολὺν Βέλγον Ντυπρέελ, ὁ ὁποῖος ἐγνώρισε παγκόσμιον φήμην διότι ἡσχολήθη μετὰ τοὺς Ἑλληνας σοφιστὰς καὶ ἰδιαίτερος μετὰ τὸν Γοργίαν, μέχρι τῶν νεωτέρων ἀντισοφιστῶν, τοῦ Μπροσσάρ, ὁ ὁποῖος ἀναγνωρίζει ἐν τούτοις, ὅτι «... Ὀπρωταγόρας καὶ ὁ Γοργίας, αὐτοὶ τοῦλάχιστον ἦσαν ἀκόμη φιλόσοφοι».

Τέλος αἱ σχετικαὶ ἐργασίαι τῶν Ντῆλς, Σέελ, Λόρταϊκ κτλ. κτλ. ἐγγυῶνται προκαταβολικῶς διὰ τοῦ κύρους τῶν ὀνομάτων τούτων ὅτι ὁ Γοργίας οὔτε μετριότης εἶναι, οὔτε καὶ ἡ παραμορφωμένη

ΕΝ ΕΚΡΗΚΤΙΚΟΝ ΑΝΘΟΣ

Τὰ φυτὰ τῶν ἐξωτικῶν χωρῶν παρουσιάζουν συχνὰ περιέργους ἰδιότητας, ἀπαιτούτους ἐκ πρώτης ὄψεως. Εἰς τὴν Αὐστραλίαν ὡς γνωστὸν ὑπάρχουν φυτὰ μετὰ σαρκοφάγους ἰδιότητας, εἰς δὲ τὰς ὀλλανδικὰς Ἰνδίας φύονται ἄλλα εἶδη ἀνθοῦντα ἐνὰ πᾶν ἔκτον καὶ ἑβδομον ἔτος μόνον. Τελευταίως ἀνεκαλύφθη εἰς τὸ σουλτανᾶτον Σαραθὰκ τῆς Βόρνεο ἕνα φυτὸν ἀνεύρομοιο εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Τὸ κατ' ἐν ἀπὸ τὰ φυτὰ τοῦ εἶδους αὐτοῦ παράγει κατ' ἔτος, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀνθήσεως, ἡ ὁποία διαρκεῖ ἐπὶ τρεῖς μῆνας περὶ τὰ πενήντηκον ἄνθη, ἀλλ' ἕνα ἕκαστον τῶν ἀνθέων αὐτῶν ἀνθεῖ χωριστὰ καὶ ποτὲ δὲν θλίπει κανεὶς ἐπὶ τοῦ ἰδίου φυτοῦ δύο ἄνθη ἀνοιγμένα ταυτοχρόνως. Τὰ ἄνθη αὐτὰ παρουσιάζουν ὠραιότατους συνδυασμοὺς χρωμάτων ἀπὸ τοῦ πορτοκαλὶ μέχρι τοῦ πρασινοκίτρινου καὶ τοῦ καστανοῦ. Τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ὅμως δὲν ἔγκειται τόσο εἰς τὸ χρῶμα τῶν. Τὴν νύκτα τὸ ἄνθος τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἀνοίξῃ τὴν ἐπομένην διαμορφώνει τὰ πέταλά του ἐν σχήματι χοάνης, μόλις δὲ ἐξημερῶσῃ τὰ ἔνταμα προσελκύονται ἀπὸ τὸ νέκταρ τοῦ ἄνθους εἰσέρχονται ἐντὸς τῆς χοάνης διὰ νὰ τὸ δρέψουν. Μόλις ὅμως ἐγγίσσουν τοὺς στήμονας, οἱ ὁποῖοι εἶνε διατεταγμένοι ἐν εἵλει μικρᾶς κοίτης σφαίρας, ἡ σφαῖρα αὐτὴ ἐκρήγνυται καὶ ἡ ἐντὸς αὐτῆς γύρις καλύπτει τὸ σῶμα τοῦ ἐντόμου. Μετὰ τὴν μέθοδον αὐτὴν τὸ ἐντομον θά μεταφέρῃ σφαλῶς τὴν γονιμοποιὸν κόνιν εἰς τὰ ἄλλα ἄνθη καὶ θὰ ὑποβληθῇ τὴν καρποφορίαν.

νὴ μεροληπτικῶς εἰκὼν πού μᾶς παροῦσιάζει ὁ Πλάτων.

Τέλος, θὰ ἡδύνατο νὰ ὑπάρξῃ καὶ μία ἄλλη ἀποψις, ὀρθοφρονούντων πρακτικῶν καὶ θετικῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἔπειτα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ἐνδεχομένως θὰ ἔλεγον. «Καλὰ, τέλος πάντων, Δὲν ἀποκλείεται νὰ εἴπῃ σπουδαῖα πράγματα ὁ Γοργίας. Ἀλλὰ τί πρακτικὴ ἀποτέλεσμα ἔχει ἡ μελέτη των, ἡ γνῶσις των καὶ ποῖον πρακτικὸν ἀντίκτυπον εἶχον ὅλα αὐτὰ δι' ὅλους ἐκείνους πού δὲν θέλουν νὰ ἀσχοληθοῦν μετὰ τὴν σχοινοδοσίαν τῆς σοφιστικῆς;»

Ἡ «πρακτικὴ» αὐτὴ ἀντίληψις ὅσον ἀφορᾷ τὴν γενικωτέραν μὲθοδον καὶ τὸν καρατισμὸν ἐνὸς καταρτισμένου ἀνθρώπου, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλου, θὰ διέφευγε ἐδῶ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν της. Διότι, ἀπὸ ὅλας ἐκείνας τὰς καταπληκτικὰς ἀντιθέσεις πού συνωφίσανεν ἀνωτέρω, ὅσον ἀφορᾷ τὰς θεωρίας τοῦ Γοργία, πρὸ παντὸς ἄλλου πρακτικὰ ἀποτελέσματα ἐκληροδότησεν ὁ σοφιστὴς αὐτός, εἰς τὴν ἐν γένει ἀνθρωπότητα, καὶ εἰδικῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Διότι πρακτικῆς φύσεως θησαυροὺς κληροδοτεῖ ὁ Γοργίας εἰς τὴν πανανθρώπινον σκέψιν, ὅταν ἀφ' ἐνὸς προετοιμάζει τὸν δρόμον εἰς τοὺς μεγάλους ἐγκυκλοπαιδιστὰς τοῦ 18ου αἰῶνος καὶ εἰς ὅλην σειρὰν φιλοσοφικῶν συστημάτων, πού ἀνέτρεψαν κατὰ καιροὺς τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι τῶν ἀνθρώπων. Ἀκόμη δὲ πρακτικώτερον εἶναι τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Γοργίας μαρτυρεῖ περισσότερον ἴσως παντὸς ἄλλου ὅτι αἱ κατὰ καιροὺς πορυφαὶ τῆς ἀνθρωπίνης διανοήσεως δὲν εἶναι τίποτε περισσότερον καὶ τίποτε ὀλιγώτερον, παρὰ οἱ κατὰ θέρηται τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ τόπου των, ὅτι εἶναι δημιουργήματα τοῦ συγκεκριμένου τόπου καὶ χρόνου, τοῦ ἱστορικοῦ τῶν περιβάλλοντος καὶ ὅτι ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι πού ἐκφράζουν εἶναι αὐτὴ ἡ σκέψις τοῦ συγχρόνου των πολιτισμοῦ. Δηλαδὴ, ἐάν εὐρίσκωμεν ἐνδιαφέρον εἰς τὸ νὰ γνωρίσωμεν πῶς ἐσκέπτοντο οἱ ἄνθρωποι αὐτῆς ἡ ἐκείνης τῆς προϊστορικῆς περιόδου, πόσον μάλλον μεγαλύτερον εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον μας νὰ ἴδωμεν πῶς ἐσκέπτοντο οἱ Ἕλληνες τῆς μεγάλης ἐποχῆς. Ἀπὸ καθαρῶς πάλιν πρακτικῆς ἀποψέως, περισσότερον ἴσως ἀπὸ κάθε ἄλλον εἰς τὸν Γοργίαν ὀφείλεται ἡ δημιουργία Ἑλληνικῆς συνειδήσεως. Περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον, αὐτὸς πρῶτος καὶ καλύτερα συνέλαβε τὴν πρωτότυπον διὰ τὴν ἐποχὴν του ἐπινόησιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐνότητος.

Καὶ τώρα μόνον, δυνάμεθα νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὰς περιέργους ἀντιφάσεις τῆς Γοργιακῆς σοφιστικῆς, μετὰ πλήρη πεποίθησιν ὅτι θὰ κατανοήσωμεν αὐτάς.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ ζωὴ καὶ ἡ δόξα τοῦ Γοργίου.

ΛΑΙΔΗ ΣΤΑΝΧΟΠ

Τού κ. Δ. ΚΟΚΚΙΝΟΥ

Ἡ παράδοξος γυναίκα πού ἐσκέφθη καὶ ἐπεχείρησε νὰ γίνη βασίλισσα ἐνὸς νέου κόσμου ἀναδημιουργομένου ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἰδίαν, ἐκεῖ πού εἶχε δοξασθῇ ἡ βασίλισσα Ζηνοβία, εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Παλμύρας. Εἰς πολλὰ λεξικά χαρακτηρίζεται τυχοδιώκτις, ἀλλ' ἦτο πράγματι πνεῦμα ἀνήσυχον κατεχόμενον ἀπὸ δίψαν διὰ νέαν καὶ ἀγνωστον πηγὴν ζωῆς, νέα μορφή Σιβύλλης, πού ἤθελε ν' ἀναβαπτισθῇ ὁ κόσμος εἰς νέον Ἰορδάνην, μιὰ ἀλλόκοτη προφήτις, πού ἐπρομάντευε τὴν συντριβὴν τοῦ πνευματικοῦ καθεστώτος τῆς γῆρας σμέντης Εὐρώπης, ἀλλ' εἶχε τὴν εἰσιοδοξίαν ὅτι ἀπὸ τὴν μοιραίαν κάθαρσιν θὰ προήρχετο ἕνας νέος κόσμος.

Αὐτὸν τὸν κόμον ἐπίστευσε ὅτι θὰ διεμόρφωνεν αὐτὴ ἡ ἰδία διὰ τῆς δημιουργίας κράτους εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἡ φαντασίωσίς της πού τὴν παρώθησε εἰς παράδοξον προσωπικὴν ἐπιχείρησιν τὴν ὕψωσεν εἰς τραγικὴν ἥρωίδα.

Ἡ Ἐσθὴρ Στάνχοπ ἐγεννήθη τὸ 1776 προερχομένη ἀπὸ τὴν εὐγενῆ ἀγγλικὴν οἰκογένειαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνῆκε καὶ ὁ Λεϊσέστερ Στάνχοπ πού κατέλθε κατὰ τὸ 1823 εἰς τὴν μαχομένην διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν της Ἑλλάδα διὰ νὰ βοηθήσῃ μετὰ τοῦ Μπαίρον τὸν ἀγῶνά της. Ἐτυχε σπανίως μορφώσεως καὶ ἔζησε ἀπὸ τῆς νεαρᾶς τῆς ἡλικίας εἰς τὴν πνευματικὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ της μεγάλου Ἀγγλου πολιτικοῦ Πίττ, τοῦ ὁποίου ἔγινε γραμματεὺς ἀπὸ τοῦ 1803. Χάρις εἰς τὴν θέσιν της αὐτὴν, τὸ γοητεῖον ζωῶν νεῦμα τῆς καὶ τὴν διψῶσαν δρᾶσιν ἰδιοσυγκρασίαν της ἔπειξε κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν σημαντικὸν παροσκηναζόντων ὁλόν εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς Ἀγγλίας ἐπηρεάζουσα τὸν Πίττ, εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑποψηφίων, καὶ εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν μεγάλων ἀξιωματούχων. Ἡ πῶσις τοῦ Πίττ καὶ ὁ ἐπακολούθησας θάνατός του εἰς τὴν ἀκμὴν ἀκόμῃ τῆς ἡλικίας του ἀπεμάκρυναν τὴν Ἐσθὴρ Στάνχοπ ἀπὸ κάθε δρᾶσιν καὶ ἔδωκεν εἰς τὸ ἀνήσυχον πνεῦμα της ἄλλην στορφήν. Πλήρης πάθος εἰς ὅλας τὰς ιδέας καὶ τὰ αἰσθήματα, θεωροῦσα τὸν ἀγγλικὸν λαὸν ὡς ἀχάριστον ἀπέναντι τοῦ μεγάλου θεοῦ της καὶ ἀποδίδουσα τὸν θάνατον του εἰς τὴν ἐκλογικὴν ἀποτυχίαν ἐκ τῆς ὁποίας ἐκεῖνος εἶχε χάσει τὴν ἐξουσίαν, κατελήφθη ἀπὸ τόσῃ ἀπογοήτευσιν, ὥστε ἐπίστευε ὁλόκληρον τὸν εὐρωπαϊκὸν κόσμον τῆς ἐποχῆς τῆς ὡς χειροποιημένον πνευματικῶς καὶ πολιτικῶς. Ἀλλὰ ἰδιοσυγκρασία ὡς αὐτῇ, ὥθουμένη διαρκῶς πρὸς δρᾶσιν ἐξ ἐσωτερικῆς ἀνάγκης δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀρκεσθῇ εἰς τὰ ναυτικὰ κατηγορητήρια κατὰ τῆς «ἡγευμένης Εὐρώπης». Ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἀμαρτωλὴν ἡπειρον καὶ νὰ ζητήσῃ ἄλλου τὴν χώραν ὅπου θὰ ἦτο δυνατόν νὰ δημιουργηθῇ ἕνας νέος πολιτισμὸς καὶ νὰ ἐδραιωθῇ ἐπὶ σταθερῶν βάσεων μία ὑγιεστερά ἀνθρωπίνην κοινωνίαν. Μυστικοπαθὴς, ρομαντικὴ, ἐφαντάσθη ὅτι ἡ χώρα αὕτη εὕρισκετο εἰς τὴν Ἀνατολὴν, τὴν μεγάλην σκηνὴν τῶν πρώτων πολιτισμῶν. Αἱ ἀρχαιολογικαὶ τῆς γνώσεις ἦσαν ἀπέραντοι. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἰδρῇ ἕνα μικρὸν κράτος, ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου

ὁ χρόνος εἶχεν ἀφανίσῃ ἕνα ἄλλο κράτος κατὰ τὸ παρελθόν. Εἰς τὴν ἀρχαίαν Παλμύραν. Τί ἐσήμαινε διὰ τὴν Στάνχοπ ἂν ἐκεῖ δὲν ὑπῆρχαν ἤδη παρὰ μόνον ἐρείπια ἀπασχολοῦντα μερικὸς τολμηροὺς ἀρχαιολόγους, καὶ ἂν δὲν ἐκινεῖτο ἐκεῖ ἄλλη ζωὴ παρὰ ἡ πρωτόγονος ὀλίγων ομάδων ἐνόπλιων Ἀράβων σκηνιτῶν ἀποζώντων ἄλλοτε ἐξ ἀμφιλόλου ἐμπορίου καὶ ἄλλοτε ἐκ τῆς ληστείας; Μήπως ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν ἀρχαίων ναῶν δὲν εἶχαν ἰδρυθῇ αἱ πρῶται μεγάλαι ἐκκλησίαι καὶ μήπως οἱ Ἀραβες ἐκείνοι δὲν ἦσαν καταλληλότεροι ἀπὸ τοὺς διαφθαρμένους Εὐρωπαίους διὰ νὰ κατεληθῶν εἰς τὰς ιδέας της καὶ ν' ἀποτελέσουν τὸ πρότυπον κράτος πού ἤθελε νὰ ἰδρῇ; Ἡ ἐμπιστοσύνη εἰς τὰς σωματικές της δυνάμεις θαυμαστὰς πράγματι χάρις εἰς τὰς ἀθλητικὰς της ἀσκήσεις, τὴν ἐνεθάρρυναν διὰ μίαν του αὐτὴν ἐπιχείρησιν, πού κατ' ἀνάγκην ἔπρεπε νὰ ἔχη καὶ στρατιωτικὸν χαρακτῆρα. Ἐναύλωσε λοιπὸν ἕνα μεγάλο πλοῖον, τὸ ἐφόρτωσε μὲ ἀποσκευὰς πού ἤρμοζαν εἰς ἡγεμονίαν τῆς Ἀνατολῆς, παρέλαβε ὁλόκληρον ἄκολουθίαν ἱκανὴν νὰ ἀποτελέσῃ μακρὰν αὐτὴν καὶ ἀνεχώρησε. Τὸ πλοῖον τῆς Στάνχοπ κατὰ τὸν διάπλουν τῆς Μεσογείου ἐπέρασε ἀπὸ τὴν Μάλταν καὶ ἔπειτα προσήγγισεν εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ζακύνθου καὶ τῶν Πατρῶν καὶ κατεβύθη πρὸς τὸ Αἰγαῖον διὰ νὰ προσεγγίσῃ εἰς λιμένα παρὰ τὰς Ἀθήνας, τὰς ὁποίας ἤθελε νὰ ἐπισκεφθῇ ἡ ἀρχαίφιλος Ἀγγλίς. Ἐνφ τὸ φέρον ἀγγλικὴν σημαίαν πλοῖον παρέπλεε παρὰ τὸ Σούνιον πλοῖον τῆς ἀκτῆς ἤκουσαν ἐκ τοῦ καταστρώματος κάποιον πού ἐλοῦτο καὶ ἐφώναζεν ἀγγλιστί. Ἡ λαΐδη συνομίλησε μαζί του ἐπὶ πολλὰ καὶ τοῦ ἐπρότεινε νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ εἰς τὸ πρὸς τὴν Συρίαν ταξίδι της, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἠθέλησε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἦτο γοητευμένος. Ἡ λαΐδη Στάνχοπ ἐξηκολούθησε τὸ ταξίδι της καὶ παρὰ τὴν Ρόδον ὑπέστη τὴν περιπέτειαν ναυαγίου, τὸ ὁποῖον τῆς ἐστοίχισε τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀποσκευῶν καὶ τῶν χρημάτων πού εἶχε μαζί της. Ἐργαζομένη τότε εἰς τὸ Λονδίνον καὶ τῆς ἦλθαν νέα ἐφόδια, μὲ τὰ ὁποῖα καὶ ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν Συρίαν, ὅπου ἐπισκέφθη κατὰ πρῶτον τὴν Λαμασκὴν. Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Παλμύρας διὰ νὰ προβῇ εἰς ἐγκαταστάσιν, καὶ ἐκεῖ ἔσπευσαν νὰ τὴν ὑποδεχθῶν οἱ Ἀραβες φύλαρχοι εἰδοποιηθέντες διὰ τὴν ἄφιξίν της καὶ διὰ τὰ σχέδιά της. Ἡ λαΐδη Στάνχοπ τοὺς ἔφερε δύο πράγματα πού τοὺς ἱκανοποιούσαν. Τὸ μῖσος της κατὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ «ψευδοῦς εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ» πού τῆς εἶχε γίνῃ ἀθεράπευτον πάθος καὶ χρήματα, πολλὰ χρήματα. Ἡ περιουσία της ἦτο μεγάλη. Ὁ πατέρας της λόρδος Στάνχοπ εἶχε σπαταλήσῃ πολλά. Ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὸν Σουσεῖ, ὅταν ἐξεργάζη ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις ἐπόλησε τὸν πύργον του, τὰ ἀμάρτια του καὶ ὅλας τὰς πολυτελεῖς ἐγκαταστάσεις του διὰ νὰ ζήσῃ ὡς ἄπλους πολίτης, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦτο ἀπέμειναν πολλὰ ἐκ τῆς κολοσσιαίας περιουσίας τῶν Στάνχοπ.

Ἡ λαΐδη Στάνχοπ ἔδωσε πολλὰς ὑποσχέ-

σεις εἰς τοὺς Ἀραβας διὰ τὴν δημιουργίαν κράτους ἰδικῶν τῶν καὶ τὸ κυριώτερον πολλὰ χρήματα εἰς τοὺς ἀρχηγούς των καὶ ἔκτισε εἰς τὸ Ντζιχούν παρὰ τὴν Σάιντα κολοσσαῖον πύργον μὲ ἀρχιτεκτονικὴν ἀρχαίαν ἀσιατικὴν ἀνακτόρων, ἀφοῦ προηγουμένως ἐστέφθη ἀνάμμεσε εἰς πλῆθος Ἀράβων βασιλίσσας τῆς Παλμύρας μὲ τὸ ὄνομα Ζηνοβία Β'. Ἡ φήμη της εἰς τὰς γειτονικὰς χώρας τῆς Ἀνατολῆς ὑπῆρξε μεγάλη καὶ ἡ ἐπιρροή της ἐπὶ τῶν πληθυσμῶν ὄχι μικρά. Διαιτωμένη ὡς αἰσάτις ἡγεμονίς, αὐταρχικὴ εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν, μ' ἕνα ὁλόκληρον πλῆθος Ἀράβων ὑπασιπτῶν καὶ σκλάβων εἰς τὰ ἀλλόκοτα ἀνάκτορά της, ἀσχολουμένη εἰς μαγανείας καὶ τὴν ἀστρολογίαν, καὶ ἱκανὴ χάρις εἰς τὰς ἀποκρυφιστικὰς γνώσεις της καὶ τὸ πνεῦμα της νὰ ἀνακαλύπτῃ γεγονότα τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα μὲ ἐπιτυχίαν συχνὰ πού ἐπροκαλοῦσαν αἰσθῆσιν, καὶ σπαταλοῦσα διαρκῶς χρήματα, ἔθεωρετο ὡς μυστηριώδες ὃν διαθέτον ἀγνώστους δυνάμεις. Ὁ Ἰμβραῖμ πασσάς τῆς Αἰγύπτου κατὰ τὴν εἰσβολὴν του εἰς τὴν Συρίαν, ἐφοβήθη τὴν ἐπιρροὴν καὶ προσεπάθησε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν οὐδετερότητά της. Τὴν περιγραφὴν τῶν ἀνακτόρων της καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας ἐκάμε ὁ Λαμαρτίνος πού τὴν ἐπισκέφθη κατὰ τὸ ταξίδι του εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἡ λαΐδη Στάνχοπ τὸν ἐδέχθη ντυμένη ὡς πριγκίπισσα τῆς Ἀραβίας, μὲ ἄσπρο τουρμπάνι εἰς τὸ κεφάλι της καὶ πασουμάκι. Ἡ το τότε πενήντα χρόνον ἄλλα διετηρεῖτο πολὺ καλά. Εἶχε χαρακτηριστικὰ λεπτὰ καὶ εὐγενῆ, ἐμφρασιν γαλήνιον καὶ χειρονομίας ἡγεμονικᾶς. Ἀλλὰ μὲ τὸν τρόπον πού ἐξοῦσε ἡ ἀλλόκοτος αὐτὴ βασίλισσα ἀνυπόκριτον κατ' οὐσίαν κράτους, ἡ εἰς τὴν Ἀγγλίαν περιουσία της ἐξηντήθη καὶ δὲν τῆς ἀπέμεινε παρὰ μία σύνταξις ἀπὸ ἐκατὸν εἰκοσι λίρας ἐτησίως πού ἐλάμβανεν ἀπὸ τὸ Λονδίνον. Οἱ Ἀραβες φύλαρχοι τότε ἀπεμαρτύρησαν ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον καὶ τῆς ἔδωκαν ἐγκατελειφθὲν ἀπὸ βλοῦς, ἐνφ τὰ ἀνάκτορά της πού δὲν εἶχαν κτισθῇ στερεὰ εἶχαν ἀρχίσῃ νὰ καταρρέουν. Ἀὐτὸν ἔφυγεν ἐν τοῦτοις ἀπὸ ἐκεῖ. Ἐξηκολούθησε νὰ μένῃ εἰς τὸ ἐρειπωθὲν παλάτι της μόνη, πτωχὴ καὶ στερουμένη παντὸς μέσου θεραπείας διὰ τὴν κλονισθεῖσαν ὑγίαν της καὶ ἀπέθανε τὸ 1839 ὡς βασίλισσα ὄχι μιᾶς νέας Παλμύρας, ὅπως εἶχεν ὀνειροπολῆσει, ἀλλὰ τῆς ἐρήμου, θύμα τῆς φαντασιώσεώς της.

ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΓΚΡΕΞ

Τού κ. ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΥ

Εἶχε τὴν μοῖραν τοῦ πνευματικοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ καθεστώτος τοῦ αἰῶνος του, πού ἐτελείωσε μὲ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1789. Ἐγνώρισεν εὐκόλῃ τὴν ἐπιτυχίαν πρὸς τὴν ὁποίαν τὸν ἔφερε τὸ ἀναμφισβήτητον ταλέντο του, ἔφθασεν εἰς λαμπρὸν μεσουράνημα καὶ τέλος ἔπλεσε κατὰ τρόπον δραματικὸν ἐκτοπισθεὶς ἀπὸ τοὺς νέους θεοὺς τῆς τέχνης πού προήλθαν ἀπὸ τὸ μεγάλο ἐκεῖνο κίνημα. Τὸ ἔργον του ἐγνώρισεν τὴν πραγματικὴν δόξαν, ἀφοῦ ἐπέρασε ἀπὸ τὸ καθατήριον τοῦ χρόνου, ὅπου δοκιμάζονται αἱ ἀξίαι.

Ὁ Ἰωάννης Βαπτιστὴς Γκρέξ ἐγεννήθη εἰς τὸ Τουρνὸν μικρὰν πόλιν τῆς Γαλλίας, τοῦ διμερίσματος τῆς Μακὸν. Ὁ πατέρας του ἦτο οἰκοδόμος καὶ ἐφιλοδοξοῦσε νὰ τὸν κάμῃ ἀρχιτέκτονα. Ἡ φιλοδοξία δι' ἕνα πατέρα πού ἦτο ἄπλοῦς καὶ πτωχὸς τεχνίτης δὲν ἦτο μικρά, ἀλλ' ὁ νεαρὸς Γκρέξ ἔδειξε πολὺ γοῆγορα τὴν κλίσιν του πρὸς τὴν ζωγραφικὴν, τὴν ὁποίαν καὶ ἤθελε νὰ σπουδάσῃ. Ματαίως τοῦ ἔσπαζαν τὰ νραγίοντα του καὶ τὸν ἐτιμωροῦσαν διὰ τὸ πείσμα του καὶ ζωγραφίζῃ παρὰ τὴν πατρικὴν ἀπαγόρευσιν. Ὁ πόθος του διὰ τὴν τέχνην τοῦ εἶχε γίνῃ πάθος καὶ τέλος κατῳργήθη μετὰ τὴν μεταποίησιν τὸν πατέρα του. Τοῦ παροῦσας κάποτε ὡς δῶρον πρωτοχρονιάτικο ἕνα κουτί πού τὸ εἶχε διακοσμήσῃ μ' ἕνα ἀντίγραφον κεφαλῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, καμωμένον μὲ τόσῃ τελειότητι ὥστε ἐφαίνετο ὡς χαλκογραφία. Τὸ ἐθαύμασε καὶ αὐτὸς ὁ πατέρας Γκρέξ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ν' ἀποφασίσῃ νὰ βοηθήσῃ τὸν υἱὸν του εἰς τὸ σπουδάζειν εἰς τὴν Λυὸν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ ζωγράφου Γκραντόν. Βεβαίως ὁ νεαρὸς μαθητὴς δὲν εἶχε γὴν καλυτέραν τύχην διότι ἐπρόκειτο περισσότερον περὶ βιοτεχνικοῦ ἐργασταίου πινάκων, παρὰ περὶ καλλιτεχνικοῦ ἐργαστηρίου. Εἰς τοῦ Γκραντόν ἀντέγραφαν καὶ ξανθαντέγραφαν πίνακες γνωστούς, ἢ μετέβαλαν τὰ πρότυπα διὰ νὰ τελειώσῃ ἡ ἐργασία τὸ ταχύτερον. Ἐν τοῦτοις ἐκεῖ ἔμαθε ὁ Γκρέξ νὰ σχεδιάζῃ καὶ νὰ μεταχειρίζεται τὰ χρώματα, καὶ ἀπέκτησε δεξιότητάς ἀλλὰ καὶ κάποια ἐλαττώματα πού τὸν ἐπέκριναν ἀργότερα. Ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς τὸ Παρίσι. Ἐφθασεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν μετὰ πολλὴν ἀποσκευὴν καὶ εἰσῆλθεν ὡς μαθητὴς εἰς τὴν βασιλικὴν ἀκαδημίαν, ἀλλ' ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ συντηρῇται μόνος του, διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τοῦ στέλλουν τὰ ἐξοδα

του ἀπὸ τὸ Τουρνὸν. Ἦναγκάσθη λοιπὸν νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐργασίαν παραγωγῆς πινάκων ὅπως ἐκεῖνη πού ἔκανεν εἰς τὴν Λυὸν καὶ νὰ ἐξοικονομῇ μετὰ κόπου τὰς ὥρας πού τοῦ ἐχρειάζοντο διὰ τὴν φοίτησιν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν. Τέλος τὰ ἔργα του ἐπροκάλεσαν τὴν προσοχὴν δύο γνωστῶν καλλιτεχνῶν, τοῦ Σουλβέστρε καὶ τοῦ Πιγγὰλ γλύπτου τοῦ βασιλέως. Χάρις εἰς τὴν προστασίαν τούτων ἐξέθεσε κατὰ τὸ 1755 τὸ ἔργον του «Ἐνας πατέρας πού διαβάσει τὴν Βίβλον εἰς τὰ παιδιὰ του» πού ἐκρίθη ὡς ἐπιτυχία χάρις εἰς τὴν συνθετικὴν του διάταξιν καὶ τὴν φυσικότητά του. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχεν ἀρχίσῃ εἰς τὴν Γαλλίαν μία ἀντίδρασις κατὰ τῆς ἐκλύσεως τῶν ἠθῶν, τῶν διασπαστικῶν, τῶν ἀμαρτωλῶν χαρῶν, καὶ τῶν ἐξεζητημένων ἀπολαύσεων, πού ἐδημιούργει ἡ κομψὴ καὶ διεφθαρμένη κοινωνία τῶν ἀριστοκρατῶν. Συγγραφεῖς καὶ φιλόσοφοι διακήρυσσον ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται μὲ ἀγαθὰ αἰσθήματα, ἀλλ' ὅτι διαφθείρεται καὶ ἄγεται πρὸς τὴν καταστροφὴν ἀπὸ τὴν κακὴν κοινωνικὴν ὁργάνωσιν. Ὁ Βολταῖρος ἐμαστίζοντο μὲ πειράγματά του τοὺς ἀριστοκράτας τῶν Βερσαλλιῶν καὶ ὁ Ντιντερό πού δὲν ἦτο μόνον φιλόσοφος, ἀλλὰ καὶ τεχνολόγος ἐξέτεινε τὴν ἠθικολογικὴν διδασκαλίαν του μέχρι αὐτῆς τῆς τέχνης. «Τὸ νὰ ἐκπορεύῃ κανεὶς τὴν ἀρετὴν πρὸς τὴν θελκτικώτεραν μορφήν καὶ νὰ παθιστᾷ τὸ ἐλάττωμα ἀποτρόπαιον, πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς κάθε ἀνθρώπου πού χρησιμοποιοῖ μίαν πένναν, ἕνα πινέλο». Ὁ Γκρέξ εἶπε διότι ὑπέστη τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ντιντερό κατὰ συνείδησιν, εἰτε διότι διὰ τῆς προτιμήσεως διδασκαλικῶν θεμάτων ἤθελε νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς ζωγραφικῆς του εἰχεν ἐκθέσει κατὰ τὸ 1755 καὶ ἕνα ἄλλο ἔργον. «Ἡ χήρα καὶ ὁ ἱερεὺς της» πού ἔκαμεν αἰσθητοὺς εἰς τὸν κόσμον τῶν φιλοτεχνῶν πού εἶχε κουρασθῇ ἀπὸ τὰ φαιδρὰ παστοῦρας καὶ τὰς ἐρωτικὰς σκηνάς. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκθέσεως ἐκείνης οἱ ἐνθουσιώδεις θαυμασταὶ τοῦ ἔργου του ἐρωτοῦσαν παντοῦ:

— Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ θαυμασιὸς ζωγράφος πού λέγεται Γκρέξ;

Τὸ ἔργον ἐπώληθη καὶ ὁ Γκρέξ ἔγινε δεκτὸς ὡς μέλος τῆς Ἀκαδημίας. Παραγγέλαι καλαὶ ἐδόθησαν τότε κατὰ συρροὴν εἰς τὸν καλλιτέχνην καὶ μάλιστα καὶ ἀπὸ πρόσωπα αὐτῆς τῆς αὐλῆς καὶ ὁ ντὲ Ζουλλὶ τοῦ προσέφερεν ἕνα καλὸν ἐργαστήριον. Ἐργα τοῦ ἐκόσμησαν μετ' ὀλίγων τὸ διαμέρισμα τῆς μαρκαίας Πομπανόυρ. Ἡ ἐπιτυχία του ἡμέτερε ραγδαία. Ἐνας θαυμαστής του, ὁ ἀββὰς Γκουζενὺν τὸν παρέλαβε μαζί του εἰς τὴν Ρώμην, τὴν ἱερὰν πόλιν τῆς τέχνης δι' ὅλους τοὺς Γάλλους ζωγράφους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Εἰς τὴν Ἰταλίαν ὁ Γκρέξ ἀντὶ ν' ἀσχοληθῇ εἰς τὴν μελέτην τῶν ἔργων τῶν μεγάλων Ἰταλῶν διδασκάλων διὰ τῆς ἀντιγραφῆς, ἐπροτιμοῦσε νὰ ζωγραφίζῃ λαϊκὰς σκηνὰς καὶ χαρακτηριστικὰ πρόσωπα. Τοῦ ἐδόθησαν νεαὶ παραγγέλαι ἀπὸ τὸ Παρίσι καὶ ὅταν ἐπέστρεψεν ἐκεῖ κατὰ τὸ 1757 ἐξέθεσε τὰ ἔργα: «Ἡ ἀρραβωνιαστικὴ τοῦ χωριοῦ» καὶ «Ἐνας πα-

τέρας παραδίδει τὴν προικὰ τῆς κόρης του» πού ἐθαυμάσθησαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐπώληθη 9.000 φράγκα καὶ μετεπωλήθη τὸ 1782 ἀντὶ 17.000 διὰ τὸ γραφεῖον τοῦ βασιλέως. Ἐπειτα ἐξωγράφισε τὴν «Πατρικὴν κατὰς» καὶ τὸν «Τιμωρημένον υἱόν». Θέματα τοῦ ἠθικολογικοῦ κύκλου, τὰ ὁποῖα ἴσως περιόριζαν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν καλλιτεχνικῶν ιδιοτήτων τοῦ Γκρέξ, πού τὰ κεφάλαια τῶν παιδιῶν καὶ τῶν νεαρῶν γυναικῶν καὶ τῶν γέρον, πού εἶναι γεμάτα φρεσκάδα, ἔχουν ζωντανὴν σάρκα, καὶ ἀντινοβολοῦν ἀπὸ ὑγίαν, χάριν καὶ ἀλήθειαν. Ἀλλ' ἡ τάσις αὕτη πρὸς τὴν ἠθικολογίαν διὰ τῆς ζωγραφικῆς, ἐκ τῆς ὁποίας παρήχθησαν ὅλοι οἱ μενάλιοι πίνακες τοῦ Γκρέξ ἤρχισε νὰ μὴν ἱκανοποιῇ οὔτε ἐκείνους πού τὴν ἐδίδασκον. Τὸ ἔργον του «Ὁ Σεπτίμιος Σεβήρος κατηγοροῦν τὸν υἱὸν τὸν Καρακάλαν» πού τὸ ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν διὰ νὰ τοῦ δοθῇ ὁ τίτλος τοῦ «ἱστορικοῦ ζωγράφου» κατεκρίθη ἀπὸ αὐτὸν τὸν Ντιντερό, καὶ ὁ Γκρέξ ἀνεγνωρίσθη μόνον ὡς «ζωγράφος οἰκογενειακῶν σκηνῶν». Αὐτὸ τὸν ἐτίκρανε καὶ ἔκτοτε ὁ ζωγράφος δὲν ἐξέθεσε πλέον ἔργα εἰς τὸ Λουβρὸν.

Ἀπὸ τότε ἀρχίζει ὁ Γκρέξ νὰ καταρρέῃ. Καὶ εἰς τοῦτο συνέτειναν αἱ νέαι ροπαὶ τῆς τέχνης πού προήλθαν κατὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν καὶ ὁ κακὸς γάμος του. Ρομαντικὸς καὶ αἰσθηματικὸς ὑπῆρξε θύμα τῆς καρδιάς του. Εἶναι χαρακτηριστικὸς ὁ πρῶτος του ἔρωτος πρὸς τὴν γυναίκα τοῦ Γκραντόν τὸν ὁποῖον δὲν τῆς ἐξομολογήθη καὶν. Ἀργότερα εἰς τὴν Ἰταλίαν ἠγάπησε τὴν κόρην ἐνὸς δουλοῦ, πού τὸν εἶχαν ἐμπιστευθῇ ὡς μαθήτριαν. Ὁ ἔρως ὑπέβηκεν ἀμοιβαῖος, καὶ ἡ νεαρὰ ἐρωτευμένη ἀφοῦ ἀρρώστησε, διότι ὁ πατέρας της δὲν ἐνέκρινε τὸν γάμον, τοῦ ἐπρότεινε νὰ τὴν ἀπαγάγῃ. Ὁ Γκρέξ διὰ νὰ μὴ τὴν ἐκθέσῃ εἰς περὶ αἰσθητικῆς ἐπρωτίμης νὰ φύγῃ καὶ νὰ διακόψῃ, πᾶσαν ἐπαφὴν. Εἶχε τὴν τύχην ἀργότερα εἰς τὸ Παρίσι νὰ ἰδῇ καὶ ν' ἀγαπήσῃ τὴν ὥραιαν κόρην ἐνὸς βιβλιοπώλου. Τὴν ἐνυμφεύθη καὶ τὴν ἐχρησιμοποίησε ὡς πρότυπον εἰς πλείστα ἔργα του. Ἀλλὰ ἡ κυρία Γκρέξ, τῆς ὁποίας τὸ ἀγγελικὸ πρόσωπον ἐνέπνεεν ἐμπιστοσύνην καὶ ἔρωτα εἶχε ψυχὴν διεστραμμένην. Ματαίως δοξος, σπάταλος, καὶ διεφθαρμένη κατέστρεψε οἰκονομικῶς τὸν Γκρέξ, τὸν ἐκοιτάζε μὲ τὰς σκηνὰς της καὶ τὸν ἐγελοποιοῦσε, δεχομένη τὸν ἐρωτᾶν τῆς μέσα εἰς αὐτὴν τὴν οἰκογενειακὴν ἐστία. Ὅταν ὁ Γκρέξ τὴν διεζεύχθη ἦτο πλέον πολὺ ἀργά. Δὲν τὸν ἀνεγνώριζαν πλέον ὡς ζωγράφον, τὰ εἶχε χάσει ὅλα. Ὁ Ναπολεὼν ὅταν τὸν εἶδε διὰ νὰ τοῦ κάμῃ τὸ πορτραῖτό τὸν ἐχαρακτήρισε πολὺ γέρον. Εὐρίσκειτο τότε ἐν πληρῇ δράσει ὁ Λαβιδ καὶ ἀνέτελλε ὁ Ἐγγερ. Ὁ Γκρέξ ἀπέθανε τὸ 1805 ἐγκαταλειμμένος καὶ ἔρημος. Δύο μόνον φίλοι ἠκολούθησαν τὴν πτωχὴν κηδείαν του. Ἐδέχθη νὰ περάσῃ ἀρκετὰ χρόνια διὰ νὰ δημιουργήσῃ διὰ τὸν μεγάλον αὐτὸν ζωγράφον ὁ Θεοφίλος Γκατιέ καὶ οἱ Γκονκούρ.

ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΔΙΑ ΝΑ ΑΠΟΣΠΑΣΗ ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΝ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Ο Φρεντερίκ - Ζολιό - Κιουρί

διεξάγων ένα πρωτότυπον επιστημονικόν πόλεμον

ΒΟΜΒΑΡΔΙΖΕΙ ΤΑ ΑΤΟΜΑ

“Όταν ο άνθρωπος κατορθώση νά εκμεταλλευθῇ
τὴν τεραστίαν ἐνέργειαν πού περικλείει ἡ ὕλη...

“Ενας νέος Γάλλος σοφός, τοῦ ὁποῦ ἡ δόξα εἶνε παγκόσμιος, ὁ κ. Φρεντερίκ Ζολιό - Κιουρί, εὐρίσκειται εἰς τὰ πρόθρυα μίας ἀνακαλύψεως, ἀνταξίας τῆς φαντασίας τοῦ Ἰουλίου Βέρν καὶ τοῦ Οὐέλλς. Ἐάν τὰ πειράματα τελικῶς ἐπιτύχουν, ὁ σοφὸς αὐτὸς θὰ γίνῃ κύριος τῆς φύσεως, κύριος τοῦ κόσμου, καὶ θὰ ἐξουσιάζει ἀσφαλῶς τὴν γῆν, ἂν φιλοδοξία του δὲν ἦτο νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν δύναμιν πού θὰ διαθέτῃ πρὸς τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ κ. Ζολιό διευθύνει πράγματι σήμερον τὸ πλέον παρὰ δοξον πυροβολικὸν τοῦ κόσμου. Καὶ μὴ αὐτὸ προσπαθεῖ νὰ παραβιάσῃ ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα μυστικά τῆς φύσεως.

Γνωρίζετε ἄραγε ὅτι ὅλα τὰ πράγματα σχηματίζονται διὰ τῆς συγκεντρώσεως κόκκων ἀπειροελαχίστου σμικρότητος, οἱ ὅποιοι ὀνομάζονται ἄτομα; Μόνον εἰς τὴν μελάνην πού χρειάζομεθα διὰ νὰ γράψωμεν ἕνα κόμμα, ὑπάρχουν ἕνα τρισεκατομμύριον ἄτομα. Ἐάν ἐπιχειροῦσατε νὰ διαχωρίσετε τὰ ἄτομα αὐτά, μὲ

τὸν ρυθμὸν ἐνὸς δισεκατομμυρίου κατὰ δευτερόλεπτον, θὰ ἐχρειάζεσθε τριάντα ὀλόκληρα χρόνια...

Συνά, τὰ ἄτομα ὀρισμένων σωμάτων ἐκρήγνυνται: τὸ γεγονός αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὴν ραδιενέργειαν. Συνήθως, ἐκεῖνα πού ἐκρήγνυνται εὐκολότερα εἶνε τὰ ἄτομα τοῦ ραδίου. Τὴν φυσικὴν αὐτὴν ραδιενέργειαν ἀνεκάλυψε τὸ πρῶτον τὸ ζεῦγος Κιουρί, σήμερον δὲ ὁ γαμβρὸς τοῦ Κιουρί, ὁ νέος Γάλλος ἐπιστήμων Φρεντερίκ Ζολιό, βοηθούμενος ὑπὸ τῆς συζύγου του τῆς Εἰρήνης Κιουρί, προσπαθεῖ νὰ κατασκευάσῃ σώματα ραδιενεργὰ κατὰ δοξλησιν, δηλαδὴ σώματα, τῶν ὁποίων νὰ δύναται τις κατὰ βούλησιν, νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐκρήξιν τῶν ἀτόμων πού περιέχουν.

— “Όταν μία σφαῖρα, λέγουν, διαπεράσῃ μίαν ὀβίδα, ἡ ὀβίς θὰ ἐκτραγῇ. Ἐάν ρίψωμεν ἕνα βλήμα ἐναντίον ἐνὸς «ἀτόμου», τὸ ἄτομον αὐτὸ πρέπει ἐπίσης νὰ ἐκτραγῇ: ἔχομεν τότε μίαν τεχνητὴν ραδιενεργὸν οὐσίαν. Τὸ δύσκολον ἦτο νὰ εὑρεθοῦν βλήματα ἐπαρκῶς μικρὰ καὶ ταχέα, ὥστε νὰ δύνανται νὰ θάλουν κατὰ τῶν ἀτόμων. Σήμερον χρησιμοποιοῦνται πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὀρισμένα ὑπολείμματα ἀτόμων, ὀνομαζόμενα «νέτρον» καὶ μὲ αὐτὰ βομβαρδίζονται τὰ ἄτομα τῶν ὁποίων ἐπιδιώκεται ἡ διάσπασις. Ὁ «βομβαρδισμὸς» αὐτὸς γίνεσθαι εἰς τὰ ἐργαστήρια τοῦ Κολλεγίου τῆς Γαλλίας καὶ εἰς Κολλέγιον τοῦ Ἰθρύ.

Εἰς τὰ ἐργαστήρια τοῦ Κολλεγίου τοῦ Ἰθρύ, εἰς μίαν αἰθουσάν ὕψους ἐπτὰ ὀρόφων, δημιουργεῖται, τῇ βοηθείᾳ τεραστίων ἡλεκτρικῶν συσκευῶν τεχνιτὸς κεραυνὸς 3 ἑκατομμυρίων βόλτ. Ὁ κεραυνὸς αὐτὸς ἐξακοντίζει τὰ βλήματα — τὰ «νέτρον» — ἐναντίον τῶν ἀτόμων πού πρόκειται νὰ μεταβληθοῦν εἰς ραδιενεργά, καὶ προκαλεῖ τὴν ἐκρήξιν των. Εἰς τὸ Κολλέγιον τῆς Γαλλίας, ἀφ’ ἑτέρου, εὐρίσκειται ἕν εἶδος μυδραλλιοδρόλου, τὸ «κύκλωτρον», τὸ ὁποῖον ἐκτοξεύει πολυλὰ δισεκατομμύρια νέτρον κατὰ δευτερόλεπτον.

Ὁ κ. Ζολιό ἐργάζεται τώρα διὰ τὴν τελειοποίησιν τῆς τελευταίας του ἀνακαλύψεως, βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς συνεργάτας του, τοὺς γνωστοὺς ἐπιστήμονας Χαλμπάν καὶ Κοθάρσκι. Ἀπὸ μακροῦ χρόνου, οἱ σοφοί, ἐπεζητοῦν νὰ χρησιμοποιήσουν τὴν ἐκρήξιν τῶν ἀτόμων.

— Ἐάν ὅλα τὰ ἄτομα — ἔλεγαν — πού περιέχονται εἰς ἕν γραμμάριον ραδίου ἐκρηγνύνοντο διὰ μίας, ἡ ἐκρήξιν αὕτη θὰ παρείχε τὴν ἀφάνταστον δύναμιν τῶν 1200 δισεκατομμυρίων ἱππων! Δυστυχῶς, τὰ ἄτομα ἐνὸς γραμμαρίου ἐκρήγνυνται ὄχι διὰ μίας, ἀλλὰ εἰς διάστημα 3200 ἐτῶν!

Ἐν τούτοις, ὁ Φρεντερίκ Ζολιό, — εἰδὲ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος. Κατορθώνει νὰ προκαλέσῃ τὴν καυτόχρονον ἐκρήξιν τρισεκατομμυρίων ἀτόμων. Ἡμ-

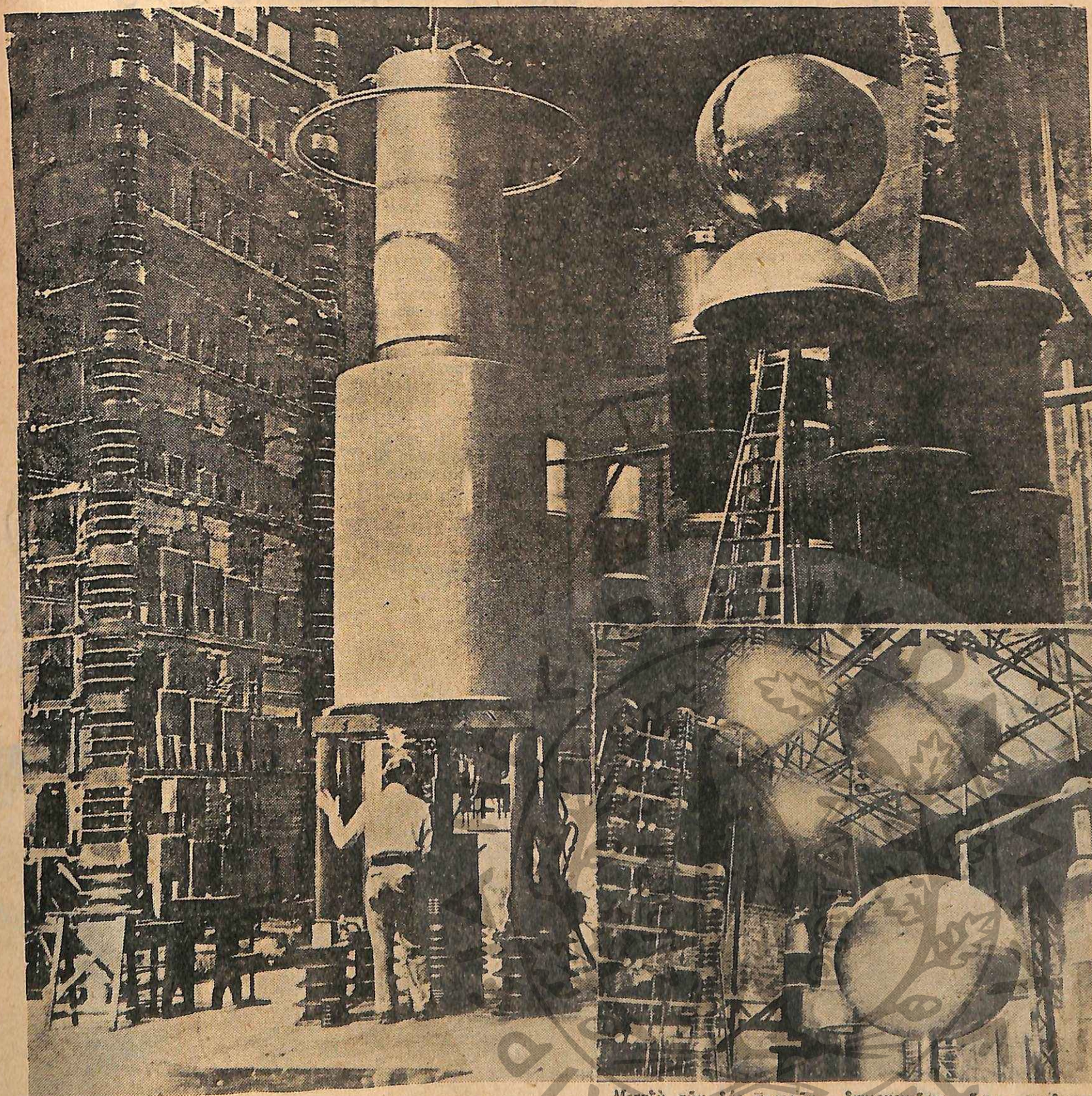
Καθηγητὴς τοῦ κολλεγίου τῆς Γαλλίας, τιμηθεὶς διὰ τοῦ βραβείου Νόμπελ, ὁ Φρεντερίκ Ζολιό, γαμβρὸς τοῦ Κιουρί, ἐργάζεται τώρα διὰ τὴν πραγματοποίησιν μίας ἐκ τῶν μεγαλύτερων ἀνακαλύψεων τῶν αἰώνων: τὴν χρησιμοποιήσιν τῆς τεραστίας ἐνεργείας πού περικλείει ἡ ὕλη.

πορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τώρα, ποίας ἐκτάσεως βιομηχανικὴ ἐπανástασις θὰ προκύψῃ ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν αὐτὴν.

ὑποθέσατε ὅτι ἐπιτυχάνεται ἡ ἐκρήξιν τῶν ἀτόμων, τὰ ὁποῖα περιέχονται εἰς τὴν μελάνην πού χρησιμοποιήσαμεν διὰ νὰ γράψῃ ἕνα ταπεινὸν κόμμα! Θὰ διαθέταμεν τότε μίαν ἐνέργειαν ἱκανὴν διὰ νὰ ἀνυψωθῇ ἐπὶ τῆς ὑψηλότερας κο-

ρυφῆς τῶν Ἱμαλαίων ὄγκος Ἰσοδυναμῶν πρὸς τὸ βάρος 10 πύργων τοῦ “Αἴφελ! Ἐάν κατορθώναμεν νὰ προκαλέσωμεν τὴν ἐκρήξιν τῶν ἀτόμων πού περιέχει μία δεκάρα, θὰ εἴχαμεν εἰς τὴν διάθεσίν μας δύναμιν 2400 δισεκατομμυρίων ἱππων — δύναμιν ἐπαρκοῦσαν εἰς τὸ νὰ κάμωμεν ἕξ φορές τὸν γυρὸν τῆς γῆς μὲ μίαν ἀμαξοστοιχίαν 40 βαγονίων.

Καὶ ἂς σημειωθῇ, ὅτι δὲν πρόκειται ἐδῶ περὶ ὀνείρων τοῦ Ἰουλίου Βέρν, ἀλλὰ περὶ σχεδίων, πού εὐρίσκονται εἰς τὸ στάδιον τῆς πραγματοποιήσεως καὶ πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ὁποίων ὁ Φρεντερίκ Ζολιό καὶ ἡ σύζυγός του πού ἀνήκει εἰς τὴν μεγάλην ἐπιστημονικὴν δυναστείαν τῶν Κιουρί, ἐργάζονται πυρετῶς.

Εἰς τὰ ἐργαστήρια τοῦ Ἰθρύ: Εἰς τὴν τεραστίαν αἰθουσάν, τὰ μηχανήματα συνιθῇ. ὑπὸ τὴν πίεσιν ἑκατομμυρίων βόλτ, τὰ βλήματα «νέτρον», βομβαρδίζουν τὰ ἄτομα.

ὑπὸ τὸν ἀδιάκοπον βομβαρδισμόν, τὰ ἄτομα ἐκρήγνυνται πρὸς τὸν βλεπόμενον τοῦ καθηγητοῦ Ζολιό. Αἱ ἐκρήξεις γίνονται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐνὸς δοχείου περιέχοντος ἀτμῶν. Ἡ διαδρομὴ τῶν θραυσμάτων τῶν ἐκρηγνυμένων ἀτόμων, διαγράφεται καθαρὰ μέσα εἰς σφόνδεον τοῦ ἀτμοῦ. Κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον εἶνε δυνατὴ ἡ φωτογράφισις τῆς ἐκρήξεως τῶν ἀτόμων.

ΠΩΣ ΟΙ ΑΓΡΙΟΙ ΕΞΟΝΤΩΝΟΥΝ ΤΟΥΣ ΚΡΟΚΟΔΕΙΛΟΥΣ χωρίς νά ἔχουν σύγχρονα πυροβόλα ὄπλα

Τό κυνήγι τῶν κροκοδείλων προσφέρει ἀναμφιβόλως εἰς τοὺς ἐρασιτέχνας τῶν περιπέτειῶν ἀφθόνην εὐκαιρίαν κινδύνων, ἐκπλήξεων καὶ συγκινήσεων. Οἱ ἀναγνώσται τοῦ « Ηλίου » ἔχουν ἤδη σχηματίσει μιαν ἰδέαν περὶ τούτου, ἀπὸ δημοσιευθείσας εἰς προηγούμενον τεῦχος περιγραφῆν, ὅπου ἐξετίθετο ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον οἱ τολμηροὶ κυνηγοὶ τῆς Νέας Ὁρλεάνης κατατρώθουν καὶ αἰχμαλωτίζουν κροκοδείλους χρησιμοποιοῦντες τὸ λάσσο, τὸν γνωστὸν θρόγγον ἀπὸ σχοινὶ πὺ μεταχειρίζονται οἱ κάου-μπόυς.

Ὑπάρχουν ἐν τούτοις καὶ ἄλλοι τρόποι κυνηγίου τῶν κροκοδείλων, πὺ μετέρχονται οἱ ἄγριοι τῆς Ἀφρικῆς.

Βεβαίως μία καλὴ καραμπίνα εἶνε τὸ καλύτερον μέσον ἐξοντώσεως τῶν σαυροειδῶν αὐτῶν, ἀλλὰ οἱ ἰθαγενεῖς τῶν μακρινῶν περιοχῶν, πὺ ζοῦν κοντὰ εἰς ποταμούς καὶ λίμνας ὅπου ὑπάρχουν κροκοδείλοι, δὲν διαθέτουν καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις δὲν γνωρίζουν καν τὴν χρῆσιν τῶν πυροβόλων ὄπλων.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἀκριβῶς, ἐξήντησαν ὅλην τὴν ἐφευρετικότητά των διὰ νὰ ἐπινοήσουν ὅσο τὸ δυνατόν ἀσφαλεστέρας τρόπους ἐξοντώσεως τῶν κροκοδείλων. πὺ ἀποτελοῦν διὰ τοὺς ἰθαγενεῖς πληθυσμοὺς ἓνα τρομερὸν καὶ ἀδιάκοπον κίνδυνον.

Εἰς τὸ ἑσωτερικὸν τοῦ Βελγικοῦ Κongo, οἱ κυνηγοὶ τῶν κροκοδείλων, μετέρχονται τὴν μέθοδον τοῦ ἀκοντίου, ἡ ὁποία ἐνθυμίζει κάπως τὸν θρόγγον τοῦ Ἀγίου Γεωργίου φονεύοντος τὸν δράκοντα. Οἱ ἰθαγενεῖς κυνηγοὶ δένουν εἰς ἓνα δένδρον ἐγγύτατα εὐρισκόμενον τῆς ὄχθης ἓνα μικρὸν ἡμερον ζῶον λ.χ. ἓνα κασικάκι καὶ καιροφυλακτοῦν κρυμμένοι ἐκεῖ πλησίον ὥστε νὰ δύνανται ἀργῆς ἑνὸς κροκοδείλου νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς λείας.

Οἱ ἰθαγενεῖς εἶνε ὠπλισμένοι κατὰ περιεργὸν τρόπον. Ἔχουν τὰ μπράτσα των τυλιγμένα μὲ σύρματα καὶ μὲ λεπτοὺς εὐλύγιστους κλώνους εἰς τρόπον ὥστε νὰ προσφυλάσσονται κατὰ τὸ δυνατόν ἀπὸ τοὺς τρομεροὺς ὀδόντας τῶν θηρίων. Ἡ μεγάλη τέχνη συνίσταται εἰς τὸ νὰ πλησιάσῃ ὁ κυνηγὸς τὸν κροκόδειλον τὴν ὥραν πὺ ἀνοίγει τὸ στόμα του καὶ νὰ ἐμπήξῃ ἀστραπιαίως τὸ ἀκόντιον εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ θηρίου. Ἄν ἀποτύχῃ εἰς τὸ παράτολμον αὐτὸ ἐγχείρημά του ὁ κυνηγὸς εἶνε χαμένος. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον, οἱ κυ-

νηγοὶ τῶν κροκοδείλων συγκαταλέγονται μετὰ τῶν ρωμαλεωτέρων ἀνδρῶν τῆς φυλῆς, δροῦν δὲ συνήθως καθ' ὁμάδας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀλληλοβοηθοῦνται ἰδίως εἰς τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας τὸ θηρίον δὲν ἔχει πληγὴν καιρίως. Τὰ ἀκόντια εἶνε δύο εἰδῶν. Τὰ ἐντελῶς πρωτόγονα κατασκευάζονται ἐκ σκληροῦ ξύλου. Εἰς τὰς περιοχὰς ὅμως ὅπου οἱ ἰθαγενεῖς εὐρίσκονται εἰς ἀμεσώτεραν ἐπαφὴν μὲ τοὺς λευκοὺς, ἐσυνήθισαν νὰ χρησιμοποιοῦν σιδηρὰ ἀκόντια, τὰ ὁποία εἶνε βεβαίως ἀποτελεσματικώτερα.

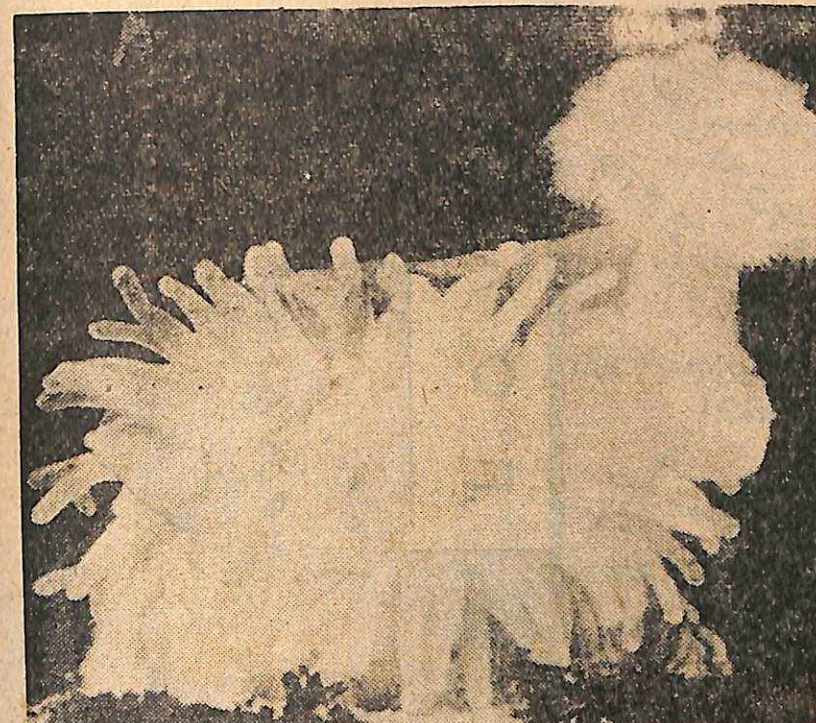
Διὰ τὰς προηγουμένων οἱ ἰθαγενεῖς πωλοῦν εἰς τοὺς λευκοὺς ἐμπόρους τὸ δερμα τῶν κροκοδείλων, οἱ ἴδιοι δὲ ἀπὸ τὸ πτώμα τοῦ θηρίου κρατοῦν μόνον τὸ ὄργανόν του, πὺ θεωρεῖται ἓνα εἶδος πολυτίμου καλλυντικοῦ. Τὸ « ἄρωμα » αὐτὸ ἐξαιρετικῶς ἐντονὸν καὶ δυσάρεστον εἶνε τῆς μόδας εἰς πολλὰς ἀγρίας φυλάς. Τὸ ἐξάγουν ἀπὸ ἀδένας, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ δύο, οἱ μικρότεροι εὐρίσκονται εἰς τὸ θάθος τῆς στοματικῆς κοιλότητος τοῦ κροκοδείλου κατὰ ἀπὸ τὴν γλῶσσαν. Ὑπάρχουν καὶ δύο ἄλλοι μεγαλύτεροι ἀδένες, τοὺς ὁποῖους ἀφαιροῦν σχίζοντες τὸ σῶμα τοῦ ζώου, διότι οὗτοι εὐρίσκονται ὑπὸ τὸ δερμα του εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ἐνοῦνται τὰ ὀπίσθια ἄκρα των. Ὅταν ἀποκόψουν τὴν μεμθράνην πὺ τοὺς συγκρατεῖ, δένουν τοὺς ἀδένας μὲ ἓνα λεπτὸν σπάγγον διὰ νὰ ἀποτρέψουν κάθε ἀπώλειαν ὑγροῦ. Τέλος κρεμοῦν τοὺς ἀδένας εἰς σκιερὸν μέρος (Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 650).

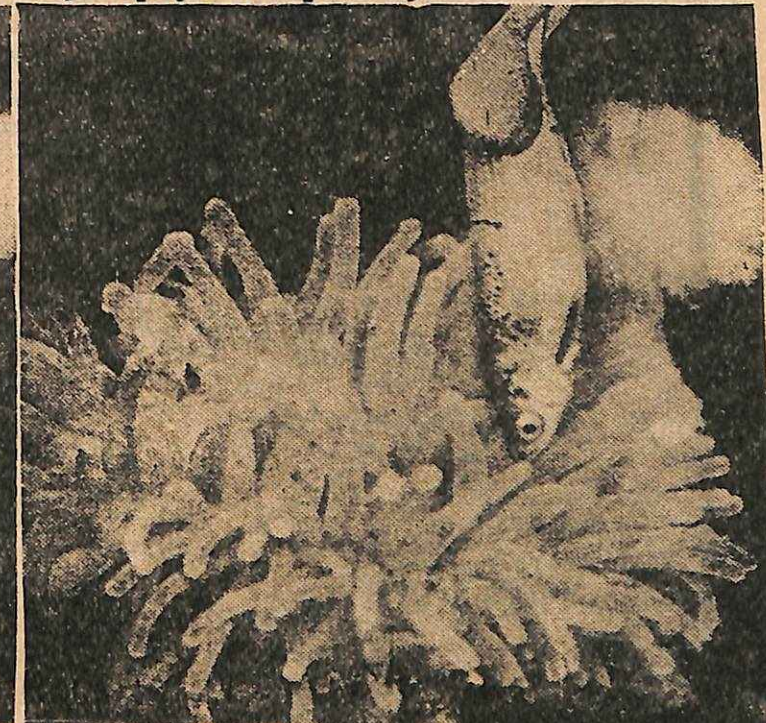
ΕΝΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΝ ΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΒΥΘΟΥ

Ἡ θαλασσία ἀνεμώνη

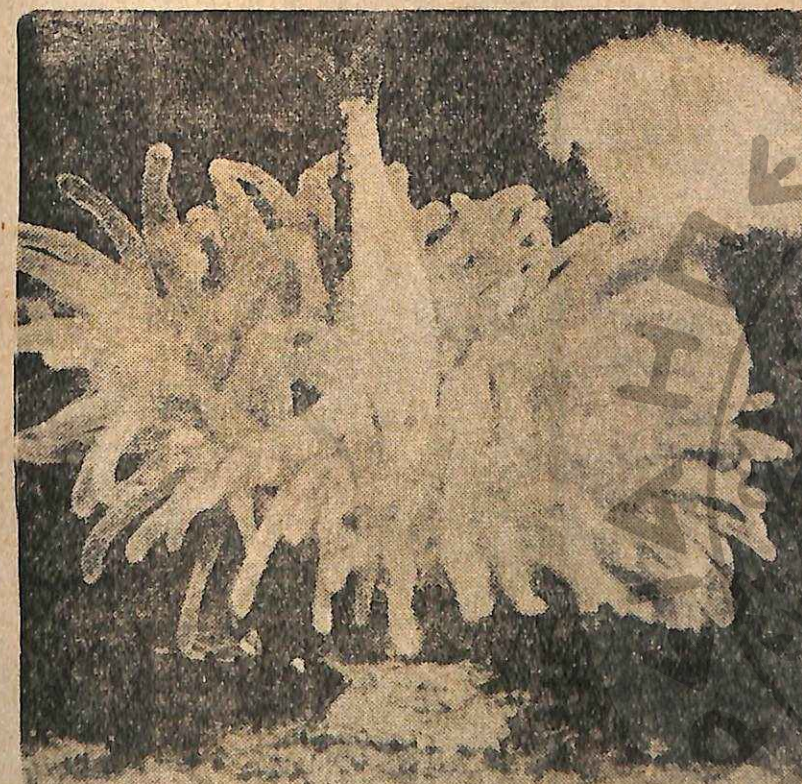
Τὸ φυτὸν πὺ αἰχμαλωτίζει
καὶ τρώγει ζωντανοὺς ὀργανισμοὺς

Ἡ θαλασσία ἀνεμώνη εἶνε ἀπὸ τὰ ὡραιότερα φυτὰ τοῦ βυθοῦ, ἀλλὰ ἀποτελεῖ ταύτοχρόνως καὶ ἓνα ἐπικίνδυνον ἐχθρὸν διὰ τοὺς κατοίκους του.

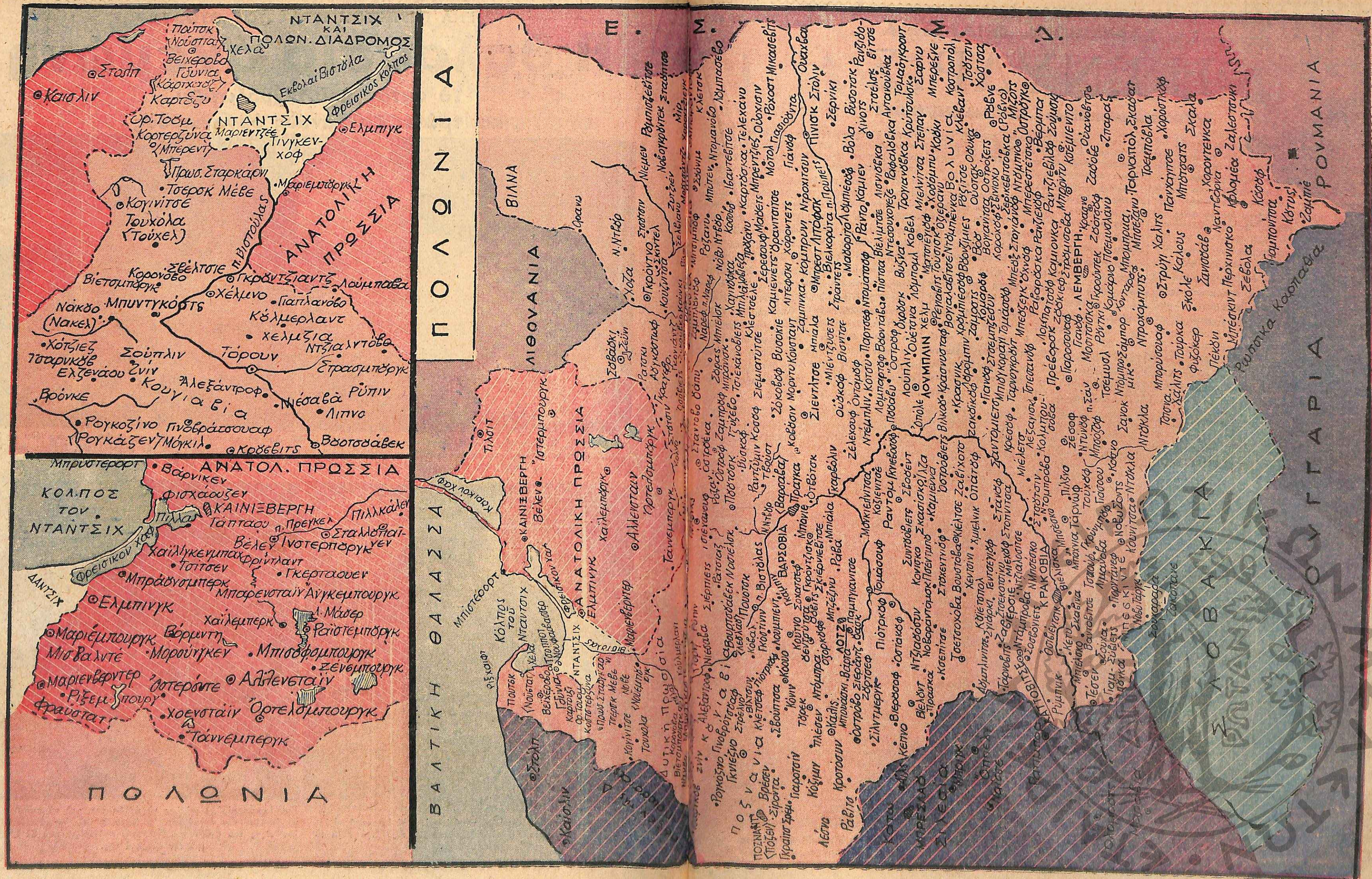
Μὲ ἀνοικτὰ τὰ σαρκώδη φύλλα τῆς ἡ ἀνεμώνης, περιμένει τὸ θῆμα τῆς, πὺ γοητευμένο ἀπὸ τὴν ὁμορφιά τῆς, ἔλκεται πρὸς αὐτὴν μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ βρῇ τροφήν.

Μόλις τὸ θῆμα ἐγγίσῃ τὰ φύλλα τῆς ἡ ἀνεμώνης τὸ ἀπορροφᾷ καὶ ἀρχίζει νὰ τὸ περιτυλίγῃ μὲ τοὺς πλοκάμους τῆς. Σιγὰ-σιγὰ τὸ συνθλίβει...

Καὶ ἔπειτα κλείνει τελείως τὰ φύλλα τῆς, γιὰ νὰ καταβροχθίσῃ μὲ ἡσυχίαν τὴν λείαν τῆς. Ἡ θαλασσία ἀνεμώνη εἶνε ἓνα ὑποθαλάσσιον τέρας τοῦ βυθοῦ καὶ ἀλοῖμονον στὰ ψάρια πὺ θά ἐξεγλήσῃ μὲ τὴν ὁμορφιά τῆς.

ΤΑ ΣΑΡΚΟΒΟΡΑ ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ Η ΕΝΥΔΡΙΣ

Υπό τοῦ φυσιοδίφου Κ. Χ. Ν. ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ

Ἡ Ἑλληνική ἢ κοινὴ ἐνυδρίς, κοινῶς δί-
δρα ἢ ποταμόσκυλος, εἶναι ἀπὸ τὰ μικρότερα
σαρκοβόρα ἀμφίβια. Τὸ μήκος της δὲν φθά-
νει τὸ μέτρον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι τοῦ ἄ-
κρου τῆς οὐρᾶς. Τὸν περισσότερον χρόνον
διέρχεται ἐντὸς τῶν ποταμῶν ἢ λιμνῶν, ἐξέρ-
χεται δὲ τοῦ ὕδατος μόνον διὰ νὰ φάγῃ τὴν
λείαν της ἢ νὰ κοιμηθῇ εἰς τὴν φωλεάν της,
τὴν ὁποίαν ἀποτελεῖ ὁπὴ ἐντὸς τῆς γῆς ὅχι
εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ὕδατος.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐνυδρίς ἀκολουθεῖ τὸν ροῦν
τῶν ποταμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ζῇ, μέχρι τῆς
θαλάσσης, οὐδέποτε ὅμως εἰσέρχεται εἰς τὸ
ἀλμυρὸν ὕδωρ, ἀντιθέτως πρὸς τὴν θαλασσί-
αν ἐνυδρίδα, ἥτις ζῇ εἰς τὴν Βόρειον Θάλασ-
σαν, γεννᾷ δὲ καὶ θηλάζει τὰ νεογνά της ἐν-
τὸς τῆς θαλάσσης. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐνυδρίς γεν-
νᾷ ἐντὸς τῆς φωλεᾶς τρία ἢ τέσσαρα νεογνά,
τὰ θηλάζει δὲ ἐπὶ ἓνα καὶ ἥμισυ μῆνα. Ἐπει-
τα τὰ ὀδηγεῖ ἐκτὸς τῆς φωλεᾶς καὶ τὰ διδά-
σκει νὰ κολυμβοῦν καὶ νὰ συλλαμβάνουν τὴν

λείαν των, ψάρια, ἄλλα ἐνυδρὰ ζῶα καὶ ὑδρό-
βια πτηνά. Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου αἱ μικραὶ
ἐνυδρίδες συνηθίζουσιν καὶ γίνονται οἱ μεγα-
λύτεροι καταστροφεῖς ψαριῶν.

Λέγεται συνήθως ὅτι ἡ ἐνυδρίς εἶναι ζῶον
νυκτεβίον. Εἶναι ἀληθές ὅτι σπανιώτατα δύ-
ναται νὰ ἴδῃ τις τὸ ζῶον τοῦτο κατὰ τὰς ὥρας
τῆς ἡμέρας. Τοῦτο ὅμως συμβαίνει διότι ἡ
ἐνυδρίς εἶναι διαρκῶς ἀπασχολημένη ἐντὸς τοῦ
ὕδατος μετὰ τὸ κυνήγι ψαριῶν καὶ ἄλλων ζώων

ἢ εὐρίσκεται μέσα εἰς πυκνοὺς καλαμώνας, ἐ-
νεδρεύουσα διὰ νὰ συλλάβῃ χέλια, τὰ ὁποῖα
εἶναι καὶ ἡ ἐκλεκτοτέρα τροφὴ της. Ἄλλως
τε, δὲν καταφρονεῖ καὶ ἄλλα ζῶα, ὅπως τὸν
λαγῶν, ἂν προφθάσῃ νὰ τὸν συλλάβῃ. Τὸ ὅτι
ὅμως δὲν τὴν συναντᾷ τις συχνὰ τὴν ἡμέραν
τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἡ ἐνυδρίς εἶναι νυκτό-
βιος. Ἐξέρχεται ἄλλως τε εἰς ἄγρην καὶ
τὴν νύκτα ὅπως καὶ τὴν ἡμέραν, διότι εἶναι
ζῶον ἀθηλάγον. Τὰς ἀγρίας νήσους συλλαμ-
βάνει, κολυμβῶσα ἡρέμα κάτω ἀπὸ τὴν ἐπι-

φάνειαν ἢ περιπατοῦσα εἰς τὸν βυθὸν καὶ ἔ-
πειτα ἐπιτιθεμένη αἰφνιδιαστικῶς. Δὲν προ-
χωρεῖ ὅμως εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς
ὄχθης, ὅπου τὰ ὕδατα εἶναι σχετικῶς καθα-
ρά καὶ οἱ ἰχθύες τὴν διακρίνουν ἀπὸ μεγάλης
ἀποστάσεως. Προτιμᾷ τὰ ρηχὰ ὕδατα, καὶ τὰ
ὀλιγώτερον διανυγῇ. Ἐὰν εὐρίσκῃ ἀφθονον
τροφὴν τρώγῃ σχεδὸν μέχρι διαρρήξεως καὶ
ἔπειτα πίπτει εἰς ὕπνον μακρᾶς διαρκείας.

Παρακολούθησα ἐπὶ ἔτη τὴν ζωὴν τῶν ἐνυ-
δρίδων, τόσον εἰς τὰ μέρη ὅπου αὐταὶ δια-
τῶνται ὅσον καὶ ἐν περιορισμῷ. Τόσον πολυ-
φάγον εἶναι τὸ ζῶον ὥστε νομίζει τις ὅτι οὐ-
δέποτε χορταίνεται. Ἐξ ἄλλου, ὅταν τρώγῃ, δὲν
ἀνέχεται διακοπὴν, ἐὰν δὲ πλησιάζῃ ἄλλο ζῶον,
ἐπιτίθεται κατ' αὐτοῦ. Ἐπίσης ἐπιτίθεται καὶ
τὴν ὥραν τοῦ γεύματός της. Εἶναι δὲ τόσον
φιλέριδα τὰ ζῶα ταῦτα ὥστε δὲν παραιτοῦνται
τοῦ ἀγώνος μέχρις οὗ τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν τραυ-
ματισθῇ σοβαρῶς καὶ φονευθῇ.

ΚΑΙ ΠΤΗΝΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΝΙΔΟΣ ΓΛΑΥΞ Η ΑΕΤΟΕΙΔΗΣ

Υπό τοῦ φυσιοδίφου Κ. Χ. Ν. ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ

Ἡ ἀετοειδὴς ἢ μεγίστη Γλαῦξ εἶνε, μαζὶ
μετὰ τὴν χιονώδη, τὰ μεγαλύτερα καὶ ἴσου με-
ταξὺ μεγέθους, ἀπὸ τὴν οἰκονόμειαν τῶν
γλαυκωδῶν. Τὸ ὕψος της φθάνει μέχρις ἐ-
ξήκοντα ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου.

★

Εὐρίσκεται καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ζῶσα συ-
νήθως πολλὴ μακρὰν τῶν κατοικημένων μερῶν
καὶ φωλεύουσα εἰς ἀπροσίτους βράχους. Τὸ
θῆλυ τίκτει τέσσαρα ἕως πέντε ὥα, οἱ δὲ νεοσ-
σοὶ ἐκκολάπτονται περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου. Μέ-
νουν μετὰ τοὺς γονεῖς τῶν ἓνα καὶ ἥμισυ περι-
που μῆνα, ἔπειτα δὲ ἐγκαταλείπουν τὴν φω-
λεάν των.

★

Ἀντιθέτως πρὸς τὴν χιονώδη γλαῦκαν με-
τὰ τὴν ὁποίαν ὁμοιάζει μόνον κατὰ τὸ μέγεθος,
ἡ ἀέτειος ἢ μεγίστη, ἀνήκουσα εἰς τὸ εἶδος
τῶν ὠτων, προτιμᾷ τὰ θερμὰ κλίματα. Ἐνῶ
δὲ ἡ χιονώδης τρέφεται συνήθως μετὰ μικρὰ
τροπικὰ, ἡ ἀέτειος καταδιώκει μεγαλύτερα
ζῶα, ἰδίως λαγούς, κονίλους καὶ ἄλλα. Ἐ-
νεδρεύει ἐπὶ δένδρου τινός, ἢ βράχου, ὅταν
δὲ διακρίνῃ ζῶον τι κατάλληλον διὰ τὸ γεῦ-
μα της, ἐπιπίπτει κατ' αὐτοῦ μετὰ ταχύτητα κα-
ταπληκτικὴν καὶ τὸ ἀρπάζει εἰς τοὺς γαμφοὺς
καὶ ἰσχυροὺς ὄνυχάς της, οἱ ὁποῖοι πολλάκις
φονεύουν αὐτό, πρὶν ἀκόμη ἡ γλαῦξ τὸ πλή-
ξῃ διὰ τοῦ ράμφους της. Καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ
ζῶον δὲν φονευθῇ, τραυματίζεται ἀπὸ τοὺς
ὄνυχας τῆς γλαυκῆς τόσον δυνατὰ, ὥστε οὐ-
δεμίαν ἀντίστασιν ἀντιτάσσει οὔτε τινάζεται
κἂν, ἀλλὰ τελείως παραλύει.

★

Κατὰ τὰς σεληνοφωτιστοὺς ἰδίαις νύκτας, ὁ
περιπατητὴς δύναται νὰ ἴδῃ εἰς δάση ἢ μέρη
ἐρημικὰ τὸ δράμα τοῦτο. Ἡ γλαῦξ, ὅταν ἁρ-
πάσῃ τὸ θῆμα της, ὑψώνεται, κρατοῦσα αὐτό,
ἐν ἡ δύο μέτρα ὑπὲρ τὸ ἔδαφος. Ἐπειτα κα-
ταφέρει διὰ τοῦ ράμφους της κυττήματα κατὰ
τῆς κεφαλῆς του καὶ τὸ ἀποτελεῖώνει. Κατέρ-
χεται ἔπειτα ἡρέμα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐκεῖ
σπαράζει ἐν ἡσυχίᾳ τὸ ζῶον. Οὐδὲν ἴσως ζῶον
κατὰ τοῦ ὁποίου ἐπιτίθεται γλαῦξ ἢ ἀετοειδὴς
κατορθώνει νὰ διαφύγῃ. Δὲν προφθάνει κἂν
νὰ σκεφθῇ νὰ σωθῇ διὰ τῆς φυγῆς καὶ τὸ τρο-
μερὸν ἀρπακτικὸν εὐρίσκεται ἐπ' αὐτοῦ καὶ
τὸ σφίγγει διὰ τῶν ὀνύχων του. Οὔτε εἶναι
πιθάνον νὰ ἀποτύχῃ ἡ γλαῦξ εἰς τὸν ὑπολο-
γισμὸν της καὶ νὰ ἐπιτεθῇ δευτέραν φοράν.

Λογαριάζει καλὰ πόσων ἀπόστασιν θὰ προ-
φθάσῃ νὰ διανύσῃ τὸ ζῶον ἀπὸ τῆς στιγμῆς
καθ' ἣν αὕτη ἀνοίγῃ τὰς πτέρυγας της μέ-
χρις ἐκείνης καθ' ἣν θὰ εὐρίσκειται παρὰ τὸ
ἔδαφος.

★

Ἡ ταχύτης μετὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἀρπακτικὸν
αὐτὸ πτηνὸν ἐπιτίθεται, εἶναι ὄντως ἐκπληστι-
κὴ. Τὸ «ζύγισμά» της εἶναι τόσον ἀκριβές,
ὥστε τὸ θῆμα, ἔστω καὶ ἂν ἀντιληφθῇ ἐγκαί-
ρως τὸν τρομερὸν ἐχθρὸν του, δὲν προλαμβά-
νει νὰ διαφύγῃ. Ἡ γλαῦξ ἐπιπίπτει σὰν βο-
λὴς. Ἀφήνει ὅλο τὸ βάρος τοῦ σώματός της
καὶ μετὰ τὰ πτερά της κρατεῖ ἀπλῶς ἰσορρο-

πίαν, ἀκριβῶς ὅπως οἱ τοιμηροὶ ἀκροβάται
τοῦ αἵματος σβύνουν τὴν μηχανὴν τοῦ ἀεροπλά-
νου των καὶ τὸ καθοδηγοῦν πρὸς τὸ ἔδαφος
μετὰ ἱλιγγιώδη ταχύτητα.

★

Τὸ χρῶμα γλαυκὸς τῆς ἀετοειδὸς εἶναι ὑπο-
κίτρινον. Αἱ πτέρυγες, τοῦ αὐτοῦ χρώματος
ἔχουν μελανά στίγματα, ὅπως καὶ τὸ στήθος.
Οἱ ὀφθαλμοὶ εἶναι κίτρινοι καὶ ζωηροί. Ἀ-
νοθεν δὲ τῶν ὀφθαλμῶν ὑψοῦνται ὡς λοφία
δέσμαι πτερῶν μεγάλαι, αἱ ὁποῖαι φαίνονται
ὡς ὦτα, συμβάλλουν δὲ εἰς τὸ νὰ καταστή-
σουν φοβερωτέραν τὴν ὄψιν τοῦ ἀγρίου
πτηνοῦ.

Γλαῦξ ἢ ἀετοειδὴς.

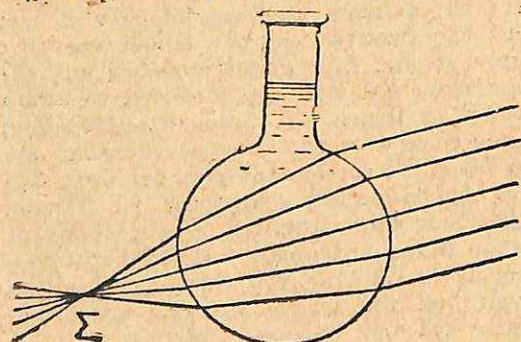
Ἀριστερά: Ἐνυδρίς διδάσκει τὰ ἀδέξια ἰχθυόεντα τέκνα της νὰ συλλαμβάνῃ ἰχθὺς. Δεξιά: Ἐνυδρίς κολυμβῶσα ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος συλλαμβάνει ἀπὸ τῶν ποδῶν ἄγριαν νήσσαν.

ΟΠΤΙΚΗ. - ΟΙ ΦΑΚΟΙ

Φακός εἶνε πᾶν σῶμα διαφανές, τὸ ὁποῖον περιορίζεται ἀπὸ δύο σφαιρικές ἐπιφανείας, μίαν σφαιρικήν καὶ μίαν ἐπίπεδον.

Ἐάν σφαιρικήν φιάλην πλήρη ὕδατος (εἰκ. 1) τοποθετήσωμεν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ προσπίπτουν ἐπ' αὐτῆς αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, παρατηροῦμεν ὅτι αἱ ἀκτίνες αὐταὶ δὲν ἔχουν, ἐξερχόμεναι τὴν προτέραν τῶν διεύθυνσιν, ἀλλὰ φαίνονται ὅπως εἰς τὸ σημεῖον Σ.

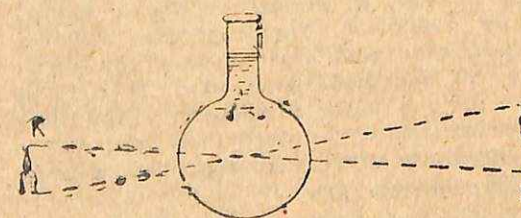
Ἐάν τὴν αὐτὴν φιάλην τοποθετήσωμεν εἰς σκοτεινὸν δωμάτιον καὶ πρὸς ἑνὸς κηρίου (εἰκ. 2), θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι

Εἰκὼν 1

αἱ ἀκτίνες αἱ προερχόμεναι ἀπὸ τὴν φλόγα τοῦ κηρίου καὶ διερχόμεναι διὰ τῆς φιάλης, κλίνουν πρὸς τὰ μέσα. Ἐάν τῶρα καταλλήλως μετακινήσωμεν τὴν φιάλην, ὥστε αὕτη νὰ εὐρίσκειται μετὰ τῆς φλογὸς τοῦ κηρίου καὶ τοῦ τοίχου, θὰ σχηματισθῇ εἰς τὸν τοῖχον τὸ εἶδωλον τοῦ κηρίου ἀνεστραμμένον.

Τὸ ἀνωτέρω φαινόμενον ὀφείλεται εἰς

Εἰκὼν 2

τὸ σφαιρικὸν σχῆμα, τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος, δηλαδή τῆς φιάλης, τὸ ὁποῖον ἀναγκάζει τὰς δι' αὐτοῦ διερχομένας ἀκτίνες νὰ διαθλῶνται.

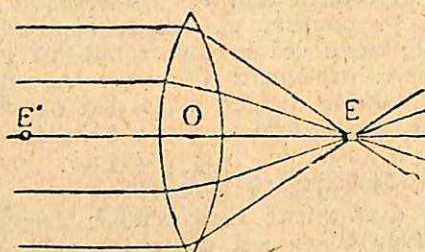
Ἄρα ἡ φιάλη εἶναι εἶδος φακοῦ.

Οἱ φακοὶ κατασκευάζονται ἀπὸ ὕαλον. Φακῶν ὑπάρχουν πολλὰ εἶδη, ἐκ τῶν ὁποίων κυριώτεροι εἶναι οἱ συγκεντρωτικοὶ ἢ συγκλίνοντες καὶ οἱ ἀποκεντρωτικοὶ ἢ ἀποκλίνοντες.

Ἐάν ὁ φακὸς εἶναι παχύτερος κατὰ τὸ μέσον του, τότε πλησιάζει τὰς ἀκτίνες, αἱ ὁποῖαι διέρχονται διὰ μέσου αὐτοῦ, συγκλίνων φακός, ἐάν ἀντιθέτως εἶνε λεπτότερος εἰς τὸ μέσον καὶ παχύτερος εἰς τὰ ἄκρα, τότε ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ ἀπομακρύνῃ τὰς ἀκτίνες, αἱ ὁποῖαι διέρχονται διὰ μέσου αὐτοῦ, ἀ-

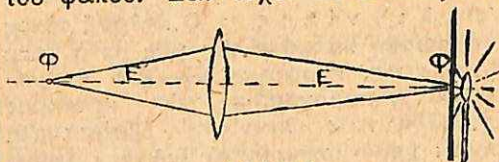
ποκλίνων φακός.

α) Συγκλίνοντες φακοί. — Ἐάν τοποθετήσωμεν συγκλίνοντα φακὸν καθέτως πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων (εἰκ. 3), τότε θὰ πα-

Εἰκὼν 3

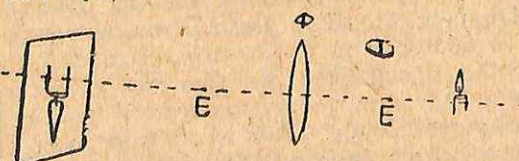
ρατηρήσωμεν ὅτι αἱ ἀκτίνες τῆς φωτεινῆς δέσμης, ἡ ὁποία διερχομένη διὰ τοῦ φακοῦ συγκλίνει, αἱ ἀκτίνες αὐτῆς σχηματίζουν κῶνον καὶ διέρχονται ἀπὸ ἑν ὀρισμένον σημείου, τὸ Ε, εἰς τὸ ὁποῖον συγκεντρώνεται ὅλον τὸ διερχόμενον φῶς. Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι ἡ κυρία ἐστία τοῦ φακοῦ. Ἐστιακὴ ἀπόστασις εἶναι ἡ ἀπόστασις τῆς κυρίας ἐστίας ἀπὸ τοῦ φακοῦ. Ἐάν τυχὸν αἱ ἀκτίνες διέλ-

Εἰκὼν 4

θουν ἀπὸ τὴν ἀντίθετον πλευράν πάλιν παρουσιάζεται τὸ ἴδιον φαινόμενον. Ἄρα ἕκαστος φακὸς ἔχει δύο κυρίας ἐστίας ἐκατέρωθεν αὐτοῦ καὶ εἰς ἴσην ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν κειμένης.

Ἐάν πλησίον καὶ ἔμπροσθεν λυχνίας τοποθετήσωμεν ὁποιοδήποτε διάφραγμα, χορτόνιον, πλάκα λευκοσιδήρου (τενεκέ) κτλ., τὸ ὁποῖον φέρεται ὀπὴν εἰς τὸ μέσον (εἰκ. 4), τότε ἡ ὀπὴ θὰ δίδῃ τὴν ἐντύπωσιν φωτεινοῦ σημείου ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐκπέμπεται δέσμη φωτεινῶν ἀκτίνων ὑπὸ μορφήν φωτεινοῦ κῶνου. Ἐάν συλλέξωμεν τὰς ἀκτίνες αὐτὰς εἰς συ-

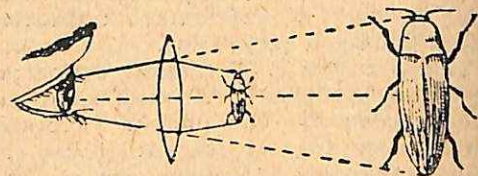
Εἰκὼν 5

γκλίνοντα φακόν, τὸν ὁποῖον τοποθετοῦμεν εἰς τὸ μέσον τῆς δέσμης καὶ καθέτως ταύτης, τότε θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι αἱ ἀκτίνες, αἱ ὁποῖαι διέρχονται διὰ τοῦ φακοῦ συγκλίνουν καὶ διέρχονται δι' ἑνὸς ὀρισμένου σημείου Φ, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειται πέραν τῆς κυρίας ἐστίας τοῦ φακοῦ. Τὸ σημεῖον Φ εἶναι ἡ συζυγὴς ἐστία τοῦ Φ, διότι ἐάν τὸ φωτεινὸν σημεῖον τοποθετηθῇ εἰς τὴν θέσιν τοῦ Φ, τότε ἡ ἐστία τοῦ Φ θὰ σχηματισθῇ εἰς τὸ

σημεῖον Φ.

Ὅταν τὸ σημεῖον Φ πλησιάζει πρὸς τὴν κυρίαν ἐστίαν τοῦ φακοῦ, τόσο ἡ συζυγὴς αὐτοῦ ἐστία ἀπομακρύνεται καὶ τέλος ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν κυρίαν ἐστίαν Ε, τότε τὸ Φ δὲν φαίνεται πλέον καὶ αἱ ἐξερχόμεναι ἀπὸ τὸν φακὸν ἀκτίνες θὰ εἶναι παράλληλοι.

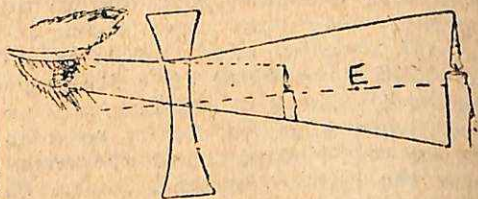
Ἐάν εἰς τὴν θέσιν, ὅπου συγκεντρώνονται αἱ ἐξερχόμεναι ἀπὸ τὸν φακὸν φωτεινῆς δέσμης, τοποθετήσωμεν λευκὸν διάφραγμα, ἕνα φύλλον χάρτου, τότε εἰς ἓν σημεῖον τοῦ λευκοῦ χάρτου θὰ σχηματισθῇ ἕνα φωτεινὸν σημεῖον, τὸ πραγματικὸν εἶδωλον.

Εἰκὼν 6

Ἐάν μικρύνωμεν τὴν μετὰ τῆς ὀπῆς τοῦ διαφράγματος καὶ τοῦ φακοῦ ἀπόστασιν καὶ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε τὸ φωτεινὸν σημεῖον νὰ εὐρίσκειται μετὰ τὸν φακὸν καὶ κυρίαν ἐστίαν, τότε αἱ ἀκτίνες δὲν ἐξέρχονται συγκλίνουσαι, ἀλλὰ ἀποκλίνουν καὶ φαίνονται ὅτι προέρχονται ἀπὸ σημείου εὐρισκόμενον ὀπίσθεν τοῦ φακοῦ, ἀπὸ τὴν φανταστικὴν ἐστίαν πού εἰς τὴν πραγματικότητα δὲν ὑπάρχει.

Ἐάν ἔμπροσθεν συγκλίνοντος φακοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν μεγαλύτεραν τῆς ἐστιακῆς (εἰκ. 5), τοποθετήσωμεν ἕνα φω-

Εἰκὼν 7

τεινὸν ἀντικείμενον, ὅπως ἕνα ἀνθρωπίνον κηρίον, τότε παρατηροῦμεν ὅτι αἱ ἀκτίνες του, αἱ ὁποῖαι διέρχονται διὰ τοῦ φακοῦ σχηματίζουν ἐπὶ τοῦ παρεντιθέμενου διαφράγματος ἢ τοῦ τοίχου ἀνεστραμμένην τὴν εἰκόνα τοῦ κηρίου, δηλαδή σχηματίζεται πραγματικόν, ἀλλὰ ἀνεστραμμένον εἶδωλον. Ὅταν τὸ φωτεινὸν ἀντικείμενον πλησιάζει πρὸς τὴν κυρίαν ἐστίαν τοῦ φακοῦ Ε, τότε τὸ εἶδωλον τοῦτο ἀπομακρύνεται καὶ γίνεται μεγαλύτερον, ἐάν ὅμως τὸ φωτεινὸν ἀντικείμενον ἀπομακρύνεται, τότε τὸ εἶδωλον τοῦτο πλησιάζει πρὸς τὴν κυρίαν ἐστίαν καὶ γίνεται μικρότερον. Ἐάν τέλος τὸ φυσικὸν ἀντικείμενον τοποθετηθῇ εἰς ἀπόστασιν μικρότεραν τῆς ἐστιακῆς, τότε φθάνει ἀπὸ τοῦ φακοῦ φανταστικὸν εἶδωλον ὀρθὸν καὶ

Η ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΔΑΦΟΥΣ

Ἡ ἐπίδρασις τῶν ὀργανικῶν σωμάτων εἰς τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἔδαφους εἶναι σπουδαιότατη. Ἐπισωρεῖται μετὰ τὴν ὀργάνωσιν ἢ φυτικῶν ὀργανισμῶν ἐπὶ χιλιάδας ἔτη εἰς ὠρισμένα τμήματα τῆς ὑδρογενεῖς σφαίρας μετέβαλον τελείως τὴν ὄψιν αὐτῶν. Τοιούτοτρόπως ἐσχηματίσθησαν παρμέγιστα ἐκτάσεις ἀποτελούμεναι ἀπὸ ἀλλεπάλληλα στρώματα ἀπολιθωμένων ζώων ἢ φυτῶν.

Τὸ γυνάμιον τὸ ὁποῖον σχηματίζει μεγάλας ἐκτάσεις εἰς πολλὰς νήσους τῶν τροπικῶν θαλάσσιων τῆς Ἀμερικής, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι σπάνιαι, ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ἐπισωρεύσεως τῆς κόπρου διαφόρων θαλασσιῶν πετηνῶν. Τὸ προτὶν τοῦτο τῆς ἀποσυνθέσεως τῆς κόπρου τῶν πετηνῶν χρησιμοποιοῦται ὡς ἄριστον λίπασμα καὶ ἀποτελεῖ ἀληθὴ πηγὴν πλούτου τῶν μερῶν ἐκεῖνων.

Οἱ κάστορες ἐπίσης μεταβάλλουν τὴν ὄψιν τοῦ ἔδαφους, διότι κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν ἰδιορρυθμῶν φωλεῶν τὸν πολλὰκις εἰδὼν ἄλλην κατεύθυνσιν εἰς τὴν ῥοὴν τῶν ὑδάτων. Τοιούτοτρόπως εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Κολομβίαν (Βόρειος Ἀμερική) μετεβλήθη τελείως ἀπὸ τινῶν αἰώνων ἡ ὄψις πολλῶν μερῶν τῆς χώρας, χάρις εἰς τοὺς κάστορας.

Σπουδαιότατον ἐπίσης ρόλον παίζουν καὶ ὠρισμένα ζῷα τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ιδιότητα νὰ διαρτυποῦν καὶ τὰς σκληροτέρας πέτρας, διὰ νὰ ἐγκατασταθῶν ἐντὸς αὐτῶν. Ἐκ τῶν πολλῶν ζώων τῆς κατηγορίας αὐτῆς γνωστότερον εἶναι ὁ εὐχίνος ὁ λαμπρός, εἶδος ἄχινοῦ. ὁ ὁποῖος διαρτυπᾷ καὶ τοὺς σκληροτέρας βράχους διὰ νὰ τοποθετηθῇ ἐκεῖ μέσα. Εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Σαιν - Ματιέ (Φινιστερον), ὑπάρχουν τοιοῦτοι βράχοι, μεγάλης ἐκτάσεως, τῶν

μεγαλύτερον τοῦ φυσικοῦ ἀντικειμένου.

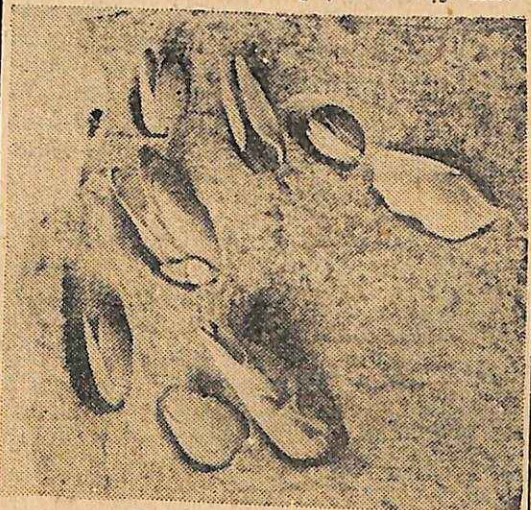
β) Ἀποκλίνοντες φακοί. — Ἐάν φακὸν ἀποκλίνοντα τοποθετήσωμεν καθέτως πρὸς τὰς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, τότε ἡ ἐπ' αὐτοῦ προσπίπτουσα φωτεινὴ δέσμη τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἀποκλίνει κατὰ τὴν ἐξοδὸν τῆς ἐκ τοῦ φακοῦ. Ὁ παρατηρητής, ὁ ὁποῖος δέχεται τὴν δέσμη αὐτὴν τῶν ἀκτίνων, νομίζει ὅτι αὕτη προέρχεται ἀπὸ σημείου εὐρισκόμενον ὀπίσθεν τοῦ φακοῦ, δηλαδή τὴν κυρίαν ἐστίαν τοῦ ἀποκλίνοντος φακοῦ, ἡ ὁποία δὲν εἶναι πραγματικὴ, ἀλλὰ φανταστικὴ.

Ἐάν ὀπίσθεν ἀποκλίνοντος φακοῦ τοποθετηθῇ φωτεινὸν ἀντικείμενον, ἀδιαφόρως εἰς ποῖαν ἀπόστασιν (Σχ. 7), τότε παρατηροῦμεν ὅτι τὸ σχηματιζόμενον φῶ τεινὸν εἶδωλον εἶναι φανταστικόν, ὀρθὸν καὶ μικρότερον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειται μετὰ τὴν κυρίαν ἐστίαν καὶ τοῦ φακοῦ. Ὅταν τὸ ἀντικείμενον πλησιάζει πρὸς τὸν φακόν, τόσο πλησιάζει καὶ τὸ εἶδωλον του, γίνεται ὅλοεν μεγαλύτερον καὶ τείνει νὰ γίνῃ ἴσον πρὸς τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον.

ὁποῖον ἡ διάτρησις ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ θαλάσσιον τοῦτο ζῶον.

Μεταξὺ τῶν μαλακίων, ἡ φολὰς ὁ δάκτυλος, διὰ τῶν σκληροτάτων κογχίων τῆς, διαρτυπᾷ τοὺς γρανιτώδεις βράχους.

Ὅπας, ῥήγματα καὶ γενικῶς ἀλλοιώσεις τῆς ἐπιφανείας τῶν βραχωδῶν ἐκτάσεων ἐπιφέρουν ἀκόμη καὶ ὁ θαλάσσιος κοχλίας καθὼς καὶ ἕνα εἶδος γηίνου κοχλίου. Εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο ζῶον ὀφείλονται αἱ διατρήσεις τῶν ἀβεστολιθικῶν πετρωμάτων τῆς Κων-

Συνοικισμὸς φολάδων

σταντίας (Ἀλγέριον).

Σπουδαίας ἀλλοιώσεις ἐπὶ τῶν πετρωμάτων ἐπιφέρουν καὶ τὰ συντρίμματα διαφόρων ζώων, καὶ ἰδίως τὰ διάφρακα πρωτόζωα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς τῶν ἀπερρόφων μεγάλας ποσότητας ἀβεστοίου καὶ πυριτίου, διαλελυμένων ἐντὸς τοῦ θαλασσινοῦ ὕδατος, διὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν ἰσθμῶν τῶν. Τὰ ζῷα αὐτὰ ἀπαντοῦν κυρίως εἰς τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν καὶ εἰς τὰς ἀκτὰς τῶν θαλασσῶν, ταῦτα δὲ κυρίως συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀλλοίωσιν τῆς γεωλογικῆς διαμορφώσεως ὀρισμένων τμημάτων γῆς. Πολλαπλασιάζονται δὲ καταπληκτικῶς τὰ ζῷα αὐτὰ καὶ ὁ θυθὸς τῶν θαλασσῶν εἰς τὰ μέρη ὅπου ζοῦν καλύπτεται εἰς μεγάλην ἐκτασιν καὶ μέγα πάχος ἀπὸ τὰ συντρίμματα τούτων.

Συνήθως ἀπαντοῦν τοιοῦτοι βυθοὶ ἐγκατεσπαρμένοι ἀπὸ πρωτόζωα καὶ ἰδίως ἀπὸ τὸ εἶδος γλοβιγερίνη, εἰς τὰς θερμὰς καὶ ἐκράτους θαλάσσας, ἐνῶ ἀντιθέτως οἱ βυθοὶ τῶν πολικῶν θαλασσῶν εἶναι ἐγκατεσπαρμένοι ἀπὸ τὰ συντρίμματα ἐτέρου εἶδους πρωτόζωου τῆς διγοκούλινης.

Βυθοὶ ἐστρωμένοι μὲ τοιαῦτα πρωτόζωα ἀπαντοῦν καὶ μέχρι βάθους 9.788 μέτρων, δηλαδή τοῦ μεγαλύτερου μέχρι σήμερον γνωστοῦ θαλασσίου βάθους, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειται παρὰ τὰς Φιλιππίνων νήσους.

Περιογρότεροι θαλάσσιοι σχηματισμοὶ εἶναι αἱ κοραλλιογενεῖς διαμορφώσεις τῶν θαλασσίων βυθῶν, διὰ τὴν δημιουργίαν τῶν ὁποίων ἐργάζονται τὰ ζῶντα ζῷα.

Τὰ κατώτατα ταῦτα ζῷα, τὰ κοράλλια, τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀβεστοπορητικῶν δεινδοειδῶν ἀποικίας τῶν καὶ εἰς τοιαύτην ἐκτασιν, ὥστε, μὲ τὴν πρόοδον τῶν ἐτῶν, ἐξέρχονται τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ σχηματίζουν στερεώτατα τμήματα ξηρᾶς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐσχηματίσθησαν αἱ διάφοροι κοραλλιογενεῖς νῆσοι.

Ἐκτὸς τῶν κοραλλίων, καὶ οἱ πολύποδες συντελοῦν εἰς τὸν σχηματισμὸν ἰδιορρυθμῶν στρωμάτων καὶ εἰς τὴν ἀλλοίωσιν τῆς ὄψεως τῆς γεωλογικῆς συστάσεως τῶν ἐδαφῶν. Ἐκαστος πολύπους ἐκκρίνει ἀβεστολιθικὸν ἐπὶ τοῦ ὁποῖου συγκρατεῖται τὸ ζῶον. Τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῶν πολυπόδων διαφέρει εἰς τὰ διάφορα εἶδη. Τοιούτοτρόπως ὑπάρχουν πολυποδες μικρότατοι, ὅπως αἱ μανδρεπύραι καὶ ἄλλα πολλὰ εἶδη καὶ πολυποδες γίγαντες, ὅπως τὸ δεινδοφύλλον, τοῦ ὁποῖου τὸ ὕψος πολλὰκις φθάνει τὰ 2 μέτρα.

Εἰς ὅλα τὰ μέρη ἡ διαμονὴ ὀρισμένων ζώων ἐξαρτάται ἀπὸ τὴν φύσιν τοῦ ἔδαφους. Συνήθως ἡ ὑπαρξὶς καὶ ἡ διαμονὴ τῶν ζώων εἰς πολλὰ μέρη ἐξαρτῶνται καὶ ἀπὸ τὸ εἶδος καὶ τὴν ἐκτασιν τῆς βλαστήσεως.

Ἡ βλάστησις δὲν εἶναι ἀπαραίτητος μόνον εἰς μέρη ὅπου ὑπάρχουν φυτοφάγα ζῷα, ἀλλὰ καὶ διάφορα ἐντομοφάγα ζῷα, διότι τὰ περισσότερα ἐντομα ἀπαντοῦν εἰς τὰς καλλιεργήμενας ἐκτάσεις.

Τὰ ζῷα τοῦ νηπιῖου, ὅπως ὁ λαγός, καὶ θὰς καὶ τὰ διάφορα πετηνὰ ἀπαντοῦν συχνότερον εἰς δασώδεις ἐκτάσεις παρὰ εἰς τὰς πεδιάδας καὶ τὰ γυμνά φυτειῶν ὄρη. Τὰ ἀνωτέρω ζῷα προτιμοῦν τὰ τιτανόδους ἐκτάσεις ἐδάφους. Ἀλλὰ πάλιν ζῷα, ὅπως τὰ διάφορα μαλάκια, προτιμοῦν καὶ εὐδοκίμοις εἰς ἀβεστοώδους συστάσεις ἐδάφους καὶ τοῦτο διότι κυρίως ἐξ ἀβεστοῦ κατασκευάζουν τὴν κογχήν των.

Σπουδαιότατην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς γεωλογικῆς διαμορφώσεως παίζουν ἐπίσης καὶ τὰ σπηλαιόβια ζῷα τῶν ὁποίων οὐκ ἔστι μόνον ὁ τρόπος τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ ὀργανισμὸς τῶν εἶναι ἰδιορρυθμῶν καὶ ἀνταποκρίνεται μὲ τὸ ποῖον ζοῦν. Ὅλα σχεδὸν τὰ σπηλαιόβια ζῷα καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ζοῦν εἰς μεγάλα ὑποθαλάσσια βάθη εἶναι τυφλά ἢ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ εἶναι τὸσον ἀτροφικοὶ ὥστε δὲν βλέπουν καὶ διὰ τὴν εὐρεσίαν τῆς τροφῆς τῶν χρησιμοποιοῦν τὴν ὀσφύτην τῶν ὀσφρησιν.

Αἱ ἀλλοιώσεις τῶν ὑπογείων ἢ υποθαλασσίων στρωμάτων τὰς ὁποίας ἐπέφερον αἱ καὶ ἐκρηκτικαὶ διότι πολλὰκις μεταβάλλουν τὰς θέσεις τῶν ὄψιν των.

Χαρακτηριστικώτερα ἀλλοιώσεις παρατηρήθησαν εἰς τὰ σπήλαια τῶν μαρμαρῶν εἰς τὸ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀπείρας ἀπείρας εἰς πολλὰς τα ἰχθύων καὶ ἄλλων θαλασσίων συντρίμμα-θησαν, καὶ εἰς πολλὰ σπήλαια τῆς Ἀσσυρίας καὶ τῆς Ἰταλίας.

Ζωή και Έδιμα τῶν Λαπώνων

Οί εὐτυχισμένοι ἀτοίγγανοι τοῦ Βορρᾶ ἐλάτρευαν μέχρι πρό τινος ὡς θεοὺς τοὺς βράχους...

Εἰς τὰς παγωμένας ἀρκτικές τῆς Σκανδιναυϊκῆς χερσονήσου Κόλα ζοῦν 30.000 περίπου Λάπωνες ἄλλοι ἐγκατεστημένοι εἰς χωρία ζῶντες τὴν ζωὴν τοῦ ἀλιέως καὶ ἄλλοι νομάδες, δι' αὐτὸ ἐπονομαζόμενοι ἀτοίγγανοι τοῦ Βορρᾶ, μόνον τὸν χειμῶνα μένοντες εἰς ἓν μέρος μέσα εἰς καλύβας σκεπασμένας μὲ ξηρὰ κλαδιά καὶ χόρτα.

Ὅσοι ζοῦν εἰς τὴν Νορβηγίαν καὶ τὴν Σουηδίαν εἶναι ἀρκετὰ πολιτισμένοι, ὑπολείπονται ὅμως αὐτῶν πολλοὶ ὅσοι εἶχον ζῆσαι ὑπὸ τὴν Ρωσίαν καὶ μόνον ἡ νέα γενεὰ μορφώνεται κά-

πως, χάρις εἰς τὰ μέτρα τῆς νέας κυβερνήσεως καὶ τῆς κυβερνήσεως τῆς Φινλανδίας.

Χωρισμένοι εἰς μικρὰ χωρία, κατοικοῦμενα ἀπὸ ὀλίγας οἰκογενείας, οἱ τραγεῖς αὐτοὶ ἄνθρωποι διέρχονται τὴν ζωὴν τῶν ἀπραντοῦντες εἰς μεγαλύτερον ἢ μικρότερον βαθμὸν τὸν χειμῶνα καὶ ταξιδεύοντες τὸ θέρος. Τότε συλλέγουν καὶ ἐναποθηκεύουν τὴν τροφὴν τῶν, ὁπότε καὶ οἱ ἰχθεῖς ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμούς, καὶ σφάζονται οἱ νεαροὶ τάρνδοι. Τὸ κρέας τῶν ξηραίνεται καὶ καπνίζεται διὰ τὴν φραγῶν κατὰ τὴν ἀπέραντον χειμερινὴν νύκτα.

Ὅταν ἡ μητέρα Λαπωνίς εἶνε ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι, μεταφέρει καὶ τὸ μωρὸ τῆς εἰς τὸ λίκνον τοῦ, ποῦ ἔχει σκεπασμὰ ἀπὸ δέρμα, μὲ μικρὸν ἀνοιγμὰ πρὸς τὰ πόδια διὰ τὸν ἀερισμὸν.

Ἐκτὸς τῆς κτηνοτροφίας ταράνδων καὶ αἰγῶν, ἡ ζωὴ τῶν Λαπώνων συνίσταται ἀπὸ τὴν ἀλιείαν καὶ τὸ κυνήγι. Ἐμπαρεῦνται ἐπίσης δέρματα, ὅσα καὶ σκαλισμένα κέρατα εἰς ἀντάλλαγμα τῶν ὧσων ἀντικειμένων αὐτοὶ δὲν δύνανται νὰ κατασκευάσουν. Αἱ κοινότητες τῶν χωρίων κατέχουν μικρὰ κηπάρια ὅπου καλλιεργοῦν πατάτας καὶ τὰ παιδιὰ πηγαίνουν εἰς τὰ νηπιαγωγεῖα καὶ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα.

Ἡ Σουηδία ἔχει λάβει ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὸν πληθυσμὸν τῆς Λαπωνίας. Κατὰ τὸ 1925 ἐψηφίσθη ἐκπαιδευτικὸς νόμος ὁ ὁποῖος ἐξασφαλίζει εἰς τοὺς νομάδας καὶ τὰ χωρία σχολεῖα καὶ συνέτεινε πολλὴ εἰς τὴν καταπολέμησην τῶν προλήψεων καὶ τῆς πατριαρχικῆς κυριαρχίας, ποῦ διεῖπον προηγουμένως τοὺς ἀθιγγάνους τοῦ Βορρᾶ.

Σήμερον, ἡ λατρεία τῶν μεγάλων θεῶν καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ μάγου λατροῦ μὲ τὸ τύμπανόν του, τὰς ἐκστάσεις του καὶ τὰ μαγικά του ἄσματα ἔχει ὑποχωρήσει.

Τὸ εὐνοούμενον ποτὸν τῶν Λαπώνων εἶναι ὁ καφές, τὸν ὁποῖον περιχύνουν ἐπάνω εἰς τὸ τυρὶ. Ὡς πρὸς τὴν τροφὴν, ἐκτὸς τοῦ ἐλαφρικῶς σιλητροῦ ἀπεξηραμένου κρέατος ταράνδου, τρώγουν κανονικῶς μίαν σούπαν, κατασκευασμένην ἀπὸ ἀπεξηραμένον αἷμα ταράνδου, μὲ ποσότητα ὕδατος, ἄλατος καὶ ὀλί-

Ὁ σκοῦφος ποῦ φοροῦν πολλοὶ Λάπωνες κάνει παρὰ ξένη ἐντύπωσι. Εἶνε ὅμως πρακτικώτατος. Γεμισμένος μὲ ἄχυρο ἢ περὰ, ζεσταίνει τὸ κεφάλι καὶ ἡμπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ, ὡς προσκέφαλο.

Ἀριστερά: Ὁ Τάρανδος δίδει εἰς τοὺς Λάπωνας τὸ γάλα, τὸ κρέας καὶ τὸ δέρμα του. Χρησιμεύει, ἄλλως, τὰ ὡς ζῶον ἔλξεως, καὶ σέρνει τὰ ἔλυθρα. Δεξιά: Λάπωνες νομάδες ἔξω ἀπὸ τὴν καλύβη τους, σκεπασμένην μὲ ξηρὰ χόρτα ἢ κλαδιά, τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον τὴν στέγην καλύπτουν ἀλλὰ καὶ τοὺς ξυλίνους τοίχους τῆς.

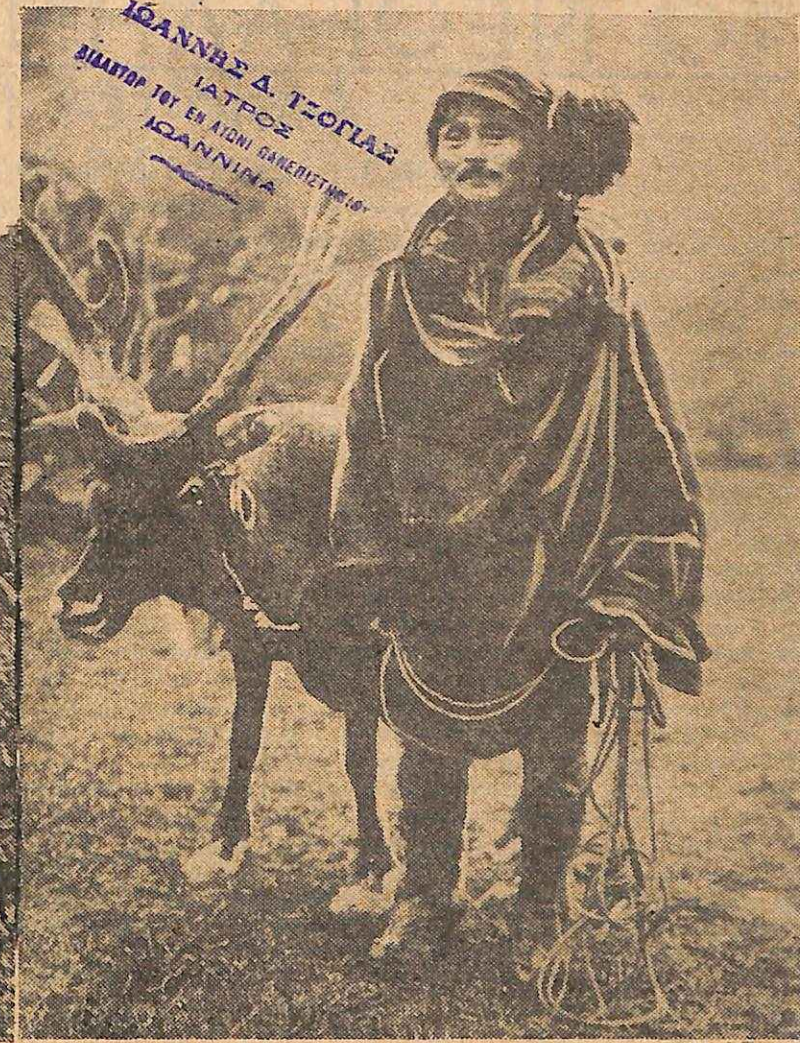
γον λίπος. Ἄν καὶ αὐτὴ ἡ σούπα δὲν φαίνεται πολλὴ ὀρεκτικὴ δι' ἡμᾶς, ἐν τούτοις οἱ Λάπωνες τὴν ἀγαποῦν.

Τὸ μακρὸν, ἀδιάκοπον χειμερινὸν σκότος, ἐπιφέρει παῦσιν τῆς περισσοτέρας δραστηριότητος μεταξὺ τῶν Λαπώνων. Κλεισμένοι μέσα εἰς τὰς χορτοσκεπασμένας καλύβας τῶν, περνοῦν τὸν καιρὸν τῶν τρώγοντες καὶ κοιμώμενοι. Ἐνῷ οἱ ἄνδρες κοιμῶνται, αἱ γυναῖκες καὶ τὰ κορίτσια ἀσχολοῦνται μὲ τὴν κατασκευὴν ἐνδυμάτων διὰ τὸ ἐπερχόμενον θέρος. Τὰ ἀπεξηραμένα δέρματα, ξύνονται καὶ τρίβονται μὲ λίπος διὰ νὰ καταστοῦν ἀρκετὰ μαλακά διὰ τὸ ράψιμο. Ἐνῷ ράπτουν αἱ γυναῖκες μασσοῦν λουριὰ ἀπὸ δέρμα ταράνδου διὰ νὰ τὰ καταστήσουν μαλακώτερα.

Τὸ νῆμα ποῦ χρησιμοποιεῖται διὰ τὰ περισσότερα ἐνδύματα γίνεται ἀπὸ ἴνας ταράνδου τὰς ὁποίας φυλάσσουν εἰς δέσμας. Αἱ ἴνες χωρίζονται μὲ τὰ δόντια καὶ μαλακώνονται μὲ τὰ χεῖλη ἢ τρίβονται μὲ τὴν παλάμην ἐπάνω εἰς τὸ μάγουλο μὲ τὸν ἀντίχειρα. Τέλος κλώθονται μαζὶ ἀνὰ δύο ἢ τρεῖς ἴναι διὰ νὰ σχηματίσουν τὸ νῆμα.

Οἱ Λάπωνες προμηθεύονται γάλα ἀπὸ τοὺς ταράνδους καὶ τὰς αἰγας ποῦ ἀνατρέφουν. Τὸ τρῶφίμα τῶν φυλάσσουν εἰς ἀποθήκας ποῦ ὁμοιάζουν μὲ περιστερώνας, εἰς ὑψηλὰ κοντάρια διὰ νὰ ἀποφεύγουν τὸν κίνδυνον νὰ τὰ προσβάλουν τὰ ζῶα. Ἐκεῖ, μέσα εἰς τὸ ψυχρὸ τοῦ χειμῶνος ἡ τροφή διατηρεῖται χωρὶς φθορὰν νὰ πάθῃ ἀπὸ μικρόβια. Ὁ ἄστος τῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ ξυμάρτι θρασμένο.

Ἀπὸς τοῦλάχιστον τοῦ ἔτους, κάθε Λάπων θὰ ἐπισκεφθῇ τὸ λουτρόν. Αὐτὸ εἶναι ἕνα με-

Λαπωνίς τῆς Σουηδίας, ἀρκετὰ πολιτισμένη. Κρατεῖ τὸ μωρὸ τῆς σὲ μικρὸ λίκνον ἀπὸ κορμὸ δένδρου.

γάλο δωμάτιον, ἐστρωμένον μὲ λιθίνας πλάκας. Κάτω ἀπὸ τὰς πλάκας αὐτὰς ὑπάρχει δυνατὴ φωτιά. Ὅταν αἱ πέτραι θερμανθοῦν καλὰ περιβρέχονται μὲ νερὸ. Ὁ ἀτίμς ἀνέρχεται ὡς σύννεφον καὶ ἡ θερμότης κάμει τὸν κάθε ἓνα λουόμενον νὰ ιδρώσῃ πολὺ. Ὁ καθεὶς τρίβει τὸν ἄλλον μὲ ψήκτραν ἀπὸ σημίδα, ἐνῷ στέκονται ἐπάνω εἰς τὰς πέτρας τοποθετημένας ἐπάνω εἰς τὰς πέτρας καὶ ὁ ἰδρὼς τὸν τρέχει.

Τὸ λουτρόν τελειώνει μὲ αἰφνίδιον θρῆξις εἰς τὸ ὑπαιθρον. Ἐκεῖ κυλίσονται ἐπάνω εἰς τὸ χιόνι ἡ κάποια μέλος τῆς οἰκογενείας τοῖς ρίπτει παγωμένο νερὸ.

Εἰς τὴν Λαπωνίαν, οὔτε ἀκούονται οὔτε συζητοῦνται τὰ διαζύγια. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς μνηστείας, ἕως τὸν θάνατον ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα δὲν χωρίζονται. Συνήθως δευτέρος δακτύλιος χαρίζεται κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ πρώτου υἱοῦ καὶ ἄλλοι ἀκολουθοῦν κατὰ διάφορα διαστήματα εἰς ἐνδειξὴν ἐκτιμήσεως τοῦ συζύγου πρὸς τὴν σύζυγον.

Τὰ παιδιὰ τῶν Λαπώνων ἀνατρέφονται ἐν ἀπολύτῳ ἀσφαλείᾳ καὶ ἀνέσει μέσα εἰς τὰ παρὰ ξένα λίκινα ποῦ κατασκευάζονται ἀπὸ σκαμμένους κορμοὺς δένδρων. Ἐχουν ἐπιστέγασμα ξύλινον καὶ καλύπτονται μὲ μαλακὸν δέρμα τὸ ὁποῖον προφυλάσσει τὰ θρέψη.

Ὁ θερινὸς ἥλιος, ποῦ δὲν δίδει ποτέ, κοιτάζει πολλὰ τὰ μάτια τοῦ Λάπωνος. Ἡ τύφλωση ἀπὸ τὰς χιόνιας εἶναι συχνὴ καὶ χρησιμοποιοῦνται κάποτε δι' αὐτὴν περίεργα φάρμακα, ὅπως ἡ οὐρίνη θηλάζοντος θρέφους.

ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ΑΠΟ ΤΟΥ 1844-1856

ΤΟΥ Κ. Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗ (ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΡΙΣΤΕΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ)

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Κατὰ τὴν ἐξιστορηθεῖσαν ἤδη θεατρικὴν περίοδον, ἐκτὸς τῆς «Παραμονῆς» τοῦ Ἀλ. Ραγκαβῆ, ἐδόθησαν διὰ πρώτην φοράν καὶ ὁ «Ἀγνωστος» τοῦ Σούτου καὶ ἡ «Ἀπελευθέρωσις» τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Γιαννοπούλου. Καὶ περὶ μὲν τοῦ ἔργου τοῦ Σούτου ἐγένετο λόγος ἄλλοχού, ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν «Ἀπελευθέρωσιν» τῶν Ἀθηνῶν, τὸ δρᾶμα τοῦτο, ὑπόθεσιν ἔχον τὴν κατὰ τὸ 1827 ὑπὸ τῶν συγχωρίων τοῦ Μήτρου Λέκκα προδοσίαν του πρὸς τοὺς Τούρκους καθ' ὃν χρόνον ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Καφαϊσκάκη νὰ ἐξεγείρῃ τὰ χωρία Χασιὰν καὶ Μενίδιον καὶ τὸν οἰκτρὸν αὐτοῦ κατὰ τὸ 1828 ἐν Χαλκίδι ὑπὸ τοῦ Ὁμέρ πασᾶ θάνατον του, ἀπωλέσθη ἐν χειρογράφῳ, μηδέποτε δημοσιεύθην διὰ τοῦ τύπου.

Τοῦ δράματος τοῦτου, οὐδ' ἔχνος καὶ θὰ διεσώζετο ἂνευ τῆς τεραστίας μνήμης τοῦ τότε ἐνωμοτάρχου καὶ μετέπειτα μοιράρχου Χρυσάφει, ὅστις παρακολούθησας λόγῳ ὑπηρεσίας τὰς δύο πρώτας παραστάσεις τῆς «Ἀπελευθέρωσεως» τῶν Ἀθηνῶν, ἀπενηνιόμνησεν ἐξ αὐτῶν σειρὰν στίχων, τοὺς ὁποίους μετὰ παρέλευσιν πενήντηκοντα καὶ πλέον ἐτῶν εὐμενῶς μοῦ ἀνεκρίνω.

Οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος στίχοι, ἀπευθυνόμενοι πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ Λέκκα Πηγῆν, ὑπὸ τοῦ ἀκολουθοῦ τοῦ Λέκκα Ν. Δανιήλ, εἶναι οἱ ἑξῆς:

Πάσχεις ματαίως νὰ στρέψῃς τὴν ὁρμὴν
(μας.
Ἡ Ἑλλάς πρώτη μὲς ἦναψε τὴν φλόγα
κι' ὁ Κυβερνήτης κατόπιν ρίπτει ὕλην.
Πηγῆ, δὲν βλέπεις πῶς δὲ ἡ Οἰκουμένη
σπασμωδικῶς κινηται; Πῶς σὸν αἰῶνα
ποῦ ζῶμεν ἡμεῖς ἦδη, μορφήν ἄλλοιαν
ἔλαβε τῆς γῆς ὁ ἀτατατος πλανήτης;
Δὲν βλέπεις, δὲν ἀκούεις τόνους θρον-
(τῶνδε)

καὶ ταραχὰς καὶ κρότους, κύμβαλα νίκης
καὶ πένθη καὶ θανάτου ἐλεγείας;
Ἴδὲ ἡ ὠχρὰ ὁμάς τῶν τυραννίσκων
μέλανας ἀφροὺς πετᾷ ἀπὸ τὸ στόμα
φρενητιώσα καὶ σπαίρουσα τυνάμα.
Εἰς δὲ τὰ ὄρη ὁ Ἕλλην στρατιώτης
θρόντοφωναὶ καὶ κράζει εἰς τοὺς αἰῶνας:
Λαοὶ τῆς Οἰκουμένης, συντρίψατε τοὺς
(θρόνους)

τῶν βδελυρῶν τυράννων καὶ τὸν λαμπρὸν
(μανδύαν)

πολίτου ἐλευθέρου ἑλᾶτε ἐνδυσθε!
Πηγῆ, δειλιᾷς; ὦ! σὺ γυνὴ τοῦ Λέκκα,
ὡς φάντασμα κατόπιν φέρεις τὸν φόβον
τῆς γυναικείας ὠραίας φύσεώς σου!

Δὲν εἰμαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω ἂν ὁ
χρόνος ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς μνήμης τοῦ
μακαρίτου Χρυσάφει καὶ ἡλλοιώθησαν ὡς
ἐκ τούτου κατὰ τι οἱ στίχοι τοῦ Γιαννο-
πούλου, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπῆλθε μεταβολή
τις εἰς αὐτούς, δὲν νομίζω ὅτι δικαιού-
ται νὰ παραπονεθῇ ἡ μακαρία τοῦ συγ-
γραφέως σκιά, καθόσον οἱ στίχοι του εἶ-

νε τοιοῦτοι, ὥστε νὰ μὴ φοβοῦνται οὔτε
κέρδος, οὔτε ζημίαν ἐκ τῆς μεταλλαγῆς
δύο ἢ τριῶν λέξεων ἢ καὶ φράσεων ὁλο-
κληρῶν!

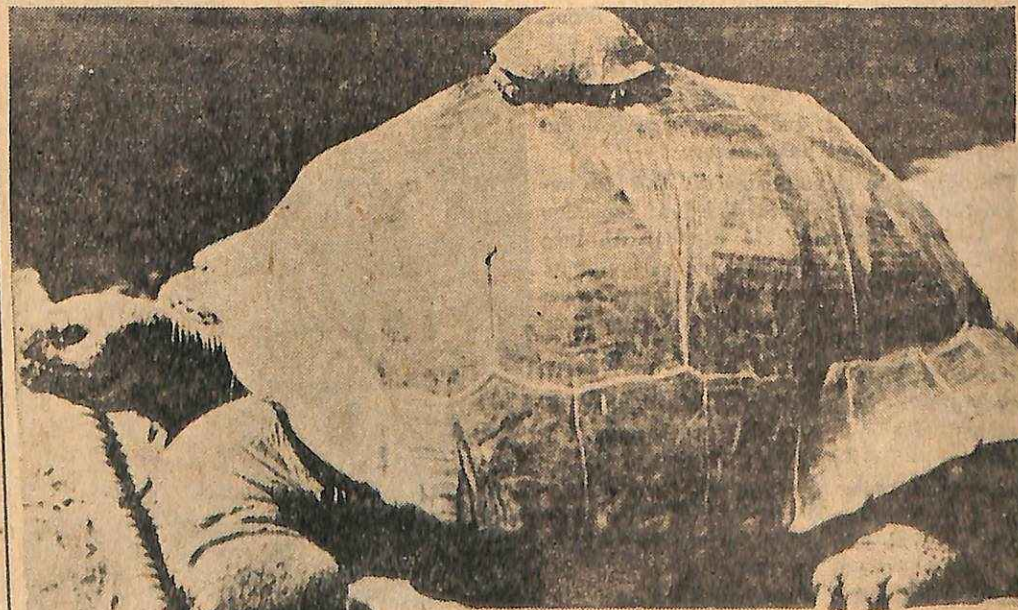
Ἐν τούτοις, τὸ ἀτελέστατον αὐτὸ ἔρ-
γον τοῦ Γιαννοπούλου, κατενθουσίασεν ἐ-
πὶ τινὰς ἐσπέρας τοὺς Ἀθηναίους, οἵτι-
νες καὶ διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τῆς ἀνα-
συστάσεως τῆς ἐλληνικῆς σκηνῆς εἶδον
κατὰ τὰς παραστάσεις αὐτοῦ σκηνογρα-
φίας ἐπιτηδὲς κατασκευασθείσας δι' ἐλ-
ληνικὸν ἔργον. Μία τούτων παρίστανε τὸ
ἱστορικὸν καφενεῖον τῆς «Ὠραίας Ἑλ-
λάδος», μακρὰν δὲ εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ
τὴν Ἀκρόπολιν.

Τὰ κυριώτερα τοῦ ἔργου πρόσωπα ὑ-
πεκρίθησαν, κατὰ τὸ διασωθὲν πρόγραμ-
μα, οἱ ἑξῆς: Τὸν στρατηγὸν Λέκκα ὁ
Κούγκουλης, ἐμφανισθεὶς ἐπὶ σκηνῆς πε-
ριβέδηντος τὴν ἰδίαν τοῦ ἥρωος στο-
λὴν, τὴν σύζυγον τοῦ Λέκκα Πηγῆν ἡ
Καλλιόπη Χρήστου, φέρουσα καὶ αὐτὴ τὰ
πραγματικὰ τῆς ἡρωίδος φορέματα, τὸν
ἀκόλουθον τοῦ στρατηγοῦ Δανιήλ ὁ Σί-
φυρος, τὸν Λάζαρον (:) ὁ Ζέκιμης καὶ
τὸν Ὁμέρ πασᾶ ὁ Ν. Μπίλλερ.

Ἐκ τῶν παλαιῶν ἔργων, κατὰ τὴν ἐ-
ξιστορηθεῖσαν περίοδον, ἐπανελήφθησαν
πολλάκις ὁ «Μανιώδης», τὸν ὁποῖον ὑπε-
δύετο μετ' ἐπιτυχίας ὁ Κασέλλας, ὁ «Χρι-
στόδημος», εἰς τὸν ὁποῖον ὑπεκρίνετο τὸν
μὲν Γόνιμπον ὁ Μπίλλερ, τὴν δὲ Κισσέραν
ἡ Καλλιόπη Χρήστου καὶ ὁ «Ἐξηνταθε-
λώνης» τοῦ Μολιέρου, κατὰ τὴν περίφη-
μον μετάφρασιν τοῦ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ
Οἰκονόμων.

Τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐξεδόθη (1844) καὶ
ἡ περίφημος πολιτικὴ κωμῶδις τοῦ Ἀλ.
Ραγκαβῆ «τοῦ Κουτρούλη ὁ γάμος», κατ'
ἀπομίμῃσιν τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ ὑπὸ

ΝΙΚ. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

Πρωτότυπος τρόπος συγκοινωνίας. Ἡ χελώνη μεταφέρει ἐπάνω εἰς τὴν ράχιν τῆς τὸ
μακρὸν τῆς.

τὸ ψευδώνυμον Χρηστοφάνης Νεολογι-
δης, ἐπαίχθη δὲ διὰ πρώτην φοράν δέ-
κα ὁλόκληρα ἔτη μετὰ τὴν δημοσίευσίν
της (1855) ἐν Βόλῳ ἐπὶ Τουρκοκρατίας
ὑπὸ ἐρασιτεχνῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ τό-
τε καφενεῖου Τζοάνου.

Λόγῳ τῶν ἐπικρατουσῶν ἀκόμη τότε
ἐν Βόλῳ κοινωνικῶν κατὰ τοῦ θεάτρου
προλήψεων, οὐδεμία Βολιώτισσα ἐδέχθη
νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν παράστασιν, ἡ ὁ-
ποία καὶ θὰ ἀνεβάλετο ἐπ' ὀρίστον, ἐν-
δὲν προσεφέρετο νὰ λάβῃ μέρος εἰς αὐ-
τὴν ξενικῆς καταγωγῆς κυρία, ἡ σύζυ-
γος τοῦ τότε φραγκολεβαντίνου τηλε-
γραφεῖο Μπαλατίνου. Ἀλλὰ καὶ κατὰ
τὴν παράστασιν οὐδεμία Βολιώτισσα πα-
ρευρέθη.

Τὰ λοιπὰ τῆς κωμωδίας πρόσωπα ὑ-
πεκρίθησαν οἱ ἑξῆς νέοι: Ν. Ριζόπουλος,
Ἀλ. Ζήσης, Δ. Γεωργιάδης, Χαρίτος Χα-
ρίτου, Ἰωάν. Μανούσος, Ἰωάν. Βασαρ-
δάνης, Γ. Μπάτσος καὶ Ἀπ. Κοκωσλής.

Περὶ τῆς ἐπιτυχίας ἢ μὴ τῆς παρα-
στάσεως, τὰ χρονικά τῆς ἐποχῆς δὲν ἀ-
ναφέρουν παρὰ τὸ ἑξῆς ἔ λ λ η ν ο -
π ρ ε π ε ς ἐπεισόδιον:

Ὁ ἐκ τῶν ἐρασιτεχνῶν Ι. Βασαρδά-
νης, ἀτελῶς γνωρίζων τὸ μέρος του καὶ
προκαλῶν ἐκάστοτε ὡς ἐκ τούτου χά-
σματα κατὰ τὴν παράστασιν, ἐραπίσθη
ἐπὶ σκηνῆς ὑπὸ τοῦ Δ. Μπάτσου, πρὸς
δικαιολογίαν ἴσως τοῦ ἐπώνυμου του,
πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οἱ θεαταὶ ἐξέλαβον ὡς
«σκηνικὸν» τοῦ ἔργου καὶ ἐνθουσιωδῶς
τὸ ἐχειροκρότησαν!

ΑΙ ΒΙΤΑΜΙΝΑΙ

ΠΩΣ ΑΝΕΚΑΛΥΦΘΗΣΑΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΙ ΧΡΗΣΙΜΕΥΟΥΝ

Ἦμπορεῖ νὰ λείψουν ἀπὸ τὴν τροφήν τὰ ἅλατα, τὸ λίπας, ἡ ὑδατάν-
δρακες, ἡ τὰ λευκώματα, ἀλλὰ θρέψις δὲν γίνεται χωρὶς βιταμίνες,
ἔστω καὶ ἐλαχίστας. Κατάχρησις λευκωμάτων, λίπους ἢ ἀλάτων, ἡ
ὑδατανδράκων ἀρρωσταίνει τὸν ὁργανισμόν. Δὲν γνωρίζει ὅμως ὁ
ὁργανισμός κατάχρησιν βιταμινῶν.

Εἶδομεν εἰς τὰ προηγούμενα τὴν ἀγω-
νιώδη διαδρομὴν τῆς ἐπιστήμης, ὅπως ἐ-
ξερευνήσῃ τὰ μυστικὰ τῆς θρέψεως.

Κατὰ τὸ 1911, μία πρωτοφανὴς ἐπανά-
στασις, ἀνέτρεψεν ἄρδην τὰ μέχρι τῆς
στοιγμῆς παραδεχόμενα. Διότι νὰ μὲν
ἀπεκαλύφθη ὅτι τὰ περὶ στοιχείων τῆς
θρέψεως ἦσαν ἀκριβῆ, ἀλλὰ ἀπεδείχθη
ὅτι λευκώματα, ὑδατάνθρακες, λίπη, ὕ-
δωρ καὶ ἅλατα, ἦσαν ἀνεπαρκῆ ὅπως
ἐξασφαλίσουν τὴν θρέψιν.

Ἀφορμὴν πρὸς τὴν ἀνακάλυψιν αὐτὴν
ἔδωκεν ἡ τρομακτικὴ τότε ἐξάπλωσις τῆς
νόσου «μπερί - μπερί», καθὼς ἐπίσης
καὶ ἡ ἐξάπλωσις τῆς συγγενικῆς πρὸς
αὐτὴν πολυνευρίτιδος. Μεταξὺ τῶν πει-
ραματιζομένων τότε, ὁ πολὺς Φούνκ, ἄ-
γνωστος μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἐ-
πειραματιζέτο ἐπὶ περιστέρων, ἐπὶ τῇ θά-
σει διαπιστώσεων ἄλλων προγενεστέρων

τοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὸ «μπερί - μπερί», τὸ
ὁποῖον ἐθεωρήθη εἰς νόσος προερχομένη
ἐκ διαταραχῶν τῆς θρέψεως. Ἐχώρισεν
εἰς ὁμάδας τὰς περιστέρους του. Ἡ μία
ὁμάς ἐτράφη μὲ ὄρυζαν πολυτελείας,
τόσον καλῆς ποιότητος, τόσον ἐπιμελῶς
καθαρισμένην, ὥστε οἱ κόκκοι τῆς ὀρύζης
νὰ μὴ ἔχουν καὶ φλοιούς. Ἐξεφλούδιζε
δηλαδή τοὺς κόκκους τῆς ὀρύζης, ὅπως
κάμουν ὠριμένα μηχανήματα διὰ νὰ
ἀποδώσουν τὸ ἄλευρον πολυτελείας, διὰ
τοῦ ὁποῖου γίνονται οἱ λευκοὶ ἄρτοι.

Αἱ περιστερὰ αὐταὶ τοῦ Φούνκ, ἀντὶ
νὰ τραφοῦν καὶ νὰ ἀποκτήσουν σφιγ-
γῶσαν ὕγιαν, ἔπασαν εἰς μαρμαρόν, ὅ-
μοιον μὲ ἐκεῖνον τοῦ «μπερί - μπερί». Ἡ ἄλλη
ὁμάς τῶν περιστέρων ἐτράφη μὲ κοινὴν
φθινὴν ὄρυζαν, ἀκαθάρτην, φυσικὰ δὲ καὶ
μὴ ἀποφλοιωμένην. Αἱ περιστερὰ αὐταὶ
ἐδείξαν τῶρα καταπλη-
πτικὴν εὐρωστίαν καὶ πρωτοφανὴ ζωτι-
κότητα. Ὁ Φούνκ συνέχισε μέχρις ὅτου
αἱ περιστερὰ τῆς πρώτης ὁμάδος ἀπέ-
θανον ὅλοι καὶ διεπίστωσεν οὕτω ὅτι ὁ
θάνατος προήλθεν ἀπὸ τὴν ἑλλειψιν
φλοιῶ τῆς ὀρύζης.

Εὐθὺς ἀμέσως ἐπανέλαβε τὸ πείραμά
του, τὸ ὁποῖον ὁμως διέκοψε καὶ εἰς μὲν
τὰς τραφεύσας μὲ καλὴν ὄρυζαν ἐτοι-
μοθανάτους περιστέρους ἔδωκε σκέτον
φλοιὸν ὀρύζης, εἰς δὲ τὰς ἄλλας ὄρυζαν
ἀποφλοιωμένην. Αἰφνιδίως σχεδὸν αἱ ἐ-
τοιμοθάνοντι ἀνέλαβον, ἐνῶ αἱ ἄλλαι δὲν
ἤργησαν νὰ πέσουν εἰς μαρμαρόν καὶ
μετ' ὀλίγον νὰ ἀποθάνουν.

Δὲν ὑπῆρχε λοιπὸν ἀμφιβολία ὅτι ὁ
φλοιὸς τῆς ὀρύζης ἔχει οὐσίαν ἀπολύ-

τως ἀπαραίτητον εἰς τὴν θρέψιν τοῦ
ὁργανισμοῦ, ἡ ἑλλειψις τῆς ὁποίας προ-
καλεῖ τὸν θάνατον.

Ἀλλὰ μόνον ὁ φλοιὸς ὀρύζης περιέ-
χει τὴν οὐσίαν αὐτήν; Τὰ πειράματα ἐξη-
κολούθησαν, καὶ ἀπεδείχθη ὅτι παρο-
μοίαν οὐσίαν περιέχουν φλοιοὶ καὶ ὅποι
(ζουριά) διαφόρων λαχανικῶν καὶ καρ-
πῶν — ἡ τομάτα, λ.χ., τὸ ἀγγούρι, τὸ
πεπόνι, τὸ σταφύλι κτλ., ὡς ἐπίσης καὶ
τὸ ἄθραστο γάλα, τὸ μέλι τῶν μελισ-
σῶν κτλ.

Καὶ νὰ μὲν ἐφάνη κατ' ἀρχὰς μυ-
στηριώδης ἡ οὐσία αὕτη, ἐμελετήθησαν
ὁμως οἱ ὅροι ὑπὸ τοὺς ὁποίους δρᾷ. Καὶ
ἀπεδείχθη ὅτι ὁ θρασμός ἢ ἡ ὑπερβο-
λικὴ ψύξις ἀφαιροῦν ἀπὸ τὰ λαχανικά

NAPPAX

ἡ πεπονια τῆς ἐρήμου...

Εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Νοτιοδυτικῆς Ἀφρικῆς
ὑπάρχει ἓνα φυτὸν, ποὺ δὲν ἦμπορεῖ νὰ θεω-
ρηθῇ παρὰ ἡ θεία πρόνοια τῶν φυτῶν ποὺ κα-
ταοικίζουν εἰς τὴν ἄνυδρον καὶ ἄγονον ἐκείνην
περιοχὴν. Εἶναι τὸ «ναρράχ», ἓνα φυτὸν πολὺ
περίεργον ποὺ ἔχει κατὰ τὰ ἄλλα πολλὰς ὁ-
μοιότητας μὲ τὴν γνωστὴν μᾶς πεπονια. Τὸ
«ναρράχ» δὲν ἔχει διόλου φύλλα, διότι μόλις
αὐτὰ σχηματίζονται ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ φυ-
τοῦ, ξεραίνονται, πέφτουν καὶ ἀντικαθίσταν-
ται ἀπὸ μεγάλα καὶ σκληρὰ ἀγκάθια, τὰ ὁ-
ποῖα φυτρώνουν κατὰ δύο. Τὰ ἀγκάθια αὐτὰ
ἔχουν ἀμυντικὸν προορισμόν, καὶ προστατεύ-
ουν ἀπὸ τὰ ζῷα καὶ τὰ πουλιὰ, τοὺς καρπούς
τοῦ φυτοῦ, τοὺς ὁποίους κατορθοῦν νὰ δρέ-
πῃ ὁ ἄνθρωπος, δίχως νὰ ταμιεύεται.

Οἱ καρποὶ τοῦ «ναρράχ» ποὺ εἶναι θρεπτι-
κώτατοι, ἀποτελοῦν τὸν μοναδικὸν πόρον τῶν
νομάδων φυτῶν τῆς ἐρήμου, ποὺ θὰ κατεδικά-
ζοντο εἰς τὸν ἐκ πείνης θάνατον ἂν διὰ τὸν
ἓνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον κατεστρέφετο ἡ συγγο-
μιδῇ.

Αἱ ρίζαι τοῦ «ναρράχ» εἰσχωροῦν πολλὰ βά-
θει εἰς τοὺς ἀμμολόφους, μέχρις ὅτου συ-
ναντήσῃ ὕγρον ἔδαφος, τὸ ὁποῖον πολλὰς φο-
ρὰς εὐρίσκεται εἰς βάθος 20 μέτρων. Ἡ ἀ-
πουσία φύλλων εἶναι μία ἀπόδειξις, τῆς ἀ-
ξιοθαυμάστου προσαρμογῆς τοῦ φυτοῦ εἰς τὸ
περιβάλλον. Οἱ δυνατοὶ σιμοὶ τῆς ἐρήμου,
ποὺ σηκώνουν σύννεφα ἁμμου θὰ ἐπαύσαν ἀ-
σφαλῶς τὸ φυτὸν ἂν εἶχε φύλλα. Μὲ μόνον
τὸν ἀγκαστικὸν κορμόν του τὸ «ναρράχ» πα-
ραμένει μεγαλυτέρῳ ἀντίστασιν εἰς τοὺς
ἀνέμους, εὐκολώτερά δὲ ξεπροβάλλει καὶ πάλιν
ἐξω ἀπὸ τὴν σφοδρὴν τῆς ἁμμου τοῦ τοῦ ἐ-
κάλυψε, ἀναζητώντας τὸ φῶς καὶ τὸν ἥλιον.

τὰς ὁπώρας, τὸ γάλα κτλ. τὴν ἱκανότη-
τα ἐπιδράσεως τῆς «μυστηριώδους» ἐκεί-
νης οὐσίας. Ἐκ παραλλήλου ἀπεδείχθη
ὅτι πλείστοι καχεκτικοὶ ὁργανισμοί, ἄτο-
νοι κτλ. μόλις ἤραφον μὲ συστατικά
περιέχοντα τὴν τοιαύτην οὐσίαν, ἀνα-
κτοῦν τὰς κανονικὰς τῶν δυνάμεις.

Ὁ Φούνκ ὠνόμασεν τὰ δρῶντα συστα-
τικά τῆς οὐσίας ποὺ ἀνεκάλυψεν «βιτα-
μίνην». Ἡ λέξις ἀντιστοιχεῖ θαυμασίως,
μὲ τὴν ἐλληνικὴν ὀνομασίαν «ζωαμίνη». Κατ'
ἀρχὰς ἐστῆθη πόλεμος κατὰ τοῦ
Φούνκ, διότι πολλοὶ ὑπῆρξαν οἱ πιστεύ-
οντες ὅτι πρόκειται περὶ... ὀξέων. Καὶ
ἔδωκεν εἰς τὴν οὐσίαν τὸ ὄνομα «X-ὀξύ»,
δηλαδή ὀξύ ἄγνωστον, ἄλλοι δὲ τὸ ὄνο-
μα «ἀμπερινικὸν ὀξύ». Ἀλλ' ἀπεδείχθη
ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Φούνκ, ὅτι δὲν πρό-
κειται περὶ ὀξέων, ἀλλὰ περὶ ὁργανι-
κῆς θάσεως. Φυσικὰ, ὅταν ἀπεδείχθη ὅτι
δὲν πρόκειται περὶ μίαν καὶ μόνην οὐ-
σίαν, ἀλλὰ περὶ πολλῶν βιταμινῶν, προ-
ετιμήθη ὁ ὅρος «βιταμίναι» δι' ὅλας καὶ
«βιταμίνη» διὰ τὴν κάθε μίαν.

Κατὰ τὰς ἐρεῦνας περὶ ἐξακριβώσεως
καὶ μελέτης τῶν βιταμινῶν, ἀπεδείχθη
ὅτι ἀπαιτεῖται τεραστία προσοχή, διότι
ἡ ἐλαχίστη μεταβολὴ τῶν συνθηκῶν τοῦ
πειράματος ἐπιφέρει καὶ τὴν ριζικὴν με-
τατροπὴν τοῦ ἀποτελέσματος. Ἡ διαπί-
στωσις αὕτη ἔχει μεγάλης σημασίας πρα-
κτικὴν ἀξίαν. Διότι πολλοὶ νομίζουν ὅτι
ἐφοδιάζον τὸν ὁργανισμόν των μὲ βιτα-
μίναν, ἐνῶ ἀντιθέτως λαμβάνουν τροφήν
ποὺ μόνον τὴν ἀβιταμίνωσιν δύνανται νὰ ἐ-
ξασφαλίσῃ.

Κατόπιν λοιπὸν τῶν πειραμάτων ἀπε-
δείχθησαν ὅτι, νὰ μὲν εἶναι ἐπανάγκες
διὰ τὸν ὁργανισμόν τὸ λίπος, οἱ ὕδα-
τάνθρακες, τὰ λευκώματα καὶ τὰ ἅλατα,
ἀλλὰ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ ἢ καὶ περισσότερα
ἐὰν λείψουν, ἡ ἑλλειψις δὲν εἶνε τόσον
καταστρεπτικὴ, ὅσον ἡ ἑλλειψις βιτα-
μινῶν. Ἔστω καὶ ἐλάχιστον ποσὸν βι-
ταμινῶν, εἶνε ἱκανὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν
διατροφήν καὶ τὴν τόνωσιν τοῦ ὁργανι-
σμοῦ. Ἀντιστρόφως, ἐὰν λ.χ., γίνῃ κα-
τάχρησις λευκωμάτων, ὕδατος, ἀλάτων,
ὑδατανδράκων κτλ., ὁ ὁργανισμός πά-
σχει. Ἐνῶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κάμω-
μεν ποτὲ κατάχρησιν βιταμινῶν. Διότι ὁ-
ταν ὁ ὁργανισμός κορεσθῇ, ἀπλούστατα
δὲν χρησιμοποιοῖ τὰ περισσεύματα.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ: Πόσον εἶδον βιταμίναι ὁ-
πάρχουν καὶ ποῖος ὁ ρόλος τοῦ κάθε
εἶδους.

Οἱ διαφόρων εἰδῶν πυρετοὶ Μορφαί, στάδια καὶ πορεία αὐτῶν

*Εγγνώρισamen τὸν τεράστιον ρόλον ποὺ ἔχει διὰ τὴν ζωὴν μας ἡ διατήρησις τῆς κανονικῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος, ἡ ὁποία, ὅταν παρρηκλινῇ τῶν φυσιολογικῶν ὁρίων τῆς, γίνε-ται πυρετὸς ἢ ὑποθερμία. Εἴδομεν ἐπίσης τὰ διάφορα εἶδη τῶν πυρετῶν. Ἐν τῇ, μένει νὰ γνωρίσωμεν τὸν μηχανισμόν τῆς πορείας τοῦ πυρετοῦ, τὰ διάφορα στάδια του, καὶ τὰς μορφὰς τῶν αὐτομενώσεών του.

Ἡ πορεία τοῦ πυρετοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ποσὸν καὶ ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν αἰτίων ποὺ τὸν προκαλοῦν. Ἐξαρτᾶται ἀκόμη ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τῆς διάρκειας τῆς δράσεως τῶν αἰτίων αὐτῶν. Τέλος δὲ ἐκ τῆς ἰκανότητος ἐκάστου ατόμου πρὸς ἀντίδρασιν.

Συνέπεια ὅλων αὐτῶν εἶναι αἱ ποικίλαι μορφαί τοῦ πυρετοῦ. Ὅμως, ἐκάστη μορφή παρουσιάζει σταθερότητα, ἀναλόγως τοῦ αἰτίου ποὺ τὴν προκαλεῖ. Μεγάλῃς σημασίας σταθμὸν, ἀπετέλεσεν ἡ κατὰ τὸ 1870 εἰσαχθεῖσα διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν Ἱατρικὴν, ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Βούντερλιχ μέθοδος θερμομετρήσεως τῶν ἀσθενῶν, ἀποτελέσασα σπουδαῖον βοήθημα πρὸς διάγνωσιν τῶν διαφόρων νόσων καὶ παρακολούθησιν των. Οὕτω, ἀπὸ τὴν ἀνὰ δίσκον ἢ καὶ τρίκρον τακτικὴν θερμομέτρησιν καὶ τὴν ἀναγραφὴν τῶν ἀποτελεσμάτων σχηματίζομεν πυρετικά διαγράμματα καὶ παρακολουθώμεν τοὺς διαφόρους τύπους πυρετοῦ. Διακρίνομεν:

1) Τὸν ἀπλὸν ἢ ἐφήμερον πυρετόν, ὅστις εἶναι μικρὰς μόνον διάρκειας καὶ κυμαίνεται ἀπὸ μίας ἢ δύο ὥρων μέχρι μίας ἢ δύο ἡμερῶν. Ὁ πυρετὸς αὗτος, δύναται νὰ ἐμφανίσῃ ταχέαν ἀνύψωσιν, ἐνίστε μέχρι 40 βαθμῶν, μικρὰς διακυμάνσεις καὶ βαθμιαίαν πτώσιν. Τὸν πυρετόν αὐτὸν συναντῶμεν ἐπὶ περιπτώσεων γρίπης ἐλαφρᾶς μορφῆς, ἐπὶ κολικῶν τῶν διαφόρων ὁργάνων κ.λ.π.

2) Τὸν «συνεχῆ πυρετόν», ὁ ὁποῖος ἀνυψώ-νει τὴν θερμοκρασίαν εἰς ἀνώτερα ἐπίπεδα, εἶναι δὲ μακρὰς διάρκειας. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἐμφανίζει μικρὰς διακυμάνσεις. Ἀναλόγως τῆς ἀνυψώσεως καὶ τῆς πτώσεως τοῦ δυνάμεθα νὰ τὸν διακρίνομεν: α) εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς βαθμιαίας ἀνυψώσεως, τῆς παραμονῆς του εἰς ἕνα ἀνώτατον σημεῖον, καὶ τῆς βαθμιαίας πτώσεώς του, ὡς συμβαίνει λ. χ. εἰς τὸν τυφοειδῆ πυρετόν. β) Εἰς ἀπό-τομον ἀνυψώσιν καὶ μάλιστα μετὰ εἰς τοὺς, παρμονίην εἰς ἕνα ἀνώτατον σημεῖον, καὶ ἀπό-τομον πτώσιν μετ' ἀφθόνου ἐπιδράσεως, τῆς ὁποίας προηγείται ἐνίστε ἐπιδείνωσις τῆς κα-ταστάσεως. Τὴν ὅλην αὐτὴν περίοδον ὀνομά-ζομεν «ἐμπύρετον κρίσιν», συμβαίνει ὅμως κά-ποτε, ἡ πτώσις νὰ μὴ εἶναι μόνιμος, ὅποτε πρόκειται περὶ τῆς λεγομένης «ψευδοκρίσεως».

3) Τρίτη μορφή, εἶναι ὁ λεγόμενος «ἐφέ-σιμος πυρετός», ὁ ὁποῖος χαρακτηρίζεται ἐκ τοῦ ὅτι εἶναι μὲν μακρὰς διάρκειας, ἀλλὰ αἱ διακυμάνσεις τῆς θερμοκρασίας εἶναι μεγά-λαι, —μεταξὺ 2 καὶ 5 βαθμῶν. Τοιοῦτος εἶ-ναι ὁ πυρετὸς τοῦ ἐρυσιπέλατος, τῆς φυματιώ-σεως κ.λ.π., συμβαίνει συχνὰ ἢ μὲν ἀνυψώσις τῆς θερμοκρασίας, εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς,

νὰ ἐπέρχεται τὴ νύκτιν, ἢ δὲ παύσις τὸ ἐ-σπέρως.

4) Ἄλλη μορφή εἶναι ἐκείνη τοῦ «διαλεί-ποντος πυρετοῦ», χαρακτηριζομένη ἀπὸ δρα-πονοῦς πυρετικᾶς προσβολᾶς, συνήθως χυρνοῦς πυρετικᾶς προσβολᾶς, συνήθως λίαν ὑψηλᾶς, ἐκάστην τῶν ὁποίων ἀκολουθεῖ πλήρης ἀπυρεξία, ἥτις ἐπέρχεται κατὰ κανο-νικὰ διαστήματα. Χαρακτηριστικὸς τύπος τοῦ πυρετοῦ αὐτοῦ, εἶναι ὁ ἐπὶ ἐλονοσίας τρίτος πυρετὸς ἀπὸ τοῦ πυρετοῦ. Παρόμοιος ἐπίσης τυ-πικὸς πυρετὸς εἶναι ὁ μελιταῖος, διαρκῶν συ-νήθως ἐπὶ πένθήμερον. Ἐνίστε ἡ αὕτη μορφή παρουσιάζεται καὶ ἐπὶ φυματιώσεως.

5) Ἄλλη μορφή εἶναι ὁ «ὑπόστροφος», ὁ ὁποῖος διαφέρει τοῦ προηγουμένου, διότι τὰ διαστήματα τῆς ἀπυρεξίας εἶναι μεγαλύτερα, καὶ διαρκοῦν ἐπ' ἀρκετὰς ἡμέρας.

6) Τέλος, ὑπάρχει ἀκόμη ἡ τυπικὴ μορφή τοῦ «ἀτάκτου πυρετοῦ». Κατὰ τὸν πυρετὸν αὐτόν, οὔτε ἡ πορεία τοῦ μολυσματικοῦ αἰ-τίου οὔτε ὁ σχηματισμὸς πυρετογόνων οὐσιῶν εἰς τὸ αἷμα, ἐμφανίζονται οἰανδήποτε κανονι-κότητα. Πυρετὸς τοῦ εἶδους αὐτοῦ ἀπαντᾷται ἐπὶ σηπτικῶν καταστάσεων, ἐπὶ ὠτίτιδος, ὁ-στεομυελίτιδος, σκωλοκοειδίτιδος, κ.λ.π.

Εἰς ὅλας αὐτάς τὰς μορφὰς, διακρίνομεν σταθερὰ στάδια πυρεξεως. α) Τὸ ἀρχικὸν στά-διον κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ θερμοκρασία ἀνέρχεται. β) Τὸ στάδιον τῆς ἀμψῆς, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ πυρετὸς φθάσει εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν θερμοκρασίας. γ) Τὸ στάδιον τῆς παρακμῆς, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ θερμοκρασία, λόγω ἀρσεως τῶν αἰτιῶν, τείνει νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν φυ-σιολογικὴν κατάστασιν.

Πλὴν τῶν σταδίων τούτων, διακρίνομεν καὶ ἕτερα στάδια, ἀνήκοντα εἰς τὴν μόνυσιν. Οὕτω διακρίνομεν, α) τὸ στάδιον τῆς ἐπώ-σεως, ἀπὸ τῆς εισόδου τοῦ αἰτίου εἰς τὸν ὁ-ργανισμόν μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῶν πρώτων

συμπτωμάτων. β) Τὸ «προδρόμον» στάδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐμφανίζονται αἱ πρώται γε-νικαὶ διαταραχαί, καὶ ἡ ἀνύψωσις τῆς θερ-μοκρασίας. γ) Τὸ «ἐπικρίτον στάδιον», κατὰ τὸ ὁποῖον εἰς τοὺς ἀναρρῶνδοντας, παρὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς φυσιολογικῆς θερμοκρασίας, ἐμφανίζονται ἐλαφρὰ τινὲς ἐσπερινὰ ἀνυ-ψώσεις, καὶ τέλος δ) Τὸ «προθανάτιον στά-διον» κατὰ τὸ ὁποῖον ἐπέρχεται ἀπότομος πτώσις θερμοκρασίας, σημειοῦν ὅτι πλησιάζει ὁ θάνατος, ὅταν ἡ ἐκβασίς τῆς ἀσθενείας εἶ-ναι κακὴ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πυρετοῦ, ὁ κατ' ἐξοχὴν τόπος τῶν χημικῶν ἀντιδράσεων εἶναι τὸ ἡπαρ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ κυριώτερα ἐστία τοῦ γλυκογόνου, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἐρ-χονται οἱ μῦες. Ἀντιθέτως ἀπὸ ὅ, τι πιστεύε-ται, τὸ αἷμα δὲν λαμβάνει διόλου μέρος εἰς τὴν νοσηρὰν παραγωγὴν τῆς θερμότητος. Ἀ-πλούστατα ὅπως καὶ εἰς τὰς φυσιολογικὰς πε-ριπτώσεις, παίζει μόνον τὸν ρόλον διανομέ-ως τῆς παθολογικῆς θερμότητος.

Τὸ σάκχαρον τοῦ αἵματος, κατὰ τὸν πυρε-τόν, αὐξάνει. Χημικῶς, εἰς τὸν σχηματισμὸν θερμότητος συμμετέχουν πρὸ πάντων οἱ ὑδα-τάνθρακες, ἀλλὰ κατὰ πολὺ σημαντικώτερα πη-γὴ εἶναι τὰ λευκώματα. Τὰ λίπη ἐπίσης καίον-ται περισσότερον ἐπὶ πυρετοῦ, καὶ συντελοῦν καὶ αὐτὰ εἰς τὴν ἀποξήρανσιν τῆς θερμότητος. Τὸ ποσὸν τοῦ παραγομένου εἰς τὸν ὁργανι-σμὸν ὕδατος, κατὰ τὴν περίοδον τοῦ πυρετοῦ, εἶναι λίαν ὑψηλόν. Πολὺ φυσικὰ δὲ καὶ ἡ λήψις ὕδατος εἶναι μεγαλύτερα. Αὐτὰ εἶναι εἰς τὰ κύρια τῶν σημεία αἱ γενικαὶ παρατη-ρήσεις ἐπὶ τῶν πυρετωδῶν καταστάσεων.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ αἰσθητικότης τῶν ζωντανῶν ὁργανισμῶν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 627)

τεριστικώτερον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Τέ-χνης, πολὺ νεωτερικώτερον τῆς ἀποδό-σεως σχημάτων καὶ μορφῶν, εἶνε ἡ ἀξία τῆς συνθέσεως.

Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Ἀσσύριοι, συνήνω-σαν καὶ ἔθεσαν ἀντιμέτωπους διαφόρους μορφὰς. Δὲν ἐσκέφθησαν ὅμως νὰ συνδυά-σουν κατὰ ἰσορροπημένον τρόπον τὰς μορ-φὰς αὐτάς, γύρω ἀπὸ μίαν κεντρικὴν μορ-φήν. Ἡ σύνθεσις, ὡς τῆς ἀντιλαμβανόμεναι οἱ Ἕλληνες κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα, δὲν εἶνε αἰσθητικῶς συμμετρικὴ, ὅποτε θὰ ἀπετέλει δουλοπρέπειαν τῆς Τέχνης, ἀλλὰ συμμε-τρία καλλιτεχνική, ἡ ὁποία μαρτυρεῖ τὴν κατ' ἐξοχὴν ἐλευθερίαν, ἐφ' ὅσον ἀποτελεῖ ταυτοχρόνως τάξιν καὶ ἐλευθερίαν.

Τὸ ἀνατολικὸν ἀέτωμα δὲν περιέχει πα-ρά μόνον μορφὰς ἐν ἀναπαύσει. Εἰς τὸ δυτικὸν ἀέτωμα, ὅλοι σχεδὸν αἱ μορφαὶ εὐρίσκονται ἐν κινήσει. Ὁ Παισάντας, ὁ

ὁποῖος περιγράφει τὸν ναὸν τῆς Ὀλυμπί-ας, ἀποδίδει τὸ πρῶτον ἀέτωμα εἰς τὸν ἕκ-Ερᾶκος Παιώνιον, καὶ τὸ δεύτερον εἰς τὸν Ἄλκαμένην, τὸν ὁποῖον τὰ κείμενα παρο-υαῖζον ἄλλοι μὲν μαθητὴν καὶ ἄλλοτε ἀντα-γωνιστὴν τοῦ Φεδίου.

Πιθανώτερον εἶνε νὰ ὑπῆρξαν δύο καλ-λιτέχναι τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ καὶ τὸ ἀέτω-μα τῆς Ὀλυμπίας νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν ἀρχαι-ότερον, τοῦ ὁποῖου, ὅλλως τε, γνωρίζομεν χάρις εἰς καλὰ ἀντίγραφα, μίαν κεφαλὴν τοῦ Ἑρμοῦ τοῦ 450 περίπου.

Τοῦ Παιωνίου πάλιν εὐρήθη, εἰς Ὀλυμ-πίαν ἀκριβῶς, ἕνα ἄγαλμα Νίκης ποιηθὲν κατὰ τὸ 454. Εἶνε ἔργον ρωμαλέον, τὸ ὁ-ποῖον πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν ὀριμότη-τά τοῦ καλλιτέχνη, ἐνῶ προφανῶς νέος ἀκόμη ἔγλυψε τὸ ἀνατολικὸν ἀέτωμα, τὸ ὁποῖον εἶνε ἀκόμη κάπως ξηρόν καὶ τρῶ-χί, παρ' ὅλην τὴν ρωμαλεότητά του.

Εἰς τὸ ΕΠΟΜΕΝΟΝ: Τὰ ἄλλα προφε-διακὰ ἀριστουργήματα.

ΣΤΡΕΠΤΟΚΟΚΚΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΕΠΤΟΚΟΚΚΙΑΣΕΙΣ

Αἱ στρεπτοκοκκιάσεις εἶνε διαφόρων εἰδῶν ἀσθένειαι, πᾶσαι ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας τῆς εισβολῆς στρεπτοκόκκων, ἐκ τοῦ δέρ-ματος πρὸς τὰ ἔνδον τοῦ ὁργανισμοῦ, παρατηροῦνται δὲ εἰς τοὺς μὴ τηροῦντας τοὺς ἀπαραιτήτους ὁρους καθαριότητος

Ὁ στρεπτόκοκκος εἶνε μικροβίον ἔχον σχῆμα σφαιροειδοῦς κόκκου. Κατὰ τὸ σύ-νηθες, οἱ στρεπτόκοκκοι ζοῦν ἀπατελοῦν-τες μεταξύ των ἀλύσεις, εἴτε βραχείας—ἐκ δύο-τεσσάρων, ἢ ἐξ συστοιχιῶν, εἴτε μακράς, ἐκ περισσοτέρων καὶ μέχρις 20 συστοιχιῶν. Εἶνε μικροβίον, τὸ ὁποῖον προτιμᾷ τὰ ζῆ ἀναερόβια ἀλλὰ ζῇ καὶ εἰς τὸν ἀέρα, εὐρίσκει δὲ γόνιμον ἔδαφος ἐπὶ τῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν καὶ ἀντέχει εἰς τὴν ἀποξήρανσιν, ἐπὶ 5—6 ἐβδομάδας. Ἡ θερμοκρασία 70 βαθμῶν, φονεύει ἀσφα-λῶς τὸν στρεπτόκοκκον, ἀλλὰ μόνον κατὰ πιν διώρου τοῦλάχιστον ἐπιδράσεως.

Ὑπάρχουν πολλὰ εἶδη, ἢ μάλλον πολ-λαί φυλαὶ στρεπτοκόκκων, αἱ ὁποῖαι ὅμως δὲν εἶνε σαφῶς μεταξύ των διαχωριμέ-ναι. Ἀναλόγως τῶν μορφολογικῶν του γνωρισμάτων, ὁ στρεπτόκοκκος, διακρίνε-ται εἰς βραχὺν καὶ εἰς μακρόν. Ὁ μακρὸς θεωρεῖται καὶ ὁ πλέων παθογόνος, ἀποκα-λεῖται δὲ ἐπίσης καὶ στρεπτόκοκκος τοῦ ἐρυσιπέλατος. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ὁ λεγό-μενος «μακρότατος» στρεπτόκοκκος, ὁ ὁ-ποῖος, ἀντιστρόφως πρὸς τὸν μακρόν, δὲν εἶνε παθογόνος. Ἐξ ἄλλου, ὑπάρχει ἀκό-μη, ὁ λεγόμενος «πρασινίζων», ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ἥπιος, καὶ τέλος, διακρίνεται ὁ βλενωδὴς στρεπτόκοκκος, συγγενεῶν κατὰ πολὺ μὲ τὸν πνευμονόκοκκον.

Ἀπὸ τὰς οἰκογενεῖας πάλιν αὐτὰς δια-κρίνονται κυρίως τὰ ἐξῆς γένη: Ὁ γαλα-κτικὸς στρεπτόκοκκος, προκαλὼν γαλα-κτικὴν ζύμωσιν τοῦ γάλακτος, λεγόμενος δὲ ἐπίσης, «γαλακτόκοκκος». Ὁ δυσώδης στρεπτόκοκκος, τὸν ὁποῖον χαρακτηρίζει ἡ ἀηδὴς δυσσομία, καὶ ὅστις εἶνε ἀναερό-βιος. Ὁ στρεπτόκοκκος ὁ σαπρὸς, ἐπί-σης ἀναερόβιος, ὡς ἐπίσης τὰ γένη στρε-πτόκοκκος ὁ μικρὸς καὶ στρεπτόκοκκος ὁ διάμεσος.

Ὁ στρεπτόκοκκος εἶνε τὸ παθογόνον αἶτιον πλείστων παθήσεων, αἱ ὁποῖαι κα-ταλύνει στρεπτοκοκκιάσεις, αἱ ὁποῖαι ἀ-ποτελοῦν τὴν μίαν τῶν δύο μεγάλων νοση-λογικῶν ὑποδιαίρέσεων τῆς πνευμονίτιδος.

Αἱ στρεπτοκοκκιάσεις μεταφέρονται συ-νήθως ἐκ τῶν ἐξω πρὸς τὰ ἔνδον διὰ τῆς ἐπιδερμικῆς ὁδοῦ, ἀναλόγως δὲ τῶν ἐμ-φανιζομένων συμπτωμάτων των, λαμβά-νουν τὰς ἐξῆς ὀνομασίας:

α) Κηρίον τοῦ Τύμπουρου-Φόξ. Εἰς τὴν ἐνθυμητὰ ὁ πάσχων τὴν ἀρχικὴν αἰτίαν,

περίπτωσιν αὐτὴν, ἡ νόσος παρουσιάζεται εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τὰ ἄκρα τῶν πο-δῶν, ὑπὸ μορφήν φλυκταινῶν. Ἡ νόσος πρὸςβάλλει κυρίως τὰ παιδιά. Τὸ μέγεθος ἐκάστης φλυκταινῆς κυμαίνεται εἰς δια-στάσεις κεφαλῆς καρφίδος ἢ καὶ κεφαλῆς θελόνης μέχρι μεγέθους φακῆς. Ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς νόσου, τὸ περιεχόμενον τῶν φλυκταινῶν καθίσταται ἀμέσως σχε-δὸν πυῶδες.

β) Ἄλλη μορφή εἶνε τὸ κηρίον ἢ ἐκθυ-μα τὸ στρεπτοκοκκικόν, τὸ ὁποῖον ὁμοιά-ζει μὲ τὸ ὡς ἄνω, ἀλλὰ ἐμφανίζεται εἰς ὁ-λόκληρον τὸ σῶμα.

γ) Ἐκθυμα (ἀλλοίωσις δηλαδὴ τοῦ δερματος) τῶν καχεκτικῶν, ἐμφανιζόμε-νον ἰδίως εἰς καχεκτικούς ὁργανισμούς.

δ) Ἐπιδερμικὴ πόμφυξ—δηλαδὴ «φουσκα-λίθρα» — τῶν νεογνῶν. ε) Εὐλογιοδὴς δερ-ματίτις. στ) Ἐρυσίπελας καὶ ἐρυσίπελοι-δες, ζ) Ἐπιδερμικὴ φλεγμονὴ τῶν γωνιῶν τῶν χειλέων, ἡ ὁποία ἀναφαίνεται κυρίως εἰς νεαρὰς ἡλικίας ἄτομα, ἰδίως εἰς μα-θητὰς καὶ ἀκόμη συχνότερον εἰς μαθητρί-ας, λόγω τῆς κακῆς ἔξεως νὰ θέτουν τὴν πένναν ἢ τὸ μολυβδοκόνδυλον εἰς τὸ στό-μα.

Πλὴν τῶν κλασσικῶν μορφῶν αὐτῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μεγάλου πολέμου παρουσιάσθησαν πλείστα ἄλλα ἄγνωστα μέχρι τοῦδε εἶδη, προσβάλλοντα τοὺς στρατιώτας, καὶ τὰ ὁποῖα περιεγράψαν κυρίως ὑπὸ Γάλλων ἱατρῶν. Τὰ νέα αὐτὰ εἶδη, ὀφείλονται ἀναμφιβόλως εἰς τοὺς με-γάλους συνωστισμούς, οἱ ὁποῖοι δευ-κολύνουν τὴν μετάδοσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰδιομορφὸν ἀνάπτυξιν των. Αἱ «νέαι» αὐ-ταὶ μορφαὶ τῆς στρεπτοκοκκιάσεως ἐμφα-νίζονται εἰς πᾶσαν ἡλικίαν, καὶ εἰς οἰον-δήποτε μέρος τοῦ σώματος. Ἀναφαίνον-ται ἀνευ ἐιδικῆς τινὸς ἀφορμῆς ἢ καὶ ἐ-πειτα ἀπὸ ἐλαφρότατον τραυματισμὸν τῆς ἐπιδερμίδος, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν τραυματισμὸν, ἢ καὶ ἔπειτα ἀπὸ ἐβδομά-δας ὁλοκληρῶς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐνθυμητὰ ὁ πάσχων τὴν ἀρχικὴν αἰτίαν.

Ὅλα τὰ ὡς ἄνω εἶδη τῶν στρεπτοκοκ-κιάσεων, καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἐπεμείναμεν ἰ-διοιτέρως — δύναται νὰ ἔχουν τὰς αὐτάς κλινικὰς μορφὰς, καὶ τὰ ἰδιά συμπτώμα-τα. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι αἱ κλινικαὶ αὐταὶ μορφαὶ δύναται νὰ εἶνε ἀναρίθμη-τοι, ἐπὶ τοῦ ἰδίου ατόμου καὶ ἐκ τοῦ ἰδίου μικροβίου. Αἱ κυριώτεροι ὅμως βασικαὶ μορφαὶ εἶνε ἡ πυορροῦσα ἢ ὑγρὰζουσα, ἐκζεματώδεις ἢ ξηραὶ καὶ πυτυρώδεις. Ἡ ἀνάπτυξις αὐτῶν εἶνε χρονία, ἢ δὲ ἀρχὴ τῶν ἐκδηλοῦται συνήθως δι' ἐρυσιπέταλος. Αἱ ἐπιπλοκαὶ τῶν εἶνε σπάνιαι, ἀλλὰ ἀκό-μη σπανιώτεροι αἱ αὐτόματοι λύσεις.

Περὶσσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην περίπτω-σιν, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀφήσωμεν μίαν στρε-πτοκοκκίαν, νὰ «περάσῃ μόνη τῆς». Ἐν τούτοις ἡ θεραπεία τῶν εἶνε εὐκολωτάτη, ὅταν συνεχισθῇ συστηματικῶς, μὲ τακτι-κὴν χρῆσιν λουτρῶν ἢ καὶ ὑγρῶν ἐπιθεμά-των ἐξ ὑπερμαγγανικοῦ καλίου (περμαν-κανὰν ντὲ ποτάς), αἰολιῶν ὑδραργύρου, καλομέλανος κτλ. Συγκεκριμένως, χρειά-ζονται κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον ἐπιθέματα ὑγρὰ πρὸς ἀπομόνωσιν τῶν ἐφελκίδων (Διὰ νὰ πέσουν δηλαδὴ αἱ «κρούστες»), ἔπειτα ἐπιθέσεις τῶν ἀπογυμνωμένων με-ρῶν δι' «Υδάτος Ἀλιμπούρ»—οὗτων δέον νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὸν φαρμακεῖον. Κατὰ τὸ δεύτερον στάδιον, προτιμώτερα εἶνε ἡ ἐπα-λοιφή διὰ περὺβιαντοῦ θαλάσμιου—«Μπώμ ντὲ Περού» — ἀλοφῆς παρεχομένης εἰς τὰ φαρμακεία, ἐπίσης δὲ καὶ ἐπάλειψις δι' ὑ-δραργυρικῶν αἰολιῶν. Εἰς καχεκτικὰ ἄ-τομα ἢ ἱσας ἐπέρχεται ἀργά.

Ὅπως συμβαίνει εἰς τὰς σταφυλοκοκ-κιάσεις, ἡ μόλυνσις δύναται νὰ εἶνε ἀνε-ξάρτητος τῆς θελήσεως μας. Ἀλλὰ ἡ πα-ράσις χρονιζούσης στρεπτοκοκκιάσεως φανερώναι κυρίως διηρωπὸν ἀκάθαρτον. Αὐτὸ ἀληθεύει ἀκόμη περισσότερον διὰ τὰς ἀμελεῖς ἐκείνας μητέρας, αἱ ὁποῖαι ἀ-φήνουν τὰς στρεπτοκοκκιάσεις νὰ χρονί-ζουν εἰς τὰ θρέφη καὶ τὰ νήπια.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ὁ πνευμονόκοκ-κος.

Ο ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

Μέχρι πρό τινας οι γεωγράφοι κατένεμον την Γήν εις πέντε ηπείρους και την θάλασσαν εις πέντε μεγάλα τμήματα, αποκαλούμενα ωκεανούς.

Αί νεώτεροι όμως έρευναι απέδειξαν ότι ή τοιαύτη διαίρεσις δεν εί·αι ήρθη, όχι μόνον έσον άφορᾷ τὰς ηπείρους άλλα κα· τους ωκεανούς. Ούτω, άντι των πέντε παλαιών ηπείρων, της Εύρώπης δηλαδή, της 'Ασίας, της 'Αφρικης, της 'Αμερικης και της 'Ωκεανίας, οί σύγχρονοι γεωγράφοι παραδέχονται έξ, την 'Ασίαν μετά της Εύρώπης, ή όποία λογίζεται ως μεγάλη άσιατική χερσόνησος, την 'Αφρικην, την Βόρειον 'Αμερικην, την Νότιον 'Αμερικην (ο Νέος Κόσμος λογίζεται σήμερα ως αποτελούν δύο χωριστάς ηπείρους), την 'Ωκεανίαν και την 'Ανταρκτίδα. Οί πέντε ωκεανοί της παλαιάς διαίρεσεως ήσαν ο 'Ατλαντικός, ο Ειρηνικός, ο 'Ινδικός, ο Βόρειος Παγωμένος και ο Νότιος Παγωμένος. Συστηματικά εν τούτοις έρευναι απέδειξαν ότι ο μὲν λεγόμενος Βόρειος Παγωμένος 'Ωκεανός, είναι άπλούστατα θάλασσα του 'Ατλαντικού και όχι χωριστή ωκεανία έκτασις, ο δε Νότιος Παγωμένος δεν υφίσταται καν άφου και οί τρεις μεγάλοι ωκεανοί, προεκτείνονται έλευθέρως προς νότον φθάνοντες μέχρι των παραλίων της 'Ανταρκτίδος, χωρίς να συναντούν ούδεν έμπόδιον. Σήμερον ή διαίρεσις των ωκεανών εις τρεις αποτελεί δόγμα άναμφισβήτητον της γεωγραφίας ενώ ή νέα διαίρεσις των ηπείρων δια λόγους πολιτικής δεν γίνεται δεκτή. Ούτω οί 'Αμερικανοί δεν δέχονται ότι ο Νέος Κόσμος δεν είναι ένιαίος, οί δε Εύρωπαίοι, δια λόγους γούστρου, δεν δύναται να παρεδεχθύν ότι ή χώρα των, ή κοίτις του συγχρόνου πολιτισμού, αποτελεί άπλου τμήμα της 'Ασίας.

Όπωςδήποτε άς ίδωμεν ειδικώτερον τί άκριβώς είναι ο 'Ατλαντικός 'Ωκεανός, ο οποίος αν και ύστερεί από άπόψεως έκτασεως έναντι του Ειρηνικού, τάσσεται πρώτος από την άποψιν της σημασίας, διότι είναι ή κυριωτέρα έμπορικη όδός του κόσμου, άφου συνδέει τὰ δύο μάλλον προηγμένα τμήματα του κόσμου, την Εύρώπην μετά της 'Αμερικης. Ο 'Ατλαντικός καταλαμβάνει έμβαδόν 87 εκατομμυρίων τετραγωνικών χιλιομέτρων έναντι 167 εκατομμυρίων του Ειρηνικού, είναι δηλαδή διπλάσιος της μεγίστης των ηπείρων της Γης, της 'Ασίας. Είναι θάλασσα στενόμακρος διήκουσα καθ' όλον τὸ μήκος της Γης από του Βορείου Πόλου, μέχρι σχεδόν του Νοτίου, περιορίζεται δε προς δυσμάς υπό της 'Αμερικης και προς 'Ανατολάς υπό της Εύρώπης και της 'Αφρικης. Τὰ ύδατά του εν τούτοις φθάνουν και μέχρι της 'Ασίας, άφου περιλαμβάνονται εις αυτόν τόσο η παραβρέχουσα τὸ βόρειον τμήμα της ηπείρου ταύτης Βόρειος Παγωμένος ή 'Αρκτική θάλασσα όσον και ή έισχωρούσα μέχρι των άσιατικών άκτών της Μικρᾶς 'Ασίας, της Συρίας και της Παλαιστίνης. Μεσόγειος θάλασσα. Κατά συνέπειαν ο 'Ατλαντικός θρέχει όλας τὰς ηπείρους της Γης, πλην της 'Ωκεανίας, ενώ ο Ειρηνικός έπ' ούδενι λόγω φθάνει μέχρι της Εύρώπης και της 'Αφρικης, ο δε 'Ινδικός περιορίζεται μόνον μεταξύ της 'Ασίας, της 'Α-

φρικης και της Αυστραλίας.

Είς τὸ μέσον περιπου τοῦ μήκους του και έγγυς του 'Ισημερινού ο 'Ατλαντικός 'Ωκεανός στενοῦται, λόγω της προσεγγίσεως της Βραζιλιανῆς άκτῆς της Νοτίου 'Αμερικης προς την 'Αφρικανικήν άκτὴν της δυτικής Γουϊνέας, οὔτω δε χωρίζεται εις δύο διακεκριμένα τμήματα εξ ὧν τὸ βόρειον είναι ελαφρώς μεγαλύτερον. Καθ' όλον περιπου τὸ μήκος του 'Ατλαντικού ωκεανού και εις τὸ μέσον περιπου αυτού ο θυθὸς της θαλάσσης άνυψοῦται σχηματίζων ύποβρύχιον έξαρμα ή δόρυς, καλούμενον ύφαλονχένα. Τοῦ έξάρματος τούτου αί κορυφαί άναδιδονται εν της θαλάσσης και σχηματίζουν τὰς 'Αζόρας και άλλας μικρὰς και μεμονωμένας νησίδας. Έκατέρωθεν του έξάρματος σχηματίζονται τὰ μεγάλα τετρα βάθη του ωκεανού. Και εις μὲν τὸ ανατολικὸν τμήμα, μεταξύ 'Αζορών και Καναρίων νήσων έμετρήθησαν βάθη μέχρις 6000 μέτρων, εις δὲ τὸ δυτικὸν μέχρις 8000 μέτρων και άνω. Πρὸς την πλευράν αὐτὴν εὐρίσκονται τὰ μέγιστα βάθη του 'Ατλαντικού, ὧν τὸ μὲν έμετρήθη εις τὸ βόρειον τμήμα του ωκεανού, έγγυς των άμερικανικῶν άκτῶν και πρὸς βορρὰν της νήσου Πορτορίκο (8526 μέτρα), τὸ δε έτερον εις τὸ νότιον τμήμα, παρὰ την νήσον της 'Αναλήψεως και εις τ' άνοικτὰ των Βραζιλιανῶν άκτῶν (8340 μέτρα). Μεγάλα βάθη και του 'Ατλαντικού, πλην της 'Αρκτικής και της Μεσογείου, είναι ή Καραϊβική ή των 'Αντιλλῶν, μεταξύ Βορείου και Νοτίου 'Αμερικης και ή Βόρειος και Βαλτική εις την Εύρώπην.

Ο 'Ατλαντικός δέχεται τὰ ύδατα των μεγίστων ποταμῶν της Γης, και συγκεκριμένως των άμερικανικῶν 'Αμαζονίου, λὰ Πλάτα και Μισισσιππὶ και των 'Αφρικανικῶν Νείλου και Κόγγου. Γενικῶς δέχεται τὰ 4)5 των ύδάτων της 'Αμερικης, και τὸ σύνολον σχεδόν των εὐρωπαϊκῶν και άφρικανικῶν. Παρὰ ταῦτα, λόγω της μεγάλης άτμοσφαιρικής έξατμίσεως ή άλυμυρότης του είναι σχετικῶς μεγάλη (36 βαθμοί), αν και μικροτέρα της έπικρατούσης εις τὰ ύδατα της Μεσογείου. Η μέση έτησία θερμοκρασία των ύδάτων εις την επιφάνειαν θαλάσσης κυμαίνεται μεταξύ 20 και 27 βαθμῶν εις τὰς εὐκράτους και τὰς θερμὰς περιοχάς, ή θερμοκρασία διάφορα θερμὰ έφ' ὧςον προχωροῦμεν προς τὸν θυθόν. Οὔτω αν εις την επιφάνειαν ή θερμοκρασία είναι 25 βαθμῶν εις βάθος 200 μέτρων είναι μόνον 15 από τὸν σημειου δε αὐτοῦ αρχίζει να έλαττοῦται βραδύτερον δια να φθάσῃ τοῦς 10 βαθμοῦς εις τὰ 1000 μέτρα και τὸν 1 ή 2 εις τὰ 4000 μέτρα. Τὴν επιφάνειαν του 'Ατλαντικού διασχίζουν διάφορα θερμὰ και ψυχρὰ ρεύματα, σημαντικώτερον των ὧν είναι τὸ περίφημον 'Γκῶλφ Στρήμ' (ρεύμα του κόλπου).

Σημαντικὸν επίσης ρεῦμα είναι τὸ ψυχρὸν, τὸ Λαμπραντόρ, τὸ ὁποῖον κατέρχεται από τὰς πολικὰς θαλάσσας και παραρρέει τὰς ανατολικὰς άκτὰς της Βορείου 'Αμερικης.

Εν των δύο μνημάτων του 'Ατλαντικού, του βορείου και του νοτίου, τὸ πρώτον παρουσιάζει τὰς μεγαλύτερας θυέλλας. Είς τὰς άκτὰς ιδίως της Φλωρίδος και των 'Αντι-

λλῶν δημιουργοῦνται συχνὰ καταστρεπτικοί κυκλώνες. Πολλοί των κυκλώνων τούτων φθάνουν μέχρι των άκτῶν της Εύρώπης και ειδικώτερον μέχρι της περιοχῆς της 'Ισπανίας. Τούναντιον ο Νότιος 'Ατλαντικός, είναι ή μόνη εκ των μεγάλων θαλασσῶν εις την ὁποίαν δεν συμβαίνουν κυκλώνες. 'Αλλή σημαντικὴ άνωμαλία του Βορείου 'Ατλαντικού είναι ή προκαλουμένη κατὰ την εποχὴν της άνοιξεως ὁμαδική κάθοδος των πολικῶν πάγων, οί ὁποιοί, υπό μορφήν παγοδύνων, άποτελοῦν σημαντικὸν πρόσκρημα δια την ναυσιπλοίαν.

Τὸ μέσον βάθος του 'Ατλαντικού είναι 3858 μέτρα, ενώ του Ειρηνικού είναι 4097 και του 'Ινδικού 3929. Τὰ βάθη κατανέμονται ως κατωτέρω: τὰ 27,5 τοῖς εκατὸν εν της ήπειρου, τὰ 18,2 τοῖς εκατὸν από 1800—3500 μέτρα, τὰ 47,2 τοῖς εκατὸν από 3500—5500 μέτρων και τὰ 7 τοῖς εκατὸν από 5.500 μέτρα και άνω. Κατὰ συνέπειαν εις τὸ ἥμισυ περιπου της έκτασεως της μεγάλης αὐτῆς θαλάσσης ὑπάρχουν βάθη άνωτερα των 3500 μ.

'Αξιοσημείωτον τέλος φαινόμενον άπαντοῦ εις τὸν Βόρειον 'Ατλαντικὸν είναι ή λεγομένη θάλασσα των Σαργᾶσων ή άλλως φυκοθάλασσα. Συγκεκριμένως τὸ μεταξύ των 'Αζορῶν νήσων και των άκτῶν της Φλωρίδος και των 'Αντιλλῶν τμήμα της θαλάσσης, καλύπτεται από παχὺ στρώμα φυκῶν καλουμένων σαργᾶσων. Τὴν περιοχὴν αὐτὴν δυσκόλως δύναται να διαπλεύσουν τὰ σκάφη άλλα την άποφύγουν διότι εὐρίσκεται έξω των πολυσυνάστων ὁδῶν των συγκοινωνιῶν.

Ο 'Ατλαντικός είναι ο πρώτος ωκεανός των ὅποιον έγνωρσαν οί προηγμένοι Μεσογειακοί λαοί της αρχαιότητος, εκλήθη δε οὔτω από την μυθικήν ηπείρου 'Ατλαντίδα, ή ὁποία εκάλυπτε πρὸ 6—8000 ετών τὸ μέσον περιπου της θαλάσσης αὐτῆς, καταποντιθεῖσα έκτοτε.

Ο 'Ατλαντικός διεπλεύσθη τὸ πρώτον εξ ανατολῶν προς δυσμάς, από τὸν Κολόμβον τὸ 1492. Έκτοτε χάρις εις τὴν άνακάλυψιν της 'Αμερικῆς ή θάλασσα αὐτὴ απέβη και έξακολουθεῖ να είναι ή σημαντικώτερα ναυτιλιακή όδός του κόσμου. Τὸ 1840 διεπλεύσθη από Εύρώπης εις 'Αμερικὴν υπό τοῦ πρώτου άτμοπλοίου, τοῦ άγγλικού «Βρεττανία». Τέλος από τοῦ 1927 ὁπότε ο 'Αμερικανός Λίντμπεργκ, διέβη δι' αεροπλάνου τὸν ωκεανόν, πετάξας από Νέας 'Υόρκης εις Παρισίους, έπραγματοποίησε και τὸ δνειρον της αεροπορικῆς συνδέσεως του 'Ατλαντικού, σήμερα δε τὰ άμερικανικά έμπορικά αεροπλάνα τύπου «Κλιππερ» μεταφέρουν τακτικῶς επιβάτας από της μιάς ηπείρου εις την άλλην.

Ο 'Ατλαντικός δεν είναι άντικείμενον έμπορικῆς έμμεταλλείσεως μόνον εις την επιφάνειαν και τὸν άέρα, άλλα και ὑποβρυχίως, χάρις εις τὸ πλῆθος των τηλεγραφικῶν καλωδίων τὰ ὁποία συνδέουν σήμερα τὸν νέον και τὸν παλαιόν κόσμον στηριζόμενα εις τὸν πυθμένα του. Τὸ πρώτον τοιοῦτον καλωδίου έτοποθετήθη τὸ 1858, τὴν δε 13 Αὐγούστου τοῦ ίδίου έτους διεβιβάσθη τὸ πρώτον τηλεγράφημα από ηπείρου εις ηπείρου.

Ο ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ

Κρυπτόγαμα ή σποριόφυτα

Τὰ κρυπτόγαμα διακρίνονται των φανερογάμων, διότι δεν φέρουν άνθη και πολλαπλασιάζονται δια μικροσκοπικῶν κυττάρων, των σπορίων. Έπομένως δεν φέρουν σπέρματα, ξεβερουν και κοτιληδόνας.

Τὰ σπορία των κρυπτογάμων παράγονται ὅπως και ὅλα και τὰ φυτικά κύτταρα, δι' άνανεώσεως, συγχωνεύσεως και πολλαπλασιασμοῦ των κυττάρων.

Τὰ κρυπτόγαμα δεν διαφέρουν μόνον των φανερογάμων φυτῶν, άλλα και μεταξὺ των, διότι άλλα φέρουν ὅλα τὰ ὄργανα της θρέψεως, δηλαδή ρίζας, κορμόν και φύλλα, ὅπως τὸ πολυπόδιον και άλλα πολλά, άλλα δε στεροῦνται ρίζης, ὅπως τὰ φύκη, αἱ λειχήνες κτλ.

Τὰ κρυπτόγαμα τὰ φέροντα ρίζας και κατάλληλα άγγεῖα δια την μεταφοράν των θρεπτικῶν οὐσιῶν εις ὅλοκλήρον τὸ φυτὸν ὀνομάζονται άγχειοκρυπτόγαμα, ενώ τὰ μη φέροντα ρίζας είναι τὰ άγχειοκρυπτόγαμα.

α) Ἀ γ γ ε ι ο κ ρ υ π τ ὀ γ α μ α . — Όλα τὰ φυτά της κατηγορίας φέρουν άγγεῖα και κύτταρα και πολλαπλασιάζονται δια σπορίων. Από τὰ σπορία άναπτύσσεται τὸ προβάλλιον, τὸ ὁποῖον φέρει άνθηρίδια και άρχηγόνια, εκ των ὧν ὁποῖον άργότερον άναπτύσσεται τὸ σποριογόνον φυτόν.

β) Ἀ ν α γ γ ε ι ο κ ρ υ π τ ὀ γ α μ α . — Τὰ φυτά της κατηγορίας αὐτῆς δεν φέρουν άνθη και ρίζας και πολλαπλασιάζονται δια σπορίων. Μερικά αὐτῶν φέρουν στέλεχος διακρινόμενον, ὅπως τὰ ἔρυντα, και άλλα φέρουν στέλεχος ὁμοιομερές, καθ' όλον τὸ μήκος των, τὸν θαλλόν, εξ οἷ και τὰ φυτά αὐτὰ ὀνομάσθησαν θαλλόφυτα, ὅπως τὰ φύκη και οί μύκητες.

Όλα σχεδόν τὰ φύκη είναι ὑδρόβια και φέρουν χλωροφύλλη, ενώ οί μύκητες στεροῦνται χλωροφύλλης.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΙ ΦΥΤΩΝ ΑΝΑΛΟΓΩΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ

'Αναλόγως της χρησιμότητος των, τὰ φυτά διακρίνονται εις ἐδωδιμα, ποτονα παραγωγικά, κτηνοτροφικά, βιομηχανικά, ὕφαντικά, θαφικά, άρωματικά, φαρμακευτικά κτλ.

Τὴν πρώτην θέσιν μεταξύ των ἐδωδιμων φυτῶν κατέχουν τὰ δημητριακά, των ὧν ὁποῖον τὰ σπέρματα, καταλλήλως αλευροποιούμενα, άποτελοῦν την βάση της τροφῆς ὁλοκλήρου σχεδόν της άνθρωπότητος. Τὰ φυτά αὐτὰ, γενικῶς είναι μονοετείς πόαι και άνήκουν εις την οἰκονόγειαν των άγρωστοειδῶν, έκτός του σίτου τοῦ μαλανοῦ (μαυροσίταρο), τὸ ὁποῖον άνήκει εις τὴν οἰκονόγειαν των πολυγωνιδῶν. Η άνάπτυξις των είναι ταχέια, τὰ δε σπέρματά των διατηροῦν επί πολὺ τὴν σπερματικήν των δύναμιν.

Η ΚΑΣΤΑΝΙΑ

Η καστανιά — καστανέα — είναι μεγάλο δένδρον της κατηγορίας των κυπελλοφόρων. Η καστανιά είναι δένδρον δασικόν, φυλλοβόλον με σφαιρικόν γλυκύ και ἐδωδιμὸν καρπὸν, ὁ ὁποῖος περιβάλλεται από σαρκώδες άκανθωτὸν ἐξωάρπιον, τὸ ὁποῖον περικλείει ἓνα ή περισσότερα ἡμισφαιρικά, ὠσειδη και σπανιότερα τριγωνικά σπέρματα, τὰ κάστανα.

Καλλιεργεῖται δια τὸ βαρὺ, σκληρόν, ελαστικόν και άσθηπον ξύλον της, καθὼς και δια τοὺς καρπούς της. Καστανεάι άπαντοῦν και παρ' ἡμῖν αὐτοφυεῖς εις τὴν Πίνδον, τὸ Πήλιον και τὰς νήσους Κρήτην, Εὔβοιαν, Νάξον και εις άλλας.

Από τὰ πολλά εἶδη γνωστότερον είναι ή καστανέα ή κοινή, ή ὁποία φθάνει εις ὕψος 20 —35 μέτρων. Άπαντα είναι τὰ δάση και εις τοὺς βοσκοτόπους μεμονωμένα ή καθ' ὁμάδας πυκνάς, ὁπότε άποτελεῖ τὰ καστανόδάση. Είς τὰς 'Αλπεῖς άπαντα και μέχρι ὕψους 1.300 μέτρων.

Εὐδοκιμεῖ εις καλιούχα ἐδάφη και άναπτύσσεται από τοῦ δεκάτου μέχρι τοῦ δεκάτου πέμπτου έτους της ηλικίας της. Ανθίζει κατὰ τὸν Μάρτιον. Αναλόγως τοῦ καιροῦ ὁ καρπὸς πίπτει εις τὸ ἔδαφος από τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τέλους τοῦ Νοεμβρίου. Πολλαπλασιάζεται άγενῶς, άλλα θραδέως, με τὰ πτηνά, και εὐγενῶς με παραφυάδας, αἱ ὁποῖαι κατόπιν ἐξευγενίζονται με έμβολιασμόν (μπόλιασμα).

Κυριώτερα και γνωστότερα από αὐτὰ τὰ φυτά είναι ὁ σίτος, ή ὄρυζα, ή κριθή, ή σίκαλις, ή ῥώμη, ὁ άραβόσιτος, ὁ κέχρος (κεχρί), τὸ σύρρον κτλ.

Τὰ ποτοπαραγωγικά φυτά διαίρουνται εις τρεῖς κατηγορίας, εις τὰ παράγοντα οἰνοπνευματώδη ποτά (άμπελος κτλ.), εις τὰ παράγοντα αλκαλοειδη ποτά (καφές, τέιον κτλ.) και εις τὰ παράγοντα σακχαρώδη ποτά.

Έκ των κτηνοτροφικῶν φυτῶν κυριώτερα είναι τὰ σιτηρά, τὰ χεδριπὰ (όσπρια) και τὰ διάφορα δένδρα, δια τὰ φύλλων, ὅπως αἱ μορέαι, αἱ δρύες δια τοὺς καρπούς των.

Φυτά βιομηχανικά είναι τὰ δένδρα, των ὧν ὁποῖον τὸ ξύλον χρησιμοποιεῖται διαφοροτρόπως εις τὴν ξυλουργικὴν βιομηχανίαν. Μεταξὺ των κυριωτέρων είναι ή κυπάρισσος, ή δρύς, ή καστανέα, ή ἱτέα, ὁ πλάτανος, ή φελλόδρυς κτλ.

Υφαντικά φυτά λογίζονται ὁ λίνος

Τὸ ξύλον της άγρίας καστανέας χρησιμοποιεῖται λόγω της άντοχῆς του, εις τὴν οἰκοδομικήν, τὴν άμαξοποιάν, δια τηλεγραφικῶν στύλων, εις σανίδας δια τὴν κατασκευὴν ἐπίπλων, τὴν βαρελοποιάν κτλ.

Ο καρπός, τὸ κάστανον, της ἡμέρου καστανέας, είναι σαρκώδες, ελαφρώς κιτρινόλευκος. Έξωθεν περιβάλλεται ὕ-

πό λείου περικαρπίου χρώματος θαθέος καστανού. Έσωθεν δε ὑπό ἐπιδερμίδος μεταξινοχνοῶδους και στυφῆς τὴν γεῦσιν. Περιέχει 39 % ὕδωρ, 3,8 άζωτούχους οὐσίας, 2,49 % λίπος, 43,71 % άμυλον και τὰ λοιπὰ διάφορα μεταλλικά προϊόντα.

Τὰ κάστανα τρώγονται ὡμά, θραστὰ ή ψημένα, καθὼς και μαγειρευμένα, με κρέας. Επίσης χρησιμοποιοῦνται και δια τὴν κατασκευὴν γλυκού και ζαχαροπτικῶν.

Κυριώτεραι άσθένειαι της καστανέας είναι ή τίγγις, μικρὸν έντομον άπαντῶν συνήθως κατὰ χιλιάδας εις τὴν κάτω επιφάνειαν των φύλλων. Καταστρέφεται με λιζόχην ή απόθρεγμα καπνοῦ. Η καρούκαφα, ή ὁποία προσβάλλει τὸν καρπὸν. Η καταπολέμησις τοῦ έντόμου τούτου είναι δύσκολος. Τέλος πολλά εἶδη μυκήτων, ὅπως ή σφαῖρα, τὸ κυλινδροσπόριον κτλ. οἱ ὁποιοί εμφανίζονται κατὰ τὸν Σεπτέμβριον εις τὰ φύλλα της και σχηματίζουν φαίᾶς κηλίδας, αἱ ὁποῖαι ξηραίνονται άργότερον.

(λινάρι), ή κάνναβις (καναβούρι), ὁ θάμβας, τὸ σπάρτον, ή ὀποντία και άλλα.

Βαφικά είναι τὸ ἰνδικόν (λουλάκι), ή καισαλπονία, ὁ κρόκος (ζαφορά), ή ροκάλη, ὁ ροδς κτλ.

Έκ των άρωματικῶν γνωστότερα είναι ή ροδὴ (τριανταφυλλιά), τὰ περισσότερα των χεῖλανθῶν, τὰ ἱριδοειδη, τὰ έσπεριδοειδη, καθὼς και τὰ άρωματικά ξύλα διαφόρων δένδρων, ὅπως τοῦ πτεροκάρπου των 'Ινδιῶν, τοῦ κέδρου τοῦ Λιβάνου κτλ.

Από τὰ δηλητηριώδη κυριώτερα είναι τὰ περισσότερα εἶδη των άσκληπιαδοειδῶν, μερικά των χεδροπῶν, μερικοί μύκητες, ή θαλεριάννα, ὁ μήκων (παπαρουνά) κτλ.

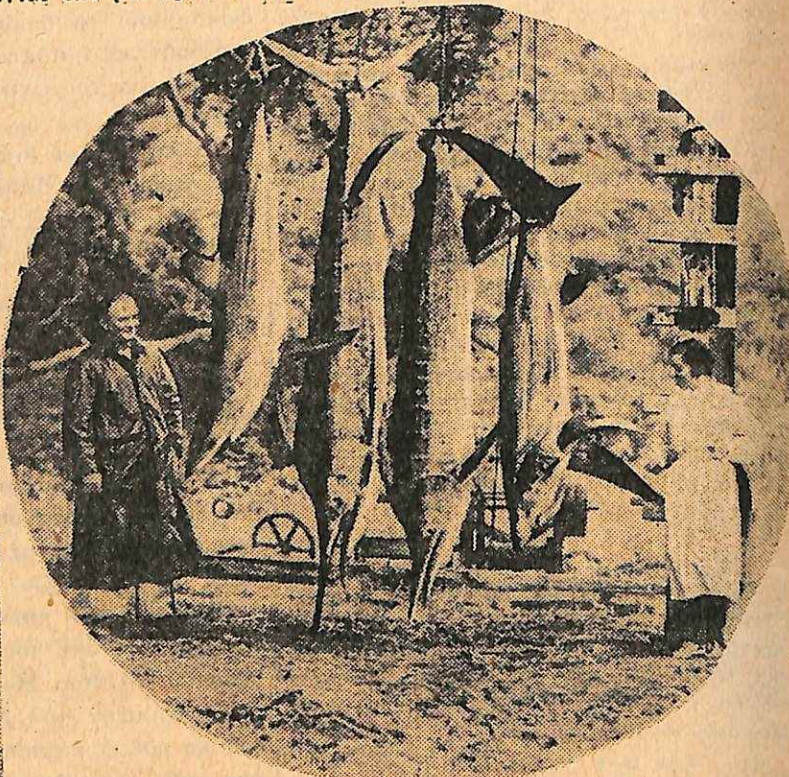
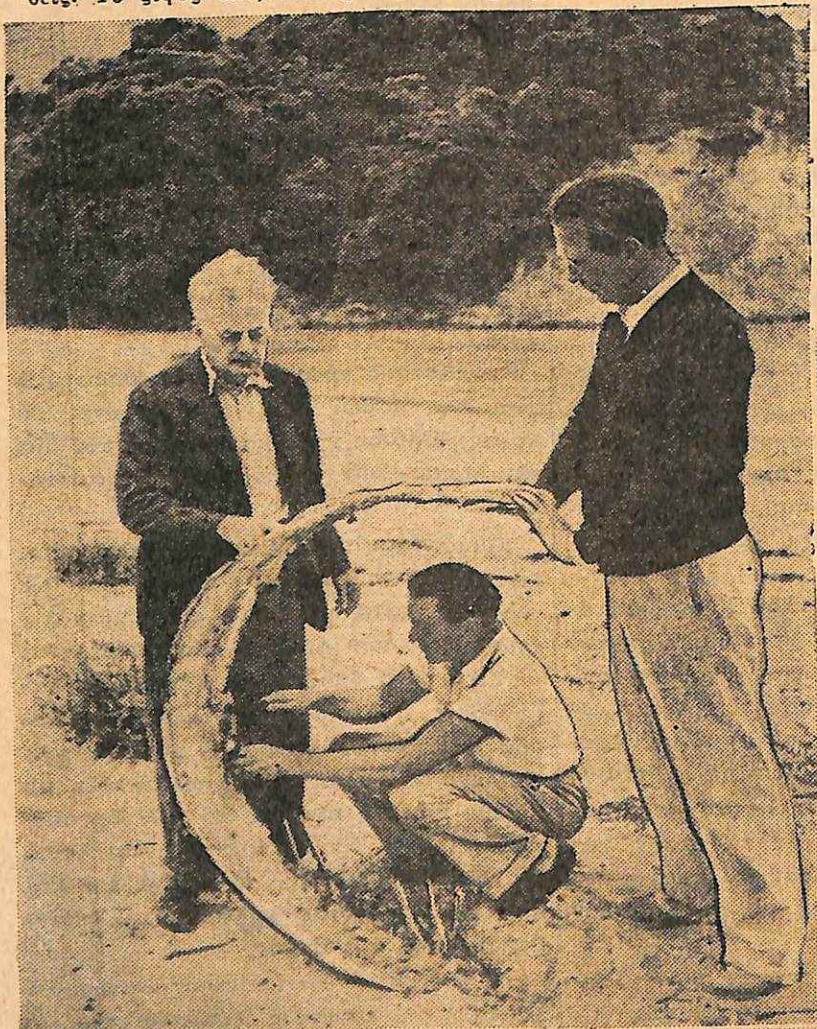
Τέλος εκ των ναρκωτικῶν κυριώτερα είναι ή νικοτιανή (καπνός), ὁ μήκων ὀπνοποιός (άφιόνι), τὸ ὄπιον κτλ.

ΤΟ ΚΥΝΗΓΙΟΝ ΤΩΝ ΞΙΦΙΩΝ

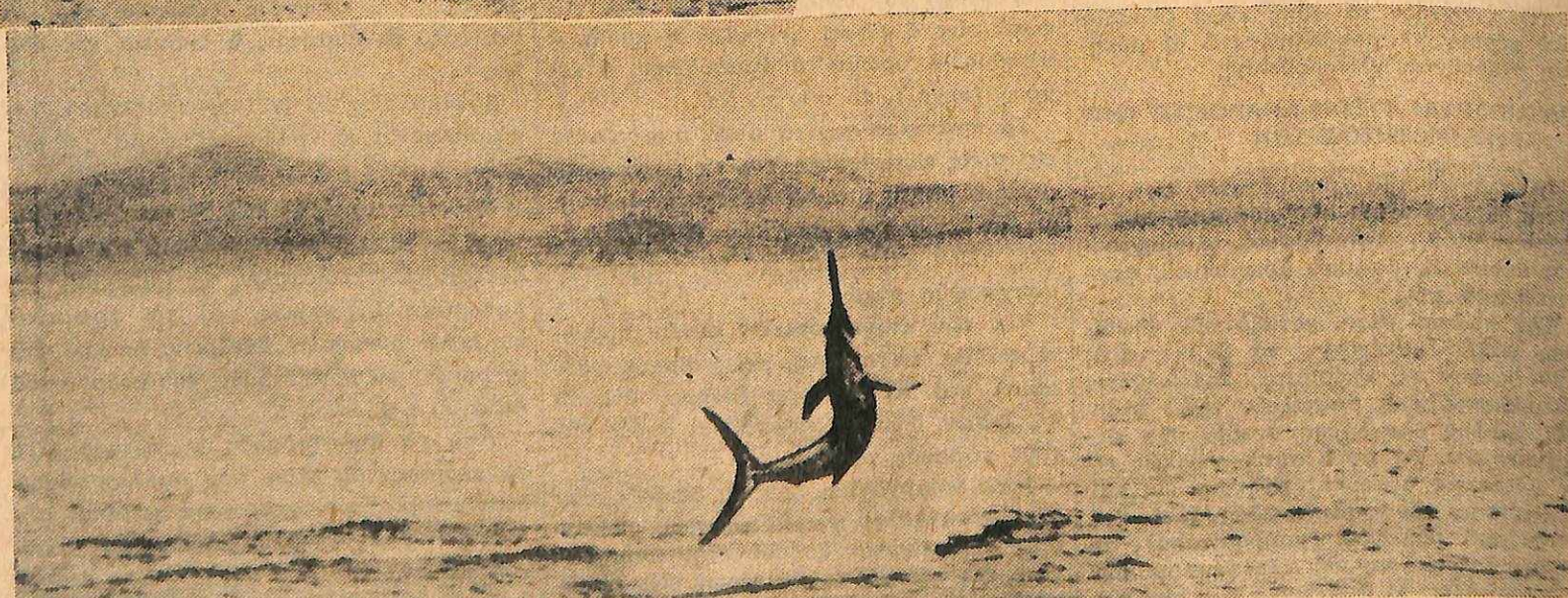
Οι ξιφίαι είναι από τὰ μεγαλύτερα ψάρια, φθάνουν δὲ κάποτε μέχρι μήκους πέντε μέτρων καὶ βάρους 400 χιλιogramμῶν. Εἰς τὴν Μεσόγειον, ὅπου εὐρίσκονται πολλοὶ ξιφίαι, τὸ μήκος καὶ τὸ βάρος των δὲν φθάνουν εἰς τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς, ἀλλ' εἰς τοὺς ὡκεανούς, οἱ παμμέγιστοι ξιφίαι δὲν εἶναι ἀσυνήθεις. Τὸ ξίφος των, κοπιτερὰ προέκτασις τῆς

ἄνω σιαγόνης, ἔχει μήκος συνήθως μέχρι πέντε μέτρων, εἰς τοὺς μεγάλους ὅμως ξιφίαις φθάνει καὶ εἰς ἑν καὶ ἡμισυ μέτρον, χρησιμεύει δὲ ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀμυναν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον μεγάλων κητῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐναντίον πλοίων. Διότι οἱ ξιφίαι καὶ φιλέριδες εἶναι καὶ ὑπερβολικὰ νευρικοί, ἐνίοτε δὲ καταλαμβάνονται ὑπὸ μανίας καὶ ἐ-

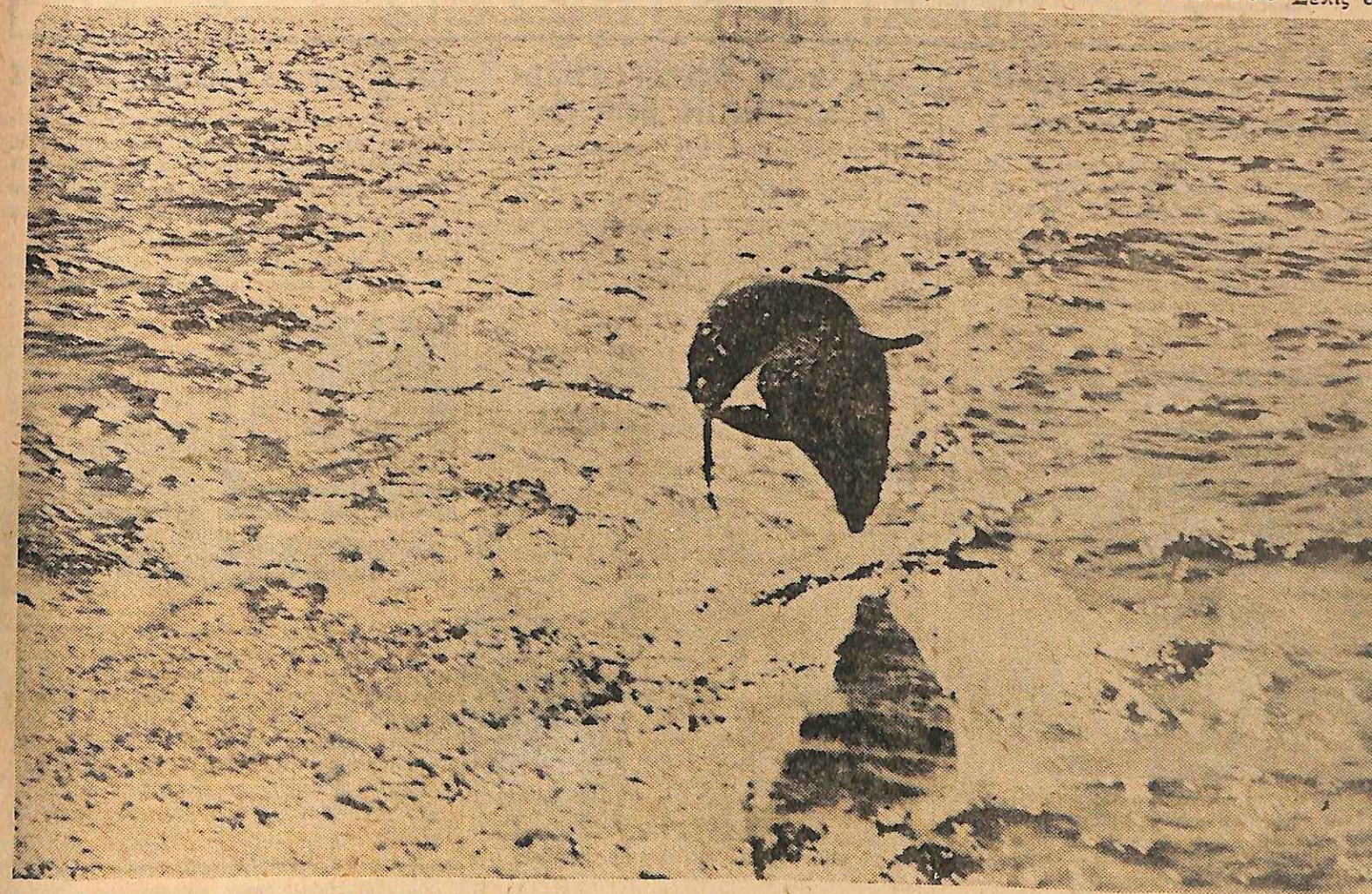
πιπίπτουν κατὰ παντὸς τοῦ προστυχόντος. Οἱ ξιφίαι ἀλιεῦνται συνήθως διὰ κάμακος, ἀλλὰ καὶ διὰ δολώματος, ἰδίᾳ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις, διὰ τὸ κρέας των, τὸ ὁποῖον εἶναι εὐγεστότατον. Αἱ εἰκόνες δεικνύουν σκηνὰς ἀπὸ τὴν ἀλιεῖαν ξιφίων, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν Ἀμερικανικὴ ἀποστολή, δι' ἐπιστημονικοὺς σκοποὺς.

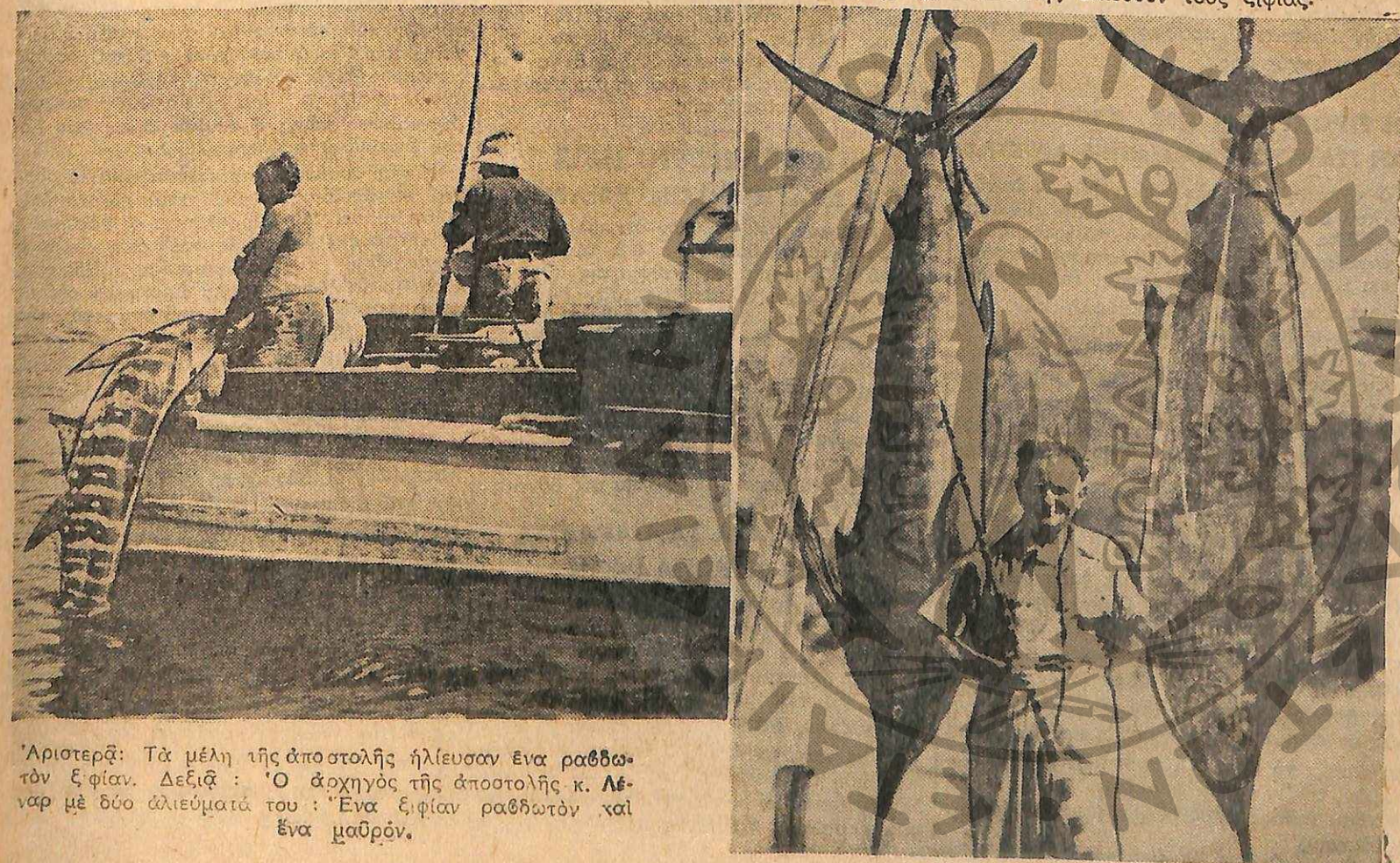
Ἀριστερά: Τὰ μέλη τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἀμερικανικοῦ Μουσείου καθαρίζουν τὸν σκελετὸν ἑνὸς ξιφίου, τὸν ὁποῖον θὰ παραλάβουν μαζί των, διὰ νὰ τὸν μεταφέρουν εἰς τὸ Μουσεῖον. Δεξιά: Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς κ. Λέναρ παρὰ τὰ ἀλιεύματά του, τὰ ὁποῖα εἶνε, ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ, ἕνας καρχαρίας, δύο ραβδωτοὶ ξιφίαι καὶ ἓν ἄλλο εἶδος καρχαρίου μετὰ μεγάλην οὐράν.

Ὁ Ξίφις κατέφαγε τὸ δολῶμα μαζί με τὸ ἀγκίστρι καὶ ἀγωνίζεται ὥστε νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπ' αὐτό δι' ἀποτόμων καὶ θιγῶν ἀνατινάξων

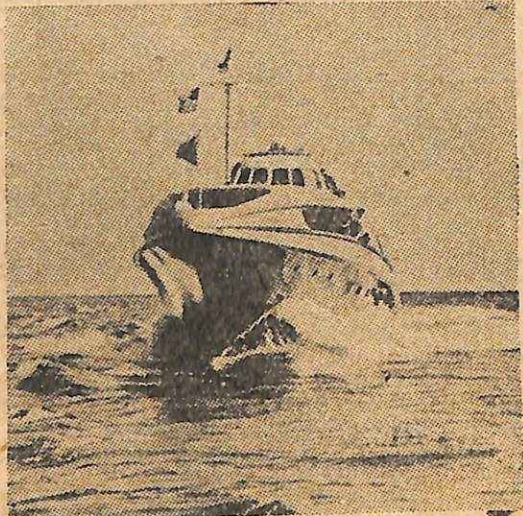
Ὁ Ξίφις πηδᾷ, παίζοντας πλησίον τοῦ σκάφους, ἐκ τοῦ ὁποῖου τὰ μέλη τῆς ἀποστολῆς ἀλιεῦν τοὺς ξιφίαις.

Ἀριστερά: Τὰ μέλη τῆς ἀποστολῆς ἤλυσαν ἕνα ραβδωτὸν ξίφιον. Δεξιά: Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς κ. Λέναρ μετὰ δύο ἀλιεύματά του: ἕνα ξιφίαν ραβδωτὸν καὶ ἕνα μαῦρόν.

ΝΕΟΣ ΤΥΠΟΣ ΤΑΧΥΤΑΤΟΥ ΕΚΔΡΟΜΙΚΟΥ ΣΚΑΦΟΥΣ

Ο Άμερικανός κατασκευαστής αεροπλάνων "Αντονι Φόκκιερ" σχεδίασε τον ει-
κονιζόμενο τύπον εκδρομικού σκάφους εις
τόν οποίον εφήρμοσεν όλα τα δεδομένα της
αεροναυπηγικής, δηλαδή της τεχνικής, ή
οποία εφαρμόζεται εις την κατασκευήν των
αεροπλάνων. Το σκάφος εφωδιάσθη διά

κινητήρων αεροπλάνου, τούς οποίους ο κυ-
βερνήτης δύναται να χειρίζεται από οίον-
δήποτε σημείον του πλοίου. Το σκάφος έ-
χει μήκος 35 μέτρων και πλάτος 7, δύνα-
ται δέ να αναπτύξη ανωτάτην ταχύτητα
60—70 κόμβων. Ο κατασκευαστής έχει λά-
βει τα μέτρα του ούτως ώστε το πλοίο να
μην υφίσταται κραδασμούς λόγω της
μεγάλης ταχύτητος.

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΚΤΩΝ «ΜΠΑΙΝΖ-ΜΠΩΛ»

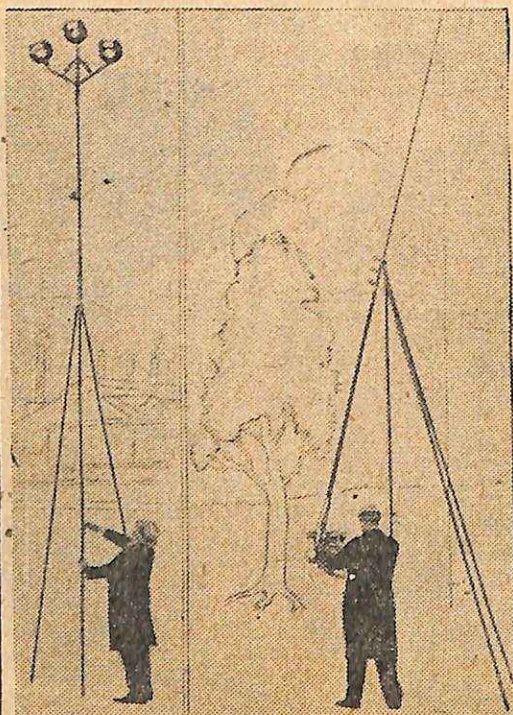
Το «Μπαϊνζ-Μπώλ» είναι μία από τας
μύθλους διαδεδομένας εν Άγγλϊα άθλοισι
διάς. Είναι όμως επικίνδυνον παιχνίδι διότι
οι τραυματισμοί είναι συνηθέστεροι εν συγ-
κρίσει προς το ποδόσφαιρον. Τελευταίως,
διά να προστατευτεί η κεφαλή των παι-
κτών εισήχθη είδος ελαστικής περικεφα-
λαίας, ή οποία φέρεται κάτω από τούς συ-
νήθεις σκούφους των παικτών. Όμοιοι πε-
ρικεφαλαίαι φέρονται και από τούς τζό-
κευ των αυστραλιανών Ιπποδρομιών μετ'
έμποδίων όπου αι πτώσεις είναι συνηθέστα-
ται.

ΚΗΡΙΑ ΜΕ ΜΕΤΑΞΩΤΗ ΘΥΡΑΛΛΙΔΑ

Κατωρθώθη τελευταίως να θελτιωθί και
αυτό το αναχρονιστικόν μέσον φωτισμού,
το κηρίον (kerl). Η θελτιώσις του συνί-
σταται εις την αντικατάστασιν της θαμβά-
κης θρυαλλίδος (φυτιλιού) διά μεταξω-
τής, ή οποία έχει την ιδιότητα να παράγη
φώς σταθερόν, να μη καπνίζει και να λυώνη
αργότερα το κηρί. Οι προτιμώντες τόν φω-
τισμόν αυτόν—και υπάρχουν πολλοί—θα
μείνουν ένθουσιασμένοι με την νέαν αυτήν
εφεύρεσιν.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΦΩΤΑΓΩΓΗΣΙΝ ΝΥΚΤΕΡΙΝΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

Η φωταγωγήσις των υπαιθρίων νυκτε-
ρινών εορτών (άθλητικών συναντήσεων
κλπ.) είναι συχνά προβληματική, διότι α-

παιτεί ειδικάς πολυδαπάνους συνήθως έγ-
καταστάσεις, αι οποίαι άμέσως μετά την
εορτήν έχρηστεύονται. Εις την Άμερικήν
διά την αντιμετώπισιν του ζητήματος κα-
τεσκευάσθη ο εικονιζόμενος φορητός φω-
τιστικός τρίπους, ο οποίος μεταφέρεται
εύχερέστατα εις την κατάλληλον θέσιν και
παρέχει τας υπηρεσίας του χωρίς περιττά
έξοδα και καθυστερήσεις.

ΜΙΑ ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΡΑΓΙΩΝ ΤΩΝ ΧΕΙΛΕΩΝ

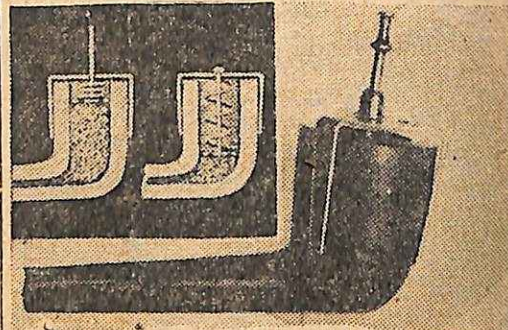
Τά κραγίον των χειλέων αποτελούν μίαν
σημαντικωτάτην δαπάνην διά τας γυναί-
κας. Εις Άμερικανός καθηγητής της Χη-
μείας εισήγαγε τελευταίως μίαν σημαντι-
κατάτην τελειοποίησιν, ή οποία έλυσε το
πρόβλημα της δαπάνης, συγχρόνως δέ δι-
ευκολύνει την καλήν έκλογήν του χρώμα-
τος και το άπολύτως κανονικόν στρώσιμόν.
Ο έν λόγω καθηγητής αντικατέστησε το
κραγίον διά τεμαχίου χάρτου με το οποί-
ον καλύπτονται τα χείλη και το οποίον
συγκρατείται έσωτερικώς από τα δόντια.

ΣΥΣΚΕΥΗ ΔΙΑ ΤΑ ΠΑΡΑΣΙΤΑ ΤΩΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ

Οι άσύρματοι και τα ραδιόφωνα των αε-
ροπλάνων πάσχουν από τα παράσιτα της
ταχύτητος, τα οποία προκύπτουν από την
κένωσιν ηλεκτρικού ρεύματος, συγκεντρο-
μένου επί των μεταλλικών τμημάτων του
αεροπλάνου, όταν αυτό μεταβάλλη θέσιν.
Ήδη, κατόπιν πολλών προσπαθειών κα-
ταρβώθη αι κενώσεις αδια να γίνωνται
έκ του όπισθίου μέρους του αεροπλάνου και
συγκεκριμένως από έν σημείον των πτερύ-

ΠΙΠΑ ΔΙ' ΑΥΤΟΚΙΝΗΤ ΣΤΙΛΣ

Η εικονιζομένη καπνοσύριγξ (πίπα) προ-
ορίζεται άποκελιστικώς δι' αυτοκινητιστάς
οι οποίοι τρέχοντες με μεγάλην ταχύτητα
δυνατόν όταν καπνίζουν να προκαλέσουν
πυρκαϊάς, διότι το ρεύμα του άέρος παρα-
σύρει άναμμένον καπνόν και τόν ρίπτει έ-
δίως το καλοκαίρι επί των έγγυς της ό-
δοϋ ξηρών φυτών, τα οποία άναφλέγονται.

Εις την νέαν αυτήν πίπαν ο καπνός σκε-
πάζεται από τύλιγμα, το οποίον πιεζόμε-
νον από μικρόν ελατήριο έμποδίζει τόν ά-
ναμμένον καπνόν να παρασυρθί. Εις το
πρός το άριστερά σχήμα φαίνεται το έλα-
τήριο συμπιεσμένον όταν ο καπνός γεμί-
ξη ολόκληρον την πίπαν. Έφ' όσον όμως
προχωρεί ή καύσις το ελατήριο πιέζει τόν
υπολειπόμενον καπνόν, όπως φαίνεται δε-
ξιά.

γων της ούρας. Ούτω θα άποφεύγονται οι
θόρυβοι έκ των κενώσεων ηλεκτρικού ρεύ-
ματος, οίτινες πολλάκις παρεμπόδιζον αι-
σθητώς την λειτουργίαν των σταθμών ά-
συρμάτου των αεροπλάνων και του ραδιο-
φώνου. Μέχρι τούδε αι κενώσεις αυτές
αντιμετωπίζοντο διά πλείστων συσκευών
αντιπαρασιτικών, αι οποίαι όμως δεν λύ-
ουν βασικώς το ζήτημα.

Η νέα συσκευή άποτελείται από έν σύρ-
μα, το οποίον περιτυλίσσεται εις το όπί-
σθιον τμήμα του αεροπλάνου, ή εφεύρεσις
δέ της συσκευής αυτής όφείλεται εις τούς
μηχανικούς της αεροπορικής Έταιρίας
«Ηνωμένοι Άεροπορικοί Γραμμαί» οίτινες
συνειργάσθησαν προς τούτο μετά της
«Μπέντεξ Ράντιο Κορπορέσιον». Εις το ό-
πισθεν τμήμα του αεροπλάνου άνοίγονται
δύο όπαι, έν είδει φατνίου οδόντων. Έν-
τός αυτών τοποθετούνται περιτετυλιγμένα
σπειροειδώς επί κοχλίου σύρματα. Δι' έ-
λατηρίων, οι δύο αυτοί κοχλίοι εισέρχον-
ται και έξέρχονται έκ των όπών. Η διεύ-
θυνσις των κοχλίων αυτών γίνεται από τόν
πιλότον του αεροπλάνου. Τα σύρματα αυ-
τά άποτελούμενα έκ χαλύβος έχουν μή-
κος 15—18 μέτρων. Εις τα σύρματα αυτά
συγκεντρούται το διάχυτον επί του μεταλ-
λικού τμήματος του αεροπλάνου ηλεκτρι-
κόν ρεύμα και διά των ελατηρίων κενω-
ται. Ήδη τοιαύται συσκευαί έτοιμασθήθη-
σαν εις τα δικινητήρια αεροπλάνα τύπου
Ντούγκλας της Έταιρίας, ή δέ άπόδοσις
αυτών είναι άριστη.

ΤΟ ΚΤΑΠΟΔΙ

Το κταπόδι — οκτάπους—είνε μαλάκιον
της κατηγορίας των κεφαλοπόδων, άπαν-
τών εις όλας τας θαλάσσας.

Το περίεργον αυτό θαλάσσιο ζώο έχει
σώμα όμοιον με δερμάτινον σάκκο, ώσειδές
και λεϊόν, το οποίον καλύπτεται από γλοι-
ώδη ουσίαν. Το κεφάλι του είναι άποστρογ-
γυλωμένο και όγκώδες και οι όφθαλμοί
του είναι άρκετά μεγάλοι και τοποθετημέ-
νοι εις τα πλάγια της κεφαλής. Εις την
κορυφήν της κεφαλής φέρει κερατώδη ά-
πόφυσιν έν είδει ράμφους. Η άπόφυσις αύ-
τη άντιπροσωπεύει το στόμα του ζώου και
γύρω από αυτό έκφύονται οκτώ ισχυροί
θραχίνες, πλόκαμοι ή πόδες, έξ ών έλαβε
και την όνομασίαν του το ζώον.

Τά κταπόδια άπαντούν εις την Ευρώ-
πην, εις τας άκτάς του Άτλαντικού ώκεα-
νού και της Μεσογείου θαλάσσης και συ-
νήθως παραμένουν μεταξύ των ραγμών
των θράχων από των οποίων συγκρατούν-
ται διά των πλοκάμων των. Εις την στά-
σιν αυτήν παραμονεύουν την λείαν των, ή
οποία άποτελείται από διάφορα κογχύλια,
καρκίνους και μικρούς ιχθύς, και όταν την
συλλάβουν την καταεσχίζουν διά του στό-
ματός των. Τα θράγγια του ζώου είναι το-
ποθετημένα έντός του σάκκου του σώμα-
τος και όμοιάζουν με λεπίδας. Η καρδιά
του είναι διηρημένη εις τρία μέρη.

Τά κταπόδια είναι νυκτόβια ζώα. Κατά
τάς τρικυμίας άναρριχώνται επί των βρά-
χων.

Κάθε πλόκαμος ή πούς του ζώου φέρει
δύο ή τρεις σειράς άπομυζητικών όργα-
νων, έν είδει βεντούζας, τα οποία προ-
καλλώνται με μεγάλην δύναμιν εις τα
διάφορα υδράζια ζώα. Οι όφθαλμοί του
ζώου λάμπουν κατά την νύκτα όπως της
γάτας και δίδουν εις αυτό φοβεράν όψιν.
Τά κταπόδια γεννούν αυγά τα οποία πε-
ριβάλλονται υπό γλοιώδους πλέγματος και
είνε γνωστά εις τούς ψαράδες με το όνο-
μα σταφύλια της θαλάσσης. Τα αυγά εί-
νε μαλακά και διαφανή.

Εις τας άκτάς μας είναι γνωστόν το εί-
δος οκτάπους, ο κοινός, το μήκος του κυ-
μαίνεται μεταξύ 30 και 100 εκατοστομέ-
τρων, το χρώμα του είναι σκοτεινός ερυθρά-
σιον, πολλάκις δέ άπαντά κατά πολυ-
πληθείς ομάδας και άλιεύεται διά το κρέ-
ας του, το οποίον είναι άρκετά εύγευστον
και παραπλήσιον με το κρέας του άστα-
κού. Πριν μαγειρευθί κτυπάται επάνω εις
πέτρας διά να μαλακώσιν. Επίσης τρώ-
γεται και άποξηραμένος ή διατηρημένος
εις το ξύδι.

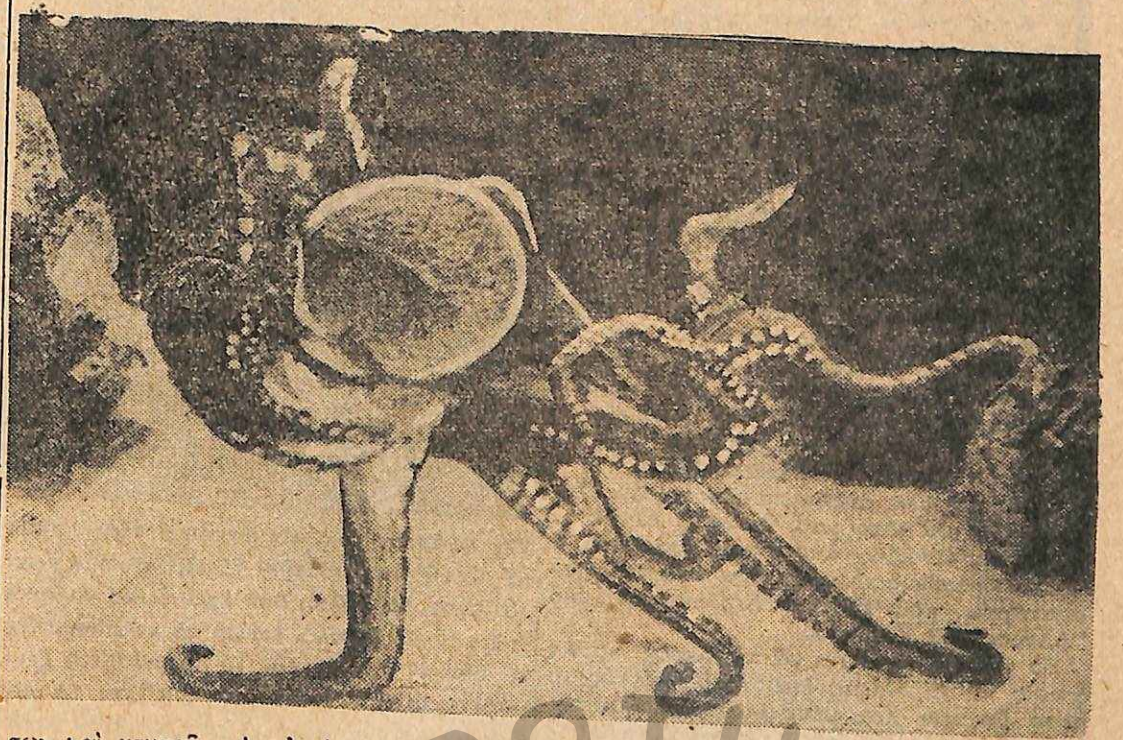
Εις τας τροπικές θαλάσσας εύρίσκεται
το είδος οκτάπους ο γίγας του οποίου το
έκρος φθάνει εις 1.000 ή 1.200 οκάδας
και το μήκος των πλοκάμων του τα 8 μέ-
τρα. Έχει τόσην δύναμιν, ώστε ήμπορεί
με τούς πλοκάμους του να συνθλίψη και
όμβραπον και είναι το φόβητρον όχι μόνον
όλίγων των μερών εκείνων.

Όπως είναι παράξενο το σώμα του και
παράξενος ο τρόπος της ζωής του, άλλο
τόσον ιδιόρρυθμος είναι και ή εκδήλωσις.

του έρωτος του ζώου αυτού.

Κατά την εποχήν των έρώτων των, ή ό-
ποία ποικίλλει αναλόγως των διαφόρων εί-
δων και του τόπου της παρομονής των, τα
άρρενα θγαίνουν από τας υγράς κρύπτας
τους και περιπλανώνται με τεντωμένα τα
μάτια και έξαπλωμένους τούς πλοκάμους

προς έραστής κατ' άρχάς. Πλησιάζει, χα-
δεύει το θήλυ με τούς πλοκάμους του, άν
αυτό όμως δυστροπή, το κτυπά όσάν...
κταπόδι. Τέλος το θήλυ υποτάσσεται και
τότε το άρρεν γίνεται πάλιν τρυφερόν. Έ-
πειτα όλα τα γύρω θολώνουν με το μελα-
νόν υγρόν που έξαπολύει το άρρεν διά να

των και κτυπούν με αυτούς το νερό, διά
να άναγγείλουν την προσέγγισιν τους εις
τα θήλεα που και αυτά με τη σειρά τους
ψάχνουν να θρούν τα άρρενα, αλλά με κα-
ποιαν δειλίαν. Τα θήλεα κινούνται ήσυχά,
ως διά ν' άποφύγουν τα μάτια του κόσμου
του θαλασσίου θυθοϋ πού, όπως συμβαί-
νει και εις τόν επίγειο κόσμο ή περιέρ-
γεια είναι από τα μεγαλύτερα ελαττώμα-
τα. Σε μία σκοτεινή νύκτα γίνεται ή συ-
νάντησις των έραστών. Συνηθώς ή δεσπο-
νίς κταπόδι άμα συναντήσιν το άρσενικό
στέκεται, τεντώνει τούς πλοκάμους της
και μένει άκίνητη. Σπανίως το θήλυ δεν
άναποκρίνεται εις τόν έρωτα του άρρε-
νος. Το τελευταίον συμπεριφέρεται ως λε-

κρύψη τούς έρωτάς του... Καί το μόνον
πού παρατηρήθη είναι ότι αυτή ή έρωτική
περίπτυξις διαρκεί μίαν έως δύο ώρας. Το
ζεϋγος άρχίζει έπειτα να κολυμβά και να
άπομακρύνεται από το μέρος της έρωτι-
κής τους συναντεύσεως. Αυτή ή σκηνή έ-
παναλαμβάνεται δύο και τρεις φορές την
ήμέραν και επί πολλάς ημέρας. Κατά το
διάστημα αυτό το άρρεν δεν αφήνει το
θήλυ να άπομακρυνθί ούτε επί στιγμήν,
όταν όμως το θήλυ κρίνη ότι πρέπει να ζη-
τήσιν το κατάλληλον μέρος διά να τοποθε-
τήσιν τα αυγά του, το άρρεν φεύγει άδιά-
φορο δι' όλα και περιπλανάται επίζητούν
νέας κατακτήσεις.

Η ήλικία των γαλλικών έφημερίδων

Πρό ήμερών εωρτάσθη εις την Γαλλίαν ή
150ετηρίς της «Έφημερίδος των Συζητήσεων»
που είναι μία εκ των αρχαιότερων παρισινών
ήμερησίων έφημερίδων.

Επί τη ευναιρία έδημοσιεύθη ένας πίναξ
εμφαινών την... ήλικίαν των διαφόρων όργά-
νων του γαλλικού τύπου.

Η αρχαιότερα εξ όλων είναι ή «Έφημερίς
της Γουέννης» που εκδίδεται συνεχώς από 190
έτών. Κατόπιν έρχεται ή «Έφημερίς της Χά-
βρης» ή οποία είναι ήλικίας 178 έτών.

Ίδού τώρα ή ήλικία μερικων άλλων γαλλι-
κών έφημερίδων. Το «Φιγκαρό» είναι 86 έ-
τών. Ο «Χρόνος» 79, ή «Μικρά Έφημερίς»
77, ή «Μικρός Παρισινός» 64, ή «Σταυρός»
60, ή «Αδιάλλακτος» 59, ή «Ηχώ των Παρι-
σίων» 58, ή «Ματεν» 56, ή «Ζουρνάλ» 48, ή
«Ούμανιτέ» 36, ή «Αξιδόν Φρανσαίς» 31, το
«Εξέλιον» 29...

Η «Επίσημος Έφημερίς» (ή γαλλική «Ε-
φημερίς της Κυβερνήσεως») άριθμεί 71
Μαίους.

ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Τὸ θαυμάσιο αὐτὸ πουλὶ μὲ τ' ἀπλὰ καὶ πτωχικά χρώματα τῶν πτερῶν του καὶ τὴν θεοπεσίαν, τὴν ἄφθαστον εἰς μελωδικότητά φωνήν του, εἶνε γνωστὸν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων.

Κατὰ τὴν μυθολογίαν, ὁ Τηρεὺς, βασιλεὺς τῆς Θράκης, ἐδοήθηρε τὸν Πανδίωνα, τὸν βασιλέα τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὸν κατὰ τοῦ Λαβδάκου πόλεμον. Ὁ Τηρεὺς ἐνυμφεῖθ τὴν κόρην τοῦ Πανδίωνος Πράκηνην καὶ ὑπὸ τὸν γάμον ἀπέκτησε ἕνα υἱὸν τὸν Ἴκτιν. Κατόπιν ὁ Τηρεὺς διέφθειρε καὶ τὴν Φιλομήλαν ἀδελφὴν τῆς γυναικὸς του, ἀλλὰ διὰ τὴν μὴ μαρτυρίαν ἢ Φιλομήλα τὸ πάθημά της, τῆς ἔκοψε τὴν γλῶσσαν.

Ἡ Φιλομήλα διὰ νευμάτων ἔδωκεν εἰς τὴν ἀδελφὴν της τὴν νύκτα τὸ πάθημα καὶ διὰ τὴν ἐκδικηθῶν αἱ δύο ἀδελφαὶ ἀντὶ φαργῆ τοῦ προσέφεραν εἰς τὸν Τηρέα τὴν φάγην τὸ τεμαχισμένον σῶμα τοῦ υἱοῦ του. Ὁ Τηρεὺς τὸ ἀντέληφθη καὶ κατεδίωξε τὰς δύο ἀδελφάς, οἱ Θεοὶ ὅμως, διὰ τὰς σώσαν, μετεμόρφωσαν τὴν Φιλομήλαν εἰς ἀηδῶνα, τὴν Πρόκηνην εἰς χελιδόνα καὶ τὸν Τηρέα εἰς ἔποπα (τσαλαπετεινόν).

Τὸ ἀηδόνι εἶνε ἀποδημητικὸν πτηνόν. Ἐρχεται εἰς τὸν τόπον μας, ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον κατὰ τὴν ἀνοιξιν, ὅποτε καὶ ἀκούεται ἡ παθητικὴ μελωδικὴ φωνὴ του ἀπὸ τοὺς περιπατητάς τοῦ Ἑθνικοῦ Κήπου καὶ τοῦ Ἀλσους τοῦ Ζαπτείου.

Τὸ ἀηδόνι πρέπει νὰ τὸ ἀκούῃ κανεὶς χωρὶς νὰ τὸ βλέπῃ, ἐπειδὴ, βλέποντάς το πόσο ἄσχημο καὶ μονόχρωμο, αἰσθάνεται ἀπογοητεύσειν. Καὶ τὸ ἀπλό αὐτὸ πουλάκι ἔχει, φαίνεται, τὸ γνῶθι σ' αὐτόν, καλύτερα καὶ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον. Ἐπειδὴ ξέρεται εἰς ὅλους τοὺς χρόνους καὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη ἢ ἐξωτερικὴ παράστασις εἶνε τὸ πᾶν, μόλις φθάσῃ ἀπὸ τὸ μακρινὸ ταξίδι του δὲν συχνάζει στὰ κοσμοσύνχναστα κέντρα, ἀλλὰ ἀμέσως διευθύνεται διὰ τὴν πέρασιν τὸ καλοκαίρι του στὰ δροσερά καὶ σκιασμένα περιβάλλοντα καὶ πάρκα, τὰ πυκνὰ δάμνη καὶ τῶν ποταμῶν.

Ἡ νύκτα τοῦ ἄρρειε περισσότερο καὶ τὴν προτιμᾷ. Ὅταν ὁ ἥλιος γέρνῃ πρὸς τὴν δύσιν του καὶ τὸ σκοτάδι ἀπλώνεται παντοῦ, ἡ φωνὴ τοῦ ἀηδονίου εἶνε πρὸς μελωδική.

Τὸ κελάδηνμα τοῦ ἀηδονίου ἀκούεται ἔως τὸν Ἰούλιον. Ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς αὐτοῦ, τὸ ἄρρεν χάνει τὰ πτερά του καὶ τὸ θῆλυ ἀρχίζει νὰ κλωσσῇ.

Τὸ θῆλυ γεννᾷ δυο φορὲς κατ' ἔτος, τὴν πρώτην φορὰ 4—5 ἢ 6 αὐγά καὶ τὴν δευτέραν 4 αὐγά μέσα εἰς τεχνητὴν φωλεάν, τὴν ὅποιαν κατασκευάζει ἀνάμεσα εἰς τὰς φρίζας τῶν θάμνων, τὰ κλαδιά τῶν χαμηλῶν δένδρων ἢ ἐπάνω σὲ ὑδροχαρὴ φυτά. Μόνον τὸ θηλυκὸν κλωσσῇ τὰ αὐγά, ἐνῶ τὸ ἄρσενικὸν καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἀναπαύεται ἐκεῖ κοντὰ καὶ κάθε λίγο καὶ λι-

γάκι διασκεδάζει μὲ τὸ κελάδηνμα του τὸ ταῖρι του.

Οἱ ἔρωτες τῶν ἀηδονίων εἶνε καὶ αὐτοὶ γεμάτοι ποίησιν, γλυκύτητα, ἁρμονίαν, παθητικότητά ὅπως καὶ τὸ τραγοῦδι των. Ὁ-

ταν φθάσουν ἀπὸ τὸ μακρινὸ τους ταξίδι καὶ ἀφοῦ ἀναπαυθῶν, τὸ ἄρσενικὸν ψάχνει νὰ εὑρῇ τὸ θῆλυ. Δὲν ἔχει ὅμως ἀνάγκη νὰ ψάξῃ ἐπὶ πολὺ, ἐπειδὴ τὸ κελάδηνμα του τὸ δὴνγει κοντὰ του. Τὸ ταιριασμένον ζευγάρν κρύβεται τῶρα ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ πυκνὰ κλωνάρια καὶ ἐκεῖ μακριὰ ἀπὸ κάθε μάτι, ἀπὸ κάθε θόρυβο, τὰ πουλάκια δίδουν τὸν ὄρκον τῆς ἀγάπης.

Οἱ ποιητὰ καὶ οἱ λογογράφοι ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὅλων τῶν μερῶν ἠκολούθησαν μὲ τὸ συμπαθητικὸν αὐτὸ πουλὶ καὶ τὸ κε-

Ο ΝΑΠΟΛΕΩΝ καὶ τὸ πεντάφραγκον

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς στέψεως τοῦ Ναπολέοντος Α' ἐκυκλοφόρησαν εἰς τὴν Γαλλίαν, τῷ 1804, νέα κέρματα. Ἐνὸς ὅμως αὐτῶν, τοῦ κέρματος τῶν πέντε φράγκων, ἡ χάραξις ἦτο τόσο ἐλαττωματικὴ, ὥστε ὁ Ναπολεὼν ἠθέλησε νὰ τὸ ἀποσύρῃ τῆς κυκλοφορίας. Ἐπρεπε ὅμως νὰ δώσῃ μεγάλην προθεσίαν διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν καὶ ὁ Ναπολεὼν δὲν ἐπέθυε τοῦτο. Διὲ δωσε λοιπὸν — καὶ ἐπέτρεψε νὰ ἀναγραφῇ ἡ φήμη — ὅτι ἐντὸς ἐνὸς ἀπὸ τὰ ἄσχημα κέρματα ὑπάρχει μικροσκοπικὴ ἐπιταγὴ φέρουσα τὴν ὑπογραφήν τοῦ αὐτοκράτορος, ἐξαργυρωτά διὰ πέντε ἑκατομύρια φράγκα. Τὰ ἄσχημα πεντάφραγκα ἐξήτοῦντο τῶρα ἀπὸ ὅλους, οἱ ὅποιοι καὶ τὰ κατέστρεφον ἀμέσως διὰ νὰ εὑρουν τὴν ἀντικείμενην ἐπιταγήν. Ἐντὸς ἐλαχίστου χρόνου, δὲν ὑπῆρχον πλέον τὰ ἀντικαταστήκα πεντάφραγκα.

λῆδηνμα του. Ὁ Μισελὲ γράφει κάπου: Τὸ ἀηδόνι εἶνε ἀληθινὸς καλλιτέχνης. Δὲν εἶνε μιμητὴς, ὅπως τὰ περισσότερα πουλιά, ἀλλὰ ἀληθινὸς δημιουργός. Κατορθώνει πάντε νὰ παρουσιάσῃ τὸ τραγοῦδι του ὡς νέον, τόσες ἐναλλαγὰς κατορθώνει νὰ δώσῃ στὴ φωνὴν του. Τὸ τραγοῦδι του μέσα στὴ νύκτα διασκεδάζει τὴν μονοτονίαν τῆς σκέψεως τῶν ἀνθρώπων, δίνει παρηγορίαν εἰς τοὺς ἀπελπισμένους, κάνει πρὸς ἀπερίσκεπτους τοὺς συλλογισμένους...». Ὁ Ντυπὸν ντὲ Νεμουρ σχετικῶς μὲ τὸ κελάδηνμα τοῦ πτηνοῦ αὐτοῦ, γράφει: Τὸ πρῶτον κελάδηνμα τοῦ ἀηδονίου, εἶνε ἔρωτικό· ἀρχίζει ἀργὰ-ἀργὰ καὶ μὲ αἰγανὴ φωνή, κατόπιν ποικίλλεται μὲ μερικὸς ψηλότερους τόνους ποὺ δηλώνουν ἀνυπομονήν καὶ τελειώνει μὲ παρακλητικὰς νότες. Σ' αὐτὸ τὸ κελάδηνμα τοῦ ἀρσενικοῦ ἀπαντᾷ τὸ θηλυκὸ μὲ αἰγανὰ, μολονότι τετερίσματα, γιομάτα πάθος· εἶνε σὰν νὰ τοῦ λέγῃ: «Μὴ φοβᾶσαι· πάντοτε εἰμαι δική σου...». Ὑστερὰ ἀπ' αὐτὸ τὸ κελάδηνμα πετοῦν ἀπὸ κλαδὶ σὲ κλαδὶ καὶ τ' ἄρσενικὸ διακόπτει γιὰ λίγο τὸ κελάδηνμα του. Τὸ δεύτερον κελάδηνμα εἶνε πρὸς ἥρεμον, πρὸς ἥσυχον. Τέλος τὸ τρίτον κελάδηνμα ποὺ συμπίπτει μὲ τὸ κτίσιμο τῆς φωλιάς, μοιάζει περισσότερο μὲ μουσικὸν διάλογον καὶ φαίνεται πὺς συννενοῦνται γιὰ τὸ μελλοντικὸ νοικοκυριό τους...».

Ὁ φυσιοδίφης Οὐντέρ παρατήρησεν ὅτι τὰ φωνητικὰ ὄργανα τοῦ ἀηδονίου εἶνε περισσότερον ἀνεπτυγμένα παρὰ ὅλων τῶν ἄλλων ὠδικῶν πτηνῶν. Πολλοὶ μουσικοὶ προσεπάθησαν νὰ τὸν ἄσυν τὸ κελάδηνμα τῆς ἀηδόνος, ἀλλὰ μόνον ὁ μετὰ, ὁ Γερμανὸς μουσουργὸς Μπετόβεν τὸ κατάρθωσε καὶ αὐτὸ πῆρε ὡς μοτῆρ τῆς ποιμενικῆς συμφωνίας του. Ἀπὸ τὰ πολλὰ εἶδη ἀηδόνων γνωστότερον εἶνε ἡ ἀηδὼν ἢ γνήσια, ἡ ὅποια φθάει εἰς μῆκος 17 περίπου ἑκατοστομέτρων αἱ ἔχει ράμφος λεπτὸν καὶ δεύ, πόδας μαρούς καὶ λεπτούς, πτέρυγας μετρίως με- ἄλλας καὶ οὐρανὴν πλατεῖαν καὶ μακράν. Ἡ ῥάχι της εἶνε φαεινὸς, ἡ κοιλία ὑπόλευκος καὶ τὸ στήθος καὶ αἱ πλευραὶ τεφρὰ.

Εἶνε κοινότατον πτηνόν εἰς ὁλόκληρον τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὸν τόπον μας ἀπαντᾷ ἰδίως περίε τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἐρχεται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον τὸν Ἀπρίλιον καὶ ἀπέρχεται τὸν Αὐγούστιον. Τὴν φωλεάν της κατασκευάζει εἰς μικρὸν ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐπάνω εἰς πυκνὰ χόρτα. Τὸ ἐσωτερικὸν της τὸ στρώνει μὲ λεπτὰς ρίζας, λεπτὰ ἄχυρα καὶ τρίχας. Τὸ θηλυκὸ γεννᾷ 4—6 αὐγά ἐλαστικὰ πράσινα.

Συλλαμβάνεται εὐκόλως εἰς παγίδας, ἀλλὰ δυσκόλως ἐξημεροῦται, διότι ἀρνείται νὰ φάγῃ καὶ κτυπᾷ τὸ κεφάλι της εἰς τὴν ὀροφὴν τοῦ κλωθιοῦ. Ἀλλοτε ἐτύφλων τὸ ἀηδόνι μὲ πυρακτωμένη καρφίτσα γιὰ νὰ μὴ νοῆ ὅτι εἶνε σκλαβωμένο, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸ σκληρόν αὐτὸ μέτρον δὲν ζῇ παρὰ ὀλίγους μῆνες.

ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

ΒΑΘΗ ΕΙΣ ΜΕΤΡΑ

- 0 — 2000 μέτρα
- 2000 — 5000 μέτρα
- 5000 — 8000 μέτρα

Η ΝΗΣΟΣ ΤΟΥ

Μυθιστόρημα του μεγάλου άγγλου

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ.—

“Ο Άγγλος επιστήμων Πρέντικ, επανερχόμενος από επιστημονικήν αποστολήν ναυαγεί. Σώζεται μαζί με δύο άλλους μέσα εις μίαν θάρκα της «Υπερήφανης Κυρίας» όπως λέγεται το πλοίο, του οποίου επέβαινε. Οι δύο άλλοι όμως συνεκρούθησαν, ήλθον εις χείρας και έπεσαν εις την θάλασσαν και έπνιγθησαν. Τόν ναυαγόν περισυνέλεξεν ήμιθανή διερχόμενον έμπορικόν πλοίο. Είς αυτό ευρίσκετο εις ιατρός, ο Μονγκόμερυ, ο οποίος περιποιήθη τόν ναυαγόν και τόν επανέφερεν εις την ζωήν. Ο Μονγκόμερυ είχε ένα άποκρουστικώτατον ύπνρετήν, τόν όποιον δέν ήνεύχετο κανείς επί του πλοίου. Δόγω κακής συμπεριφοράς του πλοιάρχου άπέναντι του ύπνρετου, ο Μονγκόμερυ έφιλονίκησε με τόν πλοίαρχον, θα έλάμβαναν δέ άσχημον τέλος τα πράγματα άν δέν επενέβαινε ο ναυαγός, ο Πρέντικ, ο όποιος και επέστρεφεν επ’ αυτού την μήνυν του πλοιάρχου.)

2ον

Τά λόγια αυτά καθυσάχασαν κάπως τις ελπίσεις μου.

—“Εν πάση περιπτώσει... άρχισιν.

—“Απλή τύχη, σάς το θεοβαίνω, διέκοψε, όπως και κάθε τι που συμβαίνει στη ζωή του ανθρώπου. Μονάχα οι άνόητοι δέν το βλέπουν. Γιατί βρίσκομαι εγώ τώρα εδώ, προγεγραμμένος του πολιτισμού, αντί να είμαι ένας άνθρωπος εύτυχιμένος που άπολαμβάνει τις χαρές του Λονδίνου; “Απλώς γιατί εδώ και δέκα χρόνια, μία νύχτα γεμάτη όμίχλη, έχασα για δέκα λεπτά το κεφάλι μου.

Σώπασε.

—“Αλήθεια; είπα.

—“Αλήθεια.

Βυθισθήκαμε και πάλι στη σιωπή. Ξαφνικά ο σύντροφός μου έβαλε τα γέλια.

—“Υπάρχει κάτι, μέσα σ’ αυτή την άστροσπαρμένη νύχτα που σάς λύνει τη γλώσσα. Ξέρω καλά πώς είμαι άνόητος, αλλά μου φαίνεται πώς θα μου άρεσε να σάς διηγηθώ...

—“Ο,τι και άν μου πείτε, μπορείτε να είσθε βέβαιος ότι θα το φυλάξω για τόν έαυτό μου... “Αν αυτό σάς...

“Ήταν έτοιμος ν’ άρχισι, αλλά κούνησε μ’ άμφιβολία το κεφάλι.

—“Μή λέτε τίποτα, συνέχισε. Δέν έχει μεγάλη σημασία. Φυλάξτε καλύτερα το μυστικό σας. “Αν ακούσω αυτά που θα μου έμπιστευθήτε μικρή θα είναι ή άνακούφισί σας...

Ψιθύρισε λίγες λέξεις άναποφάσιστες. “Ενοίωθα πώς τόν δυσχερατούσα, πώς τόν είχα αψιφιδιάσει έξ άπροόπτου σε μία στιγμή που ένοιωσε τη διάθεσι να μιλήσιν και για να πώ την αλήθεια, δέν είχα και τόση περιέργεια να μάθω τί μπορούσε να δηγήσιν τόσο μακριά από το Λονδίνο ένα φοιτητή της Ιατρικής. “Εχω επίσης και φαντασία. Σήκωσα τούς ώμους και άπομακρύνθηκα. Σε μία γωνιά, μία μαύρη

και σιωπηλή μορφή κύτταζε άπλανώς τά κύματα. “Ήταν ο παράξενος ύπνρετής του Μονγκόμερυ. “Όταν πλησίασα, μου έρριξε μία γρήγορη ματιά και ύστερα ξανάρχισε να κυττάζη τη θάλασσα.

Χωρίς άμφιβολία, αυτό θα σάς φανή κάτι άσήμαντο, αλλά έμένα μου έκανε ζωή ή έντύπωσι. Το μόνο φως που ύπήρχε κοντά μας ήταν ή λαμπή της π’ έξέδας. Το πλάσμα εκείνο έγύρισε για μία φευγαλία στιγμή από το σκοτάδι του καταστρώματος πρὸς τὸ φῶς τῆς λαμπτήρας και είδε τότε πὸς τὰ μῦνα πὸν με κύτταζαν έλαμπαν με μία παρ’ αζηνή πράσινη λάμψη.

Δέν ήξερα τότε πὸς ή κοκκινωπή λάμψη δέν εἶνε σπάνια στὰ μάτια του εὐθρόπου και ή πράσινη εκείνη ένταύγειται μου φάνηκε τελείως υπεράνθρωπη. “Εκείνο το μαύρο πρόσωπο, με τὰ πύρινα μάτια, άναστάτωσε όλες μου τις σκέψεις και όλα μου τὰ συναισθήματα — σκέψεις και συναισθήματα ώριμου ανθρώπου. Για μία στιγμή οι λησμονημένες τρομάρες της παιδικῆς μου ήλικίας πλημύρισαν τὸ πνεύμα μου. “Επειτα όλα αυτά πέρασαν καθώς ήρθαν. Δέν έβλεπα πιά παρά ένα παράξενο μαύρο σχήμα και άκουσα τη φωνή του Μονγκόμερυ που μου μιλούσε.

—“Μου φαίνεται πὸς μπορείτε να πῶτε μέσα άν έβλετε κι’ έσεις, έλεγε.

Του έδωσα μίαν ακαθόριστη άπάντησι και κατεβήκαμε. Στην πόρτα της καμπίνας μου μου εύχήθηκε «καληνύχτα».

Στὸν ύπνο μου είδα πὸς άσκημα όνειρα. Το λίγο φεγγάρι θγήκε άργά. Το φῶς του έρριχνε μία χλωμή, φαντασμαγορική λάμψη στην καμπίνα μου και διέγραφε θλιβερά σχήματα. “Υστερα τὰ σκυλιά έυπνίσανε κι’ άρχισαν να γαυγίζουν και να γυρλιάζουν, έτσι πὸς ο ύπνος μου ταραζόταν από εφιάλτες και δὲ μπόρεσα να κοιμηθῶ καθόλου ὡς πὸς χάραξε ή μέρα.

ΑΡΑΓΜΑ ΣΤΟ ΝΗΣΙ

Σηκώθηκα την αύγή. “Ήταν ή δεύτερη μέρα από τότε που ξαναγύρισα στη ζωή και ή τέταρτη από τότε που με περιμάζωσαν στη γολέττα. Με έύπνησαν ταραγμένα όνειρα. Είχα ιδή κανόνια και πλήθη που όυρλιάζαν στὸν ύπνο μου. “Από πάνω μου άκούσα μπερδεμένες και θραχνές φωνές. “Ετριψα τὰ μάτια προσέχοντας τούς θορύβους αυτούς και διερωτώμενος άκόμη σε ποιά μέρος θα μπορούσα να βρισκώμαι. “Επειτα άκούστηκε τρίξιμο γυνῶν ποδιῶν, χτυπήματα θαριῶν αντικειμένων πὸς τὰ μετακινούσαν, ένα δυνατό τρίξιμο και κρότος άλυσίδων. “Ακουσα τὸ θόρυβο τῶν κυμάτων που σπούσαν πάνω στη γολέττα που άγκυροβολούσε ένα κύμα πρασινοκίτρινο άφροῦ έσπασε πάνω στὸ στρογγυλό φυλιόστρινι της καμπίνας. Φόρεσα βιαστικά τὰ ρούχα μου κι’ ανέβηκα στὸ κατάστρωμα.

Βγαίνοντας έξω είδα να στέκεται άντικρυ στὸ ρόδινο ούρανό, γιατί έβγαίνει ο ήλιος, ή πλατειά ράχη και τὸ κόκκινο

κεφάλι του πλοίαρχου. Τὸ κλουβὶ τοῦ πούμα ήτανε σηκωμένο και ταλαντευότανε στερεωμένο στὸ θίντι. Τὸ καυμένο τὸ ζωοφαίνοντανε τρομερά φοβισμένο και μαζευτότανε μέσα στὸ μικρὸ του κλουβί.

—“Εξω από τὸ καράβι ! “Εξω από τὸ καράβι ὅλη αυτή ή θρωμιά ! Γνώριζε ο καπετάνιος. Τὸ καράβι θα καθαρισθῇ πάλι, Θεέ μου, τὸ καράβι θα μείνι καθαρό.

Μου έφραζε τὸ δρόμο ὡςτε ὑποχρεώθηκα για να μπορέσω να θγῶ έξω στὸ κατάστρωμα να τὸν άγγίξω στὸν ὡμο. Αὐτὸς γύρισε πρὸς τὸ μέρος μου άναπηδώντας και έκανε λίγα θήματα πρὸς τὰ πίσω για να με δῇ καλύτερα. Δέν έπρεπε να είμαι και πολὺ έμπειρος για να θεσβαινω πὸς ο άνθρωπος αὐτὸς ήταν άκόμη μεθυσμένος.

—“Μπῆ! Μπῆ! είπε σαστισμένος.

“Υστερα μία λάμψη πέρασε μέσα από τὰ μάτια του.

—“Αλλά... εἶνε ο Κύριος... Κύριος;

—Πρέντικ, τὸ είπα.

—Στὸ διάβολο ο Πρέντικ! φώναξε. Κόφτο ! Νᾶ πὸς σε λένε, Κύριε Κόφτο!

Δέν άξίζει τὸν κόπο ν’ άποκριθῶ σε κείνο τὸ κτήνος, μᾶ δέν περιμένα θέβαια τη θάρσα που ήθελε να μου παίξιν. “Απλωσε τὸ χέρι κατὰ τὸ μέρος ὅπου ο Μονγκόμερυ κουβέντιαζε μ’ ένα ψηλὸ πρόσωπο, μ’ άσπρα μαλλιά, ντυμένο με μία θρωμική μπλέ φανέλλα και πὸς χωρίς άμφιβολία, λις θα είχε άνέβει στὸ κατάστρωμα.

—“Αποδῶ, κύριε Κόφτο ! “Αποδῶ! ούρλιαζε ο πλοίαρχος.

“Ο Μονγκόμερυ και ο σύντροφός του, άκούγοντας τις φωνές γύρισαν πρὸς τὸ μέρος μου.

—Τί θέλετε να πῆτε; ρώτησα.

—“Από δῶ! Κύριε Κόφτο, να τί θέλω να πῶ. “Εξω από τὸ καράβι, κύριε Κόφτο! και γρήγορα ! Ξεφορτώνουμε και καθαρίζομε ! Τὸ ξελαφρώνουμε τὸ καλὸ μου καράβι κι’ εἰς, εἰς θα πεταχθῇ έξω από τὸ καράβι.

Τὸν εκύτταζα κατάπληκτος. “Υστερα σκέφθηκα πὸς αὐτὸ ακριβῶς έπιθυμούσα κι’ εγώ. “Η προοπτική μιάς διαδρομῆς ὡς μοναδικὸ ἑπιβάτη μαζί με κείνο τὸ κτήνος δέν ήταν καθόλου έλκυστική. “Εστράφηκα πρὸς τὸν Μονγκόμερυ.

—Δὲ μπορούμε να σάς πάρουμε, άπάντησε ξερά ο σύντροφός του.

—Δὲ μπορείτε να με πάρετε ; ρώτησα σαστισμένος.

“Ο άνθρωπος εκείνος είχε τὸ πὸς θεληματικό τὸ πὸς άποφασιστικό ὄφρ που συνήνησσε στη ζωή μου.

—Θέλετε λοιπὸν ; άρχισα να λέω στὸν πλοίαρχο γυρίζοντας πρὸς τὸ μέρος του.

—“Εξω άπ’ τὸ καράβι ! άπάντησε ο μεθυσμένος. Τὸ καράβι μου δέν εἶνε για τὰ κτήνη μήτε γι’ ανθρώπους που εἶνε χειρότεροι από κτήνη. Θα σε πετάξομε έξω, κύριε Κόφτο ! “Αν δέν σε θέλουμε θα σ’ άφήσουμε να σε πάρη τὸ νερό. Μᾶ έμένα

μου εἶνε αδιάφορο τὸ πὸς. Μία φορά θα

ΙΑΤΡΟΥ ΜΟΡΩ

συγγραφέως ΟΥΕΛΛΣ

ξεμπαρκάρης μαζί με τούς φίλους σου. Ούτε και θέλω να τὸ ξαναδῶ αὐτὸ τὸ καταραμένο νησί. “Αμήν! “Αρκετὰ τράθηξα.

—“Αλλά, Μονγκόμερυ... παρεκάλεσα.

Αὐτὸς δάγκωσε τὰ χείλη, σήκωσε τὸ κεφάλι δείχνοντας τὸν ψηλὸ γέρο, για να μου πῇ τὴν άδυναμία του να με σώσῃ.

—Περίμενε! Θὰ φροντίσω εγώ για σε να, είπε ο καπετάνιος.

“Αρχισε τότε μία παράξενη φιλονικία ανάμεσα στους τρεις. “Εγὼ άπευθυνόμουν ἀναλλάξ πότε στὸν ένα και πότε στὸν άλλο. Στην άρχή παρακαλούσα τὸν άγνωστο άσπρομάλλη να μου επιτρέψῃ ν’ άποβισθῶ, ύστερα τὸν μεθυσμένο πλοίαρχο να με κρατήσῃ στὸ καράβι, άκρίως και τῶν ναυτες. “Ο Μονγκόμερυ δέν εξέσφριγε τὰ δόντια και περιοριζότανε να σηκώῃ τὸ κεφάλι.

—Σὸ λέω πὸς θα φύγῃς από τὸ καράβι ! Στὸ διάβολο ο νόμος ! “Εγώ, είμαι ἐδῶ πέρα ο κύριος ! επανελάμβανε αδιάκοπα ο πλοίαρχος.

Τέλος έπαψα να μιλῶ μπροστὰ στις βίαιες άπειλές που άρχισε και κατέφυγα στην πρύμνη, μη ξέροντας πᾶ τί να κάνω.

Σ’ ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα τὸ πλήρωμα προχωρούσε με ταχύτητα στην εκφόρτωσι τῶν κασινῶν, τῶν κλουβιῶν και τῶν ζῴων. Μία μεγάλη σκαμπαθία, άρματωμένη σε δικάταρτο καράβι, ήτανε κάτω από τὴ γολέττα και ξεφόρτωναν σ’ αὐτὴν τὸ παράξενο θηριοτροφείο. Δὲ μπορούσα να ιδῶ τότε αὐτοὺς που μετέφεραν τις κάσες, γιατί ή γολέττα μου έκρυβε τη θάρκα.

Ούτε ο Μονγκόμερυ ούτε ο σύντροφός του με πρόσεχαν διόλου. “Ήταν πάρα πολὺ άπροσχημένοι, βοηθώντας και κατευθύνοντας τούς ναυτες που ξεφόρτωναν τὰ πράγματά τους. “Ανακατευότανε σ’ αὐτὴ τὴν άσχαλία και ο πλοίαρχος, αλλά με μεγάλη αδειότητα.

Μου έρχονταν διαδοχικῶς στὸ νοῦ οι πὸς παράτολμες και οι πὸς άπελπισμένες ιδέες. Μία ή δυὸ φορές, καθώς περιμένα ν’ άποφασισθῇ ή τύχη μου δὲ ὠπόρεσα να μὴ γελᾶσω για τὴ δύσκολη θέσι μου. Δέν είχα φάει άκόμα τίποτα κι’ αὐτὸ μ’ έκανε δυστυχισμένο, πὸς δυστυχισμένο άκόμη. “Η πείνα και ή έλλειψις ὠρισμένου άριθμοῦ αἱμοσφαιρίων εἶνε άρκετές για ν’ άφαιρῶσιν από τὸν άνθρωπο ὅλο του τὸ θάρρος. “Αντιλαμβάνόμουν καλά πὸς δέν είχα τὴν άπαιτούμενη δύναμι για ν’ αντίσταθῶ στὸν πλοίαρχο που ήθελε να με διώξῃ, ὡςτε για να έπιβληθῶ στὸν Μονγκόμερυ και στὸν σύντροφό μου. Περίμενα λοιπὸν παθητικά τὴν πορεία τῶν γεγονότων. Στὸ μεταξύ ή μεταφορά τοῦ φορτίου τοῦ Μονγκόμερυ στη σκαμπαθία εξακολουθοῦσε σὰ να μὴν ὤπρuche.

Σὲ λίγο τὸ ξεφόρτωμα τελείωσε. Με τράθηξαν τότε ὡς τη σκάλα χωρίς να φέρον μεγάλην αντίσταση και εκείνη τη στιγμή παρατήρησα πὸς παράξενοι ήταν οι άνθρωποι που βρίσκονταν με τὸν Μονγκό-

μερυ στη θάρκα. “Αλλά ή θάρκα μὴ προσμένοντας τίποτε πᾶ τράθηξε γρήγορα στ’ άνοιχτά. Μία άβυσσος πράσινου νεροῦ άνοιχτηκε μπροστὰ μου και ρίχτηκε πίσω μ’ όλες μου τις δυνάμεις για να μὴ πέσω με τὸ κεφάλι.

Οι άνθρωποι της θάρκας έβλεπαν περιγελαστικές κραυγές και άκούσα τὸν Μονγκόμερυ να τούς θρίζει. “Υστερα ο πλοίαρχος, ο δεύτερος πλοίαρχος κι’ ένας ναυτης με ξαναπήγαν στην πρύμνη. Η θάρκα της «Υπερήφανης Κυρίας» ήτανε ρυμουλκημένη. “Ήταν μισογεμάτη νερό, δέν είχε κουτιά και δέν είχε καμμία προμήθεια. “Αρνήθηκα να μπαρκάρω και εξαπλώθηκα στὸ κατάστρωμα. Τέλος με κατέβασαν με σκονι γιατι δέν είχανε σκάλα τὴν πρύμνη και κόπανε τη ρυμούλκα.

“Απομακρύνθηκα από τη γολέττα και τὸ ρεύμα με παρέσυρε άργά. Με κάποια κατάπληξι είδα ὅλο τὸ πλήρωμα να άρχίζει τις μονοῦθρες και ή γολέττα έστριψε σιγά - σιγά για να πάῃ με τὸν άνεμο. Τὰ πανιά κινήθηκαν και φούσκωσαν στὸ φύσημα της αἰρας. “Εκύτταζα προσηλωμένος τὸ δαρμένο από τὰ κύματα σκάφος της. “Επειτα τὴν είδα που ξεμάκρυνε γρήγορα.

Δέν έγύρισα τὸ κεφάλι για να τὴν παρακολουθῶ με τὰ μάτια, μὴ μπορώντας να πιστέψω σ’ ὅσα συνέβαιναν. “Επείσε στὸ βάθος της θάρκας παραχαλισμένος και κύτταζα σαστισμένος τὴν ήσυχη και άδεια θάλασσα.

“Υστερα κατάλαβα πὸς ξαναβρισκόμουν σε κείνη τὴν μικροσκοπική κόλασι, εἰτοιμος να θουλιάξω. Ρίχνοντας μία ματιά από τὴν άκρὴ της θάρκας, είδα τη γολέττα που άπομακρυνότανε στὸ διάστημα και στην πρύμνη της τὸν καπετάνιο που μου φώναζε κοροϊδευτικά λόγια. Στρεφόμενος πρὸς τὸ μέρος τοῦ νησιῦ, είδα τη σκαμπαθία να μικραίνει ὡς πλησίαζε στη στεριά.

Ξαφνικά, είδα καθαρά τὴν εκληρότητα αὐτῆς της έγκαταλείψεως. Δέν είχα κανένα μέσον για να άράξω στὸ νησί, εκτός άν με παρέσυρε τὸ ρεύμα. “Ημουν άκόμη άδυνατισμένος από τις τελευταίες ήμέρες οὔ πυρετοῦ και της νηστείας που είχα ὠποφέρει και λιποθυμούσα, άλλοιως θα είχα περισσότερη καρδιά. “Αρχισα ξαφνικά να κλαίω με λυγρούς, ὡς δέν είχα κλάψει από τότε που ήμουν παιδί. Τὰ δάκρυα κυλούσανε στὰ μάγουλά μου. Τόση ήταν ή άπελπισία μου ὡςτε άρχισα να θαρῶ γροθιές στὸ νερό που γέμισε τὸ βάθος της θάρκας και να κλωστῶ, δυνατὰ τὰ ἰλάγια της. Παρακαλοῦσα τὸ Θεὸ με δυνατὴ φωνὴ να μ’ αφήσῃ να πεθάνω.

Τὸ νερό με παρέσυρε πολὺ άργά κατὰ τὴν άνατολή, πρὸς τὸ μέρος τοῦ νησιῦ και σε λίγο είδα τὴ μεγάλη θάρκα να στρέφεται πρὸς τὸ μέρος μου. “Ήταν βαρεια φορτωμένη και όταν πλησίασε περισσότερο μπόρεσα να διακρίνω τούς πλατείς ὡμους και τὸ λευκὸ κεφάλι τοῦ συντρό-

φου τοῦ Μονγκόμερυ, που είχε εγκατασταθῇ μαζί με τὰ σκυλιά και διάφρες κάσες στην πρύμνη. Είχε καρφώσει τὰ μάτια του πάνω μου χωρίς να κινῆται και χωρίς να μιλή. “Ο άνάπηρος, με τὸ ζαρωμένο, μαύρο πρόσωπο κοντὰ στὸ κλουβὶ τοῦ πούμα, στην πρύμνη με κυττούσε κι’ αὐτὸς προσεκτικὰ με τὰ άγρια μάτια του. “Υπήρχαν επίσης άλλοι τρεις άνθρωποι παράξενα ὄντα με ὡσι κτηνῶν, γύρω στὰ ὅποια τὰ σκυλιά ὠλακτοῦσαν άγρια. “Ο Μονγκόμερυ που κρατοῦσε τὸ τιμόνι, ὠδήγησε τὴν σκαμπαθία άπέναντι στὴ δική μου και σκύβοντας έδωσε τὴν πλώρη της θάρκας μου στην πρύμνη της δικῆς του για να με ρυμουλκήσῃ, γιατί δέν ὤπρuche θέσις να μ’ άνεδάσσουνε στη δική τους.

“Η κρίσις της αποθαρρύνσεώς μου είχε τώρα περάσει και άπάντησα με άρκετὴ γενναίότητα στη φωνή του καθώς έπλησίαζε. Τοῦ είπα πὸς ή θάρκα μου είχε μέσα νερό ὡς τὰ μισὰ και μου έδωσε ένα κουβά. Τη στιγμή που τὸ σκονι που έδενε τις δυὸ θάρκες τεντώθηκε, σκόνταψα και παρά λίγο να πέσω ἀλλ’ άρχισα να αδειάζω γρήγορα τη θάρκα μου, πράγμα που μου έφαγε άρκετὸν καιρό.

“Η θαρκοῦλα μου ήταν σε περιφύμη κατάστασι και τὸ νερό που είχε πάρει είχε πέσει από πάνω. “Όταν τὴν αδειασα μπόρεσα τέλος να εξετάσω πάλι τὸ πλήρωμα της σκαμπαθίας. “Ο άνθρωπος με τὰ λευκά μαλλιά με κύτταζε άκόμη με προσοχή,

αὐτὸς τώρα στὸ βλέμμα του ὤπρuche και κάποια εκφρασι άμυχανίας. “Όταν τὰ μάτια μου συνήνησαν τὰ δικὰ του έσκυψε τὸ κεφάλι και κύτταζε τὸ σκύλο που ήτανε πλαγιασμένος στὰ πῆδια του. “Ήτανε γεροδεμένος άνδρας, με πολὺ ὡραίο μέτωπο και μάλλον χονδρὰ χαρακτηριστικά. Κάτω από τὰ μάτια είχε τὸ παράξενο εκείνο θαούλωμα που έρχεται συχνὰ με τὴν ήλικία και οι πρὸς τὰ κάτω γωνίες τοῦ μεγάλου τοῦ στόματος τοῦ εἶναι μίαν εκφρασι μαχητικῆς θελήσεως. Σιζήτουσε με τὸν Μονγκόμερυ αλλά πολὺ σιγά, και δὲ μπορούσα ν’ άκούσω.

Τὰ μάτια μου άποσπάσθηκαν απ’ αὐτὸν για να εξετάσουν τούς τρεις άνδρες τοῦ πληρώματος, που ήταν πάνω τους κατὰ τὸ ακαθόριστο που μου προκαλοῦσε μία παράξενη ναυτία. Τούς έξήττασα πὸς προσεκτικὰ χωρίς να διαλυθῇ αὐτὴ ή έντύπωσις μου και χωρίς να μπορῶ ν’ αντιληφθῶ τί τὴν προκαλοῦσε. Μου φάνηκαν τότε πὸς ήταν μελαχροινὸι, αλλά τὰ μέλη τῶν, ὡς τὰ δάκτυλα τῶν χειρῶν και τῶν ποδιῶν ήτανε τυλιγμένα μ’ ένα λεπτὸ θρωμικὸ ὕφανσμα. Ποτὲ άλλοτε, εκτός από μερικές γυναίκες της Ανατολῆς, δέν είχα ιδῇ ανθρώπους τόσο τέλεια σκεπασμένους. Φορούσαν κι αὐτοὶ τουρμπάνια κατὰ ὅποια τὰ μάτια τους με κατασκοπεύαν. Σάλα έτρεχαν από τὴν κάτω τους μακριὰ και ίσια. Καθὼς ήτανε καθισμένοι φαίνονταν ψηλότεροι από ὅσες ανθρώπινες φυ-

λές είχα δη. Ξεπερνούσαν ένα κεφάλι τὸν ἀσπρομάλλη ἄνδρα ποὺ εἶχε ὕψος ἑξή πόδια. Λίγο ἀργότερα, ἀντελήφθηκα ὅτι στὴν πραγματικότητα δὲν ἦσαν ψηλότεροι ἀπὸ μένα, ἀλλ' ὅτι ὁ κορμὸς τοὺς εἶχε ἀσυνήθιστο ὕψος καὶ ὅτι τὸ μέρος τῶν κάτω ἄκρων τῶν ποὺ ἀντιστοιχοῦσε στὸν μικρὸ ἦταν παράξενα τυλιγμένο. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπρόκειτο γιὰ ἐξαιρετικά ἀσχηματὶς πλῆρωμα καὶ ἀπ' αὐτοῦς, κάτω ἀπὸ τὸ πανί τῆς πλώρης ἔβλεπα τὸ μαῦρο πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τὰ μάτια ποὺ φωσφόριζαν στὸ σκοτάδι.

Ἐνῶ τοὺς ἐξήταζα συνήντησαν τὸ θλέμμα μου καὶ ὅλοι τοὺς γύρισαν τὸ κεφάλι γιὰ νὰ τὸ ἀποφύγουν, παρ' ὅλο ποὺ ἐξακολουθοῦσαν νὰ μὲ παρατηροῦν ἀκόμη κλεφτά. Φαντάσθηκα ὅτι ἀσφαλῶς τοὺς ἐνοχλοῦσα καὶ ἔστρεψα ὅλη μου τὴν προσοχήν στὸ νηϊ ὅπου προσεγγίζαμε.

Ἡ ἀκτὴ ἦταν χαμηλὴ καὶ γεμάτη πυκνὲς φυτεῖες, ἰδιαίτερος ἦν εἶδος κοκοφοινίκων. Ἀπὸ ἓνα μέρος, ὕψωνόταν καθέτως ἓνα λεπτὸ σύννεφο λευκοῦ ἀμμοῦ, ἔφθανε σὲ μεγάλο ὕψος καὶ διαλυότανε σὺν χνοῦδι. Μπαίναμε τώρα σ' ἓναν πλατὺ ὄρμος ποὺ τὸν προφύλασσε ἀπὸ κάθε πλευρὰ ἓνα χαμηλὸ ἀκρωτήριο. Ἡ πλάξ ἦταν γεμάτη ἀπὸ μουντὴ γκρίζα ἄμμο καὶ σχηματίζε μιά καταφερτικὴ πλαγιά. Πρὸς τὰ ἑπάνω ἡ καταφύγεια σταματοῦσε σὰ ἐξήντα ἢ ἑβδομήντα πόδια ἑπάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ ἦταν ἀκανόνιστα στολισμένη μὲ δένδρα καὶ μὲ θάμνους. Στὴ μέση τῆς ἀκτῆς θρισκόταν ἓνας τετράγωνος χώρος, περιτειχισμένος μὲ μιά μάντρα ἐτιαγμένη, ὅπως ἀντελήφθηκα ἀργότερα, ἀπὸ κοράλια, ἀπὸ λάβρα καὶ ἀπὸ ἐλαφρόπετρα. Πάνω ἀπὸ τὴ μάντρα ἐξεχώριζαν δυὸ καλαμίνες στέγες.

Στὴν ἀκρογιαλιά μᾶς περίμενε ἓνας ἄνθρωπος ὀρθος. Ἀπὸ μακριὰ μοῦ φάνηκε πὼς εἶδα ἄλλα παράξενα πλάσματα νὰ χάνωνται μέσα στοὺς θάμνους τῆς πλαγιάς, ἀλλὰ ἀπὸ κοντὰ δὲν εἶδα τίποτε. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ περίμενε εἶχε μέτριο ἀνάστημα, νεγροειδὲς πρόσωπο, στόμα μεγάλο καὶ σχεδὸν χωρὶς χεῖλη, χέσια ἐξαιρετικά μακριὰ καὶ λεπτά, μεγάλα πέλαια στενά καὶ κυρτὲς κνήμες. Μᾶς ἔβλεπε νὰ φθάνω μὲ προτεταμένο τὸ κτηνώδες του κεφάλι. Ὅπως ὁ Μονγκόμερυ καὶ ὁ σύντροφός του φοροῦσε μπλούζα καὶ πανταλόνι ἀπὸ σέρς μπλέ.

Ὅταν πλησίασαν οἱ θάρκες, τὸ ἄτομο ἐκείνο ἄρχισε νὰ τρέχει πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις στὴν ἀκτὴ καὶ νὰ κἀν τοὺς πρὸς κωμικοὺς μορφασμούς. Σὲ μίαν ἐντολή τοῦ Μονγκόμερυ, οἱ τέσσαρες ἄνθρωποι σηκώθηκαν στὴ σκαμπαθία καὶ μὲ ἐξαιρετικά ἀδέξιες κινήσεις κατεβάσανε τὰ πανιά. Ὁ Μονγκόμερυ μᾶς ὡδήγησε ἐπιδέξια σ' ἓνα εἶδος στενοῦ μικροναυστάθμου σκαμμένου στὴν ἀμμουδιά ποὺ μπορούσε νὰ προστατεύσῃ τὴ σκαμπαθία τὴν ὥρα ποὺ ἀνέβαιναν τὰ νερά. Ἀκουσα τὶς καρτίνες ποὺ ἔτριζαν. Μὲ τὸν κούβᾳ ἐμπόδια τὴ θάρκα μου νὰ σπᾶσθι τὸ τιμὸν τῆς σκαμπαθίας καὶ λύνοντας τὸ σκοινί, πήδησα στὴν ἀκτὴ. Οἱ τρεῖς σκεπασμένοι ἄνδρες πετάχτηκαν ἔξω ἀπὸ τὴν σκαμπαθία καὶ μὲ τὶς πρὸς ἀδέξιες χειρονομίες ἀρχίσαν ἀμέσως νὰ ξεφορτώνουν, βοηθούμενοι ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τῆς ἀκρογιαλιάς ποὺ εἶχε τρέξει κοντὰ τους. Μοῦ ἔκαναν ἰδιαίτε-

ρη ἐντύπωση οἱ παράξενες κινήσεις τῶν ποδιῶν τῶν τριῶν ναυτῶν ποὺ ἦσαν κουκουλωμένοι καὶ τυλιγμένοι. Οἱ κινήσεις αὐτὲς δὲν ἦσαν οὔτε ἀκαμπτες οὔτε κινήσεις στενοχωρημένων ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἦσαν παραμορφωμένες κατὰ παράξενο τρόπο, σάμπως οἱ κλειδώσεις νὰ ἦσαν ἀνάποδα. Οἱ σκύλοι ἐξακολουθοῦσαν νὰ τραβιῶνται ἀπὸ τὶς ἀλυσίδες τοὺς καὶ νὰ μουγκρίζουν κατὰ τὸ μέρος τῶν παράξενων ἀνθρώπων ἐνῶ ὁ ἄνδρας μὲ τὰ λευκὰ μαλλιά ἀπεβίβαζετο.

Τὰ τρία πλάσματα μὲ τοὺς ψηλοὺς κορμούς ἀντάλλαξαν ἤχους παράξενα λαρυγγόφωνους καὶ ὁ ἄνθρωπος ποὺ μᾶς περιέμενε πρῶτῃτερα στὴν ἀκτὴ ἄρχισε νὰ τοὺς μιλά μὲ ταραχή, μιά διάλεκτο ἀγνωστὴ γιὰ μένα, τὴ στιγμή ποὺ ἔπιαναν μερικά δέματα φορτωμένα στὴν πρῶμνη τῆς σκαμπαθίας. Παρόμοιους ἤχους εἶχα ἑνακοῦσε κάπου, χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ θυμηθῶ σὲ ποῖο μέρος.

Ὁ ἄνδρας μὲ τὰ λευκὰ μαλλιά συγκρατοῦσε μὲ κόπο τὰ ἐρεθισμένα σκυλιά του καὶ ἔδινε διαταγὰς μέσα στὴ φοβερὴ φασαρία ποὺ ἔκαναν οὐρλιάζοντας. Ὁ Μονγκόμερυ ἀφοῦ σήκωσε τὸ τιμὸν, πήδησε ἔξω καὶ ἄρχισε νὰ διευθύνῃ τὸ ξεφόρτωμα. Ἐπειτα ἀπὸ τὴ μακρόχρονη νηστικομάρα μου καὶ ἔχοντας γυμνὸ τὸ κεφάλι μου κάτω ἀπὸ τὸ φλογερὸ κεῖνον ἡλιον ἐνοιῶθα τὸν αὐτὸ μου πέρα πολὺ ἀδύνατο γιὰ νὰ βοηθῶ.

Ξαφνικά ὁ ἀσπρομάλλης φάνηκε νὰ θυμώθηκε τὴν παρουσίᾳ μου καὶ προχώρησε κατὰ τὸ μέρος μου.

—Φαίνεται σὰ νὰ μὴν ἔχετε φάι, εἶπε.

Τὰ μικρά, μαῦρα του μάτια λάμπανε κάτω ἀπὸ τὰ πυκνὰ τὸ φρύδια.

—Σὰς ζητῶ συγγνώμην ποὺ δὲν τὸ σκέφθηκα νωρίτερα... Τώρα εἰστε φιλοξενούμενός μας καὶ θὰ τακτοποιήσουμε ἂν καὶ ὅπως ἐρετε δὲν σὰς καλέσαμε.

Τὰ ζωηρά του μάτια μὲ κύτταζαν κατὰ πρόσωπο.

—Ὁ Μονγκόμερυ μοῦ λέει πὼς εἶσθε μορφωμένος ἄνθρωπος, κύριε Πρέντικ, πὼς ἀσχολεῖσθε μὲ τὴν ἐπιστήμην. Μπορῶ νὰ σὰς ζητήσω περισσότερες λεπτομέρειες;

—Τοῦ εἶπα πὼς εἶχα σπουδάσει ἐπὶ μερικὰ χρόνια στὸ Βασιλικὸ Κολλέγιο τῶν Ἐπιστημῶν καὶ πὼς εἶχα κάνει ξιφώφους βιολογικὲς ἔρευνες ὑπὸ τὴν κατεύθυνσιν τοῦ Χώζελεϊ.

—Αὐτὸ ἀλλάζει κάπως τὰ πρῆγματα, κύριε Πρέντικ, εἶπε μὲ ἐλαφρὰ ἐκτίμησιν στὸν τόνο του. Κι, ἐμεῖς ἐπίσης εἰμεθα διολόγοι. Ἐδῶ εἶνε βιολογικὸς σταθμός... ὑπὸ μίαν ἔννοια.

Τὰ μάτια του παρακολουθοῦσαν τὰ λευκοφορεμένα ὄντα ποὺ ἔσερναν πάνω σὲ ρόδες τὸ κλουβὶ τοῦ πούμα κατὰ τὴ μάντρα.

—Εἴμεθα βιολόγοι... Ὁ Μονγκόμερυ κι ἐγὼ τοῦλάχιστον, προσέθεσε.

—Υστερ' ἀπὸ μιά στιγμή ἔξαναπε:

—Δὲ μπορῶ καθόλου νὰ σὰς πῶ πότε θὰ μπορέσετε νὰ φύγετε ἀπὸ δῶ. Βρισκόμαστε ἐδῶ ἔξω ἀπὸ κάθε γνωστὸ δρομολόγιο. Καρὰβὶ θάλεπομε κάθε δώδεκα ἢ δεκαπέντε μῆνες.

Μὲ ἄφησε ἀπότομα, ἀνέθηκε τὴν πλάγια, πρόφασε αὐτοῦς ποὺ κουβαλοῦσαν τὸν πούμα καὶ μῆκε ὅπως ἐννόησα στὴ

μάντρα.

Οἱ δυὸ ἄλλοι εἶχαν μείνει μὲ τὸν Μονγκόμερυ καὶ φόρτωναν σ' ἓνα ἀμαξάκι μὲ χαμηλὰς ρόδες ἓνα φόρτωμα ἀποσκευῶν μικροτέρων διαστάσεων. Ἡ Περουβιανὴ πρωτοκάμηλος καὶ οἱ κλουβὲς μὲ τοὺς λαγούς καὶ τὰ κουνέλια ἦσαν ἀκόμῃ στὴν σκαμπαθία. Σ' ἓνα τῆς πάγκο ἦταν ἀκόμῃ δεμένα μερικά ἀπὸ τὰ σκυλιά.

Τὸ ἀμαξάκι ἦταν φορτωμένο. Οἱ τρεῖς ἄνδρες ἄρχισαν νὰ τὸ σπρώχνουν πρὸς τὸ μέρος τῆς μάντρας, ἀπὸ κεῖ πὺν πέρασε πρὸς τὸ πούμα. Σὲ λίγο ὁ Μονγκόμερυ ἦρθε καὶ μοῦ ἔδωσε τὸ χέρι.

—Εἶμαι πολὺ εὐχαριστήμενος, εἶπε. Ἐκείνος ὁ καπετάνιος ἦταν ἓνας ἄξιος θὰ σὰς παιδεύει.

—Κι' αὐτὴ τὴ φορὰ ἐσεῖς μὲ σώσατε.

—Αὐτὸ ἐξαρτᾶται. Σὲ λίγο θὰ δῆτε πὼς τὸ νηϊ αὐτὸ εἶνε ἓνα καταραμένο μέρος. Αὐτὸ σὰς τὸ θεθαίνω. Στὴ θέσι σας θὰ πρόσεχα πολὺ τὶς πράξεις μου καὶ τὶς χειρονομίες μου. Αὐτός... Ἐδίεταξε καὶ φάνηκε πὼς ἄλλαξε γνώμη γι' αὐτὸ ποὺ ἤθελε νὰ εἰπῇ.

—Θέλετε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ ξεφορτώσω; μ' ἐρώτησε.

Στὰ κουνέλια φέρθηκε μὲ παράξενο τρόπο. Τὸν δοήθηκα νὰ κατεβάσῃ μιά κλουβὰ καὶ μόλις τὴν ἀκουπήσαμε, ἔβγαλε τὸ καπάκι, καὶ ἀναποδογύρισε κάτω ὅλο τοὺς τὸ περιεχόμενο. Τὰ κουνέλια κύλησαν κάτω μαζωμένα, τὸ ἓνα πάνω στὸ ἄλλο. Χτύπησε τὰ χέρια του καὶ καμμιὰ εἰκοσαρία ἀπ' αὐτά, σκαρφάλωσαν γρήγορα στὴν πλαγιά μὲ τὸ πηδηχτὸ τοὺς τρέξιμο.

—Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, φίλοι μου, γεμίσατε τὸ νηϊ. Μᾶς ἔλειπε τὸ κρέας τὸν τελευταῖο καιρὸ.

Καθὼς τὰ κύτταξα ποὺ ἔφευγαν, ἐπέστρεψε ὁ ἀσπρομάλλης, μὲ μιά μπιτοῖλια πιστὸ καὶ μπισκότα.

—Πάρε γιὰ νὰ περάσης τὴν ὥρα σου, Πρέντικ, μοῦ εἶπε σὲ τόνο πολὺ πρὸς φιλικὸ ἀπὸ πρῖν.

Χωρὶς φιλοφροσύνες, ἄρχισα νὰ καταβροχθίζω τὰ μπισκότα ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ λευκὰ μαλλιά βοηθοῦσε τὸν Μονγκόμερυ νὰ ἀφήσῃ κι' ἄλλα κουνέλια. Παρ' ὅλα αὐτά, τρία μεγάλα γεμάτα κλουβὰ ὡδηγήθηκαν στὴ μάντρα.

Δὲν ἄγγιξα τὸ πιστὸ γιὰτὶ πάντα ἀποφεύγω τὰ οἰνοπνευματώδη.

ΤΟ ΜΥΤΕΡΟ ΑΥΤΙ

Ὅσα μὲ περιέβαλαν μοῦ φάνηκαν τότε παράξενα. Ἡ θέσις μου ἦταν ἀποτέλεσμα τόσων ἀποδοπτῶν περιπετειῶν ὥστε δὲν διέκρινα μὲ συγκεκριμένο τρόπο τὴν ἀνωμαλία ποὺ παρουσιαζέτο ἰδιαίτερος τὸ κάθε τι. Ἀκολουθῶσα τὴν κλουβὰ τῆς πρωβατοκάμῃλου καὶ ὅλος ὁ ἄλλος σαρὸς οἱ κλουβὲς εἶχαν τοποθετηθῇ ἔξω ἀπὸ τὴν εἴσοδο τῆς μάντρας.

Γυρίζοντας πίσω τὸ κεφάλι εἶδα πὼς τὸ ξεφόρτωμα τῆς σκαμπαθίας εἶχε τελειώσει καὶ τὴν εἶχαν γυρίσει στὴν ἀμμουδιά. Ὁ ἀσπρομάλλης ἦρθε κοντὰ μᾶς καὶ εἶπε στὸν Μονγκόμερυ:

ΣΤὸ ΕΠΟΜΕΝΟΝ: Ἡ συνέχεια

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΠΟΡΤΟΛΟΥ Δ. Γ., Ἡ ρύθμισις τῆς ἐργασίας διὰ συλλογικῶν συμβάσεων καὶ τὸ δίκαιον αὐτῆς. Ἀθήναι 1939. Σελ. ΧΥΙ +382 σχ. 8ον Δρχ. 250.

Πρακτικά τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τῶν ἐτῶν 1934—1936. Περίοδος Γ', τόμ. Γ' μετὰ 41 εἰκόνων. Ἐν Ἀθήναις 1938 (1939). Σελ. 96+π' σχ. 8ον. (Ἀνατύπωσις ἐκ τῶν «Βυζαντινῶν καὶ Νεοελληνικῶν Χρονικῶν», τόμ. ΙΓ'). Δρχ. 75.

ΣΠΕΤΣΙΕΡΗ ΚΩΝΣΤ., Αἱ ἀξίαι τῆς ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς. Ἀθήναι 1939. Σελ. 79 σχ. 8ον Δρχ. 50.

ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΙΧ. Δ., Ὁ ἔλεγχος τῆς δικαιοκρατικῆς ἐξουσίας τῆς διοικήσεως. Ἐν Ἀθήναις 1939. Σελ. 176 σχ. 8ον Δρχ. 150.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Ι. Α., Τὰ παραμύθια τοῦ νέου σχολείου (Συλλογὴ καὶ εἰδικὴ διδακτικὴ μὲ ἐφαρμογὰς). Ἀθήναι 1939. Σελ. 110 σχ. 8ον Δρχ. 45.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ἀρχιμανδρίτου ΜΕΛΕΤΙΟΥ Ε. ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, Ἐκκλησιαστικαὶ σελίδες Λακωνίας. — ΑΔ. Ν. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, Βασίλειος Μητροπολίτης Σμύρνης (1834—1910).

Α'

Τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία συνετέλεσε κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν διαφορίαν τοῦ κατακτηθέντος ἀπὸ τοῦ κατακτητοῦ τὸ βαρυσήμαντον ἐπίσης καὶ σχετικὸν πρὸς τὸ ἀνωτέρω γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία τὰ μάλιστα διευκόλυνε τὴν ἀνάπτυξιν, ἥδη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς δεκάτης τρίτης ἑκατονταετηρίδος, τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως θεμελιωθεῖσης ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος τῆς μεγάλης μεσαιωνικῆς αὐτοκρατορίας τῆς Ἀνατολῆς ἀμφότερα ταῦτα τὰ γεγονότα συνδυάζοντα ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ σχίσματος καὶ ἐντεῖθεν καὶ μέχρι τῶν συγχρόνων μαρτυρησάντων ἱεραρχῶν ἰδιότυπον ἀνάπτυξιν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας, ἐξελιχθεῖσης εἰς καθαρὰς Ἑλληνικὴν καὶ μετὰ τὸ περὶπετειώδους Ἑθνοῦς ἀρρήκτως συνυφανθείσης, ἀφ' ἑτέρου δὲ συνδυάζοντα καὶ πρὸς τὸ ἐπιστημονικὸν ἐνδιαφέρον, ταῦτα πάντα συνετέλεσαν εἰς τὴν μεγάλην παρ' ἡμῖν ἀνάπτυξιν τῶν περὶ τὴν Ἀνατολικὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν σπουδῶν. Ἀπὸ τοῦ ἐπιφανοῦς ἱεράρχου Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρως—διὰ νὰ περιορισθῶ εἰς τὸν σπουδαιότερον ἐκ τῶν ἐρευνητῶν τῆς «ἡρωικῆς» περιόδου—, τοῦ ὁποῦ ἡ σοφία ἐξηκοντίσθη καὶ πέρα τῆς θεολογίας, μέχρι τοῦ πρῶν καὶ τοῦ νῦν Πρωτοεπίσκοπου πλείας ἐρευνητῶν κομμικῶν καὶ κληρικῶν ἡσχολήθη καὶ ἀσχολεῖται εἰς τὸν τομέα τοῦτον, συμβαλλόντων ἄλλων τὸ τάλαντον, ἄλλων τὸν ὀβολὸν τῆς χάριτος, πάντων διωκτῶν τιμῆς διὰ τὴν ἀσχολίαν περὶ ἐν τῶν σημαντικωτάτων σημείων τῆς καθόλου Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Τὴν πολυσχιδὴν σχετικὴν ἐργασίαν τῶν νεωτέρων, ἡμετέρων κυρίως ἄλλὰ καὶ ἑλλένων, δύναται τις νὰ παρακολουθήσῃ παρ' ἡμῖν εἰς τὰς λαμπρὰς διδασκαλικὰς σελίδας τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου» τῆς παλαιότερας περιόδου ὅτε διηρηνόνητο ὑπὸ

τοῦ νῦν Προπρυτάνεως Γρ. Παπαμιχαήλ, εἰς τὸ περιοδικὸν «Θεολογία» καὶ εἰς τὸ διεξοδικώτατον καὶ πολύμοχθον ἄρθρον «Ἑλλάς» τῆς «Θρησκευτικῆς καὶ Χριστιανικῆς Ἑγκυκλοπαιδείας», συγγραφὴν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Γ. Κονιδάρη, διὰ τοῦ ὁποῦ κατεβλήθη ἄοκνος φροντίς καὶ διδασκαλικῆς ὁργανώσεως τῶν περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος σπουδῶν.

Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῆς Πελοποννήσου εἰδικώτερον προκειμένου, πολλοὶ εἰργάσθησαν. Ὁ Γκέρλαντ, ὁ Γκέλτσερ, ὁ Βέης, ὁ Ζερλέντης, ἄριστος γνώστης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας εἰς τὴν Φραγκοκρατίαν καὶ Τουρκοκρατίαν, ὁ Δουβονιώτης, ὁ Θωμόπουλος καὶ ἄλλοι, ἡμέτεροι καὶ ἑνοὶ, πολλὰ διεφώτισαν. Ἰδιαίτητα δὲ πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἡ πρὶς εἰκοσιπενταετίας δημοσιευθεῖσα λαμπρὰ ἐργασία τοῦ καθηγητοῦ Βέη ἀναφερομένη εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν γεωγραφίαν τοῦ Μορέως, ἐργασία προγραμματικῆς εὐρυτέρας πραγματείας, τῆς ὁποίας ἐκτὸς τοῦ βιβλιογράφου συγγραφεὺς εἶνε ὀφειλέτης. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἀγγελομένου βιβλίου, γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλων ἐργασιῶν καὶ ἐκ τῆς περὶ Νέκωνος τοῦ Μετανοεῖται μνημονεύου, περιορίζεται εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν Λακωνικὴν ἱστορίαν, τῆς ὁποίας ὁ πλοῦτος καὶ τὸ ἐνδιαφέρον εἶνε εὐθέως ἀνάλογον πρὸς τὰ τῆς πολιτικῆς Λακωνικῆς ἱστορίας. Ἐὰν δὲ λάθωμεν ὑπὸ τὴν ὄψιν ὅτι—ὅπως συμβαίνει καὶ εἰς τὴν ἄλλην μέσην καὶ νεωτέραν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ δι' οὗς λόγους ἐξεθέσαμεν—πολλὰς τὰς ὁρίας ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτικῆς ἱστορίας δὲν εἶνε δυνατόν νὰ διακριθῶν, ἀντιλαμβανόμεθα τότε ὅτι τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀνα χείρας βιβλίου εἶνε εὐρύ τερων τῆς μετρίοφροντος καὶ λιτῆς ἐπιγραφῆς καὶ ἐπωφελέστατον καὶ εἰς τὸν γενικώτερον ἐνδιαφερόμενον περὶ τῆς Λακωνικῆς.

Ἡ πρὸς δύο ἐτῶν συμπληρωσὶς ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς ἐπανδρύσεως τῆς νέας Σπάρτης ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ βιβλίου. Ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς οὐκ εἰς μόνον τὴν ἱστορίαν τῆς Σπάρτης περιορίζεται, ἐκτείνοντο εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Λακωνικῆς, οὐκ εἰς τὸ χρονικὸν ὅριον τῶν τελευταίων ἑκατὸν ἐτῶν. Καὶ ὁρθῶς διότι ἡ Σπάρτη εἶνε κέντρον εὐρυτέρας περιοχῆς, μετὰ τῆς ὁποίας διὰ λόγους γεωγραφικοὺς καὶ ἱστορικοὺς ἀρρήκτως συνδέεται. Τὸ δὲ ὅριον τῶν ἑκατὸν ἐτῶν, εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ἐάν διδῇ ἀφορμὴν εἰς πανηγυρισμὸν, δὲν προσφέρει ὅμως ἱστορικὴν ὁλοκλήρωσιν, ὅποτε καὶ μόνον ἔχει ἀξίαν. Ὁρθῶς λοιπὸν ὁ συγγραφεὺς μνημονεύει γεγονότα πολὺ παλαιότερα.

Β'

Ὁ καθηγητὴς Διαμαντόπουλος ἐγκαταλείπων ἐνίοτε τοὺς παλαιούς του ἐρωτας περὶ τὴν ἱστορίαν τῶν πρώτων οἰκουμένων Συνόδων καὶ τὴν συγκεκριμένην ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος, ὅπου καὶ ρηθικέλευθος ὑπῆρξε καὶ πλεῖστα ὅσα διεφώτισε, ἀσχολεῖται μετ' ἰσῆς ἐπιτυχίας καὶ εἰς τὴν νεω

τέραν καὶ σύγχρονον ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τὴν ὁποίαν, συμφῶνως πρὸς τὰς ἐπιταγὰς τοῦ ὀρθοῦ ἱστορικοῦ πνεύματος, ἐνστελεχῶναι πάντοτε εἰς τὰ εὐρύτερα πλαίσια τῆς πολιτικῆς ἱστορίας.

Κατὰ τὸν συγγραφεὴ ἡ δευτέρα πεντηκονταετία τοῦ δεκάτου αἰῶνος ὑπῆρξε σπουδαιότατη διὰ τὸν βίον τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ ὡς μέγας ἐπιφανεστάτου διὰ τὸν ὅλον Ὁρθόδοξον κόσμον. Ἡ βραγδαὶ ἐξέλιξις τοῦ πολιτικοῦ βίου τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης, ἐπεκταθεῖσα καὶ ἐπὶ τῆς Τουρκίας, συμπαρέσυρε καὶ ταύτην καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ Χριστιανικοὺς λαοὺς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ὀλικῆς καὶ πνευματικῆς προσόδου. Ἡ μέχρι τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου (1853—1856) διέπουσα τὰς σχέσεις τῶν ὑποτελῶν τῆς Τουρκίας πρὸς τὸ κυρίαρχον κράτος ἀρχὴ ἦτο ἡ θρησκευτικὴ ἀντιθέσις τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς τὸ Ἰσλάμ. Ἐκτοτε ἡ ἀρχὴ αὕτη ἀντικατεστάθη διὰ τῆς ἀρχῆς τῶν ἐθνότητων, τὴν ὁποῖαν εὐκόλως ἠνέχθη ἡ Τουρκία, ἐλπίζουσα ὅτι ὁ χωρισμὸς τῶν Χριστιανῶν ὑπηκόων τῆς εἰς ἐθνότητας μετὰ φυλετικῶν ἀξιώσεων θὰ συνέκρινεν αὐτὰς πρὸς ἄλληλας καὶ θὰ καθίστα τὴν πρὸς τὸ κράτος ἐχθρότητα αὐτῶν ὀλιγώτερον αἰσθητὴν καὶ ἐπικίνδυνον. Ἐκ τούτου αἱ ἐπανειλημμέναι παραχωρήσεις ἀπὸ τοῦ 1839 μέχρι τοῦ 1856, εἶτε γενικῶς εἰς πάντας τοὺς Χριστιανικοὺς ἀποθλέπουσαι εἶτε εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅσων καὶ ἂν μεθ' ὑπεροδοῦναι ἐξεδόθησαν, ἐνομοποιήσαν νέαν κατάστασιν, τὴν ἐξέλιξιν τῆς ὁποίας δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναστειλοῦν, πολὺ ὀλιγώτερον νὰ ἐξαφανίσουν αἱ ἐκάστοτε παραβιάσεις αὐτῶν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως. Ἡ Ἐκκλησία ἔσπευσε νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὰς νέας πολιτικοκοινωνικὰς ἀρχὰς διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ Γερωντισμοῦ καὶ τῆς δημιουργίας τῶν Γενικών Κανονισμῶν, τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ θεσμοῦ ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῇ διοικήσει τῶν οἰκουμένων καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως, καὶ ἐν τῇ ἀπονομῇ τῆς δικαιοσύνης. Ὁ δεσμός τοῦ Πατριαρχείου, ὡς κέντρον πολιτικοθρησκευτικοῦ, πρὸς τὰς ἐπαρχίας ἀπέβη στενότερος καὶ αἰσθητότερος, καὶ τὸ ἀριθμητικὸς πολυπληθέστερον Ἑθνος παρέστη ἡνωμένον, οἰκονομικῶς εὐρωστον, μὲ κοινὸν εκπαιδευτικὸν σύστημα καὶ μὲ σαφέστερον ἐκπεφρασμένην πολιτικὴν συνείδησιν. Ἡ συνείδησις αὕτη κατέστη ἐκδηλωτέρα ἐκ τῆς πρὸ μικροῦ δημοκρατίας τοῦ ἑλαιοῦρου Ἑλληνικοῦ κράτους καὶ τῆς ἐκδηλῶς ἐθνικιστικῆς πολιτικῆς καὶ τῶν ἄλλων συνοικων λαῶν—Σέρβων, Βουλγάρων, Σλάβων, Ἀρσάβων—ἐτι δὲ καὶ ἐκ τῶν θρησκευτικῶν, πνευματικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἀνταγωνισμῶν τῶν «Φράγκων»—καθολικῶν καὶ διαμαρτυρομένων—ὁργάνων πολιτικῆς διεκδύσεως καὶ ἐπικρατήσεως διαφόρων κρατῶν τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἑγγύς Ἀνατολήν. Τὰ «Μικρασιατικὰ Χρονικά», τῶν ὁποίων ἐφορεῖται ὁ μεγαλοπράγμων ἱεράρχης Μυτιληνῆς, εἶνε ἀξία τιμῆς διὰ τὴν δημοσίευσιν τοιούτων ἐργασιῶν.

Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

'Αντιμέτωπος με τὰ θηρία τῆς Βραζιλιανῆς ζούγκλας

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου, μαζί με τὸν ἑμπειρὸν κυνηγὸν Τζάκ Μέρλοπ ξεκινῶν ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀμαζονίου διὰ νὰ ἐξερευνήσουν τὴν παρθένον περιοχὴν ποὺ ἐκτείνεται ἐκατέρωθεν τοῦ παραποτάμου Καμουέτο. Ταξιδεύουν με πλοῖον, με ἓνα ἀπὸ τὰ ἐλαφρὰ πλοίαρχα ποὺ κατασκευάζουν οἱ ἰθαγενεῖς ἀπὸ κορμούς δένδρων. συνοδεύονται δὲ ἀπὸ ἐρυθροδέρμους τῆς περιοχῆς, ποὺ πρόκειται νὰ τοὺς χρησιμεύσουν ὡς βοηθοὶ εἰς τὰ κυνήγια των καὶ ὡς ὁδηγοὶ εἰς τὴν ζούγκλαν.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ ταξιδίου των οἱ δύο ἐξερευνηταὶ ξυπνοῦν... μόνοι. Οἱ Ἰνδοὶ ὁδηγοί, εἰς τοὺς ὁποίους ἔχουν προπληρώσει τὴν ἀμοιβὴν των, τοὺς ἐγκαταλείπουν ἄφου τοὺς κλέβουν καὶ ἀρκετὰς προμηθείας των. Οἱ δύο ἄνδρες μένουν λοιπὸν μόνοι, ἀνεβαίνον σιγὰ σιγὰ τὸ ρεύμα τοῦ ποταμοῦ, σταθμεύον τὰς νύκτας καὶ ἐπιδίδοντα εἰς τὴν κυνήγια. Τέλος ἀποφασίζουν νὰ ἐξερευνήσουν τὸν παραποτάμον Γιασοῦμι, ἀφου πείθουν πέντε νέους Ἰνδοὺς ἀπὸ τὸ χωρίον Νεορίο νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν εἰς τὴν καράτολμον αὐτὴν ἐκστρατείαν των. Διότι ὁ Γιασοῦμι εἶναι παρθένος, οἱ δὲ ἰθαγενεῖς διηγούνται ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν του, κατοικεῖ μιὰ φυλὴ ἀγρίων πολὺ ἐπικίνδυνη. Οἱ πέντε ὁδηγοὶ τοὺς ἐγκαταλείπουν καὶ αὐτοί, ἀφου τοὺς κλέβουν ἀρκετὰ πράγματα, καὶ οἱ δύο ἐξερευνηταὶ μένουν μόνοι εἰς τὴν πλέον ἄξιον καὶ κινδυνώδη περιοχὴν τοῦ Ἀμαζονίου. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν νῶον αὐτῶν περιπλανήσεών των, ἀφου γάνουν τὰ πράγματα τῶν καὶ μένουν ἄοπλοι, εὗρισκουν ἔπειτα ἀπὸ πορείαν καὶ ταισπιωρίας πολλῶν ἡμερῶν ἓνα μυστηριώδη δρόμον μέσα εἰς τὸ παρθένον δάσος.)

9ον

Κατόπιν, κατήλθομεν τὸν ποταμὸν μέχρι τοῦ σημείου ὅπου εἰχομεν ἐγκαταλείψει τὴν πυρόγαν μας, διὰ νὰ ἀρχίσωμεν τὴν ἐφιαλτικὴν πορείαν μας μέσα εἰς τὸ δάσος. Εἶδαμε τότε, ὅτι ἂν ἐγνωρίζαμε τὴν κατεύθυνσιν, ἂν ἤξαίραμε τὸν δρόμον, δὲν θὰ ἐχρειάζομεθα πλέον τῆς ἡμίσειας ἡμέρας διὰ νὰ φθάσωμεν ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ ἀφήσαμε τὴν πυρόγαν εἰς τὴν καλύβην ποὺ ἀντικρύσαμε πρῶτην — διάστημα ποὺ ἡμεῖς ἐχρειάσθημεν 5 ἡμέρας καὶ τόσα θάνατα διὰ νὰ τὸ καλύψωμεν.

Ἐπιστρέψαμε καὶ πάλιν εἰς τὸ στρατόπεδόν μας. Εἶχαμε ἤδη σχηματίσει ἀρκοῦντως σαφὴ ἰδέαν τῆς τοπογραφίας τῶν μερῶν, δὲν εἶχαμε ὅμως κατορθώσει νὰ πλησιάσωμεν οὔτε ἓνα ἄνθρωπον. Ἐξοῦσαμε ἀρκετὰ καλὰ, ἐν τούτοις ἡ μονοτονία τοῦ μενοῦ ἄρχισε νὰ μᾶς κουράζῃ. Δὲν ἤμπορεῖ τέλος πάντων νὰ τρέφεται κανεὶς διαρκῶς με μπανάνες.

Ἐνεθυμήθημεν τότε ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἰνδῶν ποὺ μᾶς εἶχαν ἐγκαταλείψει ἐπὶ τοῦ Γιασοῦμι, μᾶς εἶχε δεῖξει ἓνα δέν-

Τοῦ βέλγου ἐξερευνητοῦ μαρκησίου ΝΤΕ ΒΑΒΡΕΝ

δρον τοῦ ὁποίου ὁ χυμὸς ἔμοιαζε με τὸ γάλα. Τὸν χυμὸν αὐτὸν τὸν εἶχαμε δοκιμάσει καὶ τὸν εὗρηκαμε εὐγευστον καὶ θρεπτικόν. Ἐβγήκαμε λοιπὸν εἰς ἀναζήτησιν ἐνὸς τέτοιου δένδρου καὶ ἐπειδὴ τὰ ἄλλα τοῦ χαρακτηριστικὰ δὲν εἶχαν ἐντυπωθῇ καλὰ εἰς τὴν μνήμην μας, ἐκάμαμε ἐγκοπὰς εἰς τὰ διαφόρα δένδρα, προσπαθόντες νὰ ὀδηγηθῶμεν ἀπὸ τὸ χρῶμα τοῦ χυμοῦ. Ἐπὶ τέλους ἐπέτυχαμε ἓνα δένδρον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀφθονος γαλακτώδης ἐκκρίσις μᾶς ἐπέισε ὅτι εἶχαμε εὐρὴ τὸ ζητούμενον. Δὲν ἐχάσαμε οὐτὴ στιγμὴν καὶ ἤπιαμε ὁ καθένας ἀπὸ δύο γουλιές. Ἀπεγοητεύθημεν ὅμως ἀμέσως, διότι ἡ γεύσις τοῦ χυμοῦ ἦτο ὑπόπικρος. Διέφερε ἀρκετὰ τοῦ ἄλλου ποὺ μᾶς εἶχε δεῖξει ὁ Ἰνδὸς ἀρχηγός.

Μετὰ πέντε λεπτά, ἰσχυροὶ πόνοι στὸ στομάχι καὶ ἀκατάσχετος τάσις πρὸς ἔμετον μᾶς ἔρριπτε καταγής. Ἐδιπλωνόμεθα στὰ δύο, ἐβογγούσαμε, ὑποφέραμε τρομερά.

Ἀνάμεσα εἰς τοὺς τρομεροὺς πόνους τοῦ Τζάκ ἐπρόλαθε νὰ μοῦ εἴπῃ ὅτι αὐτὸ ποὺ ἐπρόκειτο νὰ συμβῇ, δὲν τοῦ εἶχε συμβῇ ποτὲ ὡς τώρα. Καὶ πραγματικὰ, ὕστερα ἀπὸ μίαν σειρὰ μορφοσμών καὶ τιναγμάτων, ἐβγαλε δύο ὠραίας μικρὰς σφαῖρας καουτσούκ ἀπὸ τὸ στόμα του, αἱ ὁποῖαι μόλις ἔπεσαν κάτω, ἀνεπήδησαν σὺν πραγματικὰ τόπια. Φυσικὰ συνέβαλον καὶ ἐγὼ, τὸ κατὰ δύναμιν, εἰς τὸν νέον αὐτὸν τρόπον παραγωγῆς.

Ὅταν ἐτελειώσαμε, ὁ Τζάκ ἐστράφη πρὸς ἐμέ καὶ μετὰ τὸ σοβαρότερον ὕφος τοῦ κόσμου, μοῦ εἶπε:

—Τίς ἀγοράζετε παρακαλῶ; Δεχόμεθα παραγγέλιας... φῶμπ, τοῖφ, ὅπως ἀγαπᾶτε. Ὑλικά ἀπολύτως ἡγυγημένα, κατασκευὴ ἀρίστη, παράδοσις ἀμεσὸς!

Ἐννοεῖται ὅτι, μετὰ τὸ πάθημά μας αὐτὸ ἐγκαταλείψαμεν κάθε ἰδέαν γαλακτοτροφίας.

Ἐκτὸς τοῦ δένδρου, ποὺ εἶχαμε τὴν ἀτυχίαν νὰ νομίσωμεν ὅμοιον με ἐκεῖνο ποὺ μᾶς εἶχε δεῖξει ὁ Ἰνδός, ὑπάρχουν ἀκόμη ἑνδεκα εἶδη δένδρων εἰς τὸν Ἀμαζόνιον, ποὺ παράγουν χυμὸν ὅμοιον με τὸ γάλα, κατὰ τὴν ὕψιν μόνον. Ἐνα ἐξ αὐτῶν, τὸ ἰδικόν μας ὀνομάζεται ἀπὸ τοὺς Ἰνδοὺς, «ἀδελφὸς τοῦ καουτσούκ».

Μιὰν ἡμέρα παρ' ὀλίγον νὰ χάσω τὸν καλὸν μου Τζάκ.

Εἶχαμε περιπλανηθῇ ἀρκετὰ μέσα εἰς τὸ δάσος ἐλπίζοντας νὰ εὕρωμεν τρόπον νὰ ποικίλωμεν τὸ μονότονον μενοῦ μας. Συνηθισμένοι ἀπὸ τὴν ἡρεμίαν τοῦ δάσους, ἐπροχωρούσαμε εἰς ἀπόστασιν ὁ εἰς ἀπὸ τοῦ ἄλλου, δίχως πάντως νὰ χάνωμεν τὴν μεταξύ ἐπαφήν.

Εἶχαμε διανύσει ἔτσι περὶ τὰ τρία μίλια, μὴ κατορθώσαντες νὰ εὕρωμεν τίποτε φαγώσιμον. Μερικοὶ ἄγριοι καρποὶ εἶχαν προσελκύσει τὴν προσοχὴν μας ἀλλὰ τὸ προγούμενον πάθημα μᾶς εἶχε καταστήσει ἐξαιρετικῶς δυσπίστους.

Ἐφθάσαμε περιπλανώμενοι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς ἓνα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς μαιάνδρους τοῦ Γιασοῦμι, ὅταν ὁ Τζάκ με ἐκάλεσε σὲ φωνὴν ποὺ ἐπρόδιδε ἀρκετὴν συγκίνησιν.

Ἐπλησίασα με ἀνησυχίαν. Δείχνοντάς μοι μερικὰ νωπὰ ἵχνη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὁ Τζάκ μοῦ εἶπε:

—Οἱ ἐλέφαντες!

Εἰς τὸ ἄκουσμα αὐτῆς τῆς λέξεως ῥιγος συγκινήσεως διέδραμε τὸ αἷμα μου. Δὲν εἶχαμε ἀκόμη συναντήσει τὰ παχύδερμα αὐτὰ καὶ τώρα νὰ ποὺ ἡ τύχη τὰ ἐβγαζεν ἐμπρὸς μας. Τὸ μόνον κακὸν ἦτο ὅτι δὲν εἶχαμε πλέον στὴν διάθεσίν μας ὅπλα πυροβόλα καὶ ὅτι συνεπῶς δὲ θὰ ἤμπορούσαμε νὰ φονεύσωμεν κανένα.

Ὁ Τζάκ, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ παρελθὸν εἶχε κυνηγήσει τὰ πελώρια αὐτὰ προδосκιδωτὰ, ἐγνώριζε καλῶς τὰ ἵχνη των, καὶ ἤμπορούσε ἀκόμη νὰ διαπιστώσῃ κατὰ πόσον ἦταν φρέσκα. Τὰ ἐξήτασε λοιπὸν καὶ τοῦ εἶπε:

—Εἶνε τῆς χθεσινῆς νυκτός. Δὲν εἶνε πέντε ὥρες ποὺ ἐπέρασαν ἀπὸ ἐδῶ.

Εἶχαμε τὰ δύο μας τσεκούρια ὡς μόνον ἐπλισμόν. Ἐν τούτοις ἀποφασίσαμε νὰ ἀκολουθήσωμε τὰ ἵχνη τῶν ἐλεφάντων.

Ἀκολουθοῦντες αὐτὰ, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ὄχθην, ὅπου οἱ ἐλέφαντες —προφανῶς δύο τὸν ἀριθμὸν— εἶχαν κατέβῃ γιὰ νὰ πιοῦν νερό. Κατόπιν, εἰσῆλθαμεν ἐκ νέου εἰς τὸ δάσος. Εἰς μίαν περιοχὴν τόσο πυκνὴν, ὥστε, δὲν ἤμπορούσαμε νὰ διακρίνωμε τίποτε πέραν τῶν εἰκοσι θημάτων.

Τὰ ἵχνη ἦσαν εὐκρινῇ καὶ ὁ Τζάκ ποὺ ἐβάδιζε πρῶτος τὰ παρακολουθοῦσε με μεγάλην εὐχέρειαν. Πολὺ σύντομα ὅμως διάφοροι δυσκολίαι παρουσιάσθησαν. Τὰ ἵχνη καθίσταντο δυσδιάκριτα, πρᾶγμα ποὺ ἀπεδείκνυε ὅτι τὰ θηρία εἶχαν ἐπιβραδύνει τὴν πορείαν τους διὰ νὰ σταματήσουν ὀλίγον περαιτέρω.

Τὸ δάσος ἐγένετο ἀκόμη πυκνότερον. Θὰ ἦτο ἡ δεκάτη πρωΐνῃ.

Τὰ ἵχνη ἐδείχναν τώρα ὅτι οἱ ἐλέφαντες εἶχαν σταματήσει διὰ νὰ φάγουν κάτι καὶ ὅτι ὁ ἓνας ἐξ αὐτῶν, προφανῶς ὁ ἀρσενικός, τῇ βοηθείᾳ τῶν χαυλιόδοντων τοῦ εἶχε βγάλει ὀλόκληρον τὸν φλοιὸν ἐνὸς δένδρου.

Ἡμίσεια ὥρα ἐπέρασεν ἀκόμη, χωρὶς νὰ διακρίνωμεν εἰς τὸ δάσος κανένα ἄλλον θόρυβον ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἦχον τῶν ἱδικῶν μας θημάτων. Τὰ παχύδερμα θὰ ἦσαν ἴσως κάπου ἐκεῖ κοντὰ καὶ ἀνεπαύοντο. Ἐρευνήσαμε μετὰ τὸ βλέμμα ὅλα τὰ μεταξύ τῶν δένδρων διάκενα, ὅταν αἱ

φνης ὁ Τζάκ ἐστάθη καὶ δεικνύων μετὰ τὸ χέρι του πρὸς μίαν διεύθυνσιν, μοῦ εἶπε: —Εκεῖ!

Παρὰ τὴν συστάδα τῶν δένδρων, ἡ ὁποία εὗρισκίτο πρὸς τὸ μέρος ποὺ εἰδείχε ὁ Τζάκ, ἓνας σκυτεῖνὸς ὄγκος συνεχέετο τόσον καλὰ μετὰ τὰς σκιὰς τοῦ δάσους, ποὺ μοῦ ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ξεχωρίσω τὸ περίγραμμά του.

Ἐκαμα εἰς τὸν Τζάκ ἓνα νεῦμα διὰ νὰ σταματήσῃ —σύστασις ἐντελῶς περιττῇ διὰ τὸν φρόνιμον φίλον μου. Ἐμείναμε ἀκίνητοι, κάτω ἀπὸ ἓνα δένδρον —διότι ὁ Τζάκ με εἶχε πλησιάσει ἐν τῷ μεταξύ— εἰς ἀπόστασιν 20 περίπου θημάτων ἀπὸ τὸν ἐλέφαντα.

Ὁ ἄνεμος ἦτο καλός, δηλαδὴ ἡ κατεύθυνσις ποὺ ἠκολούθει δὲν συνέπιπτε μετὰ τὴν γραμμὴν, ἡ ὁποία ἦγινε τὴν θέσιν ὅπου εὗρισκόμεθα μετὰ τὰ θηρία. Δὲν ὑπῆρχεν ἔτσι φόβος νὰ μᾶς «μυρισθοῦν» καὶ θὰ ἤμπορούσαμε νὰ τὰ παρακαλοῦμεν, ἱκανοποιώντας τὴν περιέργειάν μας.

Παρήλθεν ἡμίσεια περίπου ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἐλέφαντες τρώγοντες ποὺ καὶ ποὺ μερικὰ φύλλα καὶ μικροὺς κλάδους, ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸ σημεῖον ὅπου τοὺς εἶχαμε πρωτοῖδῃ. Ἀκολουθοῦσαμε με πολλὴν περίσκεψιν, φροντίζοντες πάντοτε νὰ εὗρισκόμεθα ὑπηνέμως αὐτῶν.

Ὁ οὐρανὸς ἐν τῷ μεταξύ θὰ εἶχε σκοτεινιάσει, διότι τὸ φῶς μέσα εἰς τὸ δάσος καίτοι ἐπληγίαζε μεσημέρι, ἤρχισε νὰ ἐλαττωταὶ γρήγορα. Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγον ἤρχισε νὰ πίπτῃ μιὰ κατακλυσμιαία βροχὴ.

—Γρήγορα, μοῦ εἶπεν ὁ Τζάκ!

Πράγματι, ὅταν θρέχη, οἱ ἐλέφαντες ποὺ ὑποφέρουν ἀπὸ τὴν ζέσιν, ἐπωφελοῦνται τῆς εὐκαιρίας νὰ καλύψουν μεγάλας ἐκτάσεις βαδίζοντες. Ἐπὶ πλέον ὁ θόρυβος τῆς πιπτούσης βροχῆς σκεπάζει τὸν θόρυβον τῶν θημάτων τῶν κυνηγῶν, ποὺ ἐπωφελοῦνται διὰ νὰ μὴ χάσουν τὰ ἵχνη τῶν θηρίων.

Ἐτρέξαμε πίσω ἀπὸ τὸν ἓνα ἐλέφαντα καὶ ἔπειτα ἀπὸ γρήγορη πορείαν ἐφθάσαμεν εἰς ἓνα μέρος τοῦ δάσους, ποὺ τὰ δένδρα ἦσαν ἀραιότερα. Δὲν τὸν εἶχαμε χάσει οὐδ' ἐπὶ στιγμῇ ἀπὸ τὰ μάτια μας, ὅταν θγαίνοντας αἰφνιδίως εἰς τὸ «ἐξέφωτο» τοῦ δάσους εὐρέθημεν ἀντιμέτωποι τοῦ ἄλλου, ποὺ μᾶς ἐκύταζε ἀκίνητος μετὰ τὰ μικρὰ του μάτια, μετὰ τὰ μεγάλα αὐτιά του ἀκίνητα, μετὰ τὴν προδοσκίδα σηκωμένην μέχρι τοῦ ὕψους τῶν χαυλιόδοντων.

Μόνον τότε ἀνελογίσθημεν τὸ μέγεθος τῆς ἀνοησίας ποὺ εἶχαμε διαπράξει. Ἐκύταξα μίαν στιγμὴν τὸν Τζάκ. Εἰς τὰ μάτια του εἶδα ζωγραφισμένην τὴν ἰδίαν μετὰ τὴν ἰδικὴν μου σκέψιν: «Νὰ φύγουμε»!

Ναί, ἀλλὰ πῶς;

Στηριζόμενος μετὰ τὸ ἓνα χέρι εἰς ἓνα κορμὸν δένδρου ποὺ εὐρέθη πλᾶνί μου ἐπερίμενα με φόβον. Τί θὰ συνέβαινε τώρα; Θὰ μᾶς ἐπετίθετο ἄραγε τὸ παχύδερμον;

Ὁ ἄλλος ἐλέφας, ὁ ὁποῖος εἶχε προχωρήσει περὶ τὰ διακόσια μέτρα, αἰσθάνομενος τὴν ἀπουσίαν τοῦ συντρόφου του ἐστράφη κάποτε καὶ διαισθανόμενος ὅτι κάτι συνέβαινε προσήλωσε τὴν προσοχὴν του πρὸς τὸ μέρος μας. Μετὰ ἓνα δυνατόν σάλπισμα ὥρμησε κατ' ἐπάνω μας μετὰ

ταχύτητα, ποὺ δὲν θὰ ἐπίστευε κανεὶς ἐφικτὴν ἀπὸ τὰ τεράστια καὶ χονδρὰ αὐτὰ ζῶα. Παρακινούμενος ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ συντρόφου του καὶ ὁ πλησιέστερος ἐλέφας ἐσάλπισε δυνατὰ καὶ ἀνεμίζων τὴν προδοσκίδα του, ἐκινήθη ἐναντίον μας.

Δὲν μπορῶ νὰ βεβαιώσω τίποτε διὰ τὸν Τζάκ. Ὅσον δι' ἐμέ, εἶχα κυριολεκτικῶς παγώσει. Καθὼς ὁ πλησιέστερος ἐλέφας ὠρμούσε ἐναντίον μας, μὴ γνωρίζων τί καλύτερον νὰ κάμω, ἐστράφη πρὸς τὸ πυκνὸν μέρος τοῦ δάσους καὶ ἐλσσοόμενος περίξ τῶν δένδρων προσεπάθουν νὰ ἀποπλανήσω τὸν ἐλέφαντα.

Εἶνε ἀληθές ὅτι κατάρθωσα δύο φορὰς κατόπιν ἀποτόμου στροφῆς γιὰ τὸν ρίψω ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα, ἀλλὰ ἀπὸ τὰς συγκρούσεις αὐτὰς μόνον τὰ δένδρα ὑπέφεραν. Ἡρχίσα νὰ αἰσθάνωμαι τὰς δυνάμεις μου ὑποχωρούσας, ὅταν ἀντελήφθην ὅτι ὁ ἐλέφας ἐσταμάτησε. Ἐπανειλημμένως σαλπίσματα τοῦ ἄλλου ἐλεφάντος ἐδείχναν ὅτι κάτι τὸ ἐξαιρετικὸν συνέβαινε.

Μία ἰδέα ἐπέρασε ἀπὸ τὸν νοῦ μου. Ὁ Τζάκ! Ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια μου ἐπέρασεν ἓνα ὄραμα φρικτόν. Ὁ Τζάκ αἰχμαλώτος τῆς προδοσκίδος τοῦ ἐλεφάντος, τρυπημένος ἀπὸ τοὺς φοβεροὺς χαυλιόδοντας.

Ἐσταμάτησα καὶ «ἐταμπουρώθηκα» τρόπον τινὰ πίσω ἀπὸ ἓνα κορμὸν δένδρου. Προσεπάθησα νὰ ἰδῶ τί συνέβαινε. Εἶχα ὅμως διανύσει περὶ τὰ 100 μέτρα μέσα εἰς τὸ πυκνὸν δάσος καὶ ἡ ὁρατότης εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ἦτο ἐλαχίστη.

Ἀ! ἡ ἀγωνία, ἡ φρικτὴ ἐκείνης τῆς στιγμῆς! Ὁ Τζάκ ἐκινδύνευε καὶ ἐγὼ

Λέων ὁ ὁμερικανικός ἡ ποῦμα, ποὺ ζῇ εἰς τὰ δάση τοῦ Ἀμαζονίου

ήμουν μακράν και ανίσχυρος να τον βοηθήσω.

Ο έλέφας που με κατεδίωκε είχε ήδη έστραμμένη την προσοχή του προς το άλλο μέρος του δάσους. Με ευρίσκει προφυλάξεις κατώρθωσα να απομακρυνθώ, ολίγον αργότερα χωρίς να με αντιληφθεί και να ριφθώ κατόπιν με όση ταχύτητα ήμπορούσα προς το μέρος του Τζάκ άψηφών κάθε κίνδυνον. Έπειτα από 50 περίπου μέτρα έκαρφώθηκα κυριολεκτικώς εις την θέσιν μου. Ένα άγριον θέαμα παρουσιάσθη ενώπιόν μου.

Ο Τζάκ διωκόμενος από τον έλέφαντα, ήναγκάσθη ό άτυχής να σκαρφαλώσει εις ένα δένδρον ύψους όκτώ έως δέκα περίπου μέτρων. Ο έλέφας έξηγριωμένος, με την προβοσκίδα του πλίσσουσαν τον άέρα, περιεφέρετο άνασκάπτων το χώμα με τα πόδια του και κτυπών τον κορμόν του δένδρου με τους τρομερούς του χαυλιόδοντας. Έπάνω εις το δένδρον, μόλις συγκαταρούμενος έξ αιτίας των φοβερών τρανταγμών, ό Τζάκ παρείχε την έντύπωσιν μελλοθανάτου.

Είπε γνωστόν ότι άποφεύγει κανείς τον έλέφαντα άν άνέλθη επί δένδρου, το δένδρον όμως αυτό πρέπει να είναι ύψηλόν και με χρονδρόν κορμόν. Άλλως τα μικρά δένδρα άποτελούν διά τους έλέφαντας έμπόδια εύκόλως καταρριπτόμενα. Τα συλλαμβάνουν με την προβοσκίδα των και με δύο, τρία δυνατά τινάγματα τα ξεριζώνουν, ή κόβουν τον κορμόν των από το σύστημα των ριζών.

Πράγματι, ό έλέφας άφού έχόρευε γύρω από το δένδρον ένα έξωτικόν και άνατριχιαστικόν χορόν, ώρμησε διά την όριστικόν επίθεσιν. Ένα νέον πολεμικόν σάλπισμά του έδόνησε την ήδη ταραγμένη ήχώ του δάσους. Έπειτα με λύσαν άπίστευταν έτύλιξε την προβοσκίδα του

εις τον κορμόν του δένδρου και κλίνων το πελώριον σώμα του όλίγον προς τα όπίσω έσυρε με δύναμιν τον καταφύγιον του άτυχοῦς Τζάκ.

Είπε άπερίγραπτα τα συναισθήματα που συνεκρούοντο μέσα μου. Δέν ήθελα να μείνω άδανής. Δέν είχα όμως και τα μέσα να κάμω τίποτε. Ένα μόνον τσεκούρι ήταν το πραγματικόν μου όπλον. Τί να κάνω με αυτό; Ο,τιδήποτε και άν έκανα, έσήμαινε ότι έβαινα προς θεόαιον θάνατον.

Το δένδρον έγειρε δεξιά και άριστερά. Ο Τζάκ έταλαντεύθη διαγράφας τόξα μεγάλου μήκους εις τον άέρα. Αί ίνες του δένδρου έκόπτοντο ή μία μετά την άλλην και ό κορμός έτριζε άγωνιωδώς. Αίφνιδίως εις μίαν τελευταίαν προσπάθειαν, το δένδρον άπέκόπη έντελώς και έπεσε καταγής. Ο έλέφας ώρμησε μέσα εις τους κλάδους του, άλλ' ό Τζάκ δέν υπήρχε πλέον εκεί.

Το πράγμα έγινε τόσον γλήγορα, που μόλις το άντελήφθην, μολονότι παρηκόλουθουν όλας τας κινήσεις του Τζάκ. Έλούθουν όλας τας κινήσεις του Τζάκ. Έλούθουν όλας τας κινήσεις του Τζάκ.

Όντως, εις ένα από τους δυνατούς τινάγμούς που προέκαλει ό έλέφας εις το δένδρον, ό Τζάκ έξσφενδονίσθη κυριολεκτικώς προς την διεύθυνσιν του παρακειμένου δένδρου άφού προηγουμένως άφήκε να πέση το τσεκούρι του. Το γεγονός άκριβώς αυτό καθώς και ή έκ της νός άκριβώς στάσις του Τζάκ μου έπιτρέπουν να πιστεύω —έκτός της διαβεβαίωσης του φίλου μου— ότι το γεγονός δέν υπήρξε τυχαίον.

Πράγματι, ό Τζάκ από των πρώτων τινάγμών του δένδρου, είχε προσπαθήσει

να στερεωθή με τα πόδια έπάνω εις ένα κλάδον, να όρθοποδήσῃ δηλαδή, κρατούμενος πάντοτε διά των χειρών από άλλους παρακειμένους κλάδους. Ο προσανατολισμός επίσης δέν ήτο τυχαίως. Ο Τζάκ ήτο έστραμμένος προς την διεύθυνσιν που ήκολούθουν τα τόξα, τα όποια διεύγραφε το δένδρον, υπό την ίσχυράν έλξιν της προβοσκίδος του έλέφαντος. Ο λόγος είνε προφανής. Διά να άποφύγῃ την καταστροφήν έπρεπε να άπομακρυνθῇ από το δένδρον. Και διά να το κάμῃ αυτό, έπρεπε, δεδομένου ότι δέν ήμπορούσε να κατεβῇ να χρησιμοποίησῃ το μόνον μέσον που του άπέμενε. Να έκμεταλλευθῇ την δύναμιν αυτού τουότου του έλέφαντος, άφινόμενος εις μίαν στιγμὴν να έκσφενδονισθῇ επί της έφαπτομένης των τόξων, που διεύγραφε το δένδρον. Κάτι δηλαδή παρόμοιον με εκείνο που συμβαίνει με την σφενδόνην.

Ευθὺς ως κατώρθωσε να πραγματοποιήσῃ το πρώτον αυτό μέρος του σχεδίου του, ό Τζάκ έγκατέλειπε το τσεκούρι του το όποίον έπεσε καταγής.

Όλα αυτά συνέβησαν θέβαια εις πολύ όλιγώτερον διάστημα από όσον έχει άσθη διά να τα γράψω.

Έπειτα άμέσως εις την επομένην ταλάντευσιν, ό Τζάκ συνεσπειρώθη και όταν το δένδρον διεύγραφε το ύψηλότερον σημεῖον των διαδρομῶν του, ό τολμηρὸς άνθρωπος άφέθη εις τον άέρα. Το σώμα του διεύγραφε μίαν κανονικὴν καμπύλην μέχρι... του πλησιεστέρου δένδρου και ό εύκίνητος σύντροφός μου, είχε σωθῇ. Το δένδρον εκείνο ήτο γιγαντιαίον, δέν άργησε δὲ ό Τζάκ να εύρεθῇ ἐπ' αὐτοῦ έν άσφαλείᾳ.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: 'Η συνέχεια

ΟΙ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥΔΕ ΠΟΛΕΜΟΙ ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

(Συνέχεια έκ της σελίδος 618)

ταξύ Αυστρίας και Πρωσίας ή Γαλλία έπεμδάνει υπέρ της πρώτης. Ο μέγας Φρειδερίκος κατορθώνει να άνθέρη εις την διπλήν επίθεσιν.

1792. Πρωσία και Αυστρία ύποστηρίζουν τους Γάλλους εύγενεις όσοι μετηνάστευσαν έκ Γαλλίας μετά την έκρηξιν της μεγάλης Έπαναστάσεως. Η Γαλλία κηρύττει κατ' αὐτῶν τον πόλεμον, όσπισ κατ' άρχάς φαίνεται κλίνων προς τους συμμαχους, άλλ' αὶ τυχαι μεταβάλλονται. Τῷ 1794 σημειούνται μεγάλοι νίκαι των Γάλλων έν Άλσατία. Εις την Ιταλίαν κατὰ το έπόμενον έτος οι Γάλλοι νικούν έπανειλημένως τους Αυστριακούς, όπως και κατὰ τα έτη 1796 και 1797. Κατὰ το έτος τουτο ό Γάλλος στρατηγός Βοναπάρτης εισβάλλει εις Αυστρίαν. Συνάπτεται ή συνθήκη του Κάμπιο Φόρμιο, δι' ης άναγνωρίζονται εις την Γαλλίαν ως άνατολικόν όριον ό ποταμός Ρήνος.

1798. Ο πόλεμος Αυστρίας και Γαλλίας έπαναλαμβάνεται. Κατὰ το έτος 1800 σημειούνται μεγάλοι νίκαι των Γάλλων έν Γερμανία και Ιταλία. Οι Γάλλοι φθάνουν πρό της Βιέννης. Υπογράφεται

νέα συνθήκη ειρήνης.

1805. Η αυτοκρατορία κηρύττει τον πόλεμον κατὰ της Γαλλίας. Ο στρατός της ήττάται εις Ουλμ. Καταλαμβάνεται ή Βιέννη και υπογράφεται τρίτη συνθήκη ειρήνης.

1806. Η Πρωσία συμμαχεί μετά της Ρωσίας και Άγγλίας, διατελούσης εις πόλεμον κατὰ της Γαλλίας. Ο στρατός της ήττάται κατὰ κράτος εις Ιένναν. Ο Αυτοκράτωρ της Γαλλίας Ναπολέων καταλαμβάνει το Βερολίνον. Η Πρωσία έχεται συνθήκην δι' ης χάνει μεγάλας έκτάσεις και καθίσταται σύμμαχος της Γαλλίας. Ο Ναπολέων ιδρύει το θασάλειον της Βεσφαλίας, περιλαμβάνον τας δυτικώς του ποταμού Έλβα γερμανικάς χώρας και δίδει τον θρόνον του εις τον άδελφόν του Ιερώνυμον.

1809. Η Αυστρία μετέχει άντιγαλλικού συνασπισμού. Ηττάται και καταλαμβάνεται ή πρωτεύουσα αὐτῆς Βιέννη. Η Αυστρία υπογράφει συνθήκην ειρήνης.

1813. Μετά την καταστρεπτικὴν ύποχώρησιν των Γάλλων έκ Ρωσίας, ό βασιλεύς της Πρωσίας καλεῖ τους Γερμανούς εις άπολυθερωτικόν άγώνα. Εις την μάχην της Λειψίας, Πρώσοι και

Ρώσοι νικούν τον Ναπολέοντα.

1814. Οι Πρώσοι μετέχουν της εισβολῆς εις Γαλλίαν.

1815. Ο Ναπολέων έξορισθείς εις Έλβαν έπανέρχεται εις Γαλλίαν. Η Πρωσία μετέχει της σχηματισθείσης νέας συμμαχίας κατ' αὐτόν. Κατὰ την μάχην του Βατερλώ ό πρωσικός στρατός φθάνει έν καιρῷ διά να δώσῃ το άποφασιστικόν κτύπημα.

1870—1871. Η Γαλλία κηρύττει τον πόλεμον κατὰ της Πρωσίας, μετά της όποιας συμπάτουν όλα τα γερμανικά κράτη έκτός της Αυστρίας. Οι Γερμανοί νικούν και πολιορκούν τους Παρισίους και τέλος συνάπτεται συνθήκη ειρήνης, δι' ης ή Άλσατία και ή Λωρραίνη παραχωρούνται εις την Ιδρυθεϊσαν υπό των θασιλέα της Πρωσίας Γερμανικὴν Αυτοκρατορίαν.

1914—1918. Ο Παγκόσμιος Πόλεμος. Η Γαλλία και οι σύμμαχοί της νικούν την Γερμανίαν. Έκτός άλλων όρων της, ή συνθήκη ειρήνης προβλέπει την άποδοσιν της Άλσατίας και της Λωρραίνης εις την Γαλλίαν.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΔΙΑΤΗΡΗΣΑΤΕ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΑΣ Λίγες πολύτιμες

και άνέξοδες συμβουλές

Πολλές φορές ή δυσκοιλιότης ποραμελείται. Αυτό είνε όλέθριο και για την υγεία σας και για την όμορφιά σας. Ένα ποτήρι χλιαρό νερό το πρωί νηστικά, λίγη προσοχή στην τροφή σας, περισσότερα φρούτα άρκοῦν για να καλύτερεύσουν την κατάστασιν σας.

Τὰ δόντια

Πολλοί και πολλαί δέν δίνουν καμμία προσοχή στα δόντια τους. Ξεχνούν να τα περιποιηθῶν ή από άμέλεια ή από τις άσχολίες τους. Μάθετε πώς τα χαλασμένα δόντια ή τα δόντια που δέν θα περιποιησθε καθόλου είναι ή κυριώτερη αίτία της κακής χωνεύσεως και συχνά δηλητηριάζουν όλόκληρο τον όργανισμό. Πολλοί γιατροί πιστοποιούν ότι οι περισσότερες άρρώστειες, όπως ή νεφρίτις οι ρευματισμοί και γενικά οι δερματικές άρρώστειες προέρχονται από την κακή περιποίησιν των δοντιών.

Η μύτη και ό λαιμός

Προσέχετε τη μύτη και τον λαιμό σας, κάνετε κάθε πρωί γαργάρες με έλαφρή διάλυσι όξυζενέ και ρουφάτε και στη μύτη σας. Η κακή διατήρησις της μύτης και του λαιμού έπιφέρουν την διατάραξη των άναπνευστικῶν όργάνων και εις ή κυριώτερη αίτία των χρονίων βρογχίτιδων, των ωτίτιδων και άλλων άσθενειών.

Ο ύπνος

Μη λέτε ποτέ «ας ξενοχτήσω άπόψε και κοιμάμαι περισσότερο το πρωί». Αυτό είναι κακή τακτική, γιατί όταν κοιμάσθε πριν από τα μεσάνυχτα, ό ύπνος μετράται τοίλάχιστον σὺν διπλάσι, δηλαδή δύο ώρες ύπνου πριν από τα μεσάνυχτα ίσοδυναμούν με τέσσερις μετά τα μεσάνυχτα...

Το φαγι

Μη τρώτε ποτέ γρήγορα και λαίμαργα. Πριν φάτε πρέπει να άναπαυήτε λίγα από την κόπασιν σας και άμα ήσυχάσῃ το νευρικό σας σύστημα και ξεκουρασθῇτε ύστερα καθήστε στο τραπέζι και αρχίσετε να τρώτε σιγά. Πρέπει να θεωρητε το φαγι ως άπόλαυσι και όχι ως άγαραία.

Η τάξις

Μην κάνετε βιαστικά και άκατάστατα, ούτε τις πνευματικές, ούτε τις σωματικές εργασίες σας. Μην είσθε άνυπόμονοι και αρχίζετε πολλά πράγματα μαζί. Τελειώστε πρώτα το ένα πριν να αρχίσετε

ΜΕΡΙΚΕΣ ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΕΧΟΥΝ ΠΕΡΙΒΟΛΙ

Τὰ φυτά που καλλιεργούνται σὲ υγρὰ μέρη

Όταν πρόκειται να στολίσετε μερικές μεριές του περιβολίου σας με λουλούδια, δέν μπορείτε να φυτέψετε σ' αυτές, διτι δήποτε φυτά, μα πρέπει να διαλέξετε τα καταλληλότερα που θα μπορέσουν να εύδοκιμήσουν σὲ τέτοια μέρη, γιατί όλα τα φυτά δέν άντέχουν στη μεγάλη υγρασία. Σ' αυτά τα μέρη εύδοκίμουν τα ύδροχαρή φυτά.

Υδροχαρή φυτά είναι πολλά, μα εύκολώτερα καλλιεργούνται τα παρακάτω:

1) Το άλνου το ύδροχαρές με τα κομψά και ώραϊότατα άσπρα - ροζ λουλούδια του.

2) Η κάλθα των τελμάτων με τα θαυμασία διπλά και κιτρινοπράσινα λουλούδια της.

3) Το εύπατόριο το τραχύ με τα πορφύρα, μικρά λουλούδια του που σχηματίζουν μεγάλους θυσάνους στις άκρες των κλωνοριών.

4) Ο λυσιμαχος ό μεγάλόφυλλος με τα παμμέγιστα φύλλα του και τα χρυσάφια λουλούδια του.

5) Ο μέσθος ό ύδροχαρής που φυτρώνει μέσα στο νερό και έσπρωβάλλει μόνο εις κορυφές από τα άνθισμένα κλαδιά του.

6) Το πολύγωνο της Βιργινίας που με τα άφθονα φύλλα του ταπεινάει άριστοτεχνικά τους υγρούς τοίχους.

7) Η ίρις της Άνατολής με τα πολύχρωμα και ζωηρά λουλούδια της. Αυτό το είδος καλλιεργείται σὲ πολλές ποικιλίες που διακρίνονται από το χρώμα των λουλουδιών της που είναι άσπρα, μώβ, κόκκινα, χρυσαφιά κτλ.

Επίσης τα διάφορα είδη των φτέριδων, όπως ή φτέρη ή βασιλική, ή γερμανική, ή σκολόπεντρα ή φτέρη ή θηλυκιά κτλ.

Με όλα αυτά τα φυτά που αναφέραμε ποραπάνω μπορείτε να στολίσετε τις υγρές μεριές του περιβολίου σας, δίδοντας με αυτό τον τρόπο μιὰ ξεχωριστή διαμόρφωσι που βρίσκειται σ' αντίθεσι με τη συνηθισμένη διαρρύθμισιν του περιβολίου και ξεκουράζει το μάτι.

Πώς να διατηρήτε τα φρούτα

Απ' όλα τα φρούτα, τα μήλα είναι έ-

Ολίγες χρήσιμες και άνέξοδες συμβουλές

Για να δώσετε περισσότερο άρωμα στον καφέ σας

Τοποθετήστε τον μόλις τον άγοράσετε σ' ένα κουτί μετάλλινο έρμητικά κλεισμένο, αλλά προτού το κλείσετε ρίξτε όλίγη ψιλή ζάχαρι και άνακατέψτε τον καλά κουνώντας το κουτί. Η ζάχαρι

το άλλο. Η άταξία, τόσο στις δουλειές, όσο και στον ύπνο και στο φαγι στην άνάπαυσι, στο περίπατο, βλέπει, γιατί έρεθίζει το νευρικό σύστημα και εξαντλεί τον όργανισμό.

κείνα που διατηρούνται περισσότερο εδόν περιβάλλονται διαρκώς από υγρή και δροσερή ατμόσφαιρα. Το μέρος που θα τοποθετήσετε τα μήλα για να διατηρηθῶν περισσότερο πρέπει να έχῃ θερμοκρασία τοίλάχιστον 7 βαθμῶν Κελσίου το φθινόπωρο και 2 — 4 βαθμῶν τον χειμῶνα. Εφόσον δέν είναι παγωσιά πρέπει τα παράθυρα του ύπογείου ή της σοφίτας που διατηρήτε τα μήλα να μένουν άνοικτά. Αν το διαμέρισμα δέν έχῃ την άπαιτούμενη υγρασία, τότε πρέπει κάθε τόσο να καθαρίζετε το δάπεδο με νερό. Τα μήλα διατηρούνται και σὲ στεγνά διαμερίσματα μόνον που ζαρώνουν και χάνουν το ζωηρό του χρώμα και τη γεύσι τους.

Τα άχλάδια χρειάζονται μεγαλύτερη θερμοκρασία από τα μήλα για να διατηρήσουν την γεύσι τους. Προσέχετε να έπιθεωρήτε πάντα τα φρούτα σας και άμα δήτε κάποιο σάπιο να το πετάτε, γιατί κινδυνεύει να σὰς χαλάσουν όλα τα φρούτα σας.

Για να διατηρήσετε καλύτερα τα μήλα σας, τοποθετήστε σὲ ένα κιβώτιο στρώμα 10 πόντους περίπου σαπρόχωμα και έπάνω από αυτό άροδιάσετε τα μήλα, άφου τα τυλίξετε προηγουμένως μέσα σὲ ψιλό χορτί για να μην έγνίξῃ το ένα με το άλλο. Μεταξύ των κενῶν που μένουν ανάμεσα των μήλων ρίξτε σαπρόχωμα. Αφου στρώσετε την πρώτη σειρά από φρούτα, ρίχνετε άπ' έπάνω σαπρόχωμα και ύστερα τοποθετείτε την δεύτερη, την τρίτη και ούτω καθεξής. Επίσης μπορείτε να διατηρήσετε τα μήλα και μέσα σὲ θαρέλια, τα όποια να διατηρήτε θαμμένα στη γῆ. Σ' αὐτή την περίπτωση πρέπει να στρώσετε το θαρέλι με σαπρόχωμα πάχους 25 πόντων και από πάνω να είναι σκεπασμένο το θαρέλι τοίλάχιστον με 20 πόντους χῶμα. Έπάνω από το χῶμα τοποθετείτε πισσόχορτο χοντρό για να περνά το νερό της βροχῆς. Τα μήλα που πρόκειται να διατηρήσετε κατ' αὐτὸν τον τρόπον πρέπει να είναι ώσιμα.

Πῶς να άφαιρήτε τους λεκέδες από μπογιές στο παρκέ

Τρίψτε δυνατά τον κάθε λεκέ με ένα καθαρό παλί βουτηγμένο με νέφτι. Τρίψτε αρκετά εάν θέλετε να τους θγάλετε. Εάν οι λεκέδες ήσαν εκεί πολύ καιρό θα άργήσετε λιγάκι. Όσο πιο φρέσκοι είναι οι λεκέδες, τόσο άφαιρούνται εύκολώτερα.

Κ. Π. ΚΑΡΥΔΗΣ Α.Ε.

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΠΕΡΣΕΠΟΛΕΩΣ